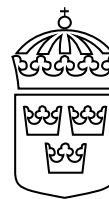

Regeringens proposition

2025/26:118

Tillståndsprövning enligt förnybartdirektivet

Prop.
2025/26:118

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 3 februari 2026

Lotta Edholm

Andreas Carlson
(Klimat- och näringslivsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås lagändringar som krävs för att genomföra bestämmelserna om tillståndsförfaranden i EU:s direktiv om förnybar energi. Ändringarna görs i miljöbalken, plan- och bygglagen och ett antal sektorslagar, bl.a. ellagen.

De föreslagna ändringarna i miljöbalken innebär bl.a. att den som avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd för förnybar energi bör ge länsstyrelsen en möjlighet att bedöma samrådsunderlaget innan samråd med övriga aktörer inleds. Vidare införs bestämmelser som syftar till att ge länsstyrelsens bedömning av vilken omfattning en miljökonsekvensbeskrivning behöver ha för att kunna ligga till grund för miljöbedömningen en ökad betydelse i en senare tillståndprocess. Det föreslås också en bestämmelse som syftar till att förenkla bedömningen av om en verksamhet eller en åtgärd som påverkar ett Natura 2000-område kan tillåtas.

Ändringarna i sektorslagarna innebär bl.a. att det inte ska behöva göras en ny specifik miljöbedömning vid en tillståndsprövning i enlighet med någon av dessa lagar, om ärendet avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi och det har gjorts en specifik miljöbedömning i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken som omfattar verksamheten eller åtgärden.

Slutligen föreslås att det införs bestämmelser med tidsfrister för handläggningen av vissa ärenden enligt plan- och bygglagen som rör förnybar energi.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

1	Förslag till riksdagsbeslut	5
2	Lagtext	6
2.1	Förslag till lag om verksamheter och åtgärder för förnybar energi	6
2.2	Förslag till lag om ändring i miljöbalken	8
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln.....	12
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (1978:160) om vissa rörledningar	14
2.5	Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon	16
2.6	Förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857)	18
2.7	Förslag till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403)	20
2.8	Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)	22
2.9	Förslag till lag om upphävande av lagen (2021:755) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi.....	24
3	Ärendet och dess beredning	25
4	Gällande rätt och bestämmelserna om tillståndsförfaranden i förnybartdirektivet	25
4.1	Bestämmelserna om tillståndsförfaranden omfattar fler verksamheter än tidigare	26
4.2	Nya bestämmelser om miljöbedömning och förnybar energi som ett allt överskuggande allmänintresse	27
4.3	En kontaktpunkt ska tillhandahålla vägledning	27
5	Det ska införas en ny lag om verksamheter och åtgärder för förnybar energi.....	28
6	Tillståndsförfaranden som omfattas av förnybartdirektivet	32
7	Tidsfrister för vissa tillståndsförfaranden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi	35
7.1	Installation av solenergiutrustning på byggnader	35
7.2	Installation av värmepump	39
8	Verksamheter och åtgärder för förnybar energi ska antas ha ett väsentligt allmänintresse	41
9	Den specifika miljöbedömningen av verksamheter och åtgärder för förnybar energi	47
9.1	Den specifika miljöbedömningen ska utföras i ett enda förfarande och omfatta alla relevanta bedömningar.....	47
9.2	Länsstyrelsens bedömning av miljökonsekvensbeskrivningens omfattning	53

9.3	Länsstyrelsens beslut om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning får inte överklagas.....	57
9.4	Länsstyrelsen ska bedöma underlag som tas fram inför avgränsningssamråd i ärenden som avser förnybar energi	59
10	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	62
11	Konsekvensanalys	63
11.1	Det aktuella problemet och vilken förändring som eftersträvas.....	63
11.2	Förslagen i korthet.....	64
11.3	Alternativ.....	65
11.3.1	Vilka konsekvenser som bedöms uppstå om ingen åtgärd vidtas.....	65
11.3.2	De olika alternativ som finns för att uppnå förändringen	65
11.4	Vilka som berörs av regleringen.....	65
11.5	Konsekvenser för miljön	65
11.6	Konsekvenser för staten	66
11.7	Konsekvenser för kommuner.....	67
11.8	Konsekvenser för regioner	67
11.9	Konsekvenser för företag	67
11.10	Konsekvenser för enskilda	68
11.11	Bedömningen av om förslagen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av anslutningen till EU.....	68
12	Författningskommentar	68
12.1	Förslaget till lag (2026:000) om verksamheter och åtgärder för förnybar energi.....	68
12.2	Förslaget till lag om ändring i miljöbalken.....	72
12.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln.....	76
12.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (1978:160) om vissa rörledningar	78
12.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon	80
12.6	Förslaget till lag om ändring i ellagen (1997:857)	82
12.7	Förslaget till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403)	84
12.8	Förslaget till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)	86

Prop. 2025/26:118	Bilaga 1	Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413 av den 18 oktober 2023 om ändring av direktiv (EU) 2018/2001, förordning (EU) 2018/1999 och direktiv 98/70/EG vad gäller främjande av energi från förnybara energikällor, och om upphävande av rådets direktiv (EU) 2015/65288
	Bilaga 2	Sammanfattning av promemorian genomförande av bestämmelser i förnybartdirektivet om tillståndsförfaranden för förnybar energi.....165
	Bilaga 3	Lagförslag i promemorian Genomförande av bestämmelser i förnybartdirektivet om tillståndsförfarande för förnybar energi.....166
	Bilaga 4	Förteckning över remissinstanserna187
	Bilaga 5	Lagrådsremissens lagförslag189
	Bilaga 6	Lagrådets yttrande208
		Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 3 februari 2026210

Regeringens förslag:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om verksamheter och åtgärder för förnybar energi,
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i miljöbalken,
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln,
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1978:160) om vissa rörledningar,
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon,
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857),
7. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403),
8. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900),
9. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om upphävande av lagen (2021:755) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi.

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om verksamheter och åtgärder för förnybar energi

Härigenom föreskrivs¹ följande.

1 § I denna lag finns bestämmelser som delvis genomför Europaparlamentets och rådets direktiv 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor.

Bestämmelser som genomför direktivet finns också i miljöbalken, lagen (1966:314) om kontinentalsockeln, lagen (1978:160) om vissa rörledningar, lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon, ellagen (1997:857), naturgaslagen (2005:403) och plan- och bygglagen (2010:900).

Ord och uttryck

2 § Med *förnybar energi* avses i denna lag vindenergi, termisk solenergi, fotovoltaisk solenergi, geotermisk energi, osmotisk energi, omgivningsenergi, tidvattensenergi, vågenergi, annan havsenergi och vattenkraft samt energi från biomassa, deponigas, gas från avloppsreningsverk och biogas.

3 § Med *uppgradering* avses i denna lag helt eller delvis utbyte av en anläggning för produktion av förnybar el eller helt eller delvis utbyte av driftssystem eller driftsutrustning i en sådan anläggning i syfte att

1. bibehålla eller ändra anläggningens kapacitet, eller
2. öka anläggningens effektivitet.

4 § Med *samlokaliserad energilagringsanläggning* avses i denna lag en energilagringsanläggning som är lokaliserad på samma plats som, drivs tillsammans med och är ansluten till samma nätanslutningspunkt som en anläggning för produktion av förnybar energi.

5 § Med *verksamhet eller åtgärd för förnybar energi* avses i denna lag en verksamhet eller en åtgärd som

1. innebär uppförande eller drift av
 - a) en anläggning för produktion av förnybar energi, eller
 - b) en samlokaliserad energilagringsanläggning,
2. behövs för att en anläggning som avses i 1 ska kunna uppföras, drivas eller anslutas till ett nät, eller
3. innebär uppgradering av en anläggning för produktion av förnybar energi.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

6 § Regeringen får meddela föreskrifter om

1. tidsfrister för kommuners handläggning av ärenden om tillstånd, anmälan eller dispens som gäller verksamheter eller åtgärder för förnybar energi, och

2. kommuners arbete med att bistå den kontaktpunkt som inrättas för att genomföra artikel 16.3 i direktiv (EU) 2018/2001, i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413, i uppgiften att vägleda sökande i ärenden om tillstånd, anmälan eller dispens som gäller verksamheter eller åtgärder för förnybar energi.

7 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för kommuner att årligen lämna statistikuppgifter över handläggningstider i ärenden som gäller verksamheter eller åtgärder för förnybar energi.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

Häriigenom föreskrivs¹ i fråga om miljöbalken

dels att 6 kap. 32 § och 19 kap. 5 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 6 kap. 32 a och 32 b §§, 7 kap. 29 c § och 22 kap. 2 b §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

32 §²

Länsstyrelsen ska under avgränsningssamrådet, i dialog med den som avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd, verka för att innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen får den omfattning och detaljeringsgrad som behövs för tillståndsprövningen.

Länsstyrelsen ska skriftligen redovisa sin bedömning av vad en miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla för att kunna ligga till grund för den fortsatta miljöbedömningen. Bedömningen ska lämnas till den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden. Bedömningen är inte bindande.

Om ett avgränsningssamråd gäller en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi, bör den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden ge länsstyrelsen möjlighet att bedöma om samrådsunderlaget är tillräckligt innan samråd med övriga aktörer inleds.

Uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har samma innebörd som i lagen (2026:000) om verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

32 a §

Länsstyrelsen ska under avgränsningssamrådet skriftligen redovisa sin bedömning av vad en miljökonsekvensbeskrivning ska

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

² Senaste lydelse 2024:963.

innehålla för att kunna ligga till grund för den fortsatta miljöbedömningen. Bedömningen ska lämnas till den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden. Bedömningen är inte bindande.

32 b §

Om ett avgränsningssamråd avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi gäller följande i stället för 32 a §:

1. Länsstyrelsen ska i ett beslut ange vilken omfattning miljökonsekvensbeskrivningen behöver ha för att kunna ligga till grund för den fortsatta miljöbedömningen. Beslutet får inte överklagas.

2. Länsstyrelsen ska skriftligen redovisa sin bedömning av vilken detaljeringsgrad miljökonsekvensbeskrivningen bör ha för att kunna ligga till grund för den fortsatta miljöbedömningen. Bedömningen är inte bindande.

3. Beslutet och bedömningen ska lämnas till den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden.

7 kap.

29 c §

Vid tillämpningen av 29 § första stycket 2, ska en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi antas genomföras av tvingande orsaker som har ett väsentligt allmänintresse, om inte annat framkommer i ärendet.

Uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har samma innebörd som i lagen (2026:000) om verksamheter och åtgärder som gäller förnybar energi.

19 kap.

5 §³

I ett ärende som prövas av länsstyrelsen eller en kommunal nämnd ska länsstyrelsen eller nämnden tillämpa bestämmelserna

1. i 22 kap. 1 och 1 d–1 g §§ om ansökans form och innehåll,
2. i 22 kap. 2 § om en ansökans 2. i 22 kap. 2 och 2 b §§ om en ingivande och brister i den, ansökans ingivande och brister i den,
3. i 22 kap. 2 a § om prövningar som avses i 24 kap. 3, 5, 8, 9 och 13 §§,
4. i 22 kap. 3 och 3 a §§ om kungörelses innehåll,
5. i 22 kap. 6 § om talerätt,
6. i 22 kap. 9 § om rätt att företräda fastighet,
7. i 22 kap. 12 och 13 §§ om sakkunniga och om att inhämta yttrande,
8. i 3 kap. 4 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar om undersökning på platsen,
9. i 22 kap. 25 § första stycket 1–3 och 5–11, andra stycket sista meningen och tredje stycket samt 25 a–25 c och 25 f–25 h §§ om en tillståndsdoms innehåll,
10. i 22 kap. 26 § om särskild dom,
11. i 22 kap. 27 § första stycket, andra stycket andra meningen samt tredje stycket första meningen om uppskjutna frågor och provisoriska föreskrifter,
12. i 22 kap. 28 § första stycket första meningen om verkställighetsförordnande, och
13. i 23 kap. 3 § när det gäller särskilt överklagande i frågor om sakkunniga som avses i 22 kap. 12 §.

22 kap.

2 b §

En ansökan om tillstånd till en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi som innehåller en miljökonsekvensbeskrivning vars omfattning är förenlig med länsstyrelsens beslut enligt 6 kap. 32 b § får endast avvisas på grund av brister i miljökonsekvensbeskrivningens omfattning om

1. uppgifterna i målet eller ärendet om tillstånd inte stämmer överens med de uppgifter som länsstyrelsen har lagt till grund för sin bedömning, eller

2. bristerna är sådana att det skulle strida mot Sveriges förpliktelser till följd av EU-medlem-

skapet att lägga miljökonsekvens- Prop. 2025/26:118
beskrivningen till grund för an-
sökna.

Uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har samma innebörd som i lagen (2026:000) om verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.
 2. Bestämmelserna i 7 kap. 29 c § tillämpas även i mål och ärenden som har inletts före ikraftträdandet.
 3. I övrigt gäller äldre bestämmelser fortfarande för mål och ärenden som har inletts före ikraftträdandet.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (1966:314) om kontinentalsockeln²

dels att nuvarande 3 b–3 d §§ ska betecknas 3 c–3 e §§ och att nuvarande 4 a–c §§ ska betecknas 4 b–d §§,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 3 b och 4 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 b §

Trots 3 a § tredje stycket 3 krävs det inte en specifik miljöbedömning om en ansökan om tillstånd avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi och det i ett mål eller ärende om tillstånd enligt 9 eller 11 kap. miljöbalken

1. finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som den verksamhet eller åtgärd som omfattas av tillståndsansökan kan medföra, och

2. har gjorts en slutlig och samlad bedömning enligt 6 kap. 43 § miljöbalken av verksamhetens eller åtgärdens miljöeffekter.

Den slutliga och samlade bedömningen ska vara aktuell och får inte vara äldre än tre år när ansökan enligt denna lag ges in.

Uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har samma innebörd som i lagen (2026:000) om verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

² Senaste lydelse av

3 b § 2005:574

3 c § 2012:431

3 d § 2012:431

4 a § 2010:883

4 b § 1998:819

4 c § 2019:846.

Det som sägs i 3 b § hindrar inte att ett beslut om tillstånd förenas med de villkor som behövs för att skydda människors hälsa och miljön mot skador och olägenheter.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ärenden som har inletts före ikraftträdandet.

Prop. 2025/26:118 2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1978:160)
om vissa rörledningar

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (1978:160) om vissa rörledningar²
dels att nuvarande 6 a § ska betecknas 6 b §,
dels att det ska införas två nya paragrafer, 4 a och 6 a §§, av följande
lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 a §

*Trots 4 § fjärde stycket 2 krävs
det inte en specifik miljöbedömning
om en ansökan om koncession
enligt 1 § avser en verksamhet eller
åtgärd för förnybar energi och det
i ett mål eller ärende om tillstånd
enligt 9 eller 11 kap. miljöbalken*

*1. finns en miljökonsekvens-
beskrivning som beskriver de
direkta och indirekta effekter på
människors hälsa och miljön som
ledningen kan medföra, och*

*2. har gjorts en slutlig och
samlad bedömning av ledningens
miljöeffekter enligt 6 kap.
43 § miljöbalken.*

*Den slutliga och samlade
bedömningen ska vara aktuell och
får inte vara äldre än tre år när
ansökan enligt denna lag ges in.*

*Uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har
samma innebörd som i lagen
(2026:000) om verksamheter och
åtgärder för förnybar energi.*

6 a §

*Det som sägs i 4 a § hindrar inte
att en koncession förenas med de
villkor som behövs för att skydda
människors hälsa och miljön mot
skador och olägenheter.*

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

² Senaste lydelse av 6 a § 2019:853.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ärenden som har inletts före ikraftträdandet.

Prop. 2025/26:118 2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1140)
om Sveriges ekonomiska zon

Härigenom föreskrivs¹ att det i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon ska införas två nya paragrafer, 6 b och 6 c §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 b §

Trots 6 § andra stycket 2 krävs det inte en specifik miljöbedömning om en ansökan om tillstånd enligt 5 § avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi och det i ett mål eller ärende om tillstånd enligt 9 eller 11 kap. miljöbalken

1. finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som verksamheten eller åtgärden som omfattas av tillståndsansökan kan medföra, och

2. har gjorts en slutlig och samlad bedömning av verksamhetens eller åtgärdens miljöeffekter enligt 6 kap. 43 § miljöbalken.

Den slutliga och samlade bedömningen ska vara aktuell och får inte vara äldre än tre år när ansökan enligt denna lag ges in.

Uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har samma innebörd som i lagen (2026:000) om verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

6 c §

Det som sägs i 6 b § hindrar inte att ett tillstånd förenas med de villkor som behövs för att skydda människors hälsa och miljön mot skador och olägenheter.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ärenden som har inletts före ikraftträdandet.

Prop. 2025/26:118

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om ellagen (1997:857)²

dels att nuvarande 2 kap. 17 a § ska betecknas 2 kap. 17 b §,

dels att rubriken närmast före 2 kap. 17 a § ska sättas närmast före 2 kap. 17 b §,

dels att 2 kap. 17 och 18 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 2 kap. 17 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

17 §³

Vid en prövning av frågor om beviljande av nätkoncession för linje ska 2–4 kap. och 5 kap. 3–5 och 18 §§ miljöbalken tillämpas.

För en starkströmsledning som ska prövas för en nätkoncession för linje ska

1. frågan om huruvida byggandet eller användandet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan avgöras genom ett särskilt beslut enligt 6 kap. 26–27 §§ miljöbalken efter det att en undersökning enligt 6 kap. 23–26 §§ har gjorts, om något annat inte följer av 6 kap. 23 § andra stycket,

2. en specifik miljöbedömning göras, information lämnas och samordning ske enligt 6 kap. 28–46 §§ miljöbalken, om en betydande miljöpåverkan kan antas, och

3. ett förenklat underlag tas fram enligt 6 kap. 47 § miljöbalken, om länsstyrelsen beslutar att en betydande miljöpåverkan inte kan antas.

Trots första och andra styckena behöver frågor som har prövats i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken inte prövas på nytt i ärendet om nätkoncession. Om det i målet eller ärendet om tillstånd enligt miljöbalken finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som ledningen kan medföra, behöver det inte finnas någon särskild miljökonsekvensbeskrivning i koncessionsärendet.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

² Senaste lydelse av 2 kap. 17 a § 2024:338.

³ Senaste lydelse 2025:778.

Trots 17 § ska följande gälla.

1. Frågor som har prövats i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken behöver inte prövas på nytt i ärendet om nätkoncession.

2. Det krävs inte en specifik miljöbedömning om det i ett mål eller ärende om tillstånd enligt 9 eller 11 kap. miljöbalken

a) finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som ledningen kan medföra, och

b) har gjorts en slutlig och samlad bedömning av ledningens miljöeffekter enligt 6 kap. 43 § miljöbalken.

Den slutliga och samlade bedömningen ska vara aktuell och får inte vara äldre än tre år när ansökan enligt denna lag ges in.

18 §⁴

En nätkoncession ska förenas med de villkor som behövs för att skydda allmänna intressen och enskild rätt samt med de villkor för anläggningens utförande och nyttjande som behövs av säkerhetsskäl eller för att i övrigt skydda människors hälsa och miljön mot skador och olägenheter och främja en långsiktigt god hushållning med mark och vatten och andra resurser eller som av annat skäl behövs från allmän synpunkt.

Det som sägs i 17 a § hindrar inte att en nätkoncession förenas med de villkor som behövs för att skydda människors hälsa eller miljön mot skador och olägenheter.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ärenden om har inletts före ikraftträdandet.

⁴ Senaste lydelse 2021:741.

Prop. 2025/26:118 2.7 Förslag till lag om ändring i naturgaslagen
(2005:403)

Härigenom föreskrivs¹ att det i naturgaslagen (2005:403) ska införas tre nya paragrafer, 1 kap. 8 b § och 2 kap. 7 a och 9 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

8 b §

Med verksamhet eller åtgärd för förnybar energi avses i denna lag detsamma som i lagen (2026:000) om verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

2 kap.

7 a §

Trots 7 § andra stycket 2 krävs det inte en specifik miljöbedömning om en ansökan om koncession enligt 1 § avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi och det i ett mål eller ärende om tillstånd enligt 9 eller 11 kap. miljöbalken

1. finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som naturgasledningen och de åtgärder som vidtas för att bereda plats för den kan medföra, och

2. har gjorts en slutlig och samlad bedömning enligt 6 kap. 43 § miljöbalken av miljöeffekterna av naturgasledningen och av de åtgärder som vidtas för att bereda plats för den.

Den slutliga och samlade bedömningen ska vara aktuell och får inte vara äldre än tre år när ansökan enligt denna lag ges in.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

Det som sägs i 7 a § hindrar inte att en koncession förenas med de villkor som behövs för att skydda människors hälsa eller miljön mot skador och olägenheter.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ärenden om har inletts före ikraftträdandet.

2.8 Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om plan- och bygglagen (2010:900)

dels att 9 kap. 18, 99 och 101 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 9 kap. 17 a och 99 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

17 a §

Trots 15 § 3 krävs det inte bygglov för en fasadändring som innebär att en solenergianläggning sätts upp eller väsentligen ändras, om anläggningen har en effekt om högst elva kilowatt.

18 §²

Även om bygglov inte krävs enligt 15–17 §§ kan bygglov krävas enligt någon av 34–37 eller 54 §.

Även om bygglov inte krävs enligt 15–17 a §§ kan bygglov krävas enligt någon av 34–37 eller 54 §.

99 §³

Byggnadsnämnden ska handlägga ärenden om lov och förhandsbesked skyndsamt och besluta i ärendet inom tio veckor från

1. den dag ansökan kom in till nämnden (ansökningsdagen),
2. den dag efter ansökningsdagen då ytterligare underlag eller en ändring av ansökan kom in till nämnden från sökanden på sökandens initiativ,
3. den dag efter ansökningsdagen då besked enligt 80 § kom in från Försvarsmakten eller Myndigheten för civilt försvar, eller
4. den dag då sökanden avhjälpit en brist i ansökan, om nämnden inom tre veckor från den dag som anges i 1 eller 2 har förelagt sökanden enligt 91 § första stycket att avhjälpa bristen.

Om det är nödvändigt på grund av handläggningen eller utredningen i ärendet, får tioveckorsfristen i första stycket förlängas en gång med högst tio veckor.

Om det är nödvändigt på grund av handläggningen eller utredningen i ärendet, får tioveckorsfristen i första stycket förlängas en gång med högst tio veckor. *Om ärendet gäller lov eller förhands-*

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

² Senaste lydelse 2025:974.

³ Senaste lydelse 2025:1079.

besked enligt 15 § 3 för installation av en solenergianläggning, får tioveckorsfristen bara förlängas med högst två veckor.

99 a §

Trots 99 § första stycket ska byggnadsnämnden besluta i ett ärende inom fyra veckor om ärendet avser lov eller förhandsbesked enligt 15 § 3 för installation av en värmepump, med en installerad effekt som understiger 50 megawatt. Tidsfristen får inte förlängas.

101 §⁴

Om ett ärende har återförvisats till byggnadsnämnden för förnyad handläggning, ska bestämmelserna om tidsfrister och information i 99 och 100 §§ tillämpas. Det som sägs där om ansökningsdagen ska då i stället gälla den dag *ärendet kom tillbaka till nämnden*.

Om ett ärende har återförvisats till byggnadsnämnden för förnyad handläggning, ska bestämmelserna om tidsfrister och information i 99–100 §§ tillämpas. Det som sägs där om ansökningsdagen ska då i stället gälla den dag *beslutet om återförvisning fick laga kraft*.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ärenden om har inletts före ikraftträdandet.

⁴ Senaste lydelse 2025:974.

Prop. 2025/26:118 2.9 Förslag till lag om upphävande av lagen
(2021:755) med bemyndiganden att meddela
föreskrifter om tidsfrister och kontaktpunkt för
vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar
energi

Härigenom förskrivs att lagen (2021:755) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi ska upphöra att gälla vid utgången av juni 2026.

I Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor finns bestämmelser om åtgärder för att stödja förnybar energi. Den 18 oktober 2023 antogs Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413 om ändring av direktiv (EU) 2018/2001, förordning (EU) 2018/1999 och direktiv 98/70/EG vad gäller främjande av energi från förnybara energikällor, och om upphävande av rådets direktiv (EU) 2015/652. Ändringsdirektivet bifogas som *bilaga 1*.

Inom Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet) har det tagits fram en promemoria med förslag som syftar till att genomföra ändringsdirektivets bestämmelser om tillståndsförfaranden för verksamheter och åtgärder för förnybar energi. Promemorian innehåller även förslag som syftar till att förbättra det underlag som tas fram inför ett avgränsningssamråd. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 2*. Promemorians lagförslag i relevanta delar finns i *bilaga 3*.

Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 4*. Remissvaren finns tillgängliga i Klimat- och näringslivsdepartementet (KN2025/00895).

I denna proposition behandlas promemorians lagförslag som syftar till att genomföra direktivet.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 11 december 2025 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 5*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 6*. Lagrådets synpunkter och förslag behandlas i avsnitt 8. Regeringen följer Lagrådets förslag.

I förhållande till lagrådsremissens förslag ändras tidpunkten för ikraftträdande från den 1 juni 2026 till den 1 juli 2026. Vidare kompletteras upplysningsbestämmelsen i 9 kap. 18 § plan- och bygglagen (2010:900) med en hänvisning till den nya 9 kap. 17 a § plan- och bygglagen. Ändringarna är författningstekniskt och även i övrigt av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Regeringen har därför inte inhämtat Lagrådets yttrande över ändringarna.

I förhållande till lagrådsremissens lagförslag görs även vissa språkliga och redaktionella ändringar.

4 Gällande rätt och bestämmelserna om tillståndsförfaranden i förnybartdirektivet

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, här benämnt 2018 års förnybartdirektiv, började gälla den 30 juni 2021. Genom direktivet upprättades en ram för främjande av energi från förnybara energikällor. Bestämmelserna i direktivet innebär bl.a. en skyldighet för medlemsstaterna att införa tidsfrister för tillstånds-

Prop. 2025/26:118 förfaranden för anläggningar som producerar förnybar el och att skapa minst en kontaktpunkt som ska vägleda exploatörer genom tillståndsförfarandena. Enligt direktivet är målet att andelen energi från förnybara energikällor i EU:s slutliga energianvändning ska vara minst 32 procent år 2030. Bestämmelser som genomför 2018 års förnybartdirektiv finns bl.a. i lagen (2021:755) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi och föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av lagen.

Den 18 oktober 2023 antogs Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413 om ändring av direktiv (EU) 2018/2001, förordning (EU) 2018/1999 och direktiv 98/70/EG vad gäller främjande av energi från förnybara energikällor, och om upphävande av rådets direktiv (EU) 2015/652. Direktivet benämns här ändringsdirektivet. Genom detta ändrades 2018 års förnybartdirektiv bl.a. på så sätt att målet för hur stor andel av EU:s slutliga energianvändning som ska komma från förnybara energikällor höjdes från 32 procent till 42,5 procent. För att uppnå målet infördes nya bestämmelser som syftar till att ytterligare effektivisera tillståndsförfaranden för projekt för förnybar energi. Ändringsdirektivet innebär även att ett antal bestämmelser i den fram till den 30 juni 2025 gällande s.k. nödförordningen, Rådets förordning (EU) 2022/2577 av den 22 december 2022 om fastställande av en ram för att påskynda utbyggnaden av förnybar energi, fördes in i direktivet.

I det följande avses med förnybartdirektivet den lydelse direktivet har enligt ändringsdirektivet.

4.1 Bestämmelserna om tillståndsförfaranden omfattar fler verksamheter än tidigare

De nya bestämmelserna om tillståndsförfaranden i förnybartdirektivet omfattar alla relevanta administrativa tillstånd för uppförande, uppgradering och drift av verk för förnybar energi. Till skillnad från i 2018 års förnybartdirektiv sägs uttryckligen att tillståndsförfarandet inkluderar anläggningar som kombinerar olika förnybara energikällor, värmepumpar och anläggningar för energilagring som är samlokaliserade med anläggningar för produktion av förnybar energi. Vidare framgår av direktivet att tillståndsförfarandet omfattar administrativa tillstånd för nätanslutning och miljöbedömningar.

Tidsfristerna i förnybartdirektivet gäller för handläggning av ansökningar om tillstånd för uppförande, uppgradering och drift av alla typer av anläggningar som producerar förnybar energi. Det innebär en utvidgning i förhållande till 2018 års förnybartdirektiv som endast föreskriver tidsfrister för ärenden som gäller anläggningar som producerar förnybar el, det vill säga kraftverk. Till skillnad från vad som gäller enligt 2018 års förnybartdirektiv gäller bestämmelserna om tidsfrister därmed även tillståndsansökningar som avser t.ex. anläggningar som producerar biogas eller förnybart framställd vätgas.

Huvudregeln är, i likhet med vad som gäller enligt 2018 års förnybartdirektiv, att tiden för att få en tillståndsansökan prövad i första instans inte ska överskrida två år. Ändringsdirektivet innehåller dock fler tidsfrister än

2018 års förnybartdirektiv. Tidsfristerna varierar beroende på vilken typ av anläggning det är fråga om och vilken installerad effekt anläggningen har. Den kortaste tidsfristen i direktivet är endast en månad och avser ansökningar om tillstånd för installation av luftvärmepumpar och vissa solenergianläggningar. Den längsta tidsfristen är tre år och avser ansökningar om tillstånd för uppförande av havsbaserade anläggningar för produktion av förnybar energi med en installerad effekt om minst 150 kilowatt.

4.2 Nya bestämmelser om miljöbedömning och förnybar energi som ett allt överskuggande allmänintresse

Förnybartdirektivet innehåller nya bestämmelser om miljöbedömningar och bestämmelser om den intresseavvägning som ska göras i enlighet med vissa EU-direktiv. Om det krävs en miljöbedömning för ett projekt för förnybar energi ska den, enligt förnybartdirektivet, utföras i ett enda förfarande som omfattar alla relevanta bedömningar för projektet. Hittillsvarande reglering i Sverige innehåller ingen sådan begränsning. I dag krävs det att det görs en specifik miljöbedömning i tillståndsärenden enligt vissa sektorslagar även i de fall miljöeffekterna av verksamheterna eller åtgärderna omfattas av en specifik miljöbedömning som har gjorts i ett miljöbalksärende.

Vidare innebär direktivet att en myndighet i ärenden som gäller förnybar energi i ett tidigt skede av miljöbedömningsprocessen ska fatta ett beslut om vad en miljökonsekvensbeskrivning ska omfatta. Enligt direktivet får miljökonsekvensbeskrivningens omfattning inte utökas därefter. Detta är en skillnad i förhållande till den hittillsvarande svenska regleringen som innebär att länsstyrelsens bedömning av miljökonsekvensbeskrivningens omfattning inte är bindande.

Ytterligare en nyhet i direktivet är en bestämmelse som har hämtats från den tidigare gällande nödförordningen och som innebär att förnybar energi ska presumeras genomföras av tvingande orsaker som har ett allt överskuggande allmänintresse vid intresseavvägningar som ska göras i enlighet med vissa EU-direktiv på miljöområdet. Presumtionen kan förenkla bedömningen av om en planerad verksamhet eller åtgärd för förnybar energi som kan påverka ett Natura 2000-område kan tillåtas (se vidare avsnitt 8). Svensk rätt innehåller i dag inte någon liknande presumtion.

4.3 En kontaktpunkt ska tillhandahålla vägledning

I 2018 års förnybartdirektiv finns bestämmelser om att medlemsstaterna ska inrätta en eller flera kontaktpunkter som ska tillhandahålla vägledning och underlätta för sökanden under hela det administrativa ansöknings- och tillståndsförfarandet. I samband med genomförandet av direktivet utsågs Statens energimyndighet (Energimyndigheten) till ansvarig myndighet för att inrätta och ansvara för en kontaktpunkt i ärenden som gäller förnybar el.

Kontaktpunkten har fått ett utökat ansvar i förnybartdirektivet. Det utökade ansvaret handlar om att kontaktpunkten även ska vägleda sökanden i de delar av ansöknings- och tillståndsförfarandet som rör miljöskydd. Vidare anges i förnybartdirektivet att kontaktpunkten ska säkerställa att prövningsmyndigheterna håller tidsfristerna.

5 Det ska införas en ny lag om verksamheter och åtgärder för förnybar energi

Regeringens förslag

Det ska införas en ny lag om verksamheter och åtgärder för förnybar energi. Regeringen ska få meddela föreskrifter om tidsfrister för kommuners handläggning av ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi samt föreskrifter om kommuners medverkan i ärenden med en kontaktpunkt. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer ska vidare få meddela föreskrifter om skyldighet för kommuner som prövar ärenden som gäller förnybar energi att årligen rapportera uppgifter om handläggningstider.

Innebörden av vissa ord och uttryck som används i den nya lagen ska förklaras. Orden och uttrycken bör ges samma innebörd som i förnybartdirektivet.

Promemorians förslag

Promemorians förslag stämmer i huvudsak överens med regeringens. Uttrycket uppgradering har en snävare innebörd i promemorians förslag.

Remissinstanserna

Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det.

Flera remissinstanser, bl.a. *Statens energimyndighet* och *Vattenfall AB* framför att uttrycket uppgradering ges en för snäv innebörd. Energimyndigheten påpekar att uppgradering, även kallat generationsväxling eller repowering, många gånger innefattar ett helt utbyte av en anläggning.

Länsstyrelsen i Dalarnas län påpekar att bemyndigandet att meddela föreskrifter om rapporteringsskyldighet bör utformas så att det inte avser statistik för varje enskilt ärende.

Skälen för regeringens förslag

I lagen med bemyndiganden att meddela föreskrifter om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi ges regeringen rätt att meddela föreskrifter om dels kommunernas medverkan i arbetet med kontaktpunkten för de verksamheter och förfaranden som omfattas av direktivets krav, dels om tidsfrister för kommunala myndig-

heters prövning av ärenden som gäller förnybar energi. Ändringsdirektivet innebär ingen ändring i de krav som bemyndigandena syftar till att genomföra. Bemyndigandena bedöms därför alltså nödvändiga för att genomföra förnybartdirektivet. Bemyndigandet som avser kommunernas medverkan i arbetet med kontaktpunkten bör dock kompletteras med en hänvisning till den artikel i direktivet som skyldigheten avser att genomföra, dvs. artikel 16.3 i förnybartdirektivet i dess lydelse enligt ändringsdirektivet, en s.k. statisk hänvisning. Detta i syfte att tydliggöra omfattningen av de skyldigheter som bemyndigandet kan medföra. En sådan lösning innebär att det vid en eventuell framtida ändring av artikeln behöver göras en ny bedömning av om kommunens skyldigheter i detta avseende regleras på ett ändamålsenligt sätt.

Till skillnad från 2018-års förnybartdirektiv innehåller direktivet nu en skyldighet för kontaktpunkten att säkerställa att tidsfristerna i direktivet respekteras (artikel 16.3). En förutsättning för att kunna säkerställa detta är att kontaktpunkten har tillgång till relevant information om de för skyldigheten relevanta prövningarna.

Naturvårdsverket sammanställer i dag statistik över handläggningstider i fråga om ansökningar om tillstånd till miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. miljöbalken. De uppgifter som ligger till grund för statistiken är begränsade till mål och ärenden där en mark- och miljödomstol eller en miljöprövningsdelegation vid en länsstyrelse är första instans och omfattar inte ärenden som en kommun handlägger. Det finns i dag inte någon skyldighet för en kommun att lämna uppgifter om ärenden som rör verksamheter eller åtgärder för förnybar energi. Som ett led i genomförandet av direktivets krav på säkerställande av att tidsfristerna hålls bör krav på lämnande av statistikuppgifter över handläggningstider även kunna riktas mot en kommun. Vilka uppgifter som skyldigheten ska omfatta regleras lämpligen på förordnings- eller föreskriftsnivå. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer bör därför ges en rätt att meddela föreskrifter om skyldighet för kommuner som handlägger ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi att årligen rapportera uppgifter om handläggningstider i sådana ärenden. Som *Länsstyrelsen i Dalarnas län* påpekar är det viktigt att rapporteringsskyldigheten inte blir för detaljerad, något som riskerar leda till en ökad administrativ börda för kommunerna. Enligt regeringens mening behöver därför de krav som slutligen ställs på lämnande av statistikuppgifter noga vägas mot den administrativa börda som rapporteringsskyldigheten medför, något som lämpligen hanteras när föreskrifterna tas fram.

I förhållande till den nuvarande lagen behöver det också införas förklaringar av ord och uttryck som används i de föreslagna bemyndigandena (se vidare nedan). Med dessa ändringar framstår lag om verksamheter och åtgärder för förnybar energi som ett bättre namn på lagen. Sammantaget föreslås så omfattande förändringar att den nu gällande bemyndigandelagen bör upphävas och de föreslagna bestämmelserna föras in i en ny lag.

Förnybar energi

Uttrycket förnybar energi innebär enligt förnybartdirektivet energi från förnybara, icke-fossila energikällor, det vill säga vindenergi, solenergi (både termisk solenergi och fotovoltaisk solenergi), geotermisk energi,

Prop. 2025/26:118 osmotisk energi, omgivningsenergi, tidvattensenergi samt vågenergi och annan havsenergi (artikel 2.1). Uttrycket omfattar vidare vattenkraft och energi från biomassa, deponigas, gas från avloppsreningsverk och biogas. Uppräkningen i direktivet är uttömmande. Förklaringen av uttrycket förnybar energi bör överensstämma med den som ges i direktivet.

Uppgradering

Förnybartdirektivet kräver särskilt korta tidsfrister för handläggning av ärenden som avser uppgradering av kraftverk. Uttrycket uppgradering avser enligt direktivet uppgradering av kraftverk som producerar förnybar energi, inklusive helt eller delvis utbyte av anläggningar eller driftssystem och driftsutrustning i syfte att ersätta kapacitet eller att öka anläggningens effektivitet eller kapacitet (artikel 2.10). Med kraftverk avses en anläggning för produktion av el. Uppgradering har inte fått en ny innebörd genom ändringsdirektivet. Uppgradering förklaras i dag i förordningen (2021:757) om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi som ”helt eller delvist utbyte av utrustning i syfte att i anläggningar för produktion av förnybar el, ersätta eller öka kapaciteten eller öka anläggningens effektivitet”.

I promemorian föreslås att uttrycket uppgradering ska förklaras på samma sätt som i den nu gällande förordningen. Vidare anges att en uppgradering ska syfta till att säkerställa fortsatt drift av en anläggning och att rivning och uppförande av en helt ny anläggning därmed inte är att anse som en uppgradering. Flera remissinstanser, bl.a. *Statens energimyndighet*, påpekar att förslaget i promemorian innebär att uppgradering inte omfattar s.k. generationsväxling, där t.ex. äldre vindkraftverk byts ut mot större och mer effektiva vindkraftverk. Regeringen konstaterar att ordet uppgradering i den nu gällande förordningen avser utbyte av utrustning medan det i direktivet sägs att ordet avser utbyte av anläggningar (eng. *replacement of installations*). Vad som avses med en anläggning förklaras inte i direktivet, men det sätt som ordet används på i direktivet förefaller överensstämma med den betydelse ordet har i normalt språkbruk, dvs en byggnadskonstruktion. Ordet anläggning torde således ha en vidare innebörd än ordet utrustning och kunna avse ett kraftverk i sig. Regeringen anser mot den bakgrunden att förklaringen av uttrycket uppgradering som föreslås i promemorian är för snäv och att det finns skäl att ge uppgradering en innebörd som är mer direktivnära. Uppgradering bör därför avse helt eller delvis utbyte av anläggningar i syfte att ersätta eller öka kapaciteten eller öka anläggningens effektivitet. Det bör även framgå att utbyte av driftssystem och driftsutrustning i detta syfte är att anse som uppgradering.

Av direktivet framgår inte var gränsen mellan uppgradering och uppförande av en ny anläggning går. Viss vägledning kan dock hämtas i skälen till ändringsdirektivet (se skäl 38 till ändringsdirektivet). Där sägs att uppgradering ska säkerställa fortsatt användning av kraftverk samtidigt som behovet av att utse nya platser för projekt för förnybar energi minskar. Vidare sägs att uppgradering ger ytterligare fördelar som t.ex. en befintlig nätanslutning, en sannolikt högre acceptans bland allmänheten för anläggningen och kännedom om miljöpåverkan. Enligt regeringens uppfattning innebär detta att det, för att det ska vara fråga om en uppgradering, torde

krävas att den nya anläggningen ska vara lokaliserad på samma plats som den äldre anläggningen, att det ska vara fråga om samma typ av anläggning, att den ska använda samma nätanslutning samt att den nya anläggningen ska ha samma miljöpåverkan som den äldre anläggningen eller en lägre miljöpåverkan.

Uttrycket uppgradering bör således, för att överensstämja med direktivet, omfatta verksamheter som består i att en äldre anläggning ersätts av en ny anläggning av samma typ, på samma plats och med samma eller lägre påverkan på omgivningen i området. Det innebär att s.k. generationsväxling av kraftverk bör anses som uppgradering. Att ersätta äldre anläggningar med en låg elproduktion med nya effektivare anläggningar är ändamålsenligt för att öka elproduktionen.

Samlokaliserad energilagring

Med samlokaliserad energilagring avses enligt förnybartdirektivet en energilagringsanläggning som är kombinerad med en anläggning som producerar förnybar energi och som är ansluten till samma nätanslutningspunkt som produktionsanläggningen (artikel 2.44d). Redan av uttrycket samlokaliserad följer att det ska finnas ett geografiskt samband mellan produktionsanläggningen och energilagringsanläggningen. Den ska alltså vara lokaliserad på samma plats som produktionsanläggningen. Att anläggningen ska vara kombinerad bör innebära att energilagringsanläggningen ska ha ett tekniskt samband med och drivas tillsammans med produktionsanläggningen. Innebörden av samlokaliserad energilagringsanläggning bör därför vara en energilagringsanläggning som är lokaliserad på samma plats som en anläggning för produktion av förnybar energi och som drivs tillsammans med och är ansluten till samma nätanslutningspunkt som den anläggningen. Innebörden av ordet anslutningspunkt förklaras varken i förnybartdirektivet eller i svensk rätt. Med anslutningspunkt avses dock normalt den punkt på ett el- eller rörnät där den som producerar energin enligt avtal med nätägaren matar in energi på nätet.

En samlokaliserad energilagringsanläggning enligt direktivets innebörd kan till exempel vara ett värmelager vid ett fjärrvärmeverk eller ett batterilager vid en elproduktionsanläggning. Energilagringsanläggningar som inte är lokaliserade på samma plats som en anläggning för produktion av förnybar energi är inte att anse som samlokaliserade energilagringsanläggningar i förnybartdirektivets mening, t.ex. ett upplag av biomassa som inte är lokaliserat vid produktionsanläggningen utan vid ett centrallager.

Verksamheter och åtgärder för förnybar energi

Enligt förnybartdirektivet ska bestämmelserna om tillståndsförfaranden gälla för alla relevanta administrativa tillstånd för uppförande, uppgradering och drift av verk för förnybar energi (artikel 16.1). Med verk för förnybar energi avses enligt direktivet anläggningar för produktion av såväl el som värme. Även anläggningar som kombinerar olika förnybara energikällor, värmepumpar och anläggningar för energilagring som är lokaliserade i anslutning till en anläggning för förnybar energi ska anses som verk för förnybar energi. Bestämmelserna om tillståndsförfarandet ska även gälla för ärenden som avser anslutning av verk för förnybar

energi till nätet och för att integrera förnybar energi i värme- och kylnät. Enligt direktivet ska bestämmelserna om tillståndsförfaranden gälla också vid handläggning av ärenden som avser nätanslutning och vid miljöbedömningar. En sammanfattande benämning på de aktiviteter som omfattas av bestämmelserna om tillståndsförfaranden i förnybartdirektivet bör införas i den nya lagen och användas för att avgränsa tillämpningsområdet för bemyndigandena.

I miljöbalken, plan- och bygglagen (2010:900) och flera av de sektorslagar som berörs av bestämmelserna om tillståndsförfaranden i direktivet är orden verksamhet eller åtgärd centrala. Det är lämpligt att systematiken i dessa författningar respekteras och att de ord och uttryck som används i dessa också används vid genomförandet av direktivet. Uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi bör därför användas som en sammanfattande benämning på de aktiviteter som omfattas av bestämmelserna om tillståndsförfaranden i förnybartdirektivet och uttrycket bör förklaras i den nya lagen.

Bestämmelserna om tillståndsförfaranden i förnybartdirektivet har ett brett tillämpningsområde. Det omfattar alla relevanta administrativa tillstånd för uppförande, uppgradering och drift av verk och andra anläggningar för produktion av förnybar energi. Med detta torde avses inte bara tillstånd för uppförande, uppgradering, drift och anslutning till ett nät av anläggningarna som sådana, utan även tillstånd för de åtgärder som behövs för att sådana anläggningar ska kunna uppföras, uppgraderas, drivas eller anslutas till ett nät. Det kan t.ex. handla om tillstånd för att vidta åtgärder som krävs för att möjliggöra uppförande eller drift av en anläggning för produktion av förnybar energi på en viss plats, såsom anslutning av en enskild väg från en anläggning för förnybar energi till en allmän väg.

Uttrycket verksamhet och åtgärd för förnybar energi bör därför ges en vid innebörd. Det bör omfatta verksamheter eller åtgärder som innebär uppförande, uppgradering eller drift av en anläggning för produktion av förnybar energi eller en samlokaliserad energilagringsanläggning eller som behövs för att en sådan anläggning ska kunna uppföras, uppgraderas, drivas eller anslutas till ett nät.

6 Tillståndsförfaranden som omfattas av förnybartdirektivet

Regeringens bedömning

Bestämmelserna om tillståndsförfaranden i förnybartdirektivet bör gälla för alla administrativa förfaranden som innebär att en myndighet tar ställning till om en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi får bedrivas eller vidtas.

Förfarandet för att ansluta en anläggning till ett el-, värme- eller römnät och förfarandet för att få ett start- och slutbesked enligt plan- och bygglagen är inte administrativa tillstånd för uppförande, uppgradering och drift av verk för förnybar energi i den mening som avses i förnybart-

Promemorians bedömning

Promemorians bedömning stämmer överens med regeringens.

Remissinstanserna

Naturvårdsverket och *Svensk Solenergi* anser att start- och slutbesked enligt plan- och bygglagen är administrativa tillstånd som omfattas av förnybartdirektivet. Övriga remissinstanser tillstyrker bedömningen eller har inget att invända mot den.

Skälen för regeringens bedömning

Administrativa tillstånd för uppförande, uppgradering och drift av verk för förnybar energi

Bestämmelserna om tillståndsförfarandets huvudprinciper och organisation i förnybartdirektivet gäller för alla relevanta administrativa tillstånd för uppförande, uppgradering och drift av verk för förnybar energi, inbegripet tillstånd för nätanslutning och miljöbedömning (artikel 16.1).

Innebörden av uttrycket administrativa tillstånd (eng. *administrative permits*) förklaras inte i direktivet. Normalt avses med administrativa tillstånd beslut om tillåtlighet eller godkännande som meddelas av en myndighet. Det saknas skäl att anta att uttrycket skulle ha en annan innebörd i detta sammanhang. Med administrativt tillstånd bör därför förstås alla förfaranden som innebär att en myndighet tar ställning till om en verksamhet eller åtgärd får utföras. Överenskommelser med privata aktörer, t.ex. överenskommelser om markåtkomst för att få uppföra en vindkraftpark, är därmed inte att anse som administrativa tillstånd och omfattas inte av direktivets bestämmelser om tillståndsförfaranden.

Tillståndsförfaranden som omfattas av förnybartdirektivet

Med tillstånd i direktivets mening avses inte bara förfaranden som benämns tillstånd i svensk rätt utan även sådana förfaranden som benämns koncession, anmälan och dispens.

Mot bakgrund av att målet med förnybartdirektivet är att påskynda utbyggnaden av projekt för förnybar energi och tillhörande infrastruktur genom regler som förenklar och förkortar tillståndsförfarandena (skäl 20 till ändringsdirektivet) bör uttrycket alla relevanta administrativa tillstånd ges en vid innebörd. Uttrycket bör inte bara omfatta sådana tillstånd som avser rätt att uppföra, driva eller uppgradera en anläggning för förnybar energi utan även tillstånd som avser åtgärder som behövs för att möjliggöra uppförandet, uppgraderingen eller driften på den aktuella platsen, t.ex. tillstånd för att ansluta en enskild väg som leder till en anläggning för produktion av förnybar energi till en allmän väg.

I Sverige hanteras frågor om anslutning av en elektrisk anläggning till elnätet av elnätsföretagen. Även om det finns bestämmelser som reglerar förfarandet och förutsättningarna för att genomföra anslutningen i 4 kap. ellagen (1997:857) hanteras frågan om anslutning till nätet i ett avtal mellan en enskild och ett elnätsföretag och inte genom ett tillstånd som meddelas av en myndighet. Motsvarande gäller för anslutning till värme- eller gasnät. Godkännande av anslutning till nätet bedöms därför inte vara ett administrativt tillstånd och omfattas därmed inte av bestämmelserna om tillståndsförfaranden i förnybartdirektivet.

Start- och slutbesked enligt plan- och bygglagen är inte administrativa tillstånd för uppförande, uppgradering och drift av verk för förnybar energi

Efter att ett bygglov, rivningslov eller marklov har lämnats av byggnadsnämnden enligt plan- och bygglagen inleds byggprocessen som styrs av byggherren. Byggprocessen innehåller att antal tillsynsmoment som syftar till att säkerställa att de åtgärder som byggherren vidtar är förenliga med tillståndet (lovet) och gällande regler. Tillsynen under byggprocessen innehåller två kontrollstationer – en i början och en i slutet – som resulterar i startbesked respektive slutbesked. En åtgärd som kräver lov eller omfattas av anmälningsplikt får inte påbörjas förrän byggnadsnämnden har gett ett startbesked (10 kap. 3 § plan- och bygglagen). Slutbeskedet innebär en kontroll av att byggherren har följt de krav som gäller för åtgärderna enligt lovet, kontrollplanen, startbeskedet eller beslut om kompletterande villkor (10 kap. 34 § plan- och bygglagen).

Byggnadsnämndens prövning av en ansökan om startbesked avser frågan om byggprojektet kan antas komma att uppfylla kraven i det administrativa tillståndet och gällande regelverk. I startbeskedet ska byggnadsnämnden bl.a. fastställa den kontrollplan som ska gälla för åtgärderna och villkor för att påbörja åtgärderna. Med slutbeskedet godkänner byggnadsnämnden att åtgärderna är slutförda och att byggnadsverket får tas i bruk.

Naturvårdsverket och *Svensk Solenergi* anser att start- och slutbesked är att anse som administrativa tillstånd som omfattas av förnybartdirektivets bestämmelser om tillståndsförfaranden. Regeringen bedömer att det visserligen handlar om administrativa tillstånd men att det inte är tillstånd för uppförande, uppgradering eller drift av anläggningar för produktion av förnybar energi enligt direktivet. Ett start- eller slutbesked ges nämligen efter det att beslutet om lov har meddelats och innefattar inte någon prövning av projektets tillåtlighet utan rör enbart byggherrens utförande av ett sedan tidigare tillåtet projekt. Det är därmed inte ett tillståndsbeslut i direktivets mening och omfattas därmed inte av förnybartdirektivets bestämmelser om tillståndsförfaranden.

7 Tidsfrister för vissa tillståndsförfaranden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi

Prop. 2025/26:118

7.1 Installation av solenergiutrustning på byggnader

Regeringens förslag

Bygglov för fasadändring ska inte krävas om ändringen består i installation av solenergiutrustning med en installerad effekt om högst elva kilowatt. Om solenergiutrustningens installerade effekt är högre än elva kilowatt, ska handläggningstiden för bygglovsärendet inte överstiga tre månader. Tidsfristen ska inte kunna förlängas.

Regeringens bedömning

Den korta tidsfristen för handläggning av ansökningar om bygglov för solenergiutrustning bör inte gälla i ärenden som avser installation av sådan utrustning på en särskilt värdefull byggnad, i ett särskilt värdefullt område eller i ett område som är av riksintresse på grund av att det behövs för totalförsvarets anläggningar. Det behöver inte införas bestämmelser om detta i plan- och bygglagen.

Plan- och bygglagen uppfyller kraven i direktivet om att sökanden inom 45 dagar från det att en ansökan kom in till myndigheten ska informera sökanden om att ansökan är fullständig eller begära de kompletteringar som krävs för att ansökan ska kunna prövas i sak.

Promemorians förslag

Promemorians förslag stämmer inte överens med regeringens förslag och bedömning. I promemorian föreslås en bestämmelse om att en ansökan om bygglov för att installera en solenergiutrustning med en effekt om högst elva kilowatt ska anses beviljad om den kommunala nämnden inte har meddelat ett beslut inom en månad från det att en fullständig ansökan har getts in till nämnden (s.k. tyst godkännande). I promemorian föreslås vidare att byggnadsnämnden inom 45 dagar från det att en ansökan tas emot ska informera sökanden om att ansökan är fullständig eller begära de kompletteringar som krävs för att ansökan ska prövas i sak. Promemorians förslag har även en annan lagteknisk utformning.

Remissinstanserna

Flera remissinstanser, bland annat *Boverket*, *Sveriges kommuner och regioner (SKR)* och *Trelleborgs kommun*, avstyrker förslaget om tyst godkännande av bygglovsansökningar som avser installation av solenergiutrustning med en installerad effekt om högst elva kilowatt. *Boverket* framför att en ordning med tyst godkännande är ett främmande inslag i plan- och bygglagstiftningen och att det är svårt att se hur bestämmelserna

Prop. 2025/26:118 ska tillämpas i praktiken. *Trelleborgs kommun* ifrågasätter hur kommunen kan säkerställa att installationen uppfyller lagkrav och tekniska standarder om beslutet inte fattas aktivt. Även *Huddinge kommun* är kritisk till förslaget och föreslår i stället att installation av solenergiutrustning med en installerad effekt om högst elva kilowatt helt undantas från lovplikt.

Svensk Solenergi anser att handläggningstiden för en ansökan om bygglov för installation av en solenergiutrustning med en effekt om högst 100 kilowatt ska vara högst fyra veckor.

Boverket påpekar att de föreslagna bestämmelserna innebär att ett bygglovsärende kan rymma två handläggningstider, nämligen en handläggningstid för den byggnad som ska uppföras och en kortare handläggningstid för installation av solenergiutrustning på byggnaden, och att detta kan leda till tillämpningsproblem. *Boverket* framför vidare att det är svårt att pröva och bevilja ett bygglov för installation av en solenergianläggning på en byggnad som ännu inte har fått något bygglov.

Helsingborgs kommun anser att det är onödigt extra arbete att meddela sökanden att handläggningen av bygglovsärendet har påbörjats.

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Korta tidsfrister för prövning av ärenden om installation av solenergiutrustning i förnybartdirektivet

Med solenergiutrustning avses i förnybartdirektivet utrustning som omvandlar solenergi till värmeenergi eller elektrisk energi, särskilt solvärme- och solcellsutrustning (artikel 2.9b). I direktivet föreskrivs särskilt korta tidsfrister för handläggning av ärenden som gäller tillstånd för att installera en solenergiutrustning på en befintlig eller framtida konstgjord konstruktion, förutsatt att det primära syftet med konstruktionen inte är solenergiproduktion eller energilagring (artikel 16d.1). Enligt direktivet ska sådana ansökningar avgöras inom en respektive tre månader.

Tidsfristens längd beror på solenergiutrustningens installerade effekt. Om effekten är högst 100 kilowatt ska en ansökan om tillstånd avgöras inom en månad och ett uteblivet svar från tillståndsmyndigheten inom den tiden ska innebära att ansökan anses beviljad (artikel 16d.2). Medlemsstaterna får dock tillämpa ett lägre tröskelvärde för att den kortare tidsfristen ska gälla så länge tröskelvärdet är högre än 10,8 kilowatt.

Medlemsstaterna får undanta vissa områden eller konstruktioner från tillämpningen av tremånadersfristen i syfte att skydda det kulturella eller historiska arvet eller nationella försvarsintressen, eller av säkerhetsskäl (artikel 16d.1 andra stycket).

Den behöriga myndigheten ska inom 45 dagar från det att ansökan har tagits emot antingen bekräfta ansökans fullständighet eller begära att sökanden lämna in en fullständig ansökan utan onödigt dröjsmål (artikel 16.2).

Installation av solenergiutrustning med en effekt om högst elva kilowatt undantas från bygglov

Enligt gällande ordning krävs inga andra tillstånd än bygglov, i de fall ett lov krävs, för att installera solenergiutrustning på ett byggnadsverk. Installation av solenergiutrustning kan vara att anse som en fasadändring

och är i sådana fall bygglovspliktig om den görs i ett område som omfattas av en detaljplan, om den görs på en byggnad som inte är ett en- eller tvåbostadshus, en komplementbyggnad eller ett komplementbostadshus och om ändringen sker på en fasad eller på ett tak som vetter mot en allmän plats (9 kap. 15 § plan- och bygglagen). Installation av solenergiutrustning kan även vara bygglovspliktig om den utgör en fasadändring och utrustningen monteras på eller integreras i ett särskilt värdefullt byggnadsverk eller inom ett särskilt värdefullt område (9 kap. 37 § plan- och bygglagen). Vidare gäller lovplikt för solenergiutrustning som utgör en fasadändring om byggnaden är belägen i ett område som omfattas av en detaljplan inom eller i anslutning till ett område som är av riksintresse till skydd för totalförsvarets behov (9 kap. 36 § plan- och bygglagen).

I promemorian föreslås att en ansökan om bygglov för installation av en solenergiutrustning med en effekt om högst elva kilowatt ska anses beviljad om byggnadsnämnden inte har meddelat ett beslut inom en månad. Flera remissinstanser avstyrker förslaget. Regeringen konstaterar att förslaget i promemorian väl speglar kraven i direktivet och instämmer i den bedömning som görs i promemorian att det är lämpligt att begränsa tillämpningen av den berörda bestämmelsen i direktivet till solenergiutrustning som har en högsta installerad effekt om elva kilowatt. Eftersom direktivet är ett minimidirektiv bör det dock, enligt regeringens mening, inte hindra medlemsstaterna från att i stället för en ordning med tyst godkännande införa ett anmälningsförfarande för installationer av solcellsutrustning på tak eller helt undanta sådana installationer från tillståndsplikt.

Enligt de nya bestämmelserna i plan- och bygglagen som det redogörs för ovan är en installation av en solenergianläggning på ett en- eller tvåfamiljshus inte lovpliktig enligt bestämmelserna om bygglov för fasadändring (9 kap. 15 § plan- och bygglagen). Installation av solenergiutrustning på en- eller tvåfamiljshus är endast lovpliktig om byggnaden är belägen i ett område som ligger inom eller i anslutning till ett område som är av riksintresse till skydd för totalförsvarets behov eller om byggnaden är ett särskilt värdefullt område eller är belägen i ett särskilt värdefullt område.

Solenergiutrustning som monteras på ett en- eller tvåfamiljshus har vanligen en effekt som understiger elva kilowatt. Omvänt gäller att solenergiutrustning som installeras på kommersiella fastigheter eller flerfamiljshus normalt har en högre effekt än elva kilowatt. Om direktivet skulle genomföras på så sätt att solenergiutrustning som har en effekt om högst elva kilowatt helt undantas från tillämpningsområdet för 9 kap. 15 § plan- och bygglagen skulle det innebära att ett fåtal installationer på kommersiella fastigheter eller flerfamiljshus som i dag är lovpliktiga befrias från krav på bygglov enligt den paragrafen. Detta är enligt regeringen en konsekvens som kan accepteras. I likhet med *Huddinge kommun* anser regeringen därför att installation av solenergiutrustning med en installerad effekt om högst elva kilowatt bör undantas från tillämpningsområdet för 9 kap. 15 § plan- och bygglagen.

Förnybartdirektivet ger medlemsstaterna en möjlighet att undanta vissa områden eller konstruktioner från tillämpningen av de särskilt korta tidsfristerna i syfte att skydda det kulturella eller historiska arvet, nationella försvarsintressen eller säkerhetsskäl (artikel 16d.1 andra stycket). Som framgår finns det i 9 kap. 36 och 37 §§ plan- och bygglagen bestämmelser som innebär att det krävs bygglov för installation av en solenergiutrustning på en särskilt värdefull byggnad, i ett särskilt värdefullt område eller i ett område som är av riksintresse på grund av att det behövs för totalförsvarets anläggningar. Enligt regeringens bedömning bör det inte göras något undantag från dessa paragrafer för installation av solenergiutrustning med en installerad effekt om högst elva kilowatt. Det innebär att det i de situationer som regleras i paragraferna kommer att krävas bygglov för installation av solenergiutrustning oavsett anläggningens installerade effekt. De ordinarie fristerna för handläggning av ärenden om bygglov enligt plan- och bygglagen kommer därmed att gälla. Denna bedömning innebär att Sverige använder sig av den möjlighet till undantag som finns i artikel 16d.1 andra stycket.

Tidsfrist för att handlägga ansökan om bygglov för installation av solenergiutrustning

Av förnybartdirektivet följer att en ansökan om bygglov som avser installation av solenergiutrustning med en installerad effekt som överstiger elva kilowatt ska avgöras inom tre månader (artikel 16e).

Gällande bestämmelser i plan- och bygglagen innebär att en ansökan om bygglov ska avgöras inom tio veckor från ansökningdagen med möjlighet till tio veckors förlängning. Om såväl den ursprungliga tiden som möjligheten till förlängning utnyttjas maximalt överskrider alltså den längsta tillåtna tidsfristen enligt direktivet. För att genomföra direktivet bör det därför införas en bestämmelse om att handläggningstiden för ansökningar om bygglov enligt 9 kap. 15 § plan- och bygglagen för installation av solenergiutrustning på byggnader endast får förlängas en gång och med högst två veckor, dvs. en längsta sammanlagd handläggningstid om tolv veckor.

Tidsfristen bör endast gälla ansökningar om lov eller förhandsbesked för installation av solenergiutrustningen på en befintlig byggnad, dvs. ärenden som avses i 9 kap. 15 § plan- och bygglagen. Som *Boverket* har påpekat är det svårt att pröva och bevilja ett bygglov för en åtgärd som innebär installation av en solenergianläggning på en byggnad som ännu inte har beviljats bygglov. Ärenden som avser bygglov för uppförande av en ny byggnad och samtidig installation av solenergiutrustning på byggnadens fasad eller tak bör därför i sin helhet handläggas inom de ordinarie frister som gäller enligt plan- och bygglagen.

PBL uppfyller kravet att ansökans fullständighet ska bekräftas inom 45 dagar

Bestämmelserna i förnybartdirektivet innebär att den behöriga myndigheten inom 45 dagar från det att en ansökan har tagits emot, ska informera

sökanden om att ansökan är fullständig eller begära in de kompletterande uppgifter som behövs (artikel 16.2). Prop. 2025/26:118

För att genomföra kravet i direktivet föreslås i promemorian att nämnden ska informera sökanden om att ansökan är fullständig inom tre veckor från det att ansökan kom in eller efter det att bristerna i den har avhjälpats. Flera remissinstanser, bl.a. *Helsingborgs kommun*, riktar kritik mot förslaget. Remissinstanserna påpekar att handläggningen redan är effektiv och att det är onödigt extra arbete att meddela sökanden att handläggningen av bygglovsärendet har påbörjats. Regeringen konstaterar att förnybartdirektivet är ett minimidirektiv och att den nu aktuella regleringen i direktivet syftar till att snabba på den inledande handläggningen av ärendet och att bestämma en startpunkt för handläggningsfristen. Bestämmelser i plan- och bygglagen innebär att ansökningsdagen utgör startpunkt för handläggningsfristen om inte sökanden får ett föreläggande från plan- och bygglagen att komplettera ärendet inom tre veckor från det att nämnden tog emot ansökan (9 kap. 99 § plan- och bygglagen). Regleringen innebär dels att startpunkten för handläggningsfristen infaller vid en tidigare tidpunkt än vad som följer av bestämmelserna i förnybartdirektivet, dels att en begäran om komplettering ska göras inom en snävare tidsfrist. Regeringen bedömer därför att gällande regler i plan- och bygglagen är strängare och redan uppfyller kraven i direktivet. Bestämmelsen i direktivet om att ansökans fullständighet ska bekräftas inom 45 dagar innebär en mindre skyndsam hantering och bör därför inte genomföras i svensk rätt.

7.2 Installation av värmepump

Regeringens förslag

En ansökan om bygglov för installation av en värmepump med en installerad effekt som understiger 50 megawatt ska avgöras av byggnadsnämnden inom en månad. Tidsfristen ska inte kunna förlängas.

Regeringens bedömning

Den korta tidsfristen för handläggning av ansökningar om bygglov för installation av en värmepump bör inte gälla i ärenden som avser installation på en särskilt värdefull byggnad eller i ett särskilt värdefullt område. Det behöver inte införas bestämmelser om detta i plan- och bygglagen.

Promemorians förslag

Förslaget i promemorian stämmer delvis överens med regeringens. I promemorian föreslås att bygglov för installation av jord- och bergvärmepumpar ska handläggas inom tre månader. Promemorians förslag har även en annan lagteknisk utformning.

Majoriteten av de remissinstanser som uttalar sig om förslaget tillstyrker eller har inga invändningar. *Länsstyrelsen i Gävleborgs län* framför att det är tveksamt om det är möjligt för en byggnadsnämnd att införa arbetsrutiner som gör det möjligt att avgöra ett ärende inom en månad. *Boverket* påpekar att det inte finns någon uttalad lovplikt för jord- och bergvärmepumpar och att det inte bedöms vara särskilt vanligt förekommande att sådana installationer påverkar byggnadens yttre utseende. Enligt *Boverket* är det obehövligt att införa handläggningsfrister för bygglov som avser sådana värmepumpar.

Skälen för regeringens förslag

Korta tidsfrister för prövning av ärenden om installation av värmepump i förnybartdirektivet

Förnybartdirektivet innehåller bestämmelser om särskilt korta tidsfrister för handläggning av ansökningar om tillstånd för installation av värmepumpar med en installerad effekt som understiger 50 megawatt (artikel 16e). Tidsfristen är tre månader för ansökningar om tillstånd för jord- och bergvärmepumpar och en månad för ansökningar om tillstånd för övriga värmepumpar (artikel 16e.2). Tidsfristerna gäller från det att ansökan är fullständig och kan inte förlängas. Medlemsstaterna får utesluta vissa områden eller konstruktioner från bestämmelsernas tillämpningsområde i syfte att skydda kulturellt eller historiskt arv eller på grund av nationella försvarsintressen eller av andra säkerhetsskäl (artikel 16e.3).

Bygglov för installation av en värmepump med en installerad effekt under 50 megawatt ska avgöras inom en månad

Installation av en luftvärmepump kan vara att anse som en fasadändring och är i sådana fall bygglovspliktig om den görs i ett område som omfattas av en detaljplan, om den görs på en byggnad som inte är ett en- eller tvåbostadshus, en komplementbyggnad eller ett komplementbostadshus och om ändringen sker på en fasad eller på ett tak som vetter mot en allmän plats (9 kap. 15 § plan- och bygglagen). I praktiken är det sällan som byggnadens yttre utseende påverkas avsevärt av en luftvärmepump och bygglovsplikten aktualiseras. Installation av en luftvärmepump kräver inga övriga tillstånd eller anmälningar än lov enligt plan- och bygglagen.

Installation av jord- och bergvärmepumpar är normalt inte lovpliktigt men en kommun kan ha bestämt i en detaljplan att bergvärme ska omfattas av bygglov. Sedan den 1 december 2025 gäller dock att kommuner inte längre ska kunna bestämma omfattningen av kraven på bygg-, rivnings- och marklov i detaljplan eller områdesbestämmelser (se prop. 2024/25:169 s. 80). Regeringen bedömer därför i likhet med *Boverket* att det inte behöver införas tidsfrister för handläggning av ansökningar om bygglov för jord- och bergvärmepumpar.

För att genomföra förnybartdirektivet bör det införas en bestämmelse i plan- och bygglagen om att en ansökan om bygglov för fasadändring ska avgöras av byggnadsnämnden inom en månad om ansökan avser installation av en värmepump som har en installerad effekt som understiger 50 megawatt. Tidsfristen ska inte kunna förlängas. *Länsstyrelsen i Gävle-*

borgs län befarar att det blir svårt för en byggnadsnämnd att avgöra ett ärende inom en månad. Regeringen har förståelse för att en handläggnings-tid om en månad innebär en utmaning för byggnadsnämnderna, särskilt med beaktande av att handläggningen av plan- och byggärenden redan är effektiv. Sverige är dock skyldig att uppfylla direktivets krav. Mot bakgrund av att det bedöms vara få ärenden som omfattas av den korta tidsfristen och då de normalt bör vara av enklare beskaffenhet bedömer regeringen att det bör vara möjligt att inrätta arbetsrutiner som möjliggör en handläggningstid om en månad.

Mot bakgrund av att installation av jord- eller bergvärmepumpar inte är lovpliktigt behöver sådana värmepumpar inte undantas i lagtexten, utan det är tillräckligt att det framgår att tidsfristen gäller för ärenden som avser installation av värmepump.

Undantag från tidsfristerna för att skydda det kulturella eller historiska arvet eller försvarsintressen

I likhet med vad som gäller för installation av solenergianläggningar ger förnybartdirektivet medlemsstaterna möjlighet att undanta vissa områden eller konstruktioner från tillämpningen av en månadsfristen avseende värmepumpar i syfte att skydda det kulturella eller historiska arvet, nationella försvarsintressen eller av säkerhetsskäl (artikel 16e.3).

Installation av en luftvärmepump är bara bygglovskyldigt om det är fråga om en fasadändring som omfattas av 9 kap. 15 eller 37 § plan- och bygglagen. Det finns ingen lovplikt för installation av en luftvärmepump i ett område som är av riksintresse på grund av att det behövs för totalförsvarets anläggningar (jfr 9 kap. 36 § plan- och bygglagen). Regeringen har i avsnitt 7.1 bedömt att tidsfristerna i direktivet inte bör gälla vid handläggning av ansökningar om bygglov för installation av solenergianläggningar enligt 9 kap. 37 § plan- och bygglagen. Regeringen gör samma bedömning avseende installation av värmepumpar. I ärenden som avser installation av en värmepump på en särskilt värdefull byggnad eller i ett särskilt värdefullt område kommer därmed de vanliga fristerna för handläggning av ärenden om bygglov enligt plan- och bygglagen att gälla. Bedömningen innebär att Sverige använder sig av den möjlighet till undantag som finns i artikel 16e.3.

8 Verksamheter och åtgärder för förnybar energi ska antas ha ett väsentligt allmänintresse

Regeringens förslag

Vid en prövning av om en verksamhet eller åtgärd kan tillåtas trots risk för påverkan på ett Natura 2000-område ska en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi antas genomföras av tvingande orsaker som har ett väsentligt allmänintresse, om inte annat framkommer i ärendet.

Regeringens bedömning

Någon ändring i bestämmelserna i 7 kap. 29 § miljöbalken om att tillstånd kan meddelas under vissa förutsättningar, trots att en verksamhet eller en åtgärd kan leda till sådana skador och störningar på t.ex. det livsområde eller den art som ska skyddas, bör inte göras.

Promemorians förslag

Förslaget i promemorian stämmer delvis överens med regeringens förslag. I promemorian förslås en ändring i 7 kap. 29 § miljöbalken som innebär att orden ”väsentligt allmänintresse” ersätts av orden ”ett allt överskuggande allmänintresse”. I promemorians förslag omfattar presumptionen inte kravet att en verksamhet eller åtgärd ska antas genomföras av tvingande orsaker. I promemorians förslag anges vidare att presumptionen ska gälla utom i de fall det kan antas att verksamheten eller åtgärden har en betydande negativ miljöpåverkan på det berörda området.

Remissinstanserna

En majoritet av remissinstanserna tillstyrker eller har inga invändningar mot förslaget. Flera remissinstanser har dock synpunkter på hur presumptionen i direktivet ska komma till uttryck i författningstexten.

Flera remissinstanser, bl.a. *Trelleborgs kommun*, framhåller att uttrycket ”betydande negativ miljöpåverkan” är otydligt och att det väcker frågor om hur uttrycket betydande miljöpåverkan ska tolkas i miljöbalken i övrigt. *Länsstyrelsen i Stockholms län* anser att bestämmelsen bör utformas så att det tydligt framgår att graden av miljöpåverkan ska vara större än den miljöpåverkan som aktualiserar tillståndsplikten. Även *Green Power Sweden* är kritisk till att uttrycket ”betydande negativ miljöpåverkan” används i bestämmelsen och föreslår att ledet ”utom i de fall det kan antas att verksamheten eller åtgärder har en betydande negativ miljöpåverkan på det berörda området” stryks i sin helhet.

Affärsverket svenska kraftnät anser att bestämmelsen bör omfatta fler verksamheter än sådana som är att anse som verksamheter eller åtgärder för förnybar energi och att det bör tydliggöras vilken typ av nät som omfattas av skrivningen ”det tillhörande nätet i sig”.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län anser att den föreslagna bestämmelsen kan tolkas som att övriga villkor för att tillåta en verksamhet eller åtgärd enligt 7 kap 29 § miljöbalken inte gäller och menar att det inte är förenligt med art- och habitatdirektivet.

Flera länsstyrelser, bl.a. *Länsstyrelsen i Värmlands län*, invänder mot att mindre projekt för förnybar energi ska anses ha ett allt överskuggande allmänintresse. Länsstyrelserna anser att det vore lämpligt att bestämma en gräns för hur litet ett projekt kan vara för att kunna utgöra ett allt överskuggande allmänintresse. *Implementeringsrådet* efterlyser resonemang kring det förhållandet att den breda definitionen av verksamhet eller åtgärd för förnybar energi kommer att medföra att en bred krets av verksamheter presumeras utgöra ett allt överskuggande allmänintresse.

Några remissinstanser, bl.a. *Sametinget*, avstyrker förslaget och menar att det finns en risk för att miljöprövningarna blir så förenklade att skada på den naturliga miljön eller kulturmiljön förbises. Sametinget påpekar

vidare att förnybar energi inte får ges en större tyngd än renskötselrätten som är en civil rättighet med grundlagsskydd. Även Åre kommun ser en risk för att en korrekt intresseavvägning inte görs i mål där rennärningen behövs.

Prop. 2025/26:118

Skälen för regeringens förslag och bedömning

Enligt förnybartdirektivet ska medlemsstaterna säkerställa att, inom ramen för tillståndsförfarandet, planering, uppförande och drift av verk för förnybar energi, anslutning av sådana verk till nätet, det tillhörande nätet i sig och lagringstillgångar presumeras vara av ett allt överskuggande allmänintresse och av vikt för människors hälsa och säkerhet vid tillämpning av vissa artiklar i direktiv på miljöområdet (artikel 16 f). Presumtionen ska bl.a. gälla vid tillämpningen av artikel 6.4 i Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarandet av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet) och artikel 4.7 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område (ramdirektivet för vatten). Bestämmelsen i förnybartdirektivet syftar till att förenkla den tillåtelseprövning som behöver göras enligt de två sistnämnda direktiven när en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi kan skada skyddade intressen, t.ex. skyddade djur- och växtarter och deras livsmiljöer, på ett otillåtet sätt. För att en verksamhet eller åtgärd ska få tillåtas i en sådan situation krävs enligt art- och habitatdirektivet och ramedirektivet för vatten att verksamheten ska genomföras av tvingande orsaker som har väsentligt allmänintresse eller utgör ett allmänintresse av större vikt. Presumtionen i förnybartdirektivet innebär att dessa krav som utgångspunkt ska anses vara uppfyllda (se nedan).

För att genomföra förnybartdirektivets krav på presumtion för att verksamheter och åtgärder för förnybar energi normalt ska anses genomföras av tvingande orsaker som har ett allt överskuggande allmänintresse bör det införas en ny bestämmelse i miljöbalken. Den nya bestämmelsen kan lämpligen placeras i anslutning till 7 kap. 29 § miljöbalken som är den paragraf som genomför artikel 6.4 i art- och habitatdirektivet.

Bör uttrycket allt överskuggande allmänintresse eller uttrycket väsentligt allmänintresse användas vid genomförande av EU-rättens krav?

Som framgår ovan tar presumtionen sikte på när en verksamhet har ett sådant allmänintresse att förutsättningarna för avsteg från den generella kravnivån enligt art- och habitatdirektivet och ramedirektivet för vatten förutsätts vara uppfyllda. För att säkerställa ett enhetligt och tydligt genomförande av EU-rättens krav bör den nya bestämmelsen utformas på ett sätt som språkligt överensstämmer med genomförandet av motsvarande krav i de två sistnämnda direktiven. I promemorian och lagrådsremissen föreslås att det uttryck som bör användas i den nya bestämmelsen är ”allt överskuggande allmänintresse”. Som en följd av detta och för att uppnå ett enhetligt genomförande föreslås att samma uttryck används även i 7 kap. 29 § miljöbalken. Det uttalas att ändringen är språklig och att någon ändring i sak inte är avsedd. Lagrådet invänder mot den föreslagna ändringen i 7 kap. 29 § och användandet av uttrycket ”allt överskuggande allmänintresse”. Lagrådet förordar, med beaktande av art- och habitat-

Prop. 2025/26:118 direktivets olika språkversioner och att artikel 6.4 i direktivet ska tolkas EU-konformt, att uttrycket ”väsentligt allmänintresse” behålls och används även i den nya paragraf som genomför presumtionsbestämmelsen i förnybartdirektivet. Regeringen har samma uppfattning. För att undvika en oavsiktligt ändrad innebörd av hittillsvarande reglering och för att säkerställa ett enhetligt genomförande av de EU-rättsliga kraven föreslår regeringen att lagtexten får den utformning som Lagrådet förordar.

Presumtionens omfattning

När det gäller presumtionens omfattning kan inledningsvis noteras att den, som nämnts, bl.a. avser kravet att en verksamhet eller åtgärd ska anses ha ett allt överskuggande allmänintresse. Bestämmelsen i denna del syftar bl.a. på artikel 6.4 i art- och habitatdirektivet men upprepar inte art- och habitatdirektivets krav på att verksamheten eller åtgärden måste genomföras av *tvingande orsaker* av sådant allmänintresse. I promemorian görs en strikt tolkning av artikel 16f i förnybartdirektivet som utmynnar i bedömningen att presumtionen inte omfattar kravet att verksamheten eller åtgärden ska genomföras av tvingande orsaker. Det kan argumenteras för att ett genomförande av direktivets krav i denna del inte bör gå utöver artikels ordalydelse. Samtidigt riskerar en sådan reglering att leda till tillämpningsproblem. Det allmännas intresse av att en viss verksamhet eller åtgärd får komma till stånd är nämligen ofta nära kopplat till att verksamhetens eller åtgärdens nytta inte kan uppnås på annat sätt och därmed får anses behöva genomföras av tvingande orsaker. Även om förnybartdirektivet endast uttryckligen nämner ”allt överskuggande allmänintresse” bör ett genomförande av direktivets krav i denna del lämpligen utformas så att presumtionen omfattar det relevanta kravet i artikel 6.4 i art- och habitatdirektivet i sin helhet, dvs. att en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi ska presumeras genomföras av tvingande orsaker som har ett allmänintresse. Som framgår ovan ska det vara fråga om ett väsentligt allmänintresse.

Presumtionen i artikel 16f i förnybartdirektivet ska tillämpas vid intresseavvägningar som ska göras ”inom ramen för tillståndsförfarandet”. De verksamheter som omfattas av tillståndsförfarandet i direktivets mening anges i artikel 16.1 i förnybartdirektivet. I avsnitt 5 förslås att den sammanfattande benämningen på de aktiviteter som omfattas av direktivets bestämmelser om tillståndsförfarandet ska vara verksamheter och åtgärder för förnybar energi. *Affärsverket svenska kraftnät* menar att presumtionen i artikel 16f i förnybartdirektivet till viss del träffar andra verksamheter än de som anges i artikel 16.1 i direktivet, bl.a. transmissionsnätet, och att det behöver komma till uttryck i den föreslagna bestämmelsen. Regeringen konstaterar dock att presumtionen ska tillämpas inom ramen för tillståndsförfarandet och att artikel 16f därmed inte torde ha ett vidare tillämpningsområde än artikel 16. Enligt regeringens mening bör därför presumtionen gälla vid tillståndsförfaranden som avser verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

Några remissinstanser, däribland *Sametinget*, ser en risk för att ett införande av en presumtion medför att prövningen blir så förenklad att skada på den naturliga miljön eller kulturmiljön förbises. Regeringen konstaterar att den aktuella bestämmelsen är tvingande och måste genomföras i svensk

rätt. Regeringen bedömer vidare att den föreslagna presumptionen inte bör medföra att risker förbises. En tillämpning av 7 kap. 29 § miljöbalken måste föregås av en prövning enligt 7 kap. 28 a och 28 b §§ miljöbalken. Vid den prövningen ska den betydande miljöpåverkan på området identifieras och analyseras. Däremot är avsikten med bestämmelsen att verksamheter och åtgärder för förnybar energi som utgångspunkt ska ges en hög prioritet vid den intresseavvägning som ska göras enligt paragrafen, vilket kan leda till att negativa effekter på skyddade arter och livsmiljöer kan komma att accepteras i större utsträckning än vad som är fallet i dag. Regeringen vill dock understryka att presumptionen bara gäller kravet att verksamheten ska anses genomföras av tvingande orsaker som har ett väsentligt allmänintresse, dvs. det krav som framgår av den andra punkten i 29 §. Presumptionen innebär ingen lättnad i fråga om övriga krav som anges i den paragrafen. Fortfarande gäller således att en verksamhet eller åtgärd endast kan tillåtas om det saknas alternativa lösningar och om åtgärder vidtas för att kompensera för förlorade miljövärden så att syftet med att skydda det berörda området ändå kan tillgodoses. För att förtydliga detta är det lämpligt att i den föreslagna bestämmelsen ange att presumptionen avser den andra punkten i 29 §. Härigenom åtgärdas den brist på tydlighet som *Länsstyrelsen i Västra Götalands län* påtalar.

Det bör understrykas att den föreslagna presumptionen bara gäller de bedömningar som ska göras i fråga om verksamheter och åtgärder som kan påverka ett Natura 2000-område. Presumptionen är således inte tillämplig vid den intresseavvägning som ska göras i de fall ett område är utpekad som riksintresse för flera oförenliga ändamål enligt 3 kap miljöbalken.

När bryts presumptionen?

Den vanliga betydelsen av ordet presumption är att det är ett antagande som gäller till dess något annat bevisas. Att presumptionen kan motbevisas framgår också av skälen till den berörda bestämmelsen i direktivet, där det anges att medlemsstaterna ska ”presumera att dessa verk för förnybar energi och deras tillhörande infrastruktur är av ett allt överskuggande allmänintresse och av vikt för människors hälsa och säkerhet, utom när det finns tydliga bevis för att dessa projekt har en betydande negativ miljöpåverkan som inte kan begränsas eller kompenseras” (se skäl 44 till ändringsdirektivet).

Det är inte tydligt vad EU-lagstiftaren har avsett med skrivningen i skälen till ändringsdirektivet att presumptionen kan motbevisas när det finns tydliga bevis för att dessa projekt har en betydande negativ miljöpåverkan som inte kan begränsas eller kompenseras för. Skrivningen framstår som något oklar, i synnerhet mot bakgrund av regleringen i art- och habitatdirektivet. Vid genomförandet i svensk rätt bör direktivet tolkas på det sätt som kan antas ha varit EU-lagstiftarnas avsikt. Den närmare innebörden av presumptionen kommer dock ytterst att få avgöras av EU-domstolen.

I promemorian föreslås att bestämmelsen utformas på ett sätt som nära anknyter till skrivningen i skälen till ändringsdirektivet och att presumptionen således ska kunna brytas om åtgärden medför betydande negativa effekter på miljön. Flera remissinstanser, bl.a., *Trelleborgs kommun*, menar dock att uttrycket betydande negativa effekter är otydligt och

Prop. 2025/26:118 riskerar att sammanblandas med andra uttryck som används i miljöbalken. Även *Green Power Sweden* är kritisk till användningen av det uttrycket och anser att det inte behöver anges i bestämmelsen när presumptionen inte gäller. Regeringens bedömning är att bestämmelsen, för att vara förenlig med såväl förnybartdirektivet som art- och habitatdirektivet, behöver utformas på så sätt att det framgår att presumptionen kan brytas. Det är dock inte lämpligt att, som föreslås i promemorian, ange att presumptionen bryts vid en viss nivå på skadan på det berörda området.

Enligt regeringen bör bestämmelsen i förnybartdirektivet förstås som en bevisbörderegul. Bestämmelsen får anses uttrycka att det ska vara tillräckligt för sökanden att visa att verksamheten eller åtgärden är en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi för att verksamheten eller åtgärden som utgångspunkt ska anses genomföras av tvingande orsaker som har ett väsentligt allmänintresse. Prövningsmyndigheten ska dock pröva de relevanta omständigheter som tillförs ärendet och om det under handläggningen framkommer att verksamheten eller åtgärden inte ger någon samhällsnytta ska verksamheten eller åtgärden inte anses genomföras av orsaker som har ett väsentligt allmänintresse. Det kan vara fallet om anläggningen endast i liten utsträckning bidrar till elförsörjningen och att den inte heller ger någon annan nytta för energisystemet, t.ex. genom att möjliggöra en lokal elproduktion som kan försörja viktiga samhällsfunktioner med el under långvariga strömavbrott (ödrift). Detta bör komma till uttryck i författningstexten på så sätt att det anges att verksamheter och åtgärder för förnybar energi ska antas genomföras av tvingande orsaker som har ett väsentligt allmänintresse om inte annat framkommer i ärendet.

Presumptionen gäller alla verksamheter eller åtgärder för förnybar energi

Flera remissinstanser, bl.a. *Länsstyrelsen i Värmlands län*, anser att det är lämpligt att införa en gräns för hur litet ett projekt kan vara som ska presumeras genomföras av tvingande orsaker som har ett väsentligt allmänintresse. Enligt regeringens mening ger direktivet inte någon möjlighet att undanta mindre projekt för förnybar energi. Regeringen anser vidare att även småskalig elproduktion kan spela en viktig roll för elförsörjningen. Decentraliserad elproduktion, såsom småskalig vattenkraft, kan ge energisystemnyttor i ett lokalt eller regionalt perspektiv och kan minska sårbarheten vad gäller elförsörjningen (prop. 2017/18:243 s. 64).

Som *Implementeringsrådet* påpekar innebär den vida definitionen av verksamheter och åtgärder för förnybar energi att en bred krets av verksamheter kommer omfattas av presumptionen om ett väsentligt allmänintresse. Detta får anses vara EU-lagstiftarens avsikt. För att utbyggnaden av förnybar energi ska snabbas på behöver presumptionen gälla för alla verksamheter och åtgärder som krävs för att möjliggöra uppförande eller drift av en anläggning för produktion av förnybar energi på en viss plats.

9 Den specifika miljöbedömningen av verksamheter och åtgärder för förnybar energi

9.1 Den specifika miljöbedömningen ska utföras i ett enda förfarande och omfatta alla relevanta bedömningar

Regeringens förslag

Om det har gjorts en specifik miljöbedömning för en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi i ett mål eller ärende om tillstånd till miljöfarlig verksamhet eller vattenverksamhet, krävs det inte att det görs en ny specifik miljöbedömning för samma verksamhet eller åtgärd i ett tillståndsärende enligt sektorslagstiftning. Detta ska gälla om det i målet eller ärendet enligt miljöbalken finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som verksamheten eller åtgärden kan medföra och det har gjorts en slutlig och samlad bedömning av verksamhetens eller åtgärdens miljöeffekter.

För att en specifik miljöbedömning som har gjorts i ett mål eller ärende enligt miljöbalken ska gälla vid en tillståndsprövning enligt sektorslagstiftningen ska den slutliga och samlade bedömningen av verksamhetens eller åtgärdens miljöeffekter vara aktuell och får inte vara äldre än tre år när ansökan om tillstånd ges in.

Även om en specifik miljöbedömning har gjorts i ett mål eller ärende enligt miljöbalken ska prövningsmyndigheten vid en prövning enligt sektorslagstiftningen få besluta om särskilda villkor för att skydda människors hälsa och miljön.

Promemorians förslag

Promemorians förslag stämmer i huvudsak överens med regeringens förslag. I promemorians förslag anges inte att bedömningen ska ha gjorts i ett mål eller ärende om tillstånd till miljöfarlig verksamhet eller vattenverksamhet och att den specifika miljöbedömningen ska vara aktuell.

Remissinstanserna

En majoritet av de remissinstanser som yttrar sig över förslagen tillstyrker eller har inga invändningar mot dem. Flera remissinstanser anser dock att det finns svårigheter att i praktiken göra en samlad miljöbedömning som omfattar alla följdverksamheter.

Vattenfall AB avstyrker förslagen och menar dels att svensk rätt redan uppfyller kraven i direktivet, dels att det saknas praktiska möjligheter att invänta ett tillstånd enligt miljöbalken innan övriga tillstånd söks för samma verksamhet.

Några länsstyrelser, bl.a. *Länsstyrelsen i Västerbottens län* framhåller att en konsekvens av förslaget är att miljökonsekvensbeskrivningen i det

Prop. 2025/26:118 första tillståndsärendet behöver vara betydligt mer omfattande och att det kan innebära att miljöbalksprövningen blir mer tidskrävande. Andra remissinstanser t.ex. *Statens energimyndighet* understryker vikten av att omfattningen av den miljöbedömning som görs i målet eller ärendet om tillstånd enligt miljöbalken hålls på en rimlig nivå.

Några remissinstanser, bl.a. *Havs- och vattenmyndigheten*, påpekar att en specifik miljöbedömning som har gjorts inom ramen för en prövning enligt miljöbalken inte nödvändigtvis behöver innehålla de beskrivningar av miljökonsekvenser som kan vara aktuella för en ansökan om tillstånd enligt sektorslagen. Myndigheten befarar också att möjligheten att besluta om ytterligare villkor inte är tillräcklig om miljökonsekvensbeskrivningen saknar den detaljeringsgrad som krävs för prövningen. Även *Riksantikvarieämbetet* ser problem med bristfälliga miljökonsekvensbeskrivningar och påpekar att regleringen kan medföra att tillståndsprövningen kan komma att fokusera på vad som ingått i den miljökonsekvensbeskrivning som återopas som prövad.

Uppsala universitet ifrågasätter om det är möjligt att genomföra en samlad miljöbedömning i praktiken i den svenska kontexten. Universitetet understryker att en förutsättning för att en miljökonsekvensbeskrivning ska kunna återanvändas i olika processer är att den motiverade slutsatsen tydliggörs i tillståndsbeslutet enligt miljöbalken, vilket inte sker i dag.

Helsingborgs stad och *Åre kommun* anser att viktiga miljöaspekter kan förbises om miljöbedömningar slås samman till ett enda förfarande, särskilt om tidigare bedömningar är föråldrade eller ofullständiga. Enligt *Åre kommun* kan förslaget att en miljöbedömning kan återanvändas i upp till tre år medföra att möjligheten att uppmärksamma ny eller förändrad miljöpåverkan begränsas samt att kommunens möjligheter att genom planprocesser eller yttranden föra in ny lokal kunskap eller göra en aktuell intresseavvägning minskar. Andra instanser, som *Svenskt Näringsliv*, är kritiska till förslaget att en miljöbedömning inte får vara äldre än tre år för att kunna läggas till grund för en senare tillståndsprocess och anser att det inte är i linje med direktivets syfte att sätta en godtycklig tidsgräns för den specifika miljöbedömningens giltighet.

När det gäller skrivningen ”ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken” påpekar *Havs- och vattenmyndigheten* att Natura 2000-tillstånd kan omfattas och att den miljökonsekvensbeskrivning som tas fram i ett sådant ärende har en begränsad omfattning.

Skälen för regeringens förslag

Förnybartdirektivet innebär att miljöbedömningen ska göras i ett enda förfarande

Förnybartdirektivet kräver att miljöbedömningen av ett projekt för förnybar energi ska utföras i ett enda förfarande som omfattar alla relevanta bedömningar för ett visst projekt för förnybar energi (artikel 16b.2). Det som i förnybartdirektivet benämns miljöbedömning bedöms motsvara det som i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömningen av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (MKB-direktivet) kallas miljökonsekvensbedömning. Enligt MKB-direktivet omfattar detta förfarande exploatörens utarbetande av en miljökonsekvensbeskrivning, genomförande av samråd,

den ansvariga myndighetens granskning av informationen i miljökonsekvensbeskrivningen och eventuell kompletterande information, den ansvariga myndighetens motiverade slutsats om projektets betydande miljöpåverkan samt integreringen av den ansvariga myndighetens motiverade slutsats i beslutet om att bevilja eller avslå ansökan om tillstånd (se artikel 1.2 g i MKB-direktivet). I svensk rätt används uttrycket specifik miljöbedömning för att beteckna detta förfarande. Det är inte ett separat förfarande i svensk rätt utan förfarandet är integrerat med tillståndsprövningen. Den specifika miljöbedömningen avslutas genom att den som prövar tillståndsfrågan identifierar, beskriver och gör en slutlig och samlad bedömning av miljöeffekterna, varvid hänsyn ska tas till innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen (6 kap. 43 § miljöbalken). Bestämmelsen i förnybartdirektivet, om att miljökonsekvensbedömningen ska utföras i ett enda förfarande som omfattar alla relevanta bedömningar för ett visst projekt för förnybar energi, innebär att samtliga steg som ingår i den specifika miljöbedömningen, om det är möjligt, bara ska behöva göras en gång för ett projekt för förnybar energi.

I vissa sektorslagar finns bestämmelser som medger undantag från ett eller flera steg i den specifika miljöbedömningen. I ellagen finns t.ex. en bestämmelse som innebär att frågor som har prövats i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken inte behöver prövas på nytt i ett ärende om nätkoncession. Dessutom behöver det inte finnas en särskild miljökonsekvensbeskrivning i nätkoncessionsärendet om miljökonsekvensbeskrivningen i målet eller ärendet enligt miljöbalken beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som ledningen kan medföra. Huvudregeln är dock att i de fall lagstiftningen kräver en specifik miljöbedömning ska det göras en ny sådan bedömning i varje tillståndsärende. Till skillnad från *Vattenfall AB* anser regeringen därför inte att svensk rätt uppfyller kraven i direktivet.

För att genomföra direktivets krav bör det införas bestämmelser i relevanta sektorslagar som innebär att det, i ett ärende som avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi, inte behöver göras en specifik miljöbedömning, om det har gjorts en sådan i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken och om miljöbedömningen omfattar de verksamheter eller åtgärder som är aktuella för tillståndsprövning enligt berörd sektorslag. Det innebär för det första att miljökonsekvensbeskrivningen som har legat till grund för prövningen enligt miljöbalken ska beskriva de direkta och indirekta effekterna av den verksamhet eller åtgärd som tillståndsprövas enligt sektorslagen. För det andra ska tillståndsbeslutet enligt miljöbalken innehålla resonemang kring de miljöeffekter som verksamheten eller åtgärden innebär och de villkor som har bedömts behövliga. Den slutliga och samlade bedömningen enligt 6 kap. 43 § miljöbalken i ärendet enligt miljöbalken ska således omfatta miljöeffekterna av den verksamhet eller åtgärd som prövas enligt sektorslagen. De lagar som berörs är de lagar som innehåller hänvisningar till 6 kap. miljöbalken och som innebär att en specifik miljöbedömning ska göras i tillståndsärendet, nämligen lagen om kontinentalsockeln (1966:314), lagen (1978:160) om vissa rörledningar, lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon, ellagen och naturgaslagen (2005:403). Dessutom bör den befintliga bestämmelsen i ellagen ges en innebörd som överensstämmer med de bestämmelser som införs i nämnda lagar.

Regeringen anser i likhet med *Havs- och vattenmyndigheten* att det inte är rimligt att en specifik miljöbedömning som har gjorts i t.ex. ett ärende om Natura 2000-tillstånd ska kunna ligga till grund för en tillståndsansökan enligt sektorslagstiftningen. Det bör därför framgå av bestämmelserna i sektorslagstiftningen att det ska vara fråga om en ansökan om tillstånd enligt 9 eller 11 kap. miljöbalken.

Uppsala universitet framför att en förutsättning för att en specifik miljöbedömning ska kunna gälla i olika tillståndsprocesser är att den motiverade slutsatsen tydliggörs i tillståndsbeslutet enligt miljöbalken, vilket inte sker i dag. Regeringen delar bedömningen att ett tydliggörande av den motiverade slutsatsen i tillståndsbeslutet skulle underlätta tillämpningen av den nu föreslagna bestämmelsen. Det saknas dock förutsättningar att inom ramen för det här lagstiftningsärendet överväga en sådan ändring.

Vattenfall AB framför att förslaget inte reflekterar dagens prövningsprocess där provningar ofta görs parallellt. Enligt bolaget är provningen enligt miljöbalken inte alltid avslutad när en ansökan om tillstånd ges in i enlighet med sektorslagstiftningen. Regeringen konstaterar att de föreslagna bestämmelserna inte kommer att kunna tillämpas i de fall provningen sker parallellt. En tillämpning av bestämmelsen förutsätter att det i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken har gjorts en samlad och slutlig bedömning av miljöeffekterna av den verksamhet eller åtgärd som ska tillståndsprövas enligt sektorslagen. I de fall det ännu inte har gjorts en sådan bedömning när ett tillståndsärende enligt sektorslagstiftningen inleds saknas det förutsättningar att tillämpa de nu föreslagna bestämmelserna. De relevanta bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken måste då tillämpas i provningen enligt sektorslagen.

Närmare om förutsättningarna för undantag från kravet på en specifik miljöbedömning

Som nämnts ovan bör två förutsättningar vara uppfyllda för att en specifik miljöbedömning inte ska behöva göras vid en provning enligt sektorslagstiftningen. För det första bör den miljökonsekvensbeskrivning som har gjorts i målet eller ärendet om tillstånd enligt miljöbalken identifiera och beskriva miljöeffekterna av den verksamhet som tillståndsprövas enligt sektorslagstiftningen. Miljökonsekvensbeskrivningen i miljöbalksärendet bör således uppfylla kraven i 6 kap. miljöbalken för den provning som ska göras enligt sektorslagstiftningen. För det andra bör prövningsmyndigheten i målet eller ärendet om tillstånd enligt miljöbalken ha resonerat kring de förväntade miljöeffekterna av de verksamheter eller åtgärder som prövas enligt sektorslagstiftningen och gett tillstånd med de villkor som bedömts erforderliga. Den slutliga och samlande bedömningen av verksamhetens miljöeffekter som har gjorts i målet eller ärendet om tillstånd enligt miljöbalken ska alltså vara tillräcklig för den provning som krävs enligt sektorslagstiftningen.

Flera remissinstanser, bl.a. *Havs- och vattenmyndigheten*, framför att det vid tidpunkten för miljöbalksprövningen i många fall inte står klart vilka följdverksamheter som kan uppkomma till följd av huvudverksamheten och att miljöbalksprövningen därför normalt inte innefattar en provning av miljökonsekvenserna av följdverksamheterna. Regeringen konstaterar att bestämmelserna om miljöbedömning i miljöbalken redan i dag innebär att

effekter på människors hälsa och miljön av s.k. följdföretag, dvs. verksamheter eller anläggningar som har ett omedelbart samband med den tillståndsprövade verksamheten, ska beskrivas och bedömas i tillståndsärendet enligt miljöbalken (se 6 kap. 2 § och 16 kap. 7 § miljöbalken samt NJA 2004 s. 421 och MOD 2005:52). Kravet i förnybartdirektivet att det bara ska göras en specifik miljöbedömning i ett projekt för förnybar energi understryker betydelsen av de befintliga bestämmelserna i miljöbalken.

Länsstyrelsen i Västerbottens län påpekar att förslaget riskerar att leda till att miljöbalksprövningen blir mer tidskrävande i mål och ärenden som gäller förnybar energi. Det är dock enligt regeringens mening rimligt att anta att prövningen enligt sektorslagstiftningen tar mindre tid om prövningsmyndigheten inte behöver göra en specifik miljöbedömning i tillståndsärendet enligt sektorslagstiftningen. Den sammantagna effekten av förslaget bör därför vara att tillståndsprocessen i sin helhet blir mer effektiv, vilket är det grundläggande syftet med bestämmelserna i direktivet.

Riksantikvarieämbetet menar att förslaget medför en risk för att det uppkommer frågor om vilka miljöeffekter som omfattas av den miljöbedömning som har gjorts i miljöbalksärendet och att värdefull tid därmed läggs på formaliafrågor i tillståndsprövningen. Det är enligt regeringens mening ofrånkomligt att sådana frågor kan uppkomma i de efterföljande tillståndsprocesserna enligt sektorslagstiftningen. I de fall miljöeffekterna av en verksamhet eller åtgärd inte är tydligt beskrivna i miljökonsekvensbeskrivningen och inte tydligt behandlas i domen eller beslutet om tillstånd enligt miljöbalken, kan det för sökanden vara mer tidseffektivt att genomföra ett nytt avgränsningssamråd och därefter komplettera miljökonsekvensbeskrivningen. Om så sker behöver prövningsmyndigheten vid prövningen enligt sektorslagstiftningen göra en samlad och slutlig bedömning av verksamhetens eller åtgärdens miljöeffekter. Det sagda understryker vikten av att den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden tydligt beskriver miljöeffekterna av följdföretagen i miljöbalksprövningen och lämnar uppgifter om de åtgärder som planeras för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa de negativa miljöeffekterna av dessa verksamheter.

Miljöbedömningen ska vara aktuell och får inte vara äldre än tre år

I promemorian föreslås att den samlade och slutliga bedömningen som har gjorts enligt 6 kap. 43 § miljöbalken endast bör kunna läggas till grund för ett tillståndsbeslut enligt andra lagstiftningar om bedömningen inte är äldre än tre år. Förslaget motiveras i promemorian med att en tidsram om tre år är rimlig vid en avvägning mellan intressena av att, å ena sidan, förenkla tillståndsförfarandet och snabba på tillståndsprocesserna och, å andra sidan, bibehålla en hög skyddsnivå för människors hälsa och miljön.

Svenskt Näringsliv anser att det strider mot förnybartdirektivet att tidsbegränsa den samlade och slutliga miljöbedömningens giltighet. Andra remissinstanser, t.ex. *Åre kommun*, pekar på att förslaget att en miljökonsekvensbeskrivning kan återanvändas i upp till tre år medför att möjligheten att uppmärksamma ny eller förändrad miljöpåverkan begränsas. Regeringen konstaterar att syftet med bestämmelserna om tillståndsförfaranden i direktivet är att snabba på tillståndsprocesserna för

Prop. 2025/26:118 verksamheter och åtgärder för förnybar energi för att öka utbyggnadstakten av sådana verksamheter. Detta ska dock ske på ett sätt som fortsatt säkerställer en hög miljöskyddsnivå och inte äventyrar allmänhetens breda acceptans för projekt för förnybar energi (se bl.a. skäl 51 till 2018 års förnybartdirektiv och skäl 20 till ändringsdirektivet). Vidare kan konstateras att bestämmelserna i förnybartdirektivet behöver genomföras på ett sätt som är förenligt med MKB-direktivet. Av MKB-direktivet följer att den som prövar en tillståndsfråga ska försäkra sig om att den motiverade slutsatsen är aktuell när frågan om tillstånd beviljas eller inte (artikel 8a.6 MKB-direktivet). Enligt MKB-direktivet får medlemsstaterna fastställa tidsramar för hur länge den motiverade slutsatsen ska vara giltig. Mot bakgrund av det ovan sagda anser regeringen att förslaget att begränsa giltigheten av den samlade och slutliga bedömningen till tre år är ändamålsenlig och förenlig med direktivet. Tiden bör räknas från dagen för beslut eller dom om tillstånd enligt miljöbalken.

Även om den slutliga och samlade bedömning som har gjorts i ett miljöbalksärende är yngre än tre år bör prövningsmyndigheten alltid försäkra sig om att bedömningen är aktuell när frågan om tillstånd prövas. Detta framgår dock inte uttryckligen av den föreslagna bestämmelsen. Regeringen bedömer att det är lämpligt att förslaget justeras på så sätt att det görs ett tillägg innebärande att den specifika miljöbedömningen ska vara aktuell.

Prövningsmyndigheten ska kunna besluta om särskilda villkor

Som framgår ovan behöver miljökonsekvensbeskrivningen i miljöbalksärendet uppfylla kraven i 6 kap. miljöbalken för den prövning som ska göras enligt sektorslagstiftningen. Om miljökonsekvensbeskrivningen i miljöbaksärendet inte har den detaljeringsgrad som krävs för en prövning enligt sektorslagen måste det göras en specifik miljöbedömning i tillståndsärendet enligt den lagen. Även i de fall miljökonsekvensbeskrivningen innehåller en beskrivning av miljöeffekterna av följdföretagen är det dock rimligt att anta att det vid prövningen enligt sektorslagstiftningen kan komma fram mer detaljerade uppgifter om de åtgärder som ska vidtas. I en sådan situation bör det enligt regeringen finnas ett visst utrymme för prövningsmyndigheten att besluta om villkor som kompletterar de villkor som föreskrivs i miljöbalkstillståndet utan att det görs en ny specifik miljöbedömning. Det bör därför införas en möjlighet att förena ett beslut om tillstånd enligt sektorslagarna med de ytterligare villkor som behövs för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet. Det bör dock handla om tillkommande uppgifter av mindre betydelse. Det får avgöras från fall till fall om de nya uppgifterna är av en sådan mindre betydelse att de kan hanteras genom kompletterande villkor eller om det krävs att det görs en ny specifik miljöbedömning.

Regeringens förslag

När ett avgränsningssamråd avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi ska länsstyrelsen besluta om vilken omfattning en miljökonsekvensbeskrivning ska ha för att kunna ligga till grund för den fortsatta miljöbedömningen.

Om en ansökan om tillstånd för en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi innehåller en miljökonsekvensbeskrivning som har en omfattning som stämmer överens med eller går utöver länsstyrelsens beslut, får prövningsmyndigheten som huvudregel inte avvisa ansökan på grund av att miljökonsekvensbeskrivningens omfattning är bristfällig. Prövningsmyndigheten får i en sådan situation avvisa ansökan endast om uppgifterna i målet eller ärendet om tillstånd inte stämmer överens med de uppgifter som länsstyrelsen har lagt till grund för sin bedömning eller om bristerna är sådana att det skulle strida mot Sveriges förpliktelser till följd av EU-medlemskapet att lägga miljökonsekvensbeskrivningen till grund för en prövning av ansökan.

Promemorians förslag

Promemorians förslag stämmer överens i sak med regeringens men har en annan lagteknisk utformning.

Remissinstanserna

En majoritet av de remissinstanser som har uttalat sig om förslaget tillstyrker förslaget.

Vattenfall AB avstyrker förslaget och menar att det inte är effektivt att införa en särreglering endast för förnybar energi.

Några remissinstanser, t.ex. *Green Power Sweden*, anser att förslaget kan innebära betydande tidsvinster i tillståndprocessen men påpekar att det förutsätter att länsstyrelserna är tydliga och specifika i sin kravställning under samrådet.

Några remissinstanser, bl.a. *Länsstyrelsen i Stockholms län och Svensk Solenergi* pekar på en oklar gränsdragningen mellan omfattning och detaljeringsgrad och anser att det kan skapa osäkerhet för både länsstyrelser och verksamhetsutövare. *Länsstyrelsen i Värmlands län* anser att det kan bli svårt för länsstyrelsen att säkerställa att omfattningen av miljökonsekvensbeskrivningen är anpassad på lämpligt sätt eftersom det vid den tidpunkten inte alltid står klart vilka följdverksamheter och prövningar som kan bli aktuella. *Länsstyrelsen i Västra Götalands län* menar att förslaget kan leda till att länsstyrelsen ställer högre krav på miljökonsekvensbeskrivningens omfattning än vad situationen kräver eftersom det inte är möjligt att återkomma med ytterligare krav i ett senare skede. *Länsstyrelsen i Skåne län* framför att det bör förtydligas i författningstexten att länsstyrelsen har rätt att begära kompletteringar av det

Prop. 2025/26:118 underlag som ges in för en bedömning av miljökonsekvensbeskrivningens omfattning och detaljeringsgrad.

Några remissinstanser, bl.a. *Green Power Sweden*, är kritiska till att yttrandets bindande verkan är begränsad medan *länsstyrelserna i Dalarnas län och Gävleborgs län* välkomnar att det finns möjligheter för prövningsmyndigheten att kräva kompletteringar.

Skälen för regeringens förslag

Länsstyrelsen ska fatta ett beslut om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning

Enligt förnybartdirektivet ska den ansvariga myndigheten lämna ett yttrande om omfattningen av och detaljnivån (eng. *scope and level of detail*) för den information som projektexploatören ska lämna i en miljökonsekvensbeskrivning som gäller projekt för förnybar energi (artikel 16b.2 andra stycket). Efter att yttrandet har lämnats får miljökonsekvensbeskrivningens omfattning inte utökas. Förnybartdirektivet förklarar inte hur ordet omfattning ska förstås.

Den berörda bestämmelsen i förnybartdirektivet anknyter till en bestämmelse i MKB-direktivet som innebär att den ansvariga myndigheten på exploatörens begäran ska avge ett yttrande om hur omfattande och detaljerad den information ska vara som ska lämnas i miljökonsekvensbeskrivningen (artikel 5.2). Regleringen i förnybartdirektivet innebär alltså, i tillägg till MKB-direktivet, att den ansvariga myndigheten alltid ska lämna ett sådant yttrande och att miljökonsekvensbeskrivningens omfattning inte får utökas efter det att den ansvariga myndigheten har lämnat yttrandet.

Sedan den 1 januari 2025 gäller att länsstyrelsen i alla avgränsnings-samråd ska redovisa en bedömning av vad en miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla för att kunna ligga till grund för den fortsatta miljöbedömningen (6 kap. 32 § miljöbalken). Bedömningen är inte bindande. Det kan konstateras att denna bestämmelse uppfyller kravet i förnybartdirektivet att den ansvariga myndigheten ska lämna ett yttrande om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning och detaljeringsgrad. Det som saknas i svensk rätt är bestämmelser som genomför direktivets krav att miljökonsekvensbeskrivningens omfattning inte får utökas därefter.

I förnybartdirektivet förklaras inte närmare vad som avses med kravet att miljökonsekvensbeskrivningens omfattning inte får utökas. Av skälen till 2018 års förnybartdirektiv framgår dock att bestämmelserna i direktivet om tillståndsförfarandets varaktighet och organisation inte ska påverka unionsrätten i övrigt, t.ex. bestämmelser till skydd för miljön och människors hälsa (se skäl 51 till det direktivet). Det finns inget som tyder på att EU-lagstiftarens avsikt har varit en annan när ändringsdirektivet beslutades. Regleringen bör därmed inte kunna ges annan tolkning än att den berörda bestämmelsen i förnybartdirektivet endast kompletterar den ovan nämnda artikel 5.2 i MKB-direktivet och inte inskränker de skyldigheter som följer av MKB-direktivet i övrigt. Följaktligen gäller fortfarande den bestämmelse i MKB-direktivet som innebär att en behörig myndighet är skyldig att vid behov be en exploatör om sådan kompletterande information som är av direkt relevans för att nå en motiverad slutsats om projektets betydande miljöpåverkan (artikel 5.3 i MKB-direktivet).

Regeringen gör mot denna bakgrund bedömningen att en förvaltningsmyndighets skyldighet att se till att ett ärende blir utrett i den omfattning som dess beskaffenhet kräver, inte påverkas av regleringen i förnybartdirektivet (jfr 23 § förvaltningslagen). Detsamma bör gälla en mark- och miljödomstols skyldighet att se till att utredningen i målet får den inriktning och omfattning som krävs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning samt väsentliga miljöeffekter (jfr 22 kap. 11 § miljöbalken). Kravet i förnybartdirektivet, att miljökonsekvensbeskrivningen inte får utökas, får därför förstås så att en ansökan om tillstånd som innehåller en miljökonsekvensbeskrivning som har den omfattning som krävs enligt länsstyrelsens beslut som utgångspunkt ska anses ha den omfattning som behövs för den fortsatta miljöprövningen. Det innebär att prövningsmyndigheten inte får avvisa tillståndsansökan på den grunden att miljökonsekvensbeskrivningens omfattning är bristfällig. Under handläggningen av ärendet eller målet bör dock prövningsmyndigheten kunna begära in de kompletterande uppgifter som krävs för att myndigheten ska göra en slutlig och samlad bedömning av verksamhetens miljöeffekter. Lämnar sökanden inte in den informationen kan följden bli att prövningsmyndigheten avslår ansökan på den grunden att konsekvenserna för miljön är oklara.

När det gäller underlaget för länsstyrelsens beslut om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning pekar några remissinstanser, bl.a. *Länsstyrelsen i Skåne län*, på behovet av att kunna förelägga om komplettering av underlaget och att det uttryckligen bör framgå av den föreslagna bestämmelsen att det är möjligt. Regeringen konstaterar att det finns bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900) om hur länsstyrelsen kan agera om myndigheten anser att det finns behov av kompletteringar. Det saknas därför skäl att göra den justering som länsstyrelsen föreslår.

Länsstyrelsens bedömning av miljökonsekvensbeskrivningens detaljeringsgrad är inte bindande för prövningsmyndigheten

Av förnybartdirektivet framgår att det bara är miljökonsekvensbeskrivningens omfattning som inte får utökas efter den behöriga myndighetens beslut. Direktivet hindrar således inte en mark- och miljödomstol eller en miljöprövningsdelegation vid en länsstyrelse att begära att miljökonsekvensbeskrivningens detaljeringsgrad kompletteras. Om en sådan begäran inte följs kan prövningsmyndigheten avvisa ansökan.

Hur uttrycken omfattning och detaljeringsgrad förhåller sig till varandra klargörs inte i förnybartdirektivet. Både i MKB-direktivet och i det svenska genomförandet av direktivet används detaljeringsgrad tillsammans med omfattning och det har varken i EU-rätten eller i nationell rätt funnits skäl att närmare förklara vad som avses med de olika uttrycken. Innebörden av omfattning berörs visserligen i förarbetena till 6 kap. 32 § miljöbalken men utan att det närmare förklaras hur uttrycket förhåller sig till detaljeringsgrad (se prop. 2016/17:200, s. 204). Det kan noteras att kommissionens vägledning till avgränsningsprocessen i MKB-direktivet innehåller råd om vad den behöriga myndighetens yttrande inför framtagandet av miljökonsekvensbeskrivningen bör innehålla men att det i vägledningen inte görs någon åtskillnad mellan omfattning och detaljeringsgrad (Environmental impact assessment of projects – Guidance on

Det är bara EU-domstolen som har behörighet att tolka EU-rätten med avgörande verkan. Det får därför överlämnas till rättstillämpningen och ytterst till EU-domstolen att närmare avgöra vad som avses med miljökonsekvensbeskrivningens omfattning respektive dess detaljeringsgrad. Intill dess att det finns vägledande avgöranden faller det dock på länsstyrelserna och mark- och miljödomstolarna att utveckla principer för hur gränsdragningen mellan omfattning och detaljeringsgrad ska göras. Vid den gränsdragningen bör det kunna hämtas viss ledning från avgränsningsprocessen i MKB-direktivet.

I kommissionens vägledning till avgränsningsprocessen i MKB-direktivet understryks det att avgränsningen av miljökonsekvensbeskrivningen är en process som bör pågå under hela miljökonsekvensbedömningen och att miljökonsekvensbeskrivningens innehåll bör ändras i ljuset av ny information (Environmental impact assessment of projects – Guidance on Scoping s. 25). Den process som MKB-direktivet anvisar för att utarbeta en miljökonsekvensbeskrivning innebär således att exploatören under processens gång beaktar den information som kommer fram och anpassar miljökonsekvensbeskrivningen till den. Länsstyrelsens beslut om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning bör enligt regeringen inte vara utformat så att det hindrar den process som MKB-direktivet anvisar.

Gränsdragningen mellan de uppgifter som hör till kategorin omfattning och de som hör till kategorin detaljeringsgrad bör göras utifrån utgångspunkten att nya frågor kan uppkomma under processens gång och att en beskrivning av dessa kan behöva göras i miljökonsekvensbeskrivningen (Environmental impact assessment of projects – Guidance on Scoping s 25). Det innebär att de delar av miljökonsekvensbeskrivningen som kan påverkas av t.ex. inventeringar, modelleringar och platsspecifika undersökningar inte bör anses som miljökonsekvensbeskrivningens omfattning utan som dess detaljeringsgrad. Med detta synsätt kan t.ex. uppgifter på en övergripande nivå om de relevanta störningar och olägenheter som verksamheten ger upphov till i sin omgivning utgöra en miljökonsekvensbeskrivnings omfattning. Betydelsen av sådana förändringar i miljön, t.ex. vilka enskilda arter som påverkas av ett projekt, torde därmed vara att anse som miljökonsekvensbeskrivningens detaljeringsgrad.

Prövningsmyndigheten kan begära komplettering om uppgifterna ändras

Avgränsningssamrådet sker i ett så tidigt skede av miljöbedömningen att även mer grundläggande förändringar av verksamheten eller åtgärden ska vara praktiskt möjliga. Syftet med avgränsningssamrådet är att ge den berörda allmänheten och myndigheter möjlighet att i ett tidigt skede kunna delta i processen och påverka såväl projektets utformning som beslutsunderlag. För att kunna tjäna detta syfte måste samrådet genomföras innan den som avser att bedriva verksamheten har låst fast verksamheten vid en viss lokalisering och utformning. Det är därför inte ovanligt att den som avser att bedriva verksamheten, under eller efter avgränsningssamrådet, ändrar verksamhetens utformning eller lokalisering på ett sätt som kan påverka bedömningen av miljökonsekvensbeskrivningens omfattning.

Det förhållandet att det finns ett beslut om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning innebär inte att den som avser att bedriva verksamheten frångår ansvaret för miljökonsekvensbeskrivningens innehåll. Om det kommer fram nya uppgifter efter att beslutet har fattats som innebär att miljökonsekvensbeskrivningens omfattning behöver utökas, är den som avser att bedriva verksamheten skyldig att redovisa och beskriva detta i miljökonsekvensbeskrivningen. Om så inte sker bör prövningsmyndigheten kunna begära kompletteringar även om det innebär att miljökonsekvensbeskrivningens omfattning utökas och avvisa tillståndsansökan om föreläggandet om komplettering inte följs. I vilken utsträckning brister i miljökonsekvensbeskrivningen kan läkas under handläggningen av målet eller ärendet om tillstånd eller om bristerna är så väsentliga att de ses som ett processhinder får avgöras från fall till fall.

Komplettering kan krävas om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning strider mot EU:s miljölagstiftning

Det går inte att utesluta situationer där länsstyrelsen har förbisett information när den har lämnat sin bedömning och att den miljökonsekvensbeskrivning som ges in till prövningsmyndigheten därför brister i omfattning även om den överensstämmer med länsstyrelsens bedömning. Bristerna kan vara så väsentliga att det skulle strida mot EU:s miljölagstiftning att lägga miljökonsekvensbeskrivningen till grund för den fortsatta prövningen. Ett exempel på en väsentlig brist är om miljökonsekvensbeskrivningen endast beskriver en del av ett planerat projekt men inte de kumulativa effekterna av ett projekt i dess helhet (se t.ex. kommissionen mot Spanien, mål C-560/08, EU:C:2011:835, punkterna 98–99).

Eftersom bestämmelserna i förnybartdirektivet måste genomföras på ett sätt som är förenligt med andra tillämpliga EU-direktiv går det inte att bortse från den rättspraxis som har utvecklats av EU-domstolen i fråga om tillämpningen av MKB-direktivet. Om det skulle strida mot EU:s miljölagstiftning att lägga en miljökonsekvensbeskrivning till grund för ett tillståndsbeslut och bristerna inte kan läkas under handläggningen, bör därför prövningsmyndigheten kunna avvisa tillståndsansökan trots att miljökonsekvensbeskrivningen överensstämmer med länsstyrelsens bedömning.

9.3 Länsstyrelsens beslut om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning får inte överklagas

Regeringens förslag

Länsstyrelsens beslut om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning ska inte kunna överklagas.

Promemorians förslag

Regeringens förslag stämmer överens med promemorians.

En stor majoritet av remissinstanserna tillstyrker eller yttrar sig inte över förslaget. Endast *Svenska byggnadsvårdsföreningen* är negativ till förslaget och ser en risk för att viktiga omständigheter negligeras eller förbigås om länsstyrelsens beslut inte kan överklagas.

Skälen för regeringens förslag

Som framgår av föregående avsnitt föreslås att länsstyrelsens bedömning i fråga om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning ska redovisas i ett beslut. Länsstyrelsens beslut påverkar verksamhetsutövaren på så sätt att det har betydelse för de uppgifter som verksamhetsutövaren behöver inhämta och beskriva i miljökonsekvensbeskrivningen. Beslutet påverkar även prövningsmyndigheten på så sätt att den inte kan avvisa en ansökan på den grunden att miljökonsekvensbeskrivningen har en omfattning som är bristfällig, om omfattningen överensstämmer med eller går utöver länsstyrelsens beslut. Eftersom beslutet är avsett att påverka prövningsmyndighetens och verksamhetsutövarens handlade är det, till skillnad från det yttrande som länsstyrelsen ska lämna enligt 6 kap. 32 § första stycket miljöbalken, handlingsdirigerande och därmed som utgångspunkt överklagbart.

Flera omständigheter talar dock för att länsstyrelsens beslut om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning inte bör kunna överklagas. För det första är detta i linje med det som gäller för andra beslut som ska fattas under miljöbedömningen i enlighet med 6 kap. miljöbalken, t.ex. beslut om huruvida en verksamhet eller åtgärd kan antas medföra en betydande miljöpåverkan (se 6 kap. 27 § miljöbalken). För det andra är det förenligt med det övergripande syftet med förnybartdirektivet, som är att snabba på utbyggnaden av verk för förnybar energi genom att korta och effektivisera tillståndsförfaranden. En rätt att överklaga länsstyrelsens beslut om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning skulle allvarligt underminera detta syfte. Slutligen kan prövningsmyndigheten begära in kompletterande uppgifter om det är nödvändigt för att göra en samlad och slutlig bedömning i fråga om verksamhetens miljöeffekter. Dessa uppgifter är på samma sätt som miljökonsekvensbeskrivningen en del av prövningsmyndighetens underlag för beslut i tillståndsfrågan. Det bedöms därför lämpligt att frågan om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning får prövas tillsammans med prövningsmyndighetens beslut i tillståndsfrågan.

Beslutet påverkar inte tillgång till egendom eller rätten att utöva viss verksamhet. Beslutet gäller inte heller någon annan civil rättighet eller skyldighet. Länsstyrelsens beslut om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning bedöms därför inte omfattas av artikel 6.1 i den Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (EKMR).

Enligt *Svenska byggnadsvårdsföreningen* finns det en risk för att viktiga omständigheter inte kommer att bedömas under tillståndsprövningen om länsstyrelsens beslut om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning inte kan överklagas. Regeringen delar inte den uppfattningen. Som redogörs för i avsnitt 9.2 påverkar länsstyrelsens beslut inte prövningsmyndighetens utredningsansvar. Prövningsmyndigheten är således fortfarande skyldig att utreda ett ärende såsom dess beskaffenhet kräver, kan begära in

kompletterande information om myndigheten anser att det krävs och ska beakta allt som har kommit fram under handläggningen av målet eller ärendet när den slutför miljöbedömningen.

Prop. 2025/26:118

9.4 Länsstyrelsen ska bedöma underlag som tas fram inför avgränsningssamråd i ärenden som avser förnybar energi

Regeringens förslag

Om ett avgränsningssamråd avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi, ska den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden ge länsstyrelsen möjlighet att bedöma om samrådsunderlaget är tillräckligt innan samråd med övriga aktörer inleds.

Promemorians förslag

Promemorians förslag stämmer i huvudsak överens med regeringens. I promemorian är förslaget inte begränsat till verksamheter och åtgärder för förnybar energi. I promemorians förslag anges också att länsstyrelsens bedömning av underlaget ska göras i dialog med sökanden och att bedömningen ska göras innan ett annat land informeras enligt 6 kap. 33 § miljöbalken. Promemorians förslag har även en annan lagteknisk utformning.

Remissinstanserna

Majoriteten av de remissinstanser som har uttalat sig i frågan tillstyrker förslaget men ett antal remissinstanser är kritiska.

Statens Energimyndighet och *de flesta länsstyrelser* tillstyrker förslaget och framför att det kan främja en enhetlig kvalitet på samrådsunderlagen och bidra till en effektivare miljöbedömningsprocess. *Länsstyrelsen i Gävleborgs län* bedömer att förslagen motsvarar det sätt som länsstyrelsen arbetar på i dag och anser att en författningsreglering skapar en ökad tydlighet. Några länsstyrelser, bl.a. *Länsstyrelsen i Dalarnas län*, anser att det bör förtydligas om länsstyrelsen kan förelägga om komplettering av samrådsunderlaget.

Affärsverket svenska kraftnät avstyrker förslaget och menar att nyttan med förslaget inte står i proportion till de negativa konsekvenser som uppstår. Verket påpekar vidare att det inte framgår av förslaget vilken länsstyrelse som ska bedöma samrådsunderlaget om en ledning som ska byggas sträcker sig över flera län. Även några länsstyrelser, bl.a. *Länsstyrelsen i Västra Götalands län*, är kritiska till förslaget och bedömer att kan försvåra och försena miljöbedömningsprocessen.

Trafikverket invänder mot att förslaget ges en generell räckvidd och anser att kvaliteten på samrådsunderlag inte förefaller vara ett problem i dag. Trafikverket framför vidare att det är oklart om en verksamhetsutövare kan genomföra samrådet om länsstyrelsen bedömer att underlaget är otillräckligt.

Några remissinstanser, bl.a. *Advokatsamfundet* och *Svenskt Näringsliv*, anser att föreslagna ändringar är olämpliga mot bakgrund av förslaget i Miljötillståndsutredningens betänkande att slopa den nuvarande ordningen med undersökningssamråd och avgränsningssamråd (En ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndprocess SOU 2024:98).

Skälen för regeringens förslag

Länsstyrelsen ska ges möjlighet att bedöma samrådsunderlag som avser förnybar energi

Länsstyrelsen har en aktiv roll under hela avgränsningssamrådet och ska under samrådet verka för att innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen får den omfattning och detaljeringsgrad som behövs för tillståndsprövningen. I slutet av samrådet ska länsstyrelsen redovisa sin bedömning av vilken omfattning och detaljeringsgrad miljökonsekvensbeskrivningen ska ha för att kunna ligga till grund för den fortsatta miljöbedömningen.

En förutsättning för att länsstyrelsen ska kunna bedöma miljökonsekvensbeskrivningens omfattning och detaljeringsgrad är att samrådsunderlaget håller en tillräckligt hög kvalitet. I dag gäller att den som avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd kan kontakta länsstyrelsen för att få vägledning om vad samrådsunderlaget ska innehålla. För att ge länsstyrelsen en ökad möjlighet att kontrollera samrådsunderlagets kvalitet föreslås i promemorian att verksamhetsutövaren ska ge in underlaget till länsstyrelsen innan samråd inleds med övriga aktörer och innan ett annat land informeras. Vidare föreslås att länsstyrelsen efter dialog med sökanden ska bedöma om underlaget är tillräckligt. Förslagen i promemorian är inte begränsade till att avse avgränsningssamråd som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi utan gäller vid alla avgränsningssamråd.

Några remissinstanser, t.ex. *Trafikverket*, har invänt mot att förslagen i promemorian har en generell räckvidd och har ifrågasatt om det finns ett behov av att förbättra samrådsunderlagets kvalitet generellt. Därutöver har antal remissinstanser, bl.a. *Svenskt Näringsliv*, ställt sig kritiska till den föreslagna regleringen med hänvisning till förslagen i Miljötillståndsutredningens betänkande En ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndprocess (SOU 2024:98 s. 780). I betänkandet föreslås bl.a. nya former för miljökonsekvensbeskrivningens avgränsning under avgränsningssamrådet. Miljötillståndsutredningens betänkande behandlas inte inom ramen för detta lagstiftningsärende. Regeringen konstaterar dock att bestämmelserna i förnybartdirektivet, till skillnad från förslagen i betänkandet, innebär att miljökonsekvensbeskrivningens omfattning inte får utökas efter att en behörig myndighet har bedömt vilket innehåll miljökonsekvensbeskrivningen behöver ha och att detta ställer särskilda krav på avgränsningssamrådets form. Miljötillståndsutredningens förslag är inte utformade med beaktande av detta krav i förnybartdirektivet.

Som flera remissinstanser påtalar, bl.a. *länsstyrelserna i Dalarnas och Skånes län*, är det inte ovanligt att samrådsunderlagen har brister. Att många samrådsunderlag inte håller måttet framgår även av länsstyrelsernas rapport Utveckla samråd – Uppdrag att utveckla metoder och samverkansformer för samråd om projekt som syftar till minskad miljö- och klimatpåverkan (Slutrapport N2021/02286 [2023], s. 12–14).

Regeringen instämmer därför i bedömningen i promemorian, om att det finns ett behov av att förbättra samrådsunderlagen under avgränsnings-samrådet och att bättre underlag kan främja en effektivare miljöprövnings-process. Frågan om det ska införas ett generellt krav på att länsstyrelsen ska bedöma samrådsunderlaget bör dock, enligt regeringens bedömning, lämpligen behandlas inom ramen för den pågående översynen av miljö-bedömnings- och tillståndprocessen. Bedömningen är en annan när det gäller avgränsningssamråd som avser verksamheter och åtgärder för förnybar energi. I sådana ärenden är det av särskilt stor vikt att samråds- underlagen håller en hög kvalitet eftersom länsstyrelsen, som framgår av avsnitt 9.2, utifrån informationen i underlaget ska fatta ett beslut om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning som sedan binder prövnings- myndigheten i tillståndprocessen. Genomförande av detta krav i förny- bardirektivet förutsätter, enligt regeringens mening, att länsstyrelsen ges en större kontroll över den process som föregår beslutet. Promemorians förslag bör därför genomföras i huvudsak. Några justeringar bör dock göras.

För det första bör förslaget justeras på så sätt att det endast gäller vid avgränsningssamråd som avser verksamheter och åtgärder för förnybar energi. För det andra behöver det inte anges i lagen att länsstyrelsens bedömning ska ske i dialog med sökanden, så som föreslås i promemorian. Det följer redan av befintliga bestämmelser i miljöbalken att länsstyrelsen under samrådet ska verka för att miljökonsekvensbeskrivningen får det innehåll som behövs för den fortsatta miljöprövningen och att det ska ske i dialog med verksamhetsutövaren (6 kap. 32 § miljöbalken). För det tredje behöver det inte framgå av författningstexten att länsstyrelsen ska ges en möjlighet att bedöma underlaget innan samråd med ett annat land inleds. Regeringen kan med stöd av ett befintligt bemyndigande i miljöbalken meddela föreskrifter om att information till ett annat land inte ska få lämnas innan länsstyrelsen getts en möjlighet att bedöma om underlaget är tillräckligt (6 kap. 34 § miljöbalken).

Länsstyrelsens yttrande över samrådsunderlaget

Länsstyrelsens yttrande bör avse om samrådsunderlaget är tillräckligt för att inleda samråd med övriga i samrådskretsen. Bedömningen bör göras utifrån bestämmelserna i miljöbedömningsförordningen om vad ett under- lag ska innehålla. Om länsstyrelsen bedömer att underlaget inte är till- räckligt bör länsstyrelsen informera den som avser att bedriva verksam- heten eller vidta åtgärden om hur underlaget bör kompletteras.

Några remissinstanser, bl.a. *Länsstyrelsen i Dalarnas län*, anser att det är oklart om länsstyrelsen kan förelägga den som avser att bedriva verk- samheten eller vidta åtgärden att komplettera underlaget för att bedöm- ningen ska kunna slutföras. Regeringen konstaterar att den föreslagna regleringen innebär att länsstyrelsen ska ges en möjlighet att bedöma om underlaget är tillräckligt för att inleda samråd med övriga aktörer i samrådskretsen. Länsstyrelsen kan bedöma att underlaget är tillräckligt för att inleda samråd eller att det behöver kompletteras. Oavsett om underlaget är tillräckligt för att inleda samråd eller ej kan länsstyrelsen slutföra sin bedömning. Det torde därför inte vara aktuellt att begära kompletteringar i detta skede av avgränsningssamrådet.

Länsstyrelsen bör dock kunna förelägga den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden att komplettera samrådsunderlaget om länsstyrelsen vid en tillämpning av 6 kap. 32 b § miljöbalken bedömer att bristerna i underlaget är så stora att det inte går att ta ställning till vilken omfattning miljökonsekvensbeskrivningen behöver ha för att kunna ligga till grund för den fortsatta miljöbedömningen. Det kan innebära att samråd med vissa aktörer behöver göras om.

Det ovan sagda innebär att en verksamhetsutövare är oförhindrad att inleda ett avgränsningssamråd även om länsstyrelsen har bedömt att samrådsunderlaget är otillräckligt eller inte har bedömt det alls. En verksamhetsutövare som inleder ett samråd i en sådan situation tar dock risken att samrådet senare behöver kompletteras. Även om länsstyrelsen med den föreslagna regleringen tar en mer aktiv roll under avgränsningssamrådet ligger ansvaret för att ta fram underlaget och genomföra samrådet fortsatt på den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden.

Vid länsöverskridande verksamhet bör de länsstyrelser som berörs av verksamheten samordna sin bedömning av om avgränsningsunderlaget är tillräckligt på samma sätt som görs när flera länsstyrelser behöver komma överens om en bedömning i enlighet med 6 kap. 32 § första stycket miljöbalken. Det bör lämnas till länsstyrelserna att komma överens om vilken länsstyrelse som ska fatta beslutet och formerna för att bestämma beslutets innehåll

10 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag

Lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2026.

Bestämmelsen om att verksamheter och åtgärder för förnybar energi ska presumeras genomföras av tvingande orsaker som har ett väsentligt allmänintresse ska även tillämpas i mål och ärenden som pågår vid ikraftträdandet. I övrigt ska äldre föreskrifter gälla i mål och ärenden som har inletts före ikraftträdandet.

Promemorians förslag

Promemorians förslag stämmer delvis överens med regeringens. I promemorian föreslås ett tidigare ikraftträdande. I promemorian föreslås inte att 7 kap. 29 c §§ miljöbalken ska tillämpas i mål och ärenden som har inletts före ikraftträdandet.

Remissinstanserna

En stor majoritet av remissinstanserna tillstyrker eller har inga synpunkter på förslaget.

Affärsverket svenska kraftnät anser att de föreslagna bestämmelserna endast bör gälla i mål och ärenden där samrådsförfarandet har inletts efter ikraftträdandet.

Green Power Sweden föreslår att den föreslagna 7 kap. 29 c § miljöbalken ska gälla för ärenden som pågår vid ikraftträdandet.

Skälen för regeringens förslag

Eftersom förslagen syftar till att åstadkomma snabbare och enklare prövningsprocesser för mål och ärenden som gäller förnybar energi bör förslagen träda i kraft så snart som möjligt. Lagändringarna bör därför träda i kraft den 1 juli 2026.

Som *Green Power Sweden* föreslår är det lämpligt att bestämmelsen om att verksamheter och åtgärder för förnybar energi ska presumeras genomföras av tvingande orsaker som har ett väsentligt allmänintresse (7 kap. 29 c § miljöbalken) ska tillämpas i mål och ärenden som pågår vid ikraftträdandet. En liknande presumtionsbestämmelse fanns i den s.k. nödförordningen (Rådets förordning av den 22 december 2022 om fastställande av en ram för att påskynda utbyggnaden av förnybar energi) och gällde till den 1 juli 2024, då förnybartdirektivet skulle ha varit genomfört i svensk rätt. Genom att bestämmelsen blir tillämplig i pågående mål hålls den tid under vilken presumptionen inte har gällt i svensk rätt så kort som möjligt. I övrigt bör äldre föreskrifter fortfarande gälla i mål och ärenden som har inletts hos en länsstyrelse eller en prövningsmyndighet före ikraftträdandet.

Affärsverket svenska kraftnät anser att bestämmelserna bör tillämpas första gången i mål och ärenden om tillstånd där samrådsförfarandet har inletts efter ikraftträdandet. Även om en miljökonsekvensbeskrivning har tagits fram före ikraftträdandet kan den dock ha ett sådant innehåll som förutsätts i förnybartdirektivet och den samlade och slutliga miljöbedömningen i en dom eller ett beslut om tillstånd enligt miljöbalken kan omfatta miljöeffekterna av följdföretag. I sådana situationer kan det finnas förutsättningar att tillämpa de nya bestämmelserna i sektorslagarna, om att den specifika miljöbedömningen inte behöver göras om, även om avgränsningssamrådet utfördes före ikraftträdandet. Det är därför rimligt att bestämmelserna gäller vid en tillståndsprövning som har inletts efter ikraftträdandet även om avgränsningssamrådet utfördes innan bestämmelserna började gälla. Det bör därför inte införas en sådan reglering som *Affärsverket svenska kraftnät* föreslår.

11 Konsekvensanalys

11.1 Det aktuella problemet och vilken förändring som eftersträvas

Förslagen syftar till att genomföra de delar av ändringsdirektivet som gäller tillståndsförfaranden som avser projekt för förnybar energiproduktion.

11.2 Förslagen i korthet

Den som avser att bedriva en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan kan ge in det underlag som ska ligga till grund för avgränsningssamrådet till länsstyrelsen innan samråd med övriga aktörer inleds. Bestämmelsen berör länsstyrelsen som genom förslaget ges möjlighet att bedöma underlaget innan samråd inleds med övriga aktörer som ingår i samrådskretsen.

Om ett avgränsningssamråd avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi, ska länsstyrelsen fatta ett beslut om vilken omfattning en miljökonsekvensbeskrivning ska ha för att kunna ligga till grund för den fortsatta miljöbedömningen. Förslaget påverkar länsstyrelserna men även prövningsmyndigheterna eftersom länsstyrelsens beslut till viss del binder dessa. Prövningsmyndigheterna ska som huvudregel inte kunna avvisa en ansökan på grund av brister i miljökonsekvensbeskrivningens omfattning om omfattningen är förenlig med länsstyrelsens beslut. Prövningsmyndigheten kan dock avvisa en sådan ansökan om uppgifterna i målet eller ärendet om tillstånd inte stämmer överens med de uppgifter som länsstyrelsen har lagt till grund för sin bedömning eller om bristerna är så allvarliga att det skulle strida mot Sveriges förpliktelser till följd av EU-medlemskapet att lägga miljökonsekvensbeskrivningen till grund för ansökan.

Det ska inte behöva göras en ny specifik miljöbedömning av en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi vid en tillståndsprövning i enlighet med sektorslagar som hänvisar till 6 kap. miljöbalken om det har gjorts en specifik miljöbedömning i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken som omfattar verksamheten eller åtgärden. Detta förutsätter att miljökonsekvensbeskrivningen och den specifika miljöbedömningen i miljöbalksärendet beskriver och behandlar miljöeffekterna av den verksamhet eller åtgärd som provas i enlighet med sektorslagarna. Förslaget kan leda till kortare tillståndprocesser enligt sektorslagarna men kan samtidigt medföra att tillståndprocesserna enligt miljöbalken blir mer omfattande. Förslagen har på så sätt både positiva och negativa effekter för verksamhetsutövarna och prövningsmyndigheterna.

Vid en prövning enligt 7 kap. 29 § miljöbalken ska en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi antas genomföras av tvingande orsaker som har ett väsentligt allmänintresse, om inte annat framkommer i ärendet. Detta förslag ger positiva effekter för verksamhetsutövarna eftersom utgångspunkten är att dessa inte ska behöva visa att verksamheten genomförs av tvingande orsaker som har ett väsentligt allmänintresse.

Ändringarna i plan- och bygglagen innebär att installation av solenergiutrustning helt undantas från bygglov för fasadändring om den installerade effekten är högst elva kilowatt. Om solenergiutrustningens effekt överstiger elva kilowatt, ska ett ärende om bygglov för fasadändring enligt 9 kap. 15 § plan- och bygglagen avgöras inom tio veckor och tidsfristen får inte förlängas. Vidare innebär ändringarna att ett ärende som

avser bygglov för fasadändring enligt 9 kap. 15 § plan- och bygglagen ska avgöras inom en månad om ärendet gäller installation av en värmepump. Installation av solenergiutrustning och värmepumpar kräver sällan bygglov och förslagen bedöms därför ha någon större påverkan, varken på byggnadsnämndens arbete eller den som vill installera solenergiutrustning eller värmepumpar.

Prop. 2025/26:118

11.3 Alternativ

11.3.1 Vilka konsekvenser som bedöms uppstå om ingen åtgärd vidtas

Om ingen åtgärd vidtas kommer Sverige att brista i sitt genomförande av förnybartdirektivet. Europeiska kommissionen har väckt talan mot Sverige vid EU-domstolen avseende sent genomförande av direktivet.

11.3.2 De olika alternativ som finns för att uppnå förändringen

De nya och ändrade bestämmelserna i förnybartdirektivet måste genomföras. Eftersom syftet med förslagen är att genomföra ändringarna saknas egentliga alternativa sätt att uppfylla syftet. Regeringen har lagt de förslag som i största möjliga mån ryms inom befintliga nationella strukturer, vilket regeringen bedömer begränsar kostnaderna jämfört med att införa helt nya strukturer.

11.4 Vilka som berörs av regleringen

De som berörs av förslagen är aktörerna i prövningar som sker utifrån berörda bestämmelser i miljöbalken, plan- och bygglagen och sektorslagstiftning som hänvisar till miljöbalken. Främst berörs länsstyrelserna eftersom förslagen innebär att länsstyrelserna i ärenden som rör förnybar energi ska fatta ett beslut om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning i samband med avgränsningssamrådet och eftersom den specifika miljöbedömningen i miljöbalksärendet ska kunna ligga till grund för tillståndsärenden enligt berörda sektorslagar, t.ex. lagen om kontinentalsockeln. Även den som avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd påverkas eftersom det beslut om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning som länsstyrelserna ska fatta binder verksamhetsutövaren. Förslagen väntas leda till effektivare prövningsprocesser vilket gagnar verksamhetsutövare.

11.5 Konsekvenser för miljön

Det är inte självklart i vilken riktning förslagen verkar på miljön. Syftet med ändringen av förnybartdirektivet, som ligger till grund för dessa förslag, är att påskynda utbyggnaden av förnybar energiproduktion och

Prop. 2025/26:118 distribution av sådan energi. I den mån förslagen leder till en snabbare utbyggnad av förnybar energiproduktion i Sverige så kan det vara positivt för miljön såtillvida att utsläppen av klimatpåverkande gaser minskar i en högre takt eller en högre utsträckning än annars. Det är särskilt fallet om fossila bränslen kan ersättas med förnybara motsvarigheter, exempelvis att ersätta fossilgas med biogas.

Förslagen innebär att uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi ges en vid innebörd. Det innebär att presumptionen om väsentligt allmänintresse kommer gälla för ett stort antal verksamheter och åtgärder. Förslagen innebär en sänkt ambitionsnivå för artskyddet och för vattenkvaliteten när det ställs mot utbyggnad av förnybar energiproduktion. Effekterna av de ändrade reglerna för hur prövningen ska gå till är dock svåra att bedöma på förhand.

11.6 Konsekvenser för staten

De nya bestämmelserna om att länsstyrelserna ska bedöma avgränsningsunderlag och fatta ett beslut om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning innebär en viss ökad arbetsbörda för länsstyrelserna, särskilt för de länsstyrelser som har ett stort inflöde av ärenden som avser förnybar energiproduktion. Samtidigt förväntas det arbete länsstyrelsen gör innan samråd med övriga aktörer inleds förbättra samrådsunderlagets kvalitet vilket kan leda till ett mer effektivt samråd. Länsstyrelsens beslut om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning kan även förbättra kvaliteten på miljökonsekvensbeskrivningar. Sammantaget kan förslagen leda till att den efterföljande prövningsprocessen blir mer effektiv bl.a. på så sätt att kompletteringsbehovet minskar. Regeringen bedömer att de nya arbetsuppgifterna kan innebära vissa ökade kostnader för länsstyrelserna men att dessa uppgifter kan utföras inom ramen för tidigare tilldelade medel för miljöprövning.

En viss ökad arbetsbörda hos länsstyrelserna med miljöprövningsdelegationer och mark- och miljödomstolarna kan väntas till följd av bestämmelsen om att länsstyrelsens beslut om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning påverkar prövningsmyndighetens handläggning av tillståndsärenden. Om prövningsmyndigheten ser brister med miljökonsekvensbeskrivningen, behöver den göra en bedömning av om den komplettering som behövs avser miljökonsekvensbeskrivningens omfattning och om det i så fall finns förutsättningar att begära en komplettering.

Regeringskansliet kan komma att behöva handlägga fler ärenden än i dag, beroende på att verksamheter och åtgärder för förnybar energiproduktion ska anses genomföras av orsaker som har ett väsentligt allmänintresse vid tillämpning av bestämmelser om artskydd som genomför fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet. Beslut om tillstånd till en verksamhet eller åtgärd med hänvisning till dess väsentliga allmänintresse får bara fattas efter tillåtelse av regeringen.

Ändringarna i lagen om kontinentalsockeln, rörledningslagen, naturgaslagen, ellagen och lagen om Sveriges ekonomiska zon om att det inte krävs en specifik miljöbedömning när en sådan har gjorts för verksamheten inom ramen för tillståndsprövningen enligt miljöbalken kommer ha en viss

resursbesparande effekt för regeringen och de övriga myndigheter som är tillståndsprövande myndigheter enligt dessa lagar. Antalet ärenden om koncession enligt naturgaslagen är dock mycket litet och koncessioner enligt rörledningslagen förekommer i stort sett inte alls. Den senare ärendetypen kan dock komma att öka om vätgasnät byggs ut i Sverige.

11.7 Konsekvenser för kommuner

Förslagen kommer att innebära att kommuner behöver prioritera ärenden som avser förnybar energiproduktion. Det gäller i synnerhet ärenden som gäller värmepumpar, eftersom en snäv tidsfrist förs in för sådana ärenden. Installation av en värmepump på en fastighet är dock endast bygglovspliktig i mycket få fall.

För solcellsanläggningar bör konsekvenserna för kommunernas bygglovshantering bli ännu mer begränsad. Förslagen innebär att ärenden enligt 9 kap. 15 § plan- och bygglagen som avser installation av solenergiutrustning med en effekt som överstiger elva kilowatt ska handläggas inom en sammanlagd handläggningstid om 12 veckor. Det innebär i praktiken att den tidsfrist som gäller enligt plan- och bygglagen endast kan förlängas två veckor i sådana ärenden. Liksom är fallet med värmepumpar är det dock få ärenden som avser installation av solenergiutrustning som är bygglovspliktiga. Dessutom omfattas inte ärenden som avser installationen av solenergiutrustning i ett särskilt värdefullt område eller på en särskilt värdefull byggnad eller i ett område som är av riksintresse på grund av att området behövs för totalförsvarets anläggningar av bestämmelsen om kortare tidsfrist. I dessa ärenden gäller således de ordinarie tidsfrister och möjligheten att förlänga dessa som anges i plan- och bygglagen.

Förslagen innebär vidare att vissa åtgärder som i dag kräver bygglov undantas från krav på bygglov. Det gäller installation av solenergiutrustning på en byggnad om utrustningens installerade effekt är högst elva kilowatt. Detta undantag från kravet på bygglov medför lägre kostnader för kommunerna.

Sammantaget bedöms förslagen inte innebära ökade kostnader för kommunerna.

11.8 Konsekvenser för regioner

Regioner bör inte påverkas av förslagen i någon betydande omfattning. Regionerna ansvarar inte för tillståndsgivning eller tillsyn av sådana verksamheter och åtgärder som omfattas av förslagen.

11.9 Konsekvenser för företag

För aktörer, privatpersoner såväl som företag, som vill anlägga eller uppgadera ett verk för förnybar energi eller tillhörande nät eller lagringsanläggning kommer förslagen att medföra vissa fördelar.

Eftersom förnybar energiproduktion föreslås ha ett väsentligt allmänintresse i relation till artskyddet kan den som vill anlägga ett verk för förnybar energiproduktion gynnas av förslagen. Fler platser bör bli tillgängliga för sådana anläggningar än i dag, även om kraven för dispens fortsatt är högt ställda. Det bör ofta finnas bättre alternativa lokaliseringar eller utföranden, vilket innebär att dispens inte kan ges.

Även om de flesta ärenden i dag handläggs inom de tidsfrister som anges i direktivet kan de skarpa tidsfristerna i enstaka fall innebära avslag och avvisning på grund av att det inte finns tid för den tillståndsprövande myndigheten att tillse att ärendet utreds såsom dess beskaffenhet kräver inom tidsfristen. Det finns samtidigt en risk för att verksamhetsutövare inom andra sektorer än förnybar energiproduktion drabbas negativt eftersom ärenden som gäller deras verksamheter behöver prioriteras ned vid de tillståndsprövande myndigheterna.

För den som avser att bedriva en verksamhet som kan medföra en betydande miljöpåverkan kan förslagen innebära att förberedelserna inför avgränsningssamrådet kräver mer resurser. De resurser som läggs ned i detta tidiga skede av den specifika miljöbedömningen förväntas dock leda till en mer effektiv avgränsning av miljökonsekvensbeskrivningens omfattning, vilket förväntas spara resurser senare i miljöbedömningsprocessen.

Kravet på att länsstyrelsen ska ange vad en miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla kan ge en större tydlighet för i synnerhet mindre aktörer, vilket bör underlätta deras arbete och spara resurser.

11.10 Konsekvenser för enskilda

Enskilda bör inte påverkas av förslagen i någon betydande omfattning.

11.11 Bedömningen av om förslagen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av anslutningen till EU

Förslagen bedöms vara förenliga med de skyldigheter som följer av Sveriges medlemskap i EU.

12 Författningskommentar

12.1 Förslaget till lag (2026:000) om verksamheter och åtgärder för förnybar energi

1 § *I denna lag finns bestämmelser som delvis genomför Europaparlamentets och rådets direktiv 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor.*

Bestämmelser som genomför direktivet finns också i miljöbalken, lagen (1966:314) om kontinentalsockeln, lagen (1978:160) om vissa rörledningar, lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon, ellagen (1997:857), naturgaslagen (2005:403) och plan- och bygglagen (2010:900).

Prop. 2025/26:118

Paragrafen innehåller upplysningsbestämmelser. I första stycket informeras om att lagen innehåller bestämmelser som genomför förnybartdirektivet. I andra stycket lämnas upplysningen att det finns bestämmelser som genomför direktivet även i andra lagar.

2 § *Med förnybar energi avses i denna lag vindenergi, termisk solenergi, fotovoltaisk solenergi, geotermisk energi, osmotisk energi, omgivningsenergi, tidvattensenergi, vågenergi, annan havsenergi och vattenkraft samt energi från biomassa, deponigas, gas från avloppsreningsverk och biogas.*

I paragrafen förklaras uttrycket förnybar energi. Den motsvarar artikel 2.1 i förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Med förnybar energi avses energi från de förnybara, icke fossila energikällor som anges i paragrafen. Uppräkningen är uttömmande. I förnybartdirektivet finns förklaringar av ord och uttryck i paragrafen, t.ex. omgivningsenergi och osmotisk energi.

3 § *Med uppgradering avses i denna lag helt eller delvis utbyte av en anläggning för produktion av förnybar el eller helt eller delvis utbyte av driftssystem eller driftsutrustning i en sådan anläggning i syfte att*

- 1. bibehålla eller ändra anläggningens kapacitet, eller*
- 2. öka anläggningens effektivitet.*

I paragrafen förklaras uttrycket uppgradering. Paragrafen motsvarar artikel 2.10 i förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ordet uppgradering avser helt eller delvis utbyte av en anläggning för produktion av förnybar el om utbytet sker i syfte att bibehålla eller ändra anläggningens kapacitet, dvs. dess installerade effekt, eller öka anläggningens effektivitet. Även helt eller delvis utbyte av driftssystem eller driftsutrustning i en anläggning för produktion av förnybar el är att anse som uppgradering. Om en anläggning byts ut i sin helhet behöver den nya anläggningen, för att det ska vara fråga om en uppgradering, vara av samma typ som den äldre anläggningen och ha samma eller en lägre påverkan på omgivningen som denna. Den nya anläggningen behöver också vara placerad på samma plats som den äldre anläggningen. Generationsväxling, s.k. repowering, av en vindkraftpark är ett exempel på en uppgradering i direktivets mening.

4 § *Med samlokaliserad energilagringsanläggning avses i denna lag en energilagringsanläggning som är lokaliserad på samma plats som, drivs tillsammans med och är ansluten till samma nätanslutningspunkt som en anläggning för produktion av förnybar energi.*

I paragrafen förklaras uttrycket samlokaliserad energilagringsanläggning. Paragrafen motsvarar artikel 2.44d i förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Med energilagringsanläggning avses en anläggning för lagring av energi. Det kan t.ex. handla om batterier eller värmelager. För att vara

Prop. 2025/26:118 samlokaliserad ska energilagringssystemet vara sammankopplat med en anläggning för produktion av förnybar energi. Detta innebär att det måste finnas ett tekniskt samband mellan anläggningarna. De ska dessutom vara anslutna till samma anslutningspunkt i ett nät. Med ordet anslutningspunkt avses den punkt på ett el- eller rörnät där den som producerar energin enligt avtal med nätägaren matar in energi till nätet. Kraven på sammankoppling och anslutning till samma anslutningspunkt får till följd att energilagringssystemet och produktionsanläggningen i praktiken behöver finnas i någonlunda närhet till varandra.

5 § Med verksamhet eller åtgärd för förnybar energi avses i denna lag en verksamhet eller en åtgärd som

1. innebär uppförande eller drift av
 - a) en anläggning för produktion av förnybar energi, eller
 - b) en samlokaliserad energilagringssystem, eller
2. behövs för att en anläggning som avses i 1 ska kunna uppföras, drivas eller anslutas till ett nät, eller
3. innebär uppgradering av en anläggning för produktion av förnybar energi.

I paragrafen förklaras uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi. Paragrafen genomför artikel 16.1 i förnybartdirektivet. Övergångsbestämmelserna finns i avsnitt 5.

Uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har en vid innebörd. Enligt *punkt 1* omfattar uttrycket en verksamhet eller åtgärd som innebär att en anläggning för produktion av förnybar energi eller en samlokaliserad energilagringssystem uppförs eller drivas. Innebörden av uttrycket förnybar energi förklaras i 2 §. En anläggning för produktion av förnybar energi kan t.ex. vara ett vindkraftverk, en värmepump, ett kraftvärmeverk eller en anläggning som kombinerar olika förnybara energikällor. Innebörden av uttrycket samlokaliserad energilagringssystem förklaras i 4 §.

Punkt 2 innebär att även en verksamhet eller åtgärd som behövs för att en anläggning för produktion av förnybar energi eller en samlokaliserad energilagringssystem ska kunna uppföras, drivas eller anslutas till ett nät utgör en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi. Det handlar om verksamheter och åtgärder som krävs för att möjliggöra uppförandet eller driften av anläggningen på den aktuella platsen eller som krävs för att ansluta anläggningen till ett nät. Ett exempel på en åtgärd som behövs för att uppföra en anläggning för produktion av förnybar energi är avverkning av skog på den plats där anläggningen ska uppföras. Andra exempel på sådana åtgärder är anslutning av en enskild väg från en anläggning för produktion av förnybar energi till en allmän väg eller undersökningar av havsbotten inför anläggande av havsbaserad vindkraft.

Enligt *punkt 3* är även en uppgradering av en anläggning för produktion av förnybar energi en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi. Innebörden av uppgradering förklaras i 3 §.

6 § Regeringen får meddela föreskrifter om

1. tidsfrister för kommuners handläggning av ärenden om tillstånd, anmälan eller dispens som gäller verksamheter eller åtgärder för förnybar energi, och
2. kommuners arbete med att bistå den kontaktpunkt som inrättas för att genomföra artikel 16.3 i direktiv 2018/2001, i dess lydelse enligt Europaparlamentets och

Paragrafen innehåller bemyndiganden till regeringen att meddela föreskrifter. Övervägandena finns i avsnitt 5.

I *punkt 1* ges regeringen ett bemyndigande att meddela föreskrifter om tidsfrister för kommuners handläggning av ärenden om tillstånd, anmälningar eller dispenser som gäller en verksamhet eller en åtgärd för förnybar energi. Innebörden av uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi förklaras i 5 §. Vissa ärenden som kommuner handlägger träffas av bestämmelserna om tidsfrister i förnybartdirektivet, t.ex. handläggning av ärenden som gäller förnybar energi enligt förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Med stöd av bemyndigandet kan regeringen meddela föreskrifter om tidsfrister för kommunernas handläggning av dessa ärenden.

Enligt *punkt 2* får regeringen meddela föreskrifter om kommuners arbete med att bistå den kontaktpunkt som inrättas för att genomföra artikel 16.3 i förnybartdirektivet, i dess lydelse enligt ändringsdirektivet. Hänvisningen till direktivet är statisk, dvs. den avser den lydelse artikeln har enligt ändringsdirektivet. Den medverkan som kan komma i fråga för kommuner är framför allt att säkerställa att det på kommunens egen webbplats finns specifik och uppdaterad information och vägledning om de tillstånd, anmälningar eller dispenser som gäller en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi och som kommunen handlägger och att handlingar i sådana ärenden kan lämnas in digitalt.

7 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för kommuner att årligen lämna statistikuppgifter över handläggningstider i ärenden som gäller verksamheter eller åtgärder för förnybar energi.

Paragrafen innehåller ett bemyndigande till regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter. Paragrafen genomför delvis artikel 16.3 i förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Bemyndigandet avser föreskrifter om skyldighet för en kommun att rapportera statistik över handläggningstider i ärenden om verksamheter eller åtgärder för förnybar energi. Innebörden av uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi förklaras i 5 §. Den statistik som ska rapporteras ska avse handläggningstider i tillstånds-, anmälnings- eller dispensärenden. Regeringen kan med stöd av bemyndigandet meddela föreskrifter om att kommunen ska lämna statistikrapporten till en ansvarig myndighet. Regeringen kan vidare föreskriva att den ansvariga myndigheten får meddela närmare föreskrifter om hur rapporteringsskyldigheten ska fullgöras.

6 kap.

32 § Länsstyrelsen ska under avgränsningssamrådet, i dialog med den som avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd, verka för att innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen får den omfattning och detaljeringsgrad som behövs för tillståndsprövningen.

Om ett avgränsningssamråd gäller en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi, bör den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden ge länsstyrelsen möjlighet att bedöma om samrådsunderlaget är tillräckligt innan samråd med övriga aktörer inleds.

Uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har samma innebörd som i lagen (2026:000) om verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

I paragrafen regleras länsstyrelsens roll under avgränsningssamrådet. Övervägandena finns i avsnitt 9.4.

Ändringarna i paragrafen innebär att nuvarande andra stycket tas bort och flyttas till den nya 32 a § och att ett nytt andra och ett nytt tredje stycke införs. Det nya *andra stycket* innebär att den som avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd bör ge länsstyrelsen möjlighet att bedöma om ett samrådsunderlag som avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi är tillräckligt innan avgränsningssamråd med övriga som ska ingå i samrådsprocessen inleds. Underlaget bör lämnas till länsstyrelsen i så god tid att länsstyrelsen har en faktisk möjlighet att bedöma om underlaget är tillräckligt för att inleda samråd med övriga som ska ingå i samrådsprocessen. Om länsstyrelsen bedömer att underlaget inte är tillräckligt bör länsstyrelsen informera den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden om hur underlaget bör kompletteras. Även om länsstyrelsen har bedömt att underlaget var tillräckligt för att inleda samrådet kan information som kommer fram senare under avgränsningssamrådet innebära att länsstyrelsen bedömer att ytterligare komplettering av underlaget behövs. Innehållet i samrådsunderlaget regleras på förordningsnivå.

Tredje stycket innehåller en förklaring av innebörden av uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi. Uttrycket förklaras i lagen om verksamheter och åtgärder för förnybar energi. Se kommentaren till 5 § i den lagen.

32 a § Länsstyrelsen ska under avgränsningssamrådet skriftligen redovisa sin bedömning av vad en miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla för att kunna ligga till grund för den fortsatta miljöbedömningen. Bedömningen ska lämnas till den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden. Bedömningen är inte bindande.

Paragrafen är ny och motsvarar hittillsvarande 32 § andra stycket.

32 b § Om ett avgränsningssamråd avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi gäller följande i stället för 32 a §:

1. Länsstyrelsen ska i ett beslut ange vilken omfattning miljökonsekvensbeskrivningen behöver ha för att kunna ligga till grund för den fortsatta miljöbedömningen. Beslutet får inte överklagas.

2. Länsstyrelsen ska skriftligen redovisa sin bedömning av vilken detaljeringsgrad miljökonsekvensbeskrivningen bör ha för att kunna ligga till grund för den fortsatta miljöbedömningen. Bedömningen är inte bindande.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om länsstyrelsens bedömning av miljökonsekvensbeskrivningens omfattning och detaljeringsgrad i ärenden som gäller verksamheter eller åtgärder för förnybar energi. Paragrafen genomför artikel 16b.2 andra meningen i förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitten 9.2 och 9.3.

Bestämmelserna i paragrafen ska tillämpas i stället för 32 a § vid avgränsningssamråd som avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi. Enligt *punkt 1* ska länsstyrelsen under ett sådant samråd ange vilken omfattning miljökonsekvensbeskrivningen behöver ha för att kunna ligga till grund för den fortsatta miljöbedömningen. Detta ska anges i ett beslut. Beslutet påverkar förutsättningarna för prövningsmyndigheten att avvisa en ansökan till följd av brister i miljökonsekvensbeskrivningens omfattning, se 22 kap. 2 b §. Ordet omfattning är överfört från artikel 16b.2 i förnybartdirektivet. Det får överlämnas till rättstillämpningen och ytterst till EU-domstolen att bestämma innebörden av ordet. Länsstyrelsens beslut om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning får inte överklagas.

Enligt *punkt 2* ska länsstyrelsen under avgränsningssamrådet skriftligen redovisa sin bedömning av vilken detaljeringsgrad miljökonsekvensbeskrivningen bör ha för att kunna ligga till grund för den fortsatta miljöbedömningen. Bedömningen är inte bindande. Ordet detaljeringsgrad har samma innebörd som ordet detaljnivå i artikel 16b.2 i den svenska språkversionen av förnybartdirektivet.

Punkt 3 innebär att bedömningen och beslutet ska överlämnas till den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden.

7 kap.

29 c § Vid tillämpningen av 29 § första stycket 2 ska en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi antas genomföras av tvingande orsaker som har ett väsentligt allmänintresse, om inte annat framkommer i ärendet.

Uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har samma innebörd som i lagen (2026:000) om verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

Paragrafen, som är ny, utformas enligt Lagrådets förslag. Den innehåller bestämmelser om den bedömning som ska göras vid en prövning enligt 29 § 2 i fråga om verksamheter och åtgärder för förnybar energi som kan skada livsmiljöer eller störa skyddade arter i ett Natura 2000-område. Paragrafen genomför artikel 16f i förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 8.

Första stycket innehåller en presumtion för att en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi uppfyller kravet i 29 § 2, dvs. att verksamheten eller åtgärden måste genomföras av tvingande orsaker som har ett väsentligt allmänintresse. För att få bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område krävs tillstånd. Tillstånd får bara ges om prövningsmyndigheten har förvässat sig om att verksamheten eller åtgärden inte kan påverka livsmiljön för den art eller de arter som avses att skyddas i området och inte medför att arten eller arterna utsätts för en störning som på ett

Prop. 2025/26:118 betydan- de sätt kan försvåra bevarandet av arten eller arterna i området (28 b §). Om tillstånd inte kan ges enligt 28 b § kan regeringen ändå tillåta verksamheten eller åtgärden enligt 29 § om det saknas alternativa lösningar, om verksamheten eller åtgärden måste genomföras av tvingande orsaker som har ett väsentligt allmänintresse och om kompensations- åtgärder vidtas. Presumtionen innebär att kriteriet, att verksamheten eller åtgärden genomförs av tvingande orsaker som har ett väsentligt allmän- intresse, som utgångspunkt ska antas vara uppfyllt i de fall det är fråga om en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi. Om det under handlägg- ningen av ärendet framkommer att verksamheten eller åtgärden inte medför en samhällsnytta faller presumtionen. Ett exempel på detta är om det av uppgifter i ärendet framgår att den berörda verksamheten eller åtgärden ger ett litet bidrag till den totala energiförsörjningen och inte heller ger någon annan nytta för energisystemet. Om sökanden i en sådan situation fortsatt gör gällande att verksamheten eller åtgärden behöver genomföras av tvingande orsaker som har ett väsentligt allmänintresse, ankommer det på denne att visa att kriteriet är uppfyllt.

Presumtionen rör endast frågan om verksamheten genomförs av tvingande orsaker som har ett väsentligt samhällsintresse. Övriga förut- sättningar som anges i 29 § påverkas inte av förevarande paragraf, bl.a. att kompensationsåtgärder måste vidtas.

Andra stycket innehåller en förklaring av innebörden av uttrycket verk- samhet eller åtgärd för förnybar energi. Uttrycket förklaras i lagen om verksamheter och åtgärder för förnybar energi. Se kommentaren till 5 § i den lagen.

19 kap.

5 § I ett ärende som prövas av länsstyrelsen eller en kommunal nämnd ska läns- styrelsen eller nämnden tillämpa bestämmelserna

1. i 22 kap. 1 och 1 d–1 g §§ om ansökans form och innehåll,
2. i 22 kap. 2 och 2 b §§ om en ansökans ingivande och brister i den,
3. i 22 kap. 2 a § om prövningar som avses i 24 kap. 3, 5, 8, 9 och 13 §§,
4. i 22 kap. 3 och 3 a §§ om kungörelses innehåll,
5. i 22 kap. 6 § om talerätt,
6. i 22 kap. 9 § om rätt att företräda fastighet,
7. i 22 kap. 12 och 13 §§ om sakkunniga och om att inhämta yttrande,
8. i 3 kap. 4 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar om undersökning på platsen,
9. i 22 kap. 25 § första stycket 1–3 och 5–11, andra stycket sista meningen och tredje stycket samt 25 a–25 c och 25 f–25 h §§ om en tillståndsdoms innehåll,
10. i 22 kap. 26 § om särskild dom,
11. i 22 kap. 27 § första stycket, andra stycket andra meningen samt tredje stycket första meningen om uppskjutna frågor och provisoriska föreskrifter,
12. i 22 kap. 28 § första stycket första meningen om verkställighetsförordnande, och
13. i 23 kap. 3 § när det gäller särskilt överklagande i frågor om sakkunniga som avses i 22 kap. 12 §.

Paragrafen reglerar vilka bestämmelser om förfarandet vid mark- och miljödomstol i ansökningsmål som ska tillämpas i ett ärende som prövas av en länsstyrelse eller en kommunal nämnd. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.

Tillägget i *punkt 2* innebär att en länsstyrelse eller en kommunal nämnd även ska tillämpa bestämmelsen i 22 kap. 2 b § (se vidare kommentaren till den paragrafen).

22 kap.

2 b § En ansökan om tillstånd till en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi som innehåller en miljökonsekvensbeskrivning vars omfattning är förenlig med länsstyrelsens beslut enligt 6 kap. 32 b § får endast avvisas på grund av brister i miljökonsekvensbeskrivningens omfattning om

1. uppgifterna i målet eller ärendet om tillstånd inte stämmer överens med de uppgifter som länsstyrelsen har lagt till grund för sin bedömning, eller

2. bristerna är sådana att det skulle strida mot Sveriges förpliktelser till följd av EU-medlemskapet att lägga miljökonsekvensbeskrivningen till grund för ansökan.

Uttrycket *verksamhet eller åtgärd för förnybar energi* har samma innebörd som i lagen (2026:000) om verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om prövningsmyndighetens handläggning av mål som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi. Paragrafen genomför artikel 16b.2 andra meningen i förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.

Första stycket avser mål om tillstånd för en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi där ansökan innehåller en miljökonsekvensbeskrivning som har en omfattning som stämmer överens med eller går längre än det som krävs enligt ett beslut som länsstyrelsen har fattat enligt 6 kap. 32 b § i fråga om verksamheten eller åtgärden. Om domstolen i en sådan situation anser att miljökonsekvensbeskrivningens omfattning har väsentliga brister, får den avvisa ansökan på den grunden att miljökonsekvensbeskrivningens omfattning är bristfällig endast om någon av förutsättningarna i första eller andra punkten är uppfyllda. Bestämmelsen hindrar inte prövningsmyndigheten från att avvisa en ansökan på den grunden att miljökonsekvensbeskrivningens detaljeringsgrad är bristfällig. Bestämmelsen hindrar inte heller prövningsmyndigheten från att under handläggningen av ärendet begära in de kompletterande uppgifter som krävs för att myndigheten ska kunna göra en slutlig och samlad bedömning av verksamhetens eller åtgärdens betydande miljöpåverkan.

Punkt 1 avser situationer där uppgifterna i ärendet eller målet om tillstånd inte stämmer överens med de uppgifter som länsstyrelsen har lagt till grund för sin bedömning. Den bristande överensstämmelsen ska ha betydelse för bedömningen av miljökonsekvensbeskrivningens omfattning. Ett exempel är att uppgifterna om verksamhetens utformning och omfattning i tillståndsansökan skiljer sig från dem som har lämnats av verksamhetsutövaren under samrådet. Omvänt kan det vara fråga om uppgifter som har lämnats i samrådsunderlaget, och som har påverkat länsstyrelsens bedömning av miljökonsekvensbeskrivningens omfattning, men som saknas i målet eller ärendet om tillstånd enligt miljöbalken. Det kan t.ex. finnas uppgifter i samrådsunderlaget om skyddsåtgärder som planeras för att undvika störningar eller olägenheter i miljön och som har legat till grund för länsstyrelsens bedömning att miljökonsekvensbeskrivningen kan avgränsas på ett visst sätt. Om prövningsmyndigheten i en sådan situation bedömer att miljökonsekvensbeskrivningens omfattning är ofullständig får den begära att sökanden kompletterar miljökonsekvens-

Prop. 2025/26:118 beskrivningen med uppgifter som utökar omfattningen och får avvisa ansökan om sökanden inte följer föreläggandet.

Punkt 2 avser situationer där en miljökonsekvensbeskrivnings omfattning är så bristfällig, trots att den stämmer överens med länsstyrelsens beslut, att det skulle strida mot EU-rätten att lägga den till grund för en tillståndsprövning. Ett exempel på en sådan väsentlig brist är att en miljökonsekvensbeskrivning bara avser en del av ett projekt och inte beskriver störningar som uppkommer till följd av projektet i sin helhet (jfr NJA 2008 s. 748 och EU-domstolens dom i mål C-392/96). På samma sätt som anges ovan bör prövningsmyndigheten i en sådan situation kunna avvisa en tillståndsansökan om sökanden inte följer ett kompletteringsföreläggande.

12.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln

3 b § *Trots 3 a § tredje stycket 3 krävs det inte en specifik miljöbedömning om en ansökan om tillstånd avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi och det i ett mål eller ärende om tillstånd enligt 9 eller 11 kap. miljöbalken*

1. finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som den verksamhet eller åtgärd som omfattas av tillståndsansökan kan medföra, och

2. har gjorts en slutlig och samlad bedömning enligt 6 kap. 43 § miljöbalken av verksamhetens eller åtgärdens miljöeffekter.

Den slutliga och samlade bedömningen ska vara aktuell och får inte vara äldre än tre år när ansökan enligt denna lag ges in.

Uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har samma innebörd som i lagen (2026:000) om verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

Paragrafen är ny och innebär att miljöbedömningen i ärenden som rör verksamheter eller åtgärder för förnybar energi under vissa förutsättningar ska utföras i ett enda förfarande. Paragrafen genomför artikel 16b.2 i förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 9.1.

Första stycket innehåller en punktuppställning och innebär att det inte krävs en specifik miljöbedömning i ett tillståndsärende enligt 3 § om ärendet avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi och förutsättningarna som anges i första och andra punkterna är uppfyllda. Med en specifik miljöbedömning avses de steg som beskrivs i 6 kap. 28 § miljöbalken. Uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi förklaras i tredje stycket.

Enligt *punkt 1* är en förutsättning att det i ett mål eller ärende om tillstånd enligt 9 eller 11 kap. miljöbalken finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som den verksamhet eller åtgärd som tillståndsprövas enligt lagen om kontinentalsockeln kan medföra.

Vidare är, enligt *punkt 2*, en ytterligare förutsättning att den slutliga och samlade bedömning som prövningsmyndigheten har gjort i målet eller ärendet om tillstånd enligt miljöbalken inkluderar miljöeffekterna av den verksamhet eller åtgärd som tillståndsprövas enligt förevarande lag. Det innebär att prövningsmyndigheten i miljöbalksärendet ska ha resonerat kring miljöeffekterna av de verksamheter eller åtgärder som är aktuella i

tillståndsärendet enligt lagen om kontinentalsockeln och gett tillstånd med de villkor som bedömts erforderliga. En tillämpning av bestämmelsen förutsätter därmed att sökanden inför miljöbalksprövningen har utformat sin ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen på ett sådant sätt att handlingarna täcker in även dessa miljöeffekter. Regeringen eller den myndighet som prövar tillståndsärendet enligt lagen om kontinentalsockeln behöver i varje enskilt fall kontrollera att de miljöeffekter som de tillståndspliktiga åtgärderna kan förväntas medföra omfattas av den miljökonsekvensbeskrivning som har tagits fram i miljöbalksärendet och att de behandlas i domen eller beslutet om tillstånd enligt miljöbalken.

Om förutsättningarna i första stycket är uppfyllda behöver sökanden inte ta fram en ny miljökonsekvensbeskrivning och regeringen eller den myndighet som prövar tillståndsärendet ska inte göra en samlad och slutlig bedömning av borringens, sprängningen eller utforskandets miljöeffekter enligt 6 kap. 43 § miljöbalken. Regeringen eller den myndighet som prövar tillståndsärendet ska utgå från den bedömning som har gjorts i miljöbalksärendet. Den som ansöker om ett tillstånd enligt lagen om kontinentalsockeln är dock oförhindrad att ta fram en ny miljökonsekvensbeskrivning i enlighet med bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken. Det kan t.ex. vara ändamålsenligt om det finns tveksamheter kring i vilken utsträckning åtgärderna har bedömts i miljöbalksärendet och det därför finns en risk för att regeringen eller prövningsmyndigheten bedömer att undantaget inte är tillämpligt.

Enligt *andra stycket* ska den slutliga och samlade bedömningen av miljöeffekter som har gjorts i målet eller ärendet enligt miljöbalken vara aktuell för att undantaget i första stycket ska gälla. Att bedömningen ska vara aktuell innebär t.ex. att de rådande miljöförhållandena på den specifika platsen inte får ha ändrats på ett sätt som kan påverka miljöbedömningen. Den slutliga och samlade bedömningen som har gjorts i miljöbalksärendet får under inga förhållanden vara äldre än tre år när ansökan enligt förevarande lag ges in. Tiden räknas från dagen för domen eller beslutet i miljöbalksärendet. Om den slutliga och samlade bedömningen är äldre än så, krävs en ny specifik miljöbedömning i tillståndsärendet enligt förevarande lag.

Tredje stycket innehåller en förklaring av innebörden av uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi. Uttrycket förklaras i lagen om verksamheter och åtgärder för förnybar energi. Se kommentaren till 5 § i den lagen. Ett exempel på en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi som kräver tillstånd enligt lagen om kontinentalsockeln är borring eller sprängning på havsbotten inför utläggande av undervattenskablar till en vindkraftpark.

4 a § *Det som sägs i 3 b § hindrar inte att ett beslut om tillstånd förenas med de villkor som behövs för att skydda människors hälsa och miljön mot skador och olägenheter.*

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om att tillstånd får förenas med villkor. Övervägandena finns i avsnitt 9.1.

Paragrafen klargör att 3 b § inte hindrar regeringen eller den myndighet som prövar ansökan att förena ett beslut om tillstånd enligt förevarande lag med de villkor som behövs för att skydda människors hälsa och miljön

Prop. 2025/26:118 från skador och olägenheter som kan uppkomma till följd av de åtgärder som tillståndsprövas enligt lagen. Ärendet om tillstånd kan innehålla mer detaljerade uppgifter om de åtgärder som ska vidtas på havsbotten än ärendet om tillstånd enligt miljöbalken. Det kan t.ex. vara fråga om mer specifika uppgifter om sprängningar som ska göras i området. Sådana mer detaljerade uppgifter om de åtgärder som ska vidtas behöver inte nödvändigtvis innebära att det måste göras en ny specifik miljöbedömning i ärendet. I de fall det handlar om tillkommande uppgifter av mindre betydelse kan regeringen eller den myndighet som prövar en tillståndsansökan i stället, om uppgifterna motiverar det, förena ett beslut om tillstånd med ytterligare villkor för att skydda människors hälsa och miljön, t.ex. särskilda försiktighetsmått.

12.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (1978:160) om vissa rörledningar

4 a § *Trots 4 § fjärde stycket 2 krävs det inte en specifik miljöbedömning om en ansökan om koncession enligt 1 § avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi och det i ett mål eller ärende om tillstånd enligt 9 eller 11 kap. miljöbalken*

1. finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som ledningen kan medföra, och

2. har gjorts en slutlig och samlad bedömning av ledningens miljöeffekter enligt 6 kap. 43 § miljöbalken.

Den slutliga och samlade bedömningen ska vara aktuell och får inte vara äldre än tre år när ansökan enligt denna lag ges in.

Uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har samma innebörd som i lagen (2026:000) om verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

Paragrafen är ny och innebär att miljöbedömningen i ärenden som rör verksamheter eller åtgärder för förnybar energi under vissa förutsättningar ska utföras i ett enda förfarande. Paragrafen genomför artikel 16b.2 i förnybartdirektivet. Överväganden finns i avsnitt 9.1.

Första stycket innehåller en punktuppställning och innebär att det inte krävs en specifik miljöbedömning i ett koncessionsärende enligt 1 § om ärendet avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi och förutsättningarna som anges i första och andra punkterna är uppfyllda. Med en specifik miljöbedömning avses de steg som beskrivs i 6 kap. 28 § miljöbalken. Uttrycket verksamhet och åtgärd för förnybar energi förklaras i tredje stycket.

Enligt *punkt 1* är en förutsättning att det i ett mål eller ärende om tillstånd enligt 9 eller 11 kap. miljöbalken finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som framdragandet och användningen av rörledningen kan medföra.

Vidare är, enligt *punkt 2*, en ytterligare förutsättning att den slutliga och samlade bedömning som prövningsmyndigheten har gjort i målet eller ärendet om tillstånd enligt miljöbalken inkluderar de miljöeffekter som framdragandet av rörledningen kan medföra. Det innebär att prövningsmyndigheten i miljöbalksärendet ska ha resonerat kring de miljöeffekter som rörledningen kan medföra och gett tillstånd med de villkor som

bedömts erforderliga. En tillämpning av bestämmelsen förutsätter därmed att sökanden inför miljöbalksprövningen har upprättat sin ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen på ett sådant sätt att handlingarna täcker in även de miljöeffekter som är relevanta i koncessionsärendet enligt rörledningslagen. Regeringen behöver i varje enskilt fall kontrollera att de miljöeffekter som de koncessionspliktiga åtgärderna kan förväntas medföra omfattas av den miljökonsekvensbeskrivning som har tagits fram i miljöbalksärendet och att de behandlas i domen eller beslutet om tillstånd enligt miljöbalken.

Om förutsättningarna i första stycket är uppfyllda behöver sökanden inte ta fram en ny miljökonsekvensbeskrivning och regeringen ska inte göra en samlad och slutlig bedömning av miljöeffekterna av framdragandet och användningen av rörledningen enligt 6 kap. 43 § miljöbalken. Regeringen ska utgå från den bedömning som har gjorts i miljöbalksärendet. Den som ansöker om en koncession enligt förevarande lag är dock oförhindrad att ta fram en ny miljökonsekvensbeskrivning i enlighet med bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken. Det kan t.ex. vara ändamålsenligt om det finns tveksamheter kring i vilken utsträckning åtgärderna har bedömts i miljöbalksärendet och det därför finns en risk för att regeringen bedömer att undantaget inte är tillämpligt.

Enligt *andra stycket* ska den slutliga och samlade bedömningen av miljöeffekterna som har gjorts i målet eller ärendet om tillstånd enligt miljöbalken vara aktuell för att undantaget i första stycket ska gälla. Att bedömningen ska vara aktuell innebär t.ex. att de rådande miljöförhållandena på den specifika platsen inte får ha ändrats på ett sätt som kan påverka miljöbedömningen. Den slutliga och samlade bedömningen som har gjorts i miljöbalksärendet får under inga förhållanden vara äldre än tre år när ansökan enligt förevarande lag ges in. Tiden räknas från dagen för domen eller beslutet i miljöbalksärendet. Om den slutliga och samlade bedömningen är äldre än så, krävs en ny specifik miljöbedömning i koncessionsärendet enligt förevarande lag.

Tredje stycket innehåller en förklaring av innebörden av uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi. Uttrycket förklaras i lagen om verksamheter och åtgärder för förnybar energi. Se kommentaren till 5 § i den lagen. Ett exempel på en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi som kräver tillstånd enligt lagen om vissa rörledningar är framdragande och användning av en rörledning för transport av vätgas från en anläggning för produktion av förnybar energi.

6 a § *Det som sägs i 4 a § hindrar inte att en koncession förenas med de villkor som behövs för att skydda människors hälsa och miljön mot skador och olägenheter.*

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om att tillstånd får förenas med villkor. Övervägandena finns i avsnitt 9.1.

Paragrafen klargör att prövningsmyndigheten får förena ett beslut om tillstånd enligt förevarande lag med de villkor som behövs för att skydda människors hälsa och miljön från skador och olägenheter som åtgärden eller verksamheten kan medföra även i de fall undantaget i 4 a § gäller. Ärendet om tillstånd enligt lagen om vissa rörledningar kan innehålla mer detaljerade uppgifter om de åtgärder som ska vidtas för att dra fram och

Prop. 2025/26:118 använda rörledningen än miljöbalksärendet, t.ex. om den exakta lokaliseringen för rörledningen och markförhållandena på platsen. Sådana mer detaljerade uppgifter om de åtgärder som ska vidtas behöver inte nödvändigtvis innebära att det måste göras en ny specifik miljöbedömning i ärendet. I de fall det handlar om tillkommande uppgifter av mindre betydelse kan den myndighet som prövar en tillståndsansökan i stället, om uppgifterna motiverar det, förena ett beslut om tillstånd med ytterligare villkor för att skydda människors hälsa och miljön.

12.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon

6 b § *Trots 6 § andra stycket 2 krävs det inte en specifik miljöbedömning om en ansökan om tillstånd enligt 5 § avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi och det i ett mål eller ärende om tillstånd enligt 9 eller 11 kap. miljöbalken*

1. finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som verksamheten eller åtgärden som omfattas av tillståndsansökan kan medföra, och

2. har gjorts en slutlig och samlad bedömning av verksamhetens eller åtgärdens miljöeffekter enligt 6 kap. 43 § miljöbalken.

Den slutliga och samlade bedömningen ska vara aktuell och får inte vara äldre än tre år när ansökan enligt denna lag ges in.

Uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har samma innebörd som i lagen (2026:000) om verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

Paragrafen är ny och innebär att miljöbedömningen i ärenden som rör verksamheter eller åtgärder för förnybar energi under vissa förutsättningar ska utföras i ett enda förfarande. Paragrafen genomför artikel 16b.2 i förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 9.1.

Första stycket innehåller en punktuppställning och innebär att det inte krävs en specifik miljöbedömning i ett tillståndsärende enligt 5 § om ärendet avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi och förutsättningarna som anges i första och andra punkterna är uppfyllda. Med en specifik miljöbedömning avses de steg som beskrivs i 6 kap. 28 § miljöbalken. Uttrycket verksamhet och åtgärd för förnybar energi förklaras i tredje stycket.

Enligt *punkt 1* är en förutsättning att det i ett mål eller ärende om tillstånd enligt 9 eller 11 kap. miljöbalken finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som den verksamhet eller åtgärd som tillståndsprövas enligt lagen om ekonomisk zon kan medföra.

Vidare är, enligt *punkt 2*, en ytterligare förutsättning att den slutliga och samlade bedömning som prövningsmyndigheten har gjort i målet eller ärendet om tillstånd enligt miljöbalken inkluderar miljöeffekterna av den verksamhet eller åtgärd som tillståndsprövas enligt förevarande lag. Det innebär att prövningsmyndigheten i miljöbalksärendet ska ha resonerat kring miljöeffekterna av de verksamheter eller åtgärder som är aktuella i tillståndsärendet enligt lagen om Sveriges ekonomiska zon och gett tillstånd med de villkor som bedömts erforderliga. En tillämpning av bestämmelsen förutsätter därmed att sökanden inför miljöbalksprövningen

har utformat sin ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen på ett sådant sätt att handlingarna täcker in även dessa miljöeffekter. Regeringen eller den myndighet som prövar tillståndsärendet enligt lagen om Sveriges ekonomiska zon behöver i varje enskilt fall kontrollera att de miljöeffekter som de tillståndspliktiga åtgärderna kan förväntas medföra omfattas av den miljökonsekvensbeskrivning som har tagits fram i miljöbalksärendet och att de behandlas i domen eller beslutet om tillstånd enligt miljöbalken.

Om förutsättningarna i första stycket är uppfyllda behöver sökanden inte ta fram en ny miljökonsekvensbeskrivning och regeringen eller den myndighet som prövar tillståndsärendet ska inte göra en samlad och slutlig bedömning enligt 6 kap. 43 § miljöbalken av miljöeffekterna av de verksamheter och åtgärder som omfattas av tillståndsansökan enligt lagen om Sveriges ekonomiska zon. Regeringen eller den myndighet som prövar tillståndsärendet ska utgå från den bedömning som har gjorts i miljöbalksärendet. Den som ansöker om ett tillstånd enligt förevarande lag är dock oförhindrad att ta fram en ny miljökonsekvensbeskrivning i enlighet med bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken. Det kan t.ex. vara ändamålsenligt om det finns tveksamheter kring i vilken utsträckning åtgärderna har bedömts i miljöbalksärendet och det därför finns en risk för att regeringen eller prövningsmyndigheten bedömer att undantaget inte är tillämpligt.

Enligt *andra stycket* ska den slutliga och samlade bedömningen av miljöeffekter som har gjorts i målet eller ärendet om tillstånd enligt miljöbalken vara aktuell för att undantaget i första stycket ska gälla. Att bedömningen ska vara aktuell innebär t.ex. att de rådande miljöförhållandena på den specifika platsen inte får ha ändrats på ett sätt som kan påverka miljöbedömningen. Den slutliga och samlade bedömningen som har gjorts i miljöbalksärendet får under inga förhållanden vara äldre än tre år när ansökan enligt förevarande lag ges in. Tiden räknas från dagen för domen eller beslutet i miljöbalksärendet. Om den slutliga och samlade bedömningen är äldre än så, krävs en ny specifik miljöbedömning i tillståndsärendet enligt förevarande lag.

Tredje stycket innehåller en förklaring av innebörden av uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi. Uttrycket förklaras i lagen om verksamheter och åtgärder för förnybar energi. Se kommentaren till 5 § i den lagen. Ett exempel på en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi som kräver tillstånd enligt lagen om Sveriges ekonomiska zon är uppförande av en gruppstation för vindkraft och tillhörande transformatorstationer.

6 c § *Det som sägs i 6 b § hindrar inte att ett tillstånd förenas med de villkor som behövs för att skydda människors hälsa och miljön mot skador och olägenheter.*

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om att tillstånd får förenas med villkor. Övervägandena finns i avsnitt 9.1.

Paragrafen klargör att 6 b § inte hindrar prövningsmyndigheten från att förena ett beslut om tillstånd enligt förevarande lag med de villkor som behövs för att skydda människors hälsa och miljön från skador och olägenheter som kan uppkomma till följd av de åtgärder som tillståndsprövas enligt lagen. Ärendet om tillstånd kan innehålla mer detaljerade uppgifter om de åtgärder som ska vidtas på havsbotten än ärendet om tillstånd enligt miljöbalken. Sådana mer detaljerade uppgifter om de åtgärder

Prop. 2025/26:118 som ska vidtas behöver inte nödvändigtvis innebära att det måste göras en ny specifik miljöbedömning i ärendet. I de fall det handlar om tillkommande uppgifter av mindre betydelse kan den myndighet som prövar en tillståndsansökan i stället, om uppgifterna motiverar det, förena ett beslut om tillstånd med ytterligare villkor för att skydda människors hälsa och miljön.

12.6 Förslaget till lag om ändring i ellagen (1997:857)

2 kap.

17 § Vid en prövning av frågor om beviljande av nätkoncession för linje ska 2–4 kap. och 5 kap. 3–5 och 18 §§ miljöbalken tillämpas.

För en starkströmsledning som ska prövas för en nätkoncession för linje ska

1. frågan om huruvida byggandet eller användandet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan avgöras genom ett särskilt beslut enligt 6 kap. 26–27 §§ miljöbalken efter det att en undersökning enligt 6 kap. 23–26 §§ har gjorts, om något annat inte följer av 6 kap. 23 § andra stycket,

2. en specifik miljöbedömning göras, information lämnas och samordning ske enligt 6 kap. 28–46 §§ miljöbalken, om en betydande miljöpåverkan kan antas, och

3. ett förenklat underlag tas fram enligt 6 kap. 47 § miljöbalken, om länsstyrelsen beslutar att en betydande miljöpåverkan inte kan antas.

Paragrafen reglerar förhållandet mellan ellagen och bestämmelser om miljöbedömning i miljöbalken. Ändringarna i paragrafen innebär att nuvarande tredje stycket tas bort. Bestämmelserna flyttas till 17 a §. Övervägandena finns i avsnitt 9.1.

17 a § *Trots 17 § ska följande gälla:*

1. *Frågor som har prövats i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken behöver inte prövas på nytt i ärendet om nätkoncession.*

2. *Det krävs inte en specifik miljöbedömning om det i ett mål eller ärende om tillstånd enligt 9 eller 11 kap. miljöbalken*

a) finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som ledningen kan medföra, och

b) har gjorts en slutlig och samlad bedömning av ledningens miljöeffekter enligt 6 kap. 43 § miljöbalken.

Den slutliga och samlade bedömningen ska vara aktuell och får inte vara äldre än tre år när ansökan enligt denna lag ges in.

I paragrafen, som är ny, anges vissa undantag från 17 § som innebär att miljöbedömningen under vissa förutsättningar ska utföras i ett enda förfarande. Paragrafen genomför artikel 16b.2 i förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 9.1.

Första stycket innehåller en punktuppställning. *Punkt 1* motsvarar hittillsvarande 17 § tredje stycket första meningen. *Punkt 2*, som delvis motsvarar hittillsvarande 17 § tredje stycket andra meningen, innebär att det inte krävs en specifik miljöbedömning i ärendet om nätkoncession, om det i ett mål eller ärende om tillstånd enligt 9 eller 11 kap. miljöbalken har gjorts en specifik miljöbedömning som omfattar miljöeffekterna av ledningsdragningen. Med en specifik miljöbedömning avses de steg som

beskrivs i 6 kap. 28 § miljöbalken. För att undantaget ska gälla måste det enligt *punkt 2 a* finnas en miljökonsekvensbeskrivning i miljöbalksärendet som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som ledningen kan medföra. Vidare är, enligt *punkt 2 b*, en ytterligare förutsättning att den slutliga och samlade bedömning som prövningsmyndigheten har gjort i målet eller ärendet om tillstånd enligt miljöbalken inkluderar miljöeffekterna av de verksamheter och åtgärder som provas för en nätkoncession. Det innebär att prövningsmyndigheten i miljöbalksärendet ska ha resonerat kring miljöeffekterna av dessa verksamheter eller åtgärder och gett tillstånd med de villkor som bedömts erforderliga. En tillämpning av bestämmelsen förutsätter därmed att sökanden inför miljöbalksprövningen har utformat sin ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen på ett sådant sätt att handlingarna täcker in även de miljöeffekter som är relevanta i ärendet om nätkoncession. Den myndighet som prövar en ansökan om nätkoncession behöver i varje enskilt fall kontrollera att de miljöeffekter som de koncessionspliktiga åtgärderna kan förväntas medföra omfattas av den miljökonsekvensbeskrivning som har tagits fram i miljöbalksärendet och att de behandlas i domen eller beslutet om tillstånd enligt miljöbalken.

Om förutsättningarna i första stycket punkt 2 är uppfyllda behöver sökanden inte ta fram en ny miljökonsekvensbeskrivning och den myndighet som prövar koncessionsärendet ska inte göra en samlad och slutlig bedömning av åtgärdernas miljöeffekter enligt 6 kap. 43 § miljöbalken. Prövningsmyndigheten ska utgå från den bedömning som har gjorts i miljöbalksärendet. Den som ansöker om nätkoncession är dock oförhindrad att ta fram en ny miljökonsekvensbeskrivning i enlighet med bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken. Det kan t.ex. vara ändamålsenligt om det finns tveksamheter kring i vilken utsträckning åtgärderna har bedömts i miljöbalksärendet och det därför finns en risk för att prövningsmyndigheten bedömer att undantaget inte är tillämpligt.

Enligt *andra stycket* ska den slutliga och samlade bedömningen av miljöeffekter som har gjorts i målet eller ärendet enligt miljöbalken vara aktuell för att undantaget i första stycket ska gälla. Att bedömningen ska vara aktuell innebär t.ex. att de rådande miljöförhållandena på den specifika platsen inte får ha ändrats på ett sätt som kan påverka miljöbedömningen. Den slutliga och samlade bedömningen som har gjorts i miljöbalksärendet får under inga förhållanden vara äldre än tre år när ansökan enligt förevarande lag ges in. Tiden räknas från dagen för domen eller beslutet i miljöbalksärendet. Om den slutliga och samlade bedömningen är äldre än så, krävs det en ny specifik miljöbedömning i tillståndsförfarandet enligt förevarande lag.

18 § En nätkoncession ska förenas med de villkor som behövs för att skydda allmänna intressen och enskild rätt samt med de villkor för anläggningens utförande och nyttjande som behövs av säkerhetsskäl eller för att i övrigt skydda människors hälsa och miljön mot skador och olägenheter och främja en långsiktigt god hushållning med mark och vatten och andra resurser eller som av annat skäl behövs från allmän synpunkt.

Det som sägs i 17 a § hindrar inte att en nätkoncession förenas med de villkor som behövs för att skydda människors hälsa eller miljön mot skador och olägenheter.

Prop. 2025/26:118 Paragrafen innehåller bestämmelser om att tillstånd ska förenas med villkor. Övervägandena finns i avsnitt 9.1.

Andra stycket är nytt. Det klargör att 17 a § andra stycket inte hindrar prövningsmyndigheten från att förena ett beslut om nätkoncession med de villkor som behövs för att skydda människors hälsa och miljön från skador och olägenheter som åtgärden eller verksamheten kan medföra. Ärendet om nätkoncession kan innehålla mer detaljerade uppgifter om de åtgärder som ska vidtas med anledning av ledningsdragningen än ärendet om tillstånd enligt miljöbalken. Sådana mer detaljerade uppgifter om de åtgärder som ska vidtas behöver inte nödvändigtvis innebära att det måste göras en ny specifik miljöbedömning i ärendet. I de fall det handlar om tillkommande uppgifter av mindre betydelse kan den myndighet som prövar en ansökan om nätkoncession i stället, om uppgifterna motiverar det, förena ett beslut om tillstånd med ytterligare villkor för att skydda människors hälsa och miljön.

12.7 Förslaget till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403)

1 kap.

8 b § *Med verksamhet eller åtgärd för förnybar energi avses i denna lag detsamma som i lagen (2026:000) om verksamheter och åtgärder för förnybar energi.*

Paragrafen, som är ny, innehåller en förklaring av uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi. Överväganden finns i avsnitt 5.

Uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har samma innebörd som i lagen om verksamheter och åtgärder för förnybar energi. Se kommentaren till 5 § i den lagen.

2 kap.

7 a § *Trots 7 § andra stycket 2 krävs det inte en specifik miljöbedömning om en ansökan om koncession enligt 1 § avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi och det i ett mål eller ärende om tillstånd enligt 9 eller 11 kap. miljöbalken*

1. finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som naturgasledningen och de åtgärder som vidtas för att bereda plats för den kan medföra, och

2. har gjorts en slutlig och samlad bedömning enligt 6 kap. 43 § miljöbalken av miljöeffekterna av naturgasledningen och av de åtgärder som vidtas för att bereda plats för den.

Den slutliga och samlade bedömningen ska vara aktuell och får inte vara äldre än tre år när ansökan enligt denna lag ges in.

Paragrafen är ny och innebär att miljöbedömningen i ärenden som rör verksamheter eller åtgärder för förnybar energi under vissa förutsättningar ska utföras i ett enda förfarande. Paragrafen genomför artikel 16b.2 i förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 9.1.

Första stycket innehåller en punktuppställning och innebär att det inte krävs en specifik miljöbedömning i ett tillståndsärende enligt 1 § om ärendet avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi och förutsätt-

ningarna som anges i första och andra punkterna är uppfyllda. Med en specifik miljöbedömning avses de steg som beskrivs i 6 kap. 28 § miljöbalken. Uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi förklaras i 1 kap. 8 b §. Ett exempel på en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi som kräver tillstånd enligt naturgaslagen är byggande av en rörledning för överföring av biogas.

Enligt *punkt 1* är en förutsättning att det i ett mål eller ärende om tillstånd enligt 9 eller 11 kap. miljöbalken finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som kan uppkomma till följd av de åtgärder och verksamheter som provas för en koncession enligt naturgaslagen.

Vidare är, enligt *punkt 2*, en ytterligare förutsättning att den slutliga och samlade bedömningen som prövningsmyndigheten har gjort i målet eller ärendet om tillstånd enligt miljöbalken inkluderar miljöeffekterna av den verksamhet eller åtgärd som omfattas av koncessionsärendet. Det innebär att prövningsmyndigheten i miljöbalksärendet ska ha resonerat kring miljöeffekterna av gasledningen och de åtgärder som vidtas för att bereda plats för den och gett tillstånd med de villkor som bedömts erforderliga. En tillämpning av bestämmelsen förutsätter därmed att sökanden inför miljöbalksprövningen har utformat sin ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen på ett sådant sätt att handlingarna täcker in även de miljöeffekter som är relevanta i koncessionsärendet enligt förevarande lag. Regeringen behöver i varje enskilt fall kontrollera att de miljöeffekter som de koncessionspliktiga åtgärderna kan förväntas medföra omfattas av den miljökonsekvensbeskrivning som har tagits fram i miljöbalksärendet och att de behandlas i domen eller beslutet om tillstånd enligt miljöbalken.

Om förutsättningarna i första stycket är uppfyllda behöver sökanden inte ta fram en ny miljökonsekvensbeskrivning och regeringen ska inte göra en samlad och slutlig bedömning av gasledningens miljöeffekter enligt 6 kap. 43 § miljöbalken. Regeringen ska utgå från den bedömning som har gjorts i miljöbalksärendet. Den som ansöker om ett tillstånd enligt denna lag är dock oförhindrad att ta fram en ny miljökonsekvensbeskrivning i enlighet med bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken. Det kan t.ex. vara ändamålsenligt om det finns tveksamheter kring i vilken utsträckning åtgärderna har bedömts i miljöbalksärendet och det därför finns en risk för att prövningsmyndigheten bedömer att undantaget inte är tillämpligt.

Enligt *andra stycket* ska den slutliga och samlade bedömningen av miljöeffekter som har gjorts i målet eller ärendet enligt miljöbalken vara aktuell för att undantaget i första stycket ska gälla. Att bedömningen ska vara aktuell innebär t.ex. att de rådande miljöförhållandena på den specifika platsen inte får ha ändrats på ett sätt som kan påverka miljöbedömningen. Den slutliga och samlade bedömningen som har gjorts i miljöbalksärendet får under inga förhållanden vara äldre än tre år när ansökan enligt förevarande lag ges in. Tiden räknas från dagen för domen eller beslutet i miljöbalksärendet. Om den slutliga och samlade bedömningen är äldre än så, krävs en ny specifik miljöbedömning i koncessionsärendet enligt förevarande lag.

9 a § *Det som sägs i 7 a § hindrar inte att en koncession förenas med de villkor som behövs för att skydda människors hälsa eller miljön mot skador och olägenheter.*

Prop. 2025/26:118 Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om villkor för tillstånd. Övervägandena finns i avsnitt 9.1.

Paragrafen klargör att 7 a § inte hindrar regeringen från att förena en koncession enligt naturgaslagen med de villkor som behövs för att skydda människors hälsa och miljön från skador och olägenheter som åtgärden eller verksamheten kan medföra. Koncessionsärendet enligt naturgaslagen kan innehålla mer detaljerade uppgifter om de åtgärder som ska vidtas än ärendet om tillstånd enligt miljöbalken. Sådana mer detaljerade uppgifter om de åtgärder som ska vidtas behöver inte nödvändigtvis innebära att det måste göras en ny specifik miljöbedömning i ärendet. I de fall det handlar om tillkommande uppgifter av mindre betydelse kan den myndighet som prövar en koncessionsansökan i stället, om uppgifterna motiverar det, förena ett beslut om tillstånd med ytterligare villkor för att skydda människors hälsa och miljön.

12.8 Förslaget till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)

9 kap.

17 a § *Trots 15 § 3 krävs det inte bygglov för en fasadändring som innebär att en solenergianläggning sätts upp eller väsentligen ändras, om anläggningen har en effekt om högst elva kilowatt.*

Paragrafen, som är ny, innehåller undantag från kravet på bygglov i 15 § 3 för fasadändring. Paragrafen genomför artikel 16d.2 i förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.

Installation av solenergianläggningar som har en effekt som uppgår till högst elva kilowatt undantas från krav på bygglov för en fasadändring enligt 15 § 3. Bygglov kan fortfarande krävas enligt andra bestämmelser i plan- och bygglagen. Solenergianläggning har samma innebörd som i 36 §.

18 § Även om bygglov inte krävs enligt 15–17 a §§ kan bygglov krävas enligt någon av 34–37 eller 54 §.

Paragrafen innehåller en upplysning om att bygglov kan krävas i vissa fall trots att en åtgärd är undantagen från krav på bygglov enligt bestämmelserna om bygglov för annan ändring av en byggnad än tillbyggnad. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.

99 § Byggnadsnämnden ska handlägga ärenden om lov och förhandsbesked skyndsamt och besluta i ärendet inom tio veckor från

1. den dag ansökan kom in till nämnden (ansökningsdagen),
2. den dag efter ansökningsdagen då ytterligare underlag eller en ändring av ansökan kom in till nämnden från sökanden på sökandens initiativ,
3. den dag efter ansökningsdagen då besked enligt 80 § kom in från Försvarsmakten eller Myndigheten för civilt försvar, eller
4. den dag då sökanden avhjälpit en brist i ansökan, om nämnden inom tre veckor från den dag som anges i 1 eller 2 har förelagt sökanden enligt 91 § första stycket att avhjälpa bristen.

Om det är nödvändigt på grund av handläggningen eller utredningen i ärendet, får tioveckorsfristen i första stycket förlängas en gång med högst tio veckor. *Om ärendet gäller lov eller förhandsbesked enligt 15 § 3 för installation av en solenergianläggning, får tioveckorsfristen bara förlängas med högst två veckor.*

Paragrafen innehåller bestämmelser om tidsfrister för byggnadsnämndens handläggning. Paragrafen genomför artikel 16d.1 i förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.

Sista meningen i *tredje stycket* är ny och innebär ett undantag från vad som annars gäller för förlängning av tidsfrister för att handlägga och besluta i ärenden om lov eller förhandsbesked. Enligt undantaget får tidsfristen för att handlägga och besluta i ett ärende som avser lov eller förhandsbesked för en fasadändring som består i installation av en solenergianläggning bara förlängas en gång med högst två veckor. Bestämmelsen gäller bara ärenden som avser lov eller förhandsbesked enligt 15 §. Handläggningstiden i dessa ärenden får alltså inte överstiga tolv veckor. Om ett ärende om lov eller förhandsbesked avser nybyggnad och samtidig installation av en solenergianläggning gäller de ordinarie tidsfristerna i paragrafen.

99 a § *Trots 99 § första stycket ska byggnadsnämnden besluta i ett ärende inom fyra veckor om ärendet avser lov eller förhandsbesked enligt 15 § 3 för installation av en värmepump med en installerad effekt som understiger 50 megawatt. Tidsfristen får inte förlängas.*

Paragrafen är ny och innehåller en bestämmelse om tidsfrist för byggnadsnämndens handläggning av ärenden som gäller installation av värmepumpar. Paragrafen genomför artikel 16e i förnybartdirektivet. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

I 99 § finns generella tidsfrister för byggnadsnämndens handläggning och beslut i ärenden om lov eller förhandsbesked och nämndens beslut i sådana ärenden. I förevarande paragraf görs undantag från de generella tidsfristerna för handläggning av vissa ärenden om lov eller förhandsbesked för installation av värmepumpar. En ansökan om lov eller förhandsbesked enligt 15 § för en fasadändring som avser installation av en värmepump med en installerad effekt som understiger 50 megawatt ska avgöras av byggnadsnämnden inom en månad. Tidsfristen får inte förlängas. Startpunkten för tidsfristen följer av 99 §. Om ett ärende om lov eller förhandsbesked avser nybyggnad och samtidig installation av en värmepump gäller de vanliga tidsfristerna i 99 §.

101 § Om ett ärende har återförvisats till byggnadsnämnden för förnyad handläggning, ska bestämmelserna om tidsfrister och information i 99 och 100 §§ tillämpas. Det som sägs där om ansökningsdagen ska då i stället gälla den dag *beslutet om återförvisning fick laga kraft*.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka paragrafer som ska tillämpas vid återförvisning av ärenden till byggnadsnämnden. Ändringen innebär att orden ”ärendet kom tillbaka till nämnden” ersätts av orden ”beslutet om återförvisning fick laga kraft” för att säkerställa en enhetlig tolkning av den tidpunkt då ärendet ska anses vara återförvisat.

2023/2413

31.10.2023

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (EU) 2023/2413

av den 18 oktober 2023

om ändring av direktiv (EU) 2018/2001, förordning (EU) 2018/1999 och direktiv 98/70/EG vad gäller främjande av energi från förnybara energikällor, och om upphävande av rådets direktiv (EU) 2015/652

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 114, 192.1 och 194.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttranden ⁽¹⁾,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande ⁽²⁾,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) Inom ramen för den europeiska gröna given, som anges i kommissionens meddelande av den 11 december 2019 (*den europeiska gröna given*), fastställdes i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1119 ⁽⁴⁾ målet om klimatneutralitet i unionen senast 2050 och ett mellanliggande mål att minska nettoutsläppen av växthusgaser med minst 55 % jämfört med 1990 års nivåer senast 2030. Unionens klimatneutralitetsmål kräver en rättvis energiomställning där inget territorium och ingen medborgare hamnar på efterkälken, en ökad energieffektivitet och betydligt högre andelar energi från förnybara energikällor i ett integrerat energisystem.
- (2) Förnybar energi spelar en avgörande roll för att uppnå dessa mål, med tanke på att energisektorn för närvarande står för mer än 75 % av de totala utsläppen av växthusgaser i unionen. Genom att minska dessa utsläpp av växthusgaser kan förnybar energi också bidra till att ta itu med utmaningar relaterade till miljön, till exempel. förlust av biologisk mångfald, och till att minska föroreningarna i linje med målen i kommissionens meddelande av den 12 maj 2021, med titeln *Vägen till en frisk planet för alla - EU-handlingsplan: Med sikte på nollförorening av luft, vatten och mark*. Den gröna omställningen till en ekonomi baserad på förnybar energi kommer att bidra till uppnåendet av målen i Europaparlamentets och rådets beslut (EU) 2022/591 ⁽⁵⁾, som också syftar till att skydda, återställa och förbättra miljötillståndet genom att bland annat stoppa och vända förlusten av biologisk mångfald. Det faktum att förnybar energi minskar exponeringen för priscocker jämfört med fossila bränslen kan ge förnybar energi en central roll när det gäller att bekämpa energifattigdom. Förnybar energi kan också medföra stora samhällsekonomiska fördelar, skapa nya arbetstillfällen och främja det lokala näringslivet, samtidigt som den växande inhemska och globala efterfrågan på teknik för förnybar energi tillgodoses.

⁽¹⁾ EUT C 152, 6.4.2022, s. 127 och EUT C 443, 22.11.2022, s. 145.

⁽²⁾ EUT C 301, 5.8.2022, s. 184.

⁽³⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 12 september 2023 (ännu inte offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 9 oktober 2023.

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1119 av den 30 juni 2021 om inrättande av en ram för att uppnå klimatneutralitet och om ändring av förordningarna (EG) nr 401/2009 och (EU) 2018/1999 (europeisk klimatlag) (EUT L 243, 9.7.2021, s. 1).

⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets beslut (EU) 2022/591 av den 6 april 2022 om ett allmänt miljöhandlingsprogram för unionen till 2030 (EUT L 114, 12.4.2022, s. 22).

- (3) I Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 ⁽⁶⁾ fastställs ett bindande övergripande unionsmål om att minst 32 % av unionens slutliga energianvändning (brutto) ska utgöras av energi från förnybara energikällor senast 2030. Enligt klimatmålsplanen för 2030 i kommissionens meddelande av den 17 september 2020 *Höjning av Europas klimatambition för 2030 – Investering i en klimatneutral framtid till förmån för våra medborgare* skulle andelen förnybar energi i den slutliga energianvändningen (brutto) behöva öka till 40 % senast 2030 för att unionens mål om minskade växthusgasutsläpp ska kunna uppnås. I detta sammanhang föreslog kommissionen i juli 2021, som en del av paketet om den europeiska gröna given och för att uppnå minst 40 %, att andelen förnybar energi i energimixen ska vara dubbelt så stor 2030 jämfört med 2020.
- (4) Den allmänna situationen till följd av Rysslands invasion av Ukraina och effekterna av covid-19-pandemin har lett till stigande energipriser i hela unionen, vilket belyser behovet av att påskynda energieffektiviseringen och öka användningen av förnybar energi i unionen. För att uppnå det långsiktiga målet om ett energisystem som är oberoende av tredjeländer bör unionen fokusera på att påskynda den gröna omställningen och säkerställa en utsläppsminskande energipolitik som minskar beroendet av importerade fossila bränslen och främjar rättvisa och överkomliga priser för unionens medborgare och företag inom alla ekonomiska sektorer.
- (5) Kommissionens meddelande om planen REPowerEU av den 18 maj 2022 (*REPowerEU-planen*) syftar till att göra unionen oberoende av ryska fossila bränslen i god tid före 2030. I det meddelandet föreskrivs en tidigareläggning för utbyggd vind- och solenergi, med snabbare genomsnittlig utbyggnadstakt för sådan energi och för ytterligare kapacitet i form av förnybar energi fram till 2030 för att möjliggöra ökad produktion av förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung. Där finns också en uppmaning till medlagstiftarna att överväga att upprätta ett högre eller tidigare mål för en ökad andel förnybar energi i energimixen. I detta sammanhang är det lämpligt att höja det övergripande unionsmålet för förnybar energi till 42,5 % för att avsevärt påskynda den nuvarande takten i utbyggnaden av förnybar energi och på så sätt påskynda utfasningen av unionens beroende av ryska fossila bränslen genom att öka tillgången på säker och hållbar energi till överkomliga priser i unionen. Utöver denna obligatoriska nivå bör medlemsstaterna sträva efter att gemensamt uppnå ett övergripande unionsmål på 45 % förnybar energi i enlighet med meddelandet om REPowerEU-planen.
- (6) Målen för förnybara energikällor bör gå hand i hand med kompletterande insatser för utfasning av fossila bränslen baserade på andra icke-fossila energikällor för att uppnå klimatneutralitet senast 2050. Medlemsstaterna bör kunna kombinera olika icke-fossila energikällor för att uppnå unionens mål om klimatneutralitet senast 2050, med beaktande av deras specifika nationella omständigheter och energiförsörjningens struktur. För att uppnå detta mål bör utbyggnaden av förnybar energi inom ramen för det höjda bindande övergripande unionsmålet integreras i kompletterande insatser för utfasning av fossila bränslen som inbegriper utveckling av andra icke-fossila energikällor som medlemsstaterna beslutar att arbeta med.
- (7) Innovation är en nyckelfaktor för den förnybara energins konkurrenskraft. Den strategiska EU-planen för energiteknik, som anges i kommissionens meddelande av den 15 september 2015 *Mot en integrerad strategisk plan för energiteknik: Att påskynda omvandlingen av det europeiska energisystemet (SET-planen)* syftar till att främja omställningen till ett klimatneutralt energisystem genom åtgärder inom forskning och innovation som riktar sig till hela innovationskedjan, från forskning till marknadsspridning. Medlemsstaterna uppmanas att i sina integrerade nationella energi- och klimatplaner, som lämnas in enligt artikel 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999 ⁽⁷⁾, fastställa nationella målsättningar och finansieringsmål för offentlig, och i förekommande fall privat, forskning och innovation som rör energiunionen, i lämpliga fall inbegripet, en tidsram för när målen bör vara uppnådda; sådana mål ska återspegla prioriteringarna i strategin för energiunionen, som anges i kommissionens meddelande av den 25 februari 2015 *En ramstrategi för en motståndskraftig energiunion med en*

⁽⁶⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (EUT L 328, 21.12.2018, s. 82).

⁽⁷⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999 av den 11 december 2018 om styrningen av energiunionen och av klimatåtgärder samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 663/2009 och (EG) nr 715/2009, Europaparlamentets och rådets direktiv 94/22/EG, 98/70/EG, 2009/31/EG, 2009/73/EG, 2010/31/EU, 2012/27/EU och 2013/30/EU samt rådets direktiv 2009/119/EG och (EU) 2015/652 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 525/2013 (EUT L 328, 21.12.2018, s. 1).

framåtblickande klimatpolitik, och, i relevanta fall, i SET-planen. För att komplettera sina nationella målsättningar och finansieringsmål, för att främja produktionen av förnybar energi från innovativ teknik för förnybar energi och för att säkra fortsatt unionsledarskap inom forskning och utveckling avseende innovativ teknik för förnybar energi bör varje medlemsstat fastställa ett vägledande mål för innovativ teknik för förnybar energi på minst 5 % av den nyligen installerade kapaciteten för förnybar energi senast 2030.

- (8) I enlighet med artikel 3 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 ⁽⁸⁾, och i linje med kommissionens rekommendation (EU) 2021/1749 ⁽⁹⁾, bör medlemsstaterna ha ett integrerat synsätt genom att främja den mest energieffektiva förnybara källan per sektor och tillämpning samt genom att främja systemeffektivitet, så att minsta möjliga energi behövs för varje given ekonomisk aktivitet.
- (9) De ändringar som fastställs i detta direktiv är även avsedda att stödja uppnåendet av unionens mål om en årlig produktion på 35 miljarder kubikmeter hållbar biometan senast 2030, som fastställs i arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar av den 18 maj 2022 som medföljer planen för REPowerEU, med titeln *Implementing the REPowerEU Action Plan: Investment needs, hydrogen accelerator and achieving the bio-methane targets* (Genomförande av REPowerEU-planen: investeringsbehov, accelerator för vätgas och uppnående av målen för biometan), och därigenom stödja försörjningstryggheten och unionens klimatambitioner.
- (10) Det finns en växande insikt om behovet av att anpassa bioenergiolitiken till principen om kaskadanvändning av biomassa. Syftet med denna princip är att uppnå resurseffektivitet vid användning av biomassa genom att när så är möjligt prioritera användning av biomassa som material framför användning av biomassa för energiändamål, och på så sätt öka den mängd biomassa som finns tillgänglig inom systemet. En sådan anpassning är avsedd att säkerställa rättvis tillgång till marknaden för biomassaråvaror för att utveckla innovativa biobaserade lösningar med högt mervärde och en hållbar cirkulär bioekonomi. När medlemsstaterna utarbetar stödssystem för bioenergi bör de därför ta hänsyn till tillgänglig hållbar försörjning av biomassa för energianvändning och annan användning och underhållet av de nationella kolsänkorna i skogen och skogsekosystemen, liksom principen om den cirkulära ekonomin, principen om kaskadanvändning av biomassa och den avfallshierarki som fastställs i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG ⁽¹⁰⁾. I linje med principen om kaskadanvändning av biomassa bör träbiomassa användas utifrån sitt högsta ekonomiska och miljömässiga mervärde, i följande prioriteringsordning: träbaserade produkter, förlängning av träbaserade produkters livslängd, återanvändning, återvinning, bioenergi och bortskaffande. När det inte är ekonomiskt lönsamt eller lämpligt från miljösynpunkt att använda träbiomassa på annat sätt, bidrar energiåtervinning till minskad energiproduktion från icke-förnybara källor. Medlemsstaternas stödssystem för bioenergi bör därför inriktas på sådana råvaror för vilka marknadskonkurrensen med materialsektorerna är liten och vars anskaffning anses vara positiv för både klimatet och den biologiska mångfalden, för att undvika negativa incitament till ohållbara produktionskedjor för bioenergi, i enlighet med vad som identifierades i kommissionens gemensamma forskningscentrums rapport från 2021 med titeln *The use of woody biomass for energy production in the EU* (Användning av träbiomassa för energiproduktion i EU).

När åtgärder genomförs för att säkerställa att principen om kaskadanvändning av biomassa tillämpas är det samtidigt nödvändigt att erkänna de specifika nationella förhållanden som vägleder medlemsstaterna vid utformningen av stödprogrammen. Medlemsstaterna bör få avvika från den principen under vederbörligen motiverade omständigheter, till exempel när detta krävs för att trygga energiförsörjningen, som vid särskilt kalla förhållanden. Medlemsstaterna bör också få avvika från den principen om det inte finns några industrier eller bearbetningsanläggningar som kan skapa något högre mervärde av användningen av vissa råvaror inom ett geografiskt område. I sådana fall kan det hända att transporter utanför detta område för sådan användning inte är motiverade ur ekonomisk eller miljömässig synvinkel. Medlemsstaterna bör anmäla sådana avvikelser till kommissionen. Medlemsstaterna bör inte bevilja direkt ekonomiskt stöd till produktion av energi från sågtimmer, fanértimmer, rundvirke av industriqualität, stubbar och rötter. I detta direktiv anses inte skatteförmåner utgöra direkt ekonomiskt stöd. Förebyggande, återanvändning och materialåtervinning av avfall bör prioriteras. Medlemsstaterna bör undvika

⁽⁸⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791, av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955 (EUT L 231, 20.9.2023, s. 1).

⁽⁹⁾ Kommissionens rekommendation (EU) 2021/1749 av den 28 september 2021 om energieffektivitet först: från princip till praktik – Riktlinjer och exempel för att genomföra principen i beslutsprocessen inom och utanför energisektorn (EUT L 350, 4.10.2021, s. 9).

⁽¹⁰⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG av den 19 november 2008 om avfall och om upphävande av vissa direktiv (EUT L 312, 22.11.2008, s. 3).

att skapa stödsystem som skulle motverka målen om avfallsbehandling och som skulle medföra att materialåtervinningsbart avfall inte används effektivt. För att säkerställa en effektivare användning av bioenergi bör medlemsstaterna inte heller bevilja nytt stöd eller förnya stöd till kraftverk som enbart producerar el, såvida inte anläggningarna är belägna i regioner med särskild status i fråga om användning när det gäller deras omställning från fossila bränslen eller i de yttersta randområdena enligt artikel 349 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) eller använder avskiljning och lagring av koldioxid.

- (11) Den snabba tillväxten av och den ökande kostnadskonkurrenskraften hos produktion av förnybar el kan användas för att tillgodose en allt större andel av efterfrågan på energi, till exempel genom värmepumpar för uppvärmning av byggnader eller för lågtemperaturprocesser inom industrin, elfordon för transport eller elektriska ugnar i vissa industrier. Förnybar el kan också användas för att producera syntetiska bränslen för användning inom transportsektorer där det är svårt att minska koldioxidutsläppen, såsom luft- och sjötransport. En ram för elektrifiering måste möjliggöra en robust och effektiv samordning och utvidga marknadsmekanismerna för att matcha både utbud och efterfrågan i tid och rum, stimulera till investeringar i flexibilitet och bidra till integrering av stora andelar intermittent produktion av förnybar energi. Medlemsstaterna bör därför säkerställa att utbyggnaden av förnybar el fortsätter att öka i tillräcklig takt för att tillgodose den ökande efterfrågan. För detta ändamål bör medlemsstaterna inrätta en ram som omfattar marknadskompatibla mekanismer för att övervinna de återstående hindren för införande av säkra och adekvata elsystem som lämpar sig för en stor andel förnybar energi, samt lagringsanläggningar som är helt integrerade i elsystemet. Med hjälp av den ramen bör särskilt återstående hinder undanröjas, inbegripet sådana som inte är av ekonomisk art, såsom myndigheters otillräckliga digitala resurser och personalresurser för att behandla ett ökande antal tillståndsansökningar.
- (12) Vid beräkningen av andelen förnybar energi i en medlemsstat bör förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung räknas i den sektor där de används (el, värme och kyla, eller transport). För att undvika dubbelräkning bör den förnybara el som används för att producera dessa bränslen inte räknas. Det skulle leda till en harmonisering av redovisningsreglerna för dessa bränslen i direktiv (EU) 2018/2001, oavsett om de räknas med i det övergripande målet för förnybar energi eller i något delmål. Det skulle också göra det möjligt att räkna den energi som faktiskt används, med beaktande av energiförluster i processen för att producera dessa bränslen. Dessutom skulle det göra det möjligt att räkna med förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung som importeras till och används i unionen. Medlemsstaterna bör tillåtas att via särskilda samarbetsavtal komma överens om att förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung som används i en given medlemsstat ska räknas in i andelen slutlig användning (brutto) av energi från förnybara energikällor i den medlemsstat där de producerades. När sådana avtal ingås uppmuntras medlemsstaterna, om inte annat överenskommits, att räkna in de förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung som produceras i en annan medlemsstat än de medlemsstater där de används enligt följande: upp till 70 % av volymen i det land där de används och upp till 30 % av volymen i det land där de produceras. Avtalen mellan medlemsstater kan ha formen av ett särskilt samarbetsavtal som ingås via unionens plattform för utveckling av förnybar energi, som lanserades den 29 november 2021.
- (13) Samarbete mellan medlemsstaterna för att främja förnybar energi kan ske i form av statistiska överföringar, stödsystem eller gemensamma projekt. Det möjliggör en kostnadseffektiv utbyggnad av förnybar energi i hela Europa och bidrar till marknadsintegration. Trots sin potential har samarbetet mellan medlemsstaterna varit mycket begränsat, vilket har lett till otillfredsställande resultat när det gäller att effektivisera ökningen av den förnybara energin. Medlemsstaterna bör därför åläggas att inrätta en samarbetsram för gemensamma projekt senast 2025. Inom denna ram bör medlemsstaterna eftersträva att inrätta minst två gemensamma projekt senast 2030. Dessutom bör medlemsstater vars årliga elanvändning överstiger 100 TWh eftersträva att inrätta ett tredje gemensamt projekt senast 2033. Projekt som finansieras med nationella bidrag inom ramen för unionens finansieringsmekanism för förnybar energi, som inrättats genom kommissionens genomförandeförordning (EU) 2020/1294 ⁽¹⁾, skulle uppfylla denna skyldighet för berörda medlemsstater.

⁽¹⁾ Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2020/1294 av den 15 september 2020 om unionens finansieringsmekanism för förnybar energi (EUT L 303, 17.9.2020, s. 1).

- (14) I sitt meddelande av den 19 november 2020 med titeln *En EU-strategi för utnyttja potentialen i havsbaserad förnybar energi för en klimatneutral framtid* ställde kommissionen upp ett ambitiöst mål på 300 GW havsbaserad vindkraft och 40 GW havsenergi i alla unionens havsområden senast 2050. För att säkerställa denna stora förändring kommer medlemsstaterna att behöva samarbeta över gränserna på havsområdesnivå. Enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/869 ⁽¹²⁾ ska medlemsstaterna ingå icke-bindande avtal om att samarbeta om mål för produktion av havsbaserad förnybar energi som ska byggas ut i varje havsområde fram till 2050, med mellanliggande mål för 2030 och 2040. Att offentliggöra information om de volymer havsbaserad förnybar energi som medlemsstaterna avser att uppnå genom anbudsförfaranden ökar transparensen och förutsägbarheten för investerare och stöder uppnåendet av målen för produktion av havsbaserad förnybar energi. Havsplanering är ett mycket viktigt verktyg för att säkerställa samexistens mellan olika havsnäringsar. Projekt för havsbaserad förnybar energi behöver tilldelas utrymme i havsplaner för att göra det möjligt att planera på lång sikt, bedöma effekterna av dessa projekt för havsbaserad förnybar energi och säkerställa allmänhetens acceptans av den planerade utbyggnaden. Att låta gemenskaper för förnybar energi delta i gemensamma projekt om havsbaserad förnybar energi är ytterligare ett sätt att öka allmänhetens acceptans.
- (15) Marknaden för avtal om köp av förnybar el växer snabbt och erbjuder en kompletterande ingång till marknaden för förnybar produktion, utöver medlemsstaternas stödsystem eller direktförsäljning på grossistemarknaden. Samtidigt är marknaden för avtal om köp av förnybar el fortfarande begränsad till ett litet antal medlemsstater och stora företag, och betydande administrativa, tekniska och finansiella hinder kvarstår inom stora delar av unionsmarknaden. De befintliga åtgärder som föreskrivs i artikel 15 i direktiv (EU) 2018/2001 för att uppmuntra till användning av avtal om köp av förnybar el bör därför stärkas ytterligare genom att undersöka hur kreditgarantier kan användas för att minska de finansiella riskerna med sådana avtal, med beaktande av att dessa garantier, om de är offentliga, inte bör tränga ut privat finansiering. Dessutom bör åtgärder till stöd för avtal om köp av förnybar el utvidgas till att omfatta avtal om köp av andra former av förnybar energi, i förekommande fall inbegripet avtal om köp av förnybar värme och kyla. Kommissionen bör i detta sammanhang analysera hindren för långsiktiga avtal om köp av förnybar energi, särskilt hinder för införandet av gränsöverskridande avtal om köp av förnybar energi, och utfärda riktlinjer om avlägsnande av dessa hinder.
- (16) Administrativa tillståndsförfaranden kan behöva göras smidigare för att undanröja onödiga administrativa bördor när det gäller att inrätta projekt för förnybar energi och relaterade projekt för nätinfrastuktur. Inom två år från detta direktivs ikraftträdande och på grundval av de integrerade nationella energi- och klimatlägesrapporterna som lämnats in enligt artikel 17 i förordning (EU) 2018/1999 bör kommissionen överväga om det behövs ytterligare åtgärder för att ytterligare stödja medlemsstaterna i genomförandet av de bestämmelser i direktiv (EU) 2018/2001 som reglerar tillståndsförfaranden, inbegripet med hänsyn till kravet att den kontaktpunkt som fastställs eller utses enligt artikel 16 i det direktivet ska säkerställa att tidsfristerna för tillståndsförfarandena i det direktivet iakttas. Sådana ytterligare åtgärder bör kunna inkludera vägledande nyckelprestationsindikatorer för bland annat längden på tillståndsförfaranden avseende projekt för förnybar energi som är belägna inom och utanför accelerationsområden för förnybar energi.
- (17) Byggnader har en stor outnyttjad potential att bidra till minskningen av växthusgasutsläppen i unionen på ett verkningsfullt sätt. När det gäller uppvärmning och kylning i byggnader kommer en utfasning av fossila bränslen genom en ökad andel förnybar energi att bli nödvändig för att ambitionen enligt förordning (EU) 2021/1119 att uppnå unionens mål om klimatneutralitet ska uppfyllas. Framstegen när det gäller användning av förnybar energi för uppvärmning och kylning har dock stagnerat under det senaste årtiondet, och de bygger till stor del på ökad användning av biomassa. Om det inte fastställs vägledande andelar förnybar energi i byggnader kommer det inte att vara möjligt att följa framsteg och identifiera flaskhalsar i fråga om användningen av förnybar energi. Att fastställa vägledande andelar förnybar energi i byggnader ger investerare en långsiktig signal, inbegripet för perioden omedelbart efter 2030. Därför bör vägledande andelar för användning i byggnader av förnybar energi som

⁽¹²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/869 av den 30 maj 2022 om riktlinjer för transeuropeisk energainfrastruktur, om ändring av förordningarna (EG) nr 715/2009, (EU) 2019/942 och (EU) 2019/943 och direktiven 2009/73/EG och (EU) 2019/944, och om upphävande av förordning (EU) nr 347/2013 (EUT L 152, 3.6.2022, s. 45).

producerats på plats eller i närheten eller som tagits från nätet, fastställas för att vägleda och uppmuntra medlemsstaternas insatser för att utnyttja potentialen i att använda och producera förnybar energi i byggnader, uppmuntra utveckling av teknik som producerar förnybar energi och bidrar till att sådan teknik integreras effektivt i energisystemet, samtidigt som detta skapar säkerhet för investerare och engagemang på lokal nivå och bidrar till systemeffektivitet. Smart och innovativ teknik som bidrar till systemeffektivitet bör också främjas när så är lämpligt. Med avseende på beräkningen av de vägledande andelarna bör medlemsstaterna vid fastställandet av andelen förnybar el som tas från nätet och används i byggnader använda den genomsnittliga andelen förnybar el som levererats på deras territorium under de två föregående åren.

- (18) Unionens vägledande andel förnybar energi inom byggsektorn som ska uppnås senast 2030 utgör en nödvändig milstolpe för att säkerställa utfasningen av fossila bränslen i unionens byggnadsbestånd senast 2050 och kompletterar regelverket för energieffektivitet och byggnaders energiprestanda. Den är av grundläggande vikt för att möjliggöra en smidig och kostnadseffektiv utfasning av fossila bränslen i byggnader och säkerställa att de ersätts med förnybar energi. Den vägledande andelen förnybar energi i byggsektorn kompletterar regelverket för byggnader enligt unionsrätten om byggnaders energiprestanda genom att säkerställa att teknik, anordningar och infrastruktur för förnybar energi, inbegripet effektiv fjärrvärme och fjärrkyla, i god tid har tillräcklig kapacitet för att ersätta fossila bränslen i byggnader och för att säkerställa tillgången på säker och tillförlitlig förnybar energiförsörjning för nära-nollenergibyggnader senast 2030. Den vägledande andelen förnybar energi i byggsektorn främjar också investeringar i förnybar energi i långsiktiga nationella strategier och planer för renovering av byggnader och gör det möjligt att fasa ut fossila bränslen i byggnader. Vidare utgör den vägledande andelen förnybar energi i byggsektorn en viktig ytterligare indikator för att främja utvecklingen eller moderniseringen av effektiva nät för fjärrvärme och fjärrkyla, och kompletterar därmed både det vägledande målet för fjärrvärme och fjärrkyla enligt artikel 24 i direktiv (EU) 2018/2001 och kravet att säkerställa att förnybar energi samt spillvärme och spillkyla från effektiva system för fjärrvärme och fjärrkyla finns tillgängliga för att bidra till att täcka den totala årliga primärenergianvändningen i nya eller renoverade byggnader. Denna vägledande andel förnybar energi i byggsektorn är också nödvändig för att säkerställa att den årliga ökningen av förnybar värme och kyla enligt artikel 23 i direktiv (EU) 2018/2001 uppnås på ett kostnadseffektivt sätt.
- (19) Med tanke på den stora energianvändningen i bostäder och i kommersiella och offentliga byggnader skulle de befintliga definitionerna i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1099/2008 ⁽¹³⁾ kunna användas vid beräkningen av den nationella andelen energi från förnybara källor i byggnader för att minimera den administrativa bördan, samtidigt som framsteg säkerställs när det gäller förverkligandet av unionens vägledande andel förnybar energi inom byggsektorn senast 2030.
- (20) Långdragna administrativa tillståndsförfaranden är ett av de största hindren för investeringar i projekt för förnybar energi och tillhörande infrastruktur. Bland dessa hinder ingår bland annat de komplexa tillämpliga reglerna om val av plats och administrativa godkännanden av sådana projekt, en komplex och långdragen bedömning av sådana projekts miljöpåverkan och tillhörande energinät och problem rörande nätanslutning, begränsningar i fråga om anpassning av tekniska specifikationer under tillståndsförfarandet samt tillståndsbeviljande myndigheters eller nätoperatörers problem rörande tillgång till personal. För att påskynda utbyggnaden av sådana projekt är det nödvändigt att anta regler som skulle förenkla och förkorta tillståndsförfarandena, med beaktande av allmänhetens breda acceptans för utbyggnaden av förnybar energi.
- (21) Kraven och de administrativa tillståndsförfarandena för godkännande av verk för förnybar energi förenklas i direktiv (EU) 2018/2001 genom att regler införs om organisering av och maximal tid för den administrativa delen av tillståndsförfarandet för projekt för förnybar energi, som omfattar alla relevanta tillstånd för att bygga, uppgadera och driva verk för förnybar energi, och för anslutning av sådana verk till nätet.

⁽¹³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1099/2008 av den 22 oktober 2008 om energistatistik (EUT L 304, 14.11.2008, s. 1).

- (22) Att ytterligare förenkla och förkorta de administrativa tillståndsförfarandena för verk för förnybar energi, inbegripet verk som kombinerar olika förnybara energikällor, värmepumpar, samlokaliserad energilagring, inbegripet anläggningar för elenergi och värmeenergi, samt tillgångar som krävs för anslutning av sådana verk och värmepumpar och sådan lagring till nätet och för att integrera förnybar energi i nät för värme och kyla på ett samordnat och harmoniserat sätt, är nödvändigt för att säkerställa att unionen uppnår sina ambitiösa klimat- och energimål för 2030 och målet om klimatneutralitet senast 2050, samtidigt som hänsyn tas till den europeiska gröna given princip om att inte vålla skada och utan att det påverkar den interna fördelningen av befogenheter inom medlemsstaterna.
- (23) Införandet av kortare och tydliga tidsfrister för beslut som ska fattas av de myndigheter som är behöriga att bevilja tillstånd för anläggningar för förnybar energi på grundval av en fullständig ansökan är avsett att påskynda utbyggnaden av projekt för förnybar energi. Den tid det tar att bygga verk för förnybar energi och deras nätanslutningar bör inte räknas med i dessa tidsfrister, utom om den sammanfaller med andra administrativa steg i tillståndsförfarandet. Det är dock lämpligt att göra åtskillnad mellan projekt belägna i områden som är särskilt lämpade för utbyggnad av projekt för förnybar energi med avseende på vilka tidsfrister kan förenklas, nämligen accelerationsområden för förnybar energi, och projekt utanför sådana områden. Särdragen hos projekt för havsbaserad förnybar energi bör beaktas när de tidsfristerna fastställs.
- (24) Några av de vanligaste problemen för exploatörer av projekt för förnybar energi är de komplexa och långdragna förfaranden för administration, tillståndsgivning och nätanslutning som finns på nationell eller regional nivå samt brist på tillräcklig personal och teknisk expertis vid tillståndsmyndigheter för att bedöma de föreslagna projektens miljöpåverkan. Det är därför lämpligt att förenkla vissa miljörelaterade aspekter av tillståndsförfarandena för projekt för förnybar energi.
- (25) Medlemsstater bör stödja en snabbare utbyggnad av projekt för förnybar energi genom att i samordning med lokala och regionala myndigheter genomföra en samordnad kartläggning av användningen av förnybar energi och av tillhörande infrastruktur. Medlemsstaterna bör identifiera de landområden, områden ovan och under jord och havs- och inlandsvattensområden som är nödvändiga för att uppföra verk för förnybar energi och tillhörande infrastruktur så att de åtminstone kan uppfylla sina nationella bidrag till det reviderade totala mål för förnybar energi för 2030 som fastställs i artikel 3.1 i direktiv (EU) 2018/2001 och till stöd för uppnåendet av målet om klimatneutralitet senast 2050, i enlighet med förordning (EU) 2021/1119. Medlemsstaterna bör få använda befintliga dokument för fysisk planering för att identifiera dessa områden. Medlemsstaterna bör säkerställa att sådana områden återspeglar deras uppskattade utvecklingsbanor och totala planerade installerade kapacitet och bör identifiera särskilda områden för de olika typerna av teknik för förnybar energi som föreskrivs i deras integrerade nationella energi- och klimatplaner, som lämnats in i enlighet med artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999. Vid identifieringen av de landområden, de områden ovan och under jord och de havs- och inlandsvattensområden som krävs bör särskild hänsyn tas till tillgången på energi från förnybara källor och den potential som de olika land- och havsområdena erbjuder för produktion av förnybar energi med de olika typerna av teknik, den beräknade efterfrågan på energi, med beaktande av energi- och systemeffektivitet, totalt och i medlemsstatens olika regioner, samt tillgången på relevant energiinfrastruktur, energilagring och andra flexibilitetsverktyg, med beaktande av den kapacitet som behövs för att hantera den ökande mängden förnybar energi samt miljökänsligheten i enlighet med bilaga III till Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU ⁽¹⁴⁾.
- (26) Medlemsstaterna bör, som en undergrupp till sådana områden, utse särskilda landområden (inbegripet ytor ovan och under jord) och havs- eller inlandsvattensområden som accelerationsområden för förnybar energi. Dessa områden bör vara särskilt lämpliga för att utveckla projekt för förnybar energi, med åtskillnad mellan olika typer av teknik, på grundval av att utbyggnaden av den specifika typen av förnybar energikälla inte förväntas ha någon betydande miljöpåverkan. När medlemsstaterna utser accelerationsområden för förnybar energi bör de undvika skyddade områden och överväga restaureringsplaner och lämpliga skyddsåtgärder. Medlemsstaterna bör kunna utse accelerationsområden för förnybar energi som är specifika för en eller flera typer av verk för förnybar energi och bör ange vilken eller vilka typer av energi från förnybara källor som lämpar sig för produktion i varje accelerationsområde för förnybar energiproduktion. Medlemsstaterna bör utse sådana accelerationsområden för

⁽¹⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (EUT L 26, 28.1.2012, s. 1).

förnybar energi för minst en teknik och bör besluta om storleken på sådana accelerationsområden för förnybar energi med hänsyn till särdragen och kraven för den eller de typer av teknik för vilka de inrättar accelerationsområden för förnybar energi. När medlemsstaterna gör detta bör de sträva efter att dessa områdens sammanlagda storlek blir betydande och att de bidrar till att uppnå de mål som fastställs i direktiv (EU) 2018/2001.

- (27) Begränsningar i användningen av land, inlandsvattnen och hav kan minskas genom att området används för både produktion av förnybar energi och andra syften (till exempel livsmedelsproduktion eller skydd eller restaurering av natur). I detta sammanhang är fysisk planering ett mycket viktigt verktyg för att i ett tidigt skede identifiera och styra synergier när det gäller användning av land, inlandsvattnen och hav. Medlemsstaterna bör undersöka, möjliggöra och främja en mångsidig användning av de områden som identifieras genom antagna åtgärder som rör fysisk planering. I detta syfte bör medlemsstaterna vid behov underlätta förändringar av mark- och havsanvändning, förutsatt att de olika verksamheterna och aktiviteterna är förenliga med varandra och kan samexistera.
- (28) I Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG ⁽¹⁵⁾ fastställs att miljöbedömningar är ett viktigt verktyg för att inkludera miljöhänsyn i arbetet med att utarbeta och anta planer och program. Medlemsstaterna bör, som en del av arbetet med att utse accelerationsområden för förnybar energi, utarbeta en eller flera planer som omfattar utseendet av accelerationsområden förnybar energi samt tillämpliga regler och skyddsåtgärder för projekt belägna i varje sådant område. Medlemsstaterna bör kunna utarbeta en enda plan för alla accelerationsområden för förnybar energi och all teknik för förnybar energi, eller tekniskspecifika planer där ett eller flera accelerationsområden för förnybar energi utses. Varje plan bör bli föremål för en miljöbedömning som utförs enligt direktiv 2001/42/EG för att bedöma effekterna av varje teknik för förnybar energi på de relevanta områden som utses i den planen. Att i detta syfte genomföra en miljöbedömning enligt det direktivet skulle göra det möjligt för medlemsstaterna att ha en mer integrerad och effektiv planeringsstrategi, att säkerställa att allmänheten deltar på ett tidigt stadium och att ta hänsyn till miljöaspekter i ett tidigt skede av planeringsprocessen på strategisk nivå. Detta skulle bidra till en snabbare och effektivare utbyggnad av olika förnybara energikällor samtidigt som den negativa miljöpåverkan av dessa projekt skulle minimeras. Dessa miljöbedömningar bör omfatta gränsöverskridande samråd mellan medlemsstaterna om det är sannolikt att planen kommer att medföra en betydande negativ inverkan på miljön i en annan medlemsstat.
- (29) Efter det att de planer som utser accelerationsområden för förnybar energi har antagits bör medlemsstaterna övervaka huruvida genomförandet av planer och program har en betydande negativ påverkan på miljön, bland annat i syfte att i ett tidigt skede identifiera en oförutsedd negativ påverkan och för att kunna vidta lämpliga avhjälpande åtgärder i enlighet med direktiv 2001/42/EG.
- (30) För att öka allmänhetens acceptans av projekt för förnybar energi bör medlemsstaterna vidta lämpliga åtgärder för att främja lokalt deltagande i projekt för förnybar energi. Bestämmelserna i Förenta nationernas ekonomiska kommission för Europas konvention om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor ⁽¹⁶⁾, undertecknad i Århus den 25 juni 1998, särskilt bestämmelserna om allmänhetens deltagande och tillgång till rättslig prövning, fortsätter att vara tillämpliga.
- (31) För att effektivisera förfarandet för utseende av accelerationsområden för förnybar energi och undvika dubbel miljöbedömning av ett och samma område bör det vara möjligt för medlemsstaterna att förklara sådana områden som i nationell rätt redan har utsetts som områden som lämpar sig för en påskyndad utbyggnad av teknik för förnybar energi som accelerationsområden för förnybar energi. Sådana förklaringar bör omfattas av vissa miljövillkor som säkerställer en hög miljöskyddsnivå. Möjligheten att utse accelerationsområden för förnybar energi i befintlig planering bör vara tidsbegränsad för att säkerställa att det inte äventyrar standardförfarandet för utseende av accelerationsområden för förnybar energi. Projekt belägna i befintliga nationellt utsedda områden i skyddade områden som inte kan förklaras som accelerationsområden för förnybar energi, bör fortsätta att drivas enligt samma villkor som gällde för inrättandet.

⁽¹⁵⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG av den 27 juni 2001 om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan (EGT L 197, 21.7.2001, s. 30).

⁽¹⁶⁾ EUT L 124, 17.5.2005, s. 4.

- (32) Accelerationsområdena för förnybar energi bör, tillsammans med befintliga verk för förnybar energi, framtida verk för förnybar energi utanför dessa områden och samarbetsmekanismer, syfta till att säkerställa att produktionen av förnybar energi kommer att vara tillräcklig för att medlemsstaternas ska uppnå sina bidrag till det övergripande unionsmål för förnybar energi som fastställs i artikel 3.1 i direktiv (EU) 2018/2001. Medlemsstaterna bör bibehålla möjligheten att bevilja tillstånd för projekt utanför sådana områden.
- (33) I accelerationsområdena för förnybar energi bör projekt för förnybar energi som överensstämmer med de regler och åtgärder som fastställs i de planer som utarbetats av medlemsstaterna omfattas av en presumtion om att de inte har någon betydande inverkan på miljön. Därför bör sådana projekt undantas från skyldigheten att genomföra en specifik miljökonsekvensbedömning på projektnivå i den mening som avses i direktiv 2011/92/EU, som dock inte ska tillämpas på projekt där medlemsstaten har beslutat att kräva en miljökonsekvensbedömning i sin nationella obligatoriska förteckning över projekt och projekt som kan antas medföra en betydande inverkan på miljön i en annan medlemsstat eller där en medlemsstat som kan antas komma att utsättas i betydande grad begär att det inte ska tillämpas. Skyldigheterna enligt konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang ⁽¹⁷⁾, som undertecknades i Esbo den 25 februari 1991, bör fortsätta att gälla för medlemsstater om projektet kan antas få betydande gränsöverskridande inverkan i ett tredjeland.
- (34) De skyldigheter som fastställs i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG ⁽¹⁸⁾ fortsätter att gälla för vattenkraftverk, inbegripet när en medlemsstat beslutar att utse accelerationsområden för förnybar energi rörande vattenkraft i syfte att säkerställa att en potentiell negativ effekt på den eller de berörda vattenförekomsterna är motiverade och att alla relevanta skyddsåtgärder genomförs.
- (35) Utseendet av accelerationsområden för förnybar energi bör möjliggöra förutsägbarhet och förenklade administrativa tillståndsförfaranden för verk för förnybar energi och samlokaliserad energilagring samt anslutning av sådana verk och sådan lagring till nätet. I synnerhet bör projekt i accelerationsområden för förnybar energi omfattas av påskyndade administrativa tillståndsförfaranden, inbegripet ett tyst medgivande om den behöriga myndigheten inte svarar inom den fastställda tidsfristen för ett visst mellanliggande administrativt steg, såvida inte det specifika projektet är föremål för en miljökonsekvensbedömning eller principen om administrativt tyst medgivande inte existerar i den berörda medlemsstatens nationella rätt. Dessa projekt bör också gynnas av tydliga tidsfrister och rättssäkerhet när det gäller förfarandets förväntade resultat av tillståndsförfarandet. När en ansökan om projekt i ett accelerationsområde för förnybar energiproduktion har lämnats in bör medlemsstaterna genomföra en snabb granskningsprocess i syfte att fastställa om det är högst sannolikt att projektet kommer att ge upphov till en betydande oförutsedd negativ påverkan med hänsyn till miljöns känslighet i det geografiska område där projektet är lokaliserat och som inte identifierades vid den miljöbedömning av planerna med utsedda accelerationsområden för förnybar energi som genomförts enligt direktiv 2001/42/EG, och om något av dessa projekt omfattas av artikel 7 i direktiv 2011/92/EU på grundval av att det kan antas ha en betydande inverkan på miljön i en annan medlemsstat eller på grundval av en begäran från en medlemsstat som kan antas komma att utsättas i betydande grad. För en sådan granskningsprocess bör den behöriga myndigheten kunna begära att sökanden tillhandahåller ytterligare tillgänglig information utan att kräva en ny bedömning eller insamling av uppgifter.

Alla projekt i accelerationsområden för förnybar energi som uppfyller de regler och åtgärder som fastställs i de planer som medlemsstaterna utarbetat bör anses vara godkända efter en sådan granskningsprocess. Under förutsättning att medlemsstaterna har tydliga bevis för att anse att det föreligger en hög sannolikhet för att ett visst projekt kommer att medföra en sådan betydande oförutsedd negativ påverkan bör medlemsstaterna, efter en sådan granskningsprocess, underställa projektet en miljökonsekvensbedömning enligt direktiv 2011/92/EU och, om så är relevant, en bedömning enligt rådets direktiv 92/43/EEG ⁽¹⁹⁾. Medlemsstaterna bör ange skälen för sina beslut att underställa projekt sådana bedömningar innan bedömningarna utförs. Sådana bedömningar bör utföras inom sex månader från besluten med möjlighet till förlängning av tidsfristen på grund av extraordinära omständigheter. Medlemsstaterna bör ges möjlighet att införa undantag från skyldigheten att utföra sådana bedömningar för vind- och solcellsprojekt under befogade omständigheter, eftersom sådana projekt förväntas stå för en stor del av den

⁽¹⁷⁾ EGT L 104, 24.4.1992, s. 7.

⁽¹⁸⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område (EGT L 327, 22.12.2000, s. 1).

⁽¹⁹⁾ Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (EGT L 206, 22.7.1992, s. 7).

förnybara elen senast 2030. I ett sådant fall bör projektexploatören, för att hantera denna betydande oförutsedda negativa påverkan som identifierats under granskningsprocessen vidta proportionerliga skyddsåtgärder eller, om sådana inte finns tillgängliga, kompensationsåtgärder, som kan vara i form av ekonomisk kompensation, om andra proportionella kompensationsåtgärder inte finns tillgängliga,.

- (36) Med hänsyn till behovet av att påskynda utbyggnaden av energi från förnybara källor bör utseendet av accelerationsområden för förnybar energi inte hindra det pågående och framtida inrättandet av projekt för förnybar energi i alla områden som är tillgängliga för utbyggnad av förnybar energi. Sådana projekt bör även i fortsättningen omfattas av skyldigheten att genomföra en särskild miljökonsekvensbedömning enligt direktiv 2011/92/EU och bör omfattas av de tillståndsförfaranden som är tillämpliga för projekt för förnybar energi utanför accelerationsområden för förnybar energi. För att påskynda tillståndsförfarandet i den omfattning som krävs för att uppnå det mål för förnybar energi som fastställs i direktiv (EU) 2018/2001 bör även de tillståndsförfaranden som är tillämpliga på projekt utanför accelerationsområden för förnybar energi förenklas och effektiviseras genom att tydliga maximala tidsfrister införs för alla steg i tillståndsförfarandet, inklusive för projektspecifika särskilda miljöbedömningar.
- (37) Uppförande och drift av verk för förnybar energi kan leda till sidoeffekter i form av dödande eller störning av fåglar och andra arter som är skyddade enligt direktiv 92/43/EEG eller enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG⁽²⁰⁾. Sådant dödande eller sådan störning av skyddade arter bör dock inte anses avsiktliga i den mening som avses i de direktiven om projektet för uppförande och drift av dessa verk för förnybar energi föreskriver lämpliga skyddsåtgärder för att undvika sådant dödande, förhindra störningar, bedöma sådana åtgärders ändamålsenlighet genom lämplig övervakning och, mot bakgrund av den information som samlats in, vidta de ytterligare åtgärder som krävs för att säkerställa att inga betydande negativa följder uppstår för de berörda arternas populationer.
- (38) Utöver uppförandet av nya verk för förnybar energi har uppgradering av befintliga kraftverk för förnybar energi betydande potential att bidra till att målen för förnybar energi uppnås. Eftersom de befintliga kraftverken för förnybar energi till största delen finns på platser med betydande potential för förnybara energikällor kan uppgradering säkerställa fortsatt användning av dessa anläggningar samtidigt som behovet av att utse nya platser för projekt för förnybar energi minskar. Uppgradering omfattar ytterligare fördelar, till exempel den befintliga nätanslutningen, en sannolikt högre grad av acceptans bland allmänheten och kännedom om miljöpåverkan.
- (39) Genom direktiv (EU) 2018/2001 införs förenklade tillståndsförfaranden för uppgradering. För att tillgodose det ökande behovet av uppgradering av befintliga kraftverk för förnybar energi och för att dra full nytta av de fördelar som de erbjuder, är det lämpligt att införa ett ännu kortare tillståndsförfarande för uppgradering av kraftverk för förnybar energi i accelerationsområden för förnybar energi, inklusive en kortare granskningsprocess. För uppgradering av befintliga kraftverk för förnybar energi utanför accelerationsområden för förnybar energi bör medlemsstaterna säkerställa ett förenklat och snabbt tillståndsförfarande som inte överstiger ett år, samtidigt som hänsyn tas till den europeiska gröna given princip om att inte vålla skada.
- (40) För att ytterligare främja och påskynda uppgraderingen av befintliga kraftverk för förnybar energi bör ett förenklat tillståndsförfarande för nätanslutningar inrättas för uppgraderingar som leder till en begränsad ökning av den totala kapaciteten i jämförelse med det ursprungliga projektet. Uppgraderingen av projekt för förnybar energi medför ändringar eller utvidgningar av befintliga projekt i olika grad. Tillståndsförfarandet, inbegripet miljöbedömningar och granskningar, för uppgradering av projekt för förnybar energi bör begränsas till de potentiella effekterna av ändringen eller utvidgningen jämfört med det ursprungliga projektet.

⁽²⁰⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar (EUT L 20, 26.1.2010, s. 7).

- (41) Genom att uppgradera en solenergianläggning kan en ökning av dess effektivitet och kapacitet uppnås utan att den för den skull tar större ytor i anspråk. En uppgraderad anläggning har således ingen annan inverkan på miljön än den ursprungliga anläggningen, förutsatt att uppgraderingen inte medför en utvidgning av det område som används och anläggningen även fortsättningsvis uppfyller de ursprungliga miljöskyddsåtgärderna.
- (42) Installation av solenergiutrustning, och tillhörande samlokaliserad energilagring samt anslutning av sådan utrustning och lagring till nätet, i befintliga eller framtida konstgjorda konstruktioner, utom konstgjorda vattenytor, som skapats för andra ändamål än solenergiproduktion eller energilagring, till exempel tak, parkeringsplatser, vägar och järnvägar, ger vanligtvis inte upphov till problem med miljöpåverkan eller konkurrerande användning av området. Dessa installationer bör därför kunna omfattas av kortare tillståndsförfaranden och undantas från skyldigheten att utföra en miljökonsekvensbedömning enligt direktiv 2011/92/EU, samtidigt som medlemsstaterna bör kunna ta hänsyn till särskilda omständigheter som rör skyddet av det kulturella eller historiska arvet, nationella försvarsintressen eller säkerhetsskäl. Anläggningar för egenanvändning, inbegripet för kollektiva egenanvändare såsom lokala energigemenskaper, bidrar också till att minska den totala efterfrågan på naturgas, öka systemets resiliens och uppnå unionens mål för förnybar energi. Installation av solenergiutrustning med en kapacitet på mindre än 100 kW, inbegripet installationer hos egenanvändare av förnybar energi, kommer sannolikt inte att medföra någon betydande negativ påverkan på miljön eller nätet och ger inte upphov till några säkerhetsproblem. Dessutom kräver små installationer i allmänhet inte någon utbyggnad av kapaciteten vid nätanslutningspunkten. Med hänsyn till de omedelbara positiva effekterna av denna typ av anläggningar för konsumenterna och med tanke på deras begränsade potentiella effekter på miljön är det lämpligt att ytterligare effektivisera det tillståndsförfarande som är tillämpligt på dem, förutsatt att de inte överskrider den befintliga kapaciteten för anslutning till distributionsnätet, genom att införa konceptet administrativ positiv tystnad i de relevanta tillståndsförfarandena för att främja och påskynda utbyggnaden av dessa anläggningar och för att kunna dra nytta av dem på kort sikt. Medlemsstaterna bör på grundval av sina interna begränsningar ha rätt att tillämpa ett tröskelvärde som är lägre än 100 kW, förutsatt att tröskelvärdet fortfarande är högre än 10,8 kW.
- (43) Värmepumpar är en viktig teknik för produktion av förnybar värme och kyla från omgivningsenergi, inbegripet från avloppsreningsverk, och geotermisk energi. Värmepumpar gör det också möjligt att använda spillvärme och spillkyla. Snabb utbyggnad av värmepumpar som använder underutnyttjade förnybara energikällor såsom omgivningsenergi eller geotermisk energi liksom spillvärme från industri- och tjänstesektorn, inbegripet datacentraler, gör det möjligt att ersätta värmepannor för naturgas och andra fossila bränslen med en förnybar uppvärmningslösning, samtidigt som energieffektiviteten ökas. Detta kommer att påskynda minskningen av användningen av gas för uppvärmning, både i byggnader och inom industrin. För att påskynda installation och användning av värmepumpar är det lämpligt att införa riktade kortare tillståndsförfaranden för sådana anläggningar, inbegripet ett förenklat tillståndsförfarande för anslutning av mindre värmepumpar till elnätet i fall då det inte finns några farhågor om säkerheten, inga ytterligare arbeten behövs för nätanslutningar och det inte finns någon teknisk inkompatibilitet mellan systemkomponenterna, såvida inte nationell rätt saknar krav på ett sådant tillståndsförfarande. Tack vare snabbare och enklare installation av värmepumpar är den ökade användningen av förnybar energi för uppvärmningsändamål, som står för nästan hälften av unionens energianvändning, avsedd att bidra till försörjningstryggheten och att hantera ett svårare läge på marknaden.
- (44) Vid tillämpning av relevant unionsrätt på miljöområdet bör medlemsstaterna – vid de bedömningar från fall till fall som krävs för att fastställa om ett verk för förnybar energi, anslutningen av den anläggningen till nätet, det tillhörande nätet i sig eller lagringstillgångarna är av ett allt överskuggande allmänintresse i ett visst fall – presumera att dessa verk för förnybar energi och deras tillhörande infrastruktur är av ett allt överskuggande allmänintresse och av vikt för människors hälsa och säkerhet, utom när det finns tydliga bevis för att dessa projekt har en betydande negativ miljöpåverkan som inte kan begränsas eller kompenseras, eller om medlemsstaterna beslutar att begränsa tillämpningen av denna presumtion under vederbörligen motiverade och särskilda omständigheter, till exempel av skäl som rör nationellt försvar. Att sådana verk för förnybar energi anses vara av ett allt överskuggande allmänintresse och av vikt för människors hälsa och säkerhet gör det möjligt för sådana projekt att omfattas av en förenklad bedömning.

- (45) För att säkerställa ett smidigt och ändamålsenligt genomförande av bestämmelserna i detta direktiv stöder kommissionen medlemsstaterna genom instrumentet för tekniskt stöd som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/240 ⁽²¹⁾, som tillhandahåller skräddarsydd teknisk expertis för att utforma och genomföra reformer, inbegripet sådana som ökar användningen av energi från förnybara energikällor, främjar bättre integrering i energisystemet, identifierar vissa områden som särskilt lämpliga för uppförande av verk för förnybar energi och förenklar reglerna för godkännande- och tillståndsförfaranden för verk för förnybar energi. Det tekniska stödet kan gälla till exempel stärkt administrativ kapacitet, harmoniserade rättsliga ramar och utbyte av relevant bästa praxis, såsom möjliggörande och främjande av mångsidig användning.
- (46) Energiinfrastruktur måste finnas på plats för att stödja en betydande ökning av produktionen av förnybar energi. Medlemsstaterna bör kunna utse särskilda infrastrukturområden där genomförandet av nät- eller lagringsprojekt som krävs för att integrera förnybar energi i elsystemet inte förväntas få betydande miljöpåverkan, där sådan påverkan vederbörligen kan begränsas, eller, om detta inte är möjligt, kompenseras. Infrastrukturprojekt i sådana områden får omfattas av förenklade miljöbedömningar. Om medlemsstaterna beslutar att inte utse sådana områden fortsätter de bedömningar och regler som är tillämpliga enligt unionens miljö rätt att tillämpas. Medlemsstaterna bör, som en del av arbetet med att utse infrastrukturområden, inbegripet genom nationell lagstiftning, utarbeta en eller flera planer som omfattar identifiering av områden och tillämpliga regler och skyddsåtgärder för projekt i varje infrastrukturområde. Planerna bör tydligt ange det särskilda områdets räckvidd och vilken typ av infrastrukturprojekt som omfattas. Varje plan bör bli föremål för en miljöbedömning enligt direktiv 2001/42/EG för att bedöma effekterna av varje typ av projekt på de berörda utsedda områdena. Nätprojekt i sådana särskilda infrastrukturområden bör i möjligaste mån undvikas i Natura 2000-områden och områden som utsetts inom ramen för nationella skyddssystem för bevarande av natur och biologisk mångfald, utom om det, på grund av nätprojektens särdrag, saknas proportionella alternativ till sådana projekt. När medlemsstaterna bedömer proportionaliteten bör de ta hänsyn till behovet av att säkerställa projektets ekonomiska bärkraft och genomförbarhet samt ett effektivt och påskyndat genomförande i syfte att säkerställa att den ytterligare kapacitet för produktion av förnybar energi som åstadkoms kan integreras snabbt i energisystemet, eller om det redan finns olika slags infrastrukturprojekt i det specifika Natura 2000-området eller det skyddade området, vilket skulle kunna göra det möjligt att kombinera olika infrastrukturprojekt i ett område för lägre miljöpåverkan.

Särskilda planer för lagringsprojekt bör alltid utesluta Natura 2000-områden, då begränsningarna är färre vad gäller deras lokalisering. I sådana områden bör medlemsstaterna, under befogade omständigheter, inbegripet när detta behövs för att påskynda nätutbyggnaden till stöd för utbyggnaden av förnybar energi så att klimatmålen och målen för förnybar energi kan uppnås, kunna införa undantag från vissa bedömningsskyldigheter som fastställs i unionens miljö rätt på vissa villkor. Om medlemsstaterna beslutar att utnyttja sådana undantag bör de specifika projekten omfattas av en förenklad granskningsprocess liknande den granskningsprocess som föreskrivs för accelerationsområden för förnybar energi, som bör baseras på befintliga data. En begäran från den behöriga myndigheten om att lämna ytterligare tillgänglig information bör inte kräva en ny bedömning eller insamling av uppgifter. Om en sådan granskningsprocess identifierar projekt som med stor sannolikhet kommer att ge upphov till en betydande oförutsedd negativ påverkan bör den behöriga myndigheten säkerställa tillämpningen av lämpliga och proportionerliga skyddsåtgärder eller, i avsaknad av sådana, kompensationsåtgärder. I händelse av kompensationsåtgärder kan projektutvecklingen fortsätta medan kompensationsåtgärder fastställs.

- (47) Bristen på kvalificerade arbetstagare, särskilt installatörer och konstruktörer av värme- och kylsystem som drivs med förnybar energi, fördröjer ersättningen av värmesystem som bygger på fossila bränslen med system som bygger på energi från förnybara energikällor och utgör ett betydande hinder för integreringen av förnybar energi i byggnader, industri och jordbruk. Medlemsstaterna bör samarbeta med arbetsmarknadens parter och gemenskaper för förnybar energi för att förutse vilka färdigheter som kommer att behövas. Ett tillräckligt antal högklassiga och ändamålsenliga strategier för kompetensutveckling och omskolning och utbildningsprogram och certifieringssystem som säkerställer korrekt installation och tillförlitlig drift av ett brett spektrum av värme- och kylsystem och

⁽²¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/240 av den 10 februari 2021 om inrättande av ett instrument för tekniskt stöd (EUT L 57, 18.2.2021, s. 1).

lagringsteknik, samt laddningspunkter för elfordon, baserade på förnybar energi, bör göras tillgängliga och utformas så att sådana utbildningsprogram och certifieringssystem lockar till sig deltagare. Medlemsstaterna bör överväga vilka åtgärder som bör vidtas för att locka till sig grupper som för närvarande är underrepresenterade på de berörda yrkesområdena. En förteckning över utbildade och certifierade installatörer bör offentliggöras för att säkerställa konsumenternas förtroende och enkel tillgång till skräddarsydda installatörs- och konstruktörsfärdigheter genom vilka korrekt installation och drift av förnybar värme och kyla kan garanteras.

- (48) Ursprungsgarantier är ett viktigt verktyg för konsumentinformation och för fortsatt användning av avtal om köp av förnybar energi. Det bör därför säkerställas att utfärdande av, handel med samt överföring och användning av ursprungsgarantier kan ske i ett enhetligt system med intyg som standardiserats på lämpligt sätt och som erkänns ömsesidigt i hela unionen. För att ge tillgång till lämpliga styrkande bevis för personer som ingår avtal om köp av förnybar energi bör det dessutom säkerställas att alla tillhörande ursprungsgarantier kan överföras till köparen. Med ett mer flexibelt energisystem och ökande konsumentefterfrågan krävs mer innovativa, digitala, tekniskt avancerade och tillförlitliga verktyg för att stödja och dokumentera den ökande produktionen av förnybar energi. För att underlätta digital innovation på detta område bör medlemsstaterna, när så är lämpligt, göra det möjligt att utfärda ursprungsgarantier i fraktioner och med en tidsstämpel som ligger närmare realtid. Med hänsyn till behovet av att förbättra konsumentinflytandet och bidra till en högre andel förnybar energi i gasförsörjningen bör medlemsstaterna kräva att gasleverantörer som informerar slutkonsumenterna om sin energimix använder ursprungsgarantier.
- (49) Utvecklingen av infrastruktur för fjärrvärme- och fjärrkylnät bör intensifieras och styras i riktning mot att utnyttja ett bredare spektrum av förnybara källor till värme och kyla på ett effektivt och flexibelt sätt för att öka användningen av förnybar energi och fördjupa integreringen av energisystem. Det är därför lämpligt att uppdatera förteckningen över förnybara energikällor som näten för fjärrvärme och fjärrkyla i allt högre grad bör kunna utnyttja och att kräva att värmeenergilagring ska integreras som en källa till flexibilitet, ökad energieffektivitet och mer kostnadseffektiv drift.
- (50) Eftersom över 30 miljoner elfordon förväntas vara i bruk i unionen 2030 är det nödvändigt att säkerställa att de fullt ut kan bidra till systemintegreringen av förnybar el och därmed göra det möjligt att öka andelen förnybar el på ett kostnadsoptimalt sätt. Elfordonens potential att använda förnybar el i tider då tillgången är riklig och mata in den tillbaka i ett nät när det råder brist på el måste utnyttjas fullt ut och bidra till systemintegreringen av intermittent förnybar el samtidigt som en trygg och tillförlitlig elförsörjning säkerställs. Det är därför lämpligt att införa särskilda åtgärder rörande elfordon samt information om förnybar energi och om hur och när informationen kan tillgås, som kompletterar åtgärderna i Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2023/1804 ⁽²²⁾ och (EU) 2023/1542 ⁽²³⁾.
- (51) Enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 ⁽²⁴⁾ och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 ⁽²⁵⁾ ska medlemsstaterna tillåta och främja deltagande för efterfrågeflexibilitet genom aggregering samt i tillämpliga fall ombesörja avtal med dynamiska elpriser till slutkunder. För att tillåta efterfrågeflexibilitet att lättare kunna ge ytterligare incitament till grön el måste den baseras inte bara på dynamiska priser utan också på signaler om den faktiska spridningen av grön el i systemet. Det är därför nödvändigt att, genom spridning av särskild information, förbättra de signaler som konsumenterna och marknadsaktörer får om andelen förnybar el och intensiteten av växthusgasutsläpp från den levererade elen. Konsumtionsmönstren kan sedan justeras på grundval av spridningen av förnybar energi och förekomsten av koldioxidfri el, i kombination med en justering som görs på grundval av prissignaler. Detta tjänar målet att ytterligare stödja införandet av innovativa affärsmodeller och digitala

⁽²²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1804 av den 13 september 2023 om utbyggnad av infrastruktur för alternativa drivmedel och om upphävande av direktiv 2014/94/EU (EUT L 234, 22.9.2023, s. 1).

⁽²³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1542 av den 12 juli 2023 om batterier och förbrukade batterier, om ändring av direktiv 2008/98/EG och förordning (EU) 2019/1020 och om upphävande av direktiv 2006/66/EG (EUT L 191, 28.7.2023, s. 1).

⁽²⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 av den 5 juni 2019 om den inre marknaden för el (EUT L 158, 14.6.2019, s. 54).

⁽²⁵⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU (EUT L 158, 14.6.2019, s. 125).

lösningar, genom vilka det skulle vara möjligt att koppla konsumtionen till nivån av förnybar energin i elnätet och därigenom ge incitament till rätt nätinvesteringar som grund för omställningen till ren energi.

- (52) För att flexibilitets- och balanseringstjänster från aggregeringen av decentraliserade lagringstillgångar ska kunna utvecklas på ett konkurrenskraftigt sätt bör tillgång i realtid till grundläggande batteriinformation såsom hälsotillstånd, laddningsstatus, kapacitet och effektbörvärde tillhandahållas på icke-diskriminerande villkor, i enlighet med relevanta dataskyddsregler och utan kostnad för ägarna eller användarna av batterierna och de enheter som agerar på deras vägnar, såsom förvaltare av byggnaders energisystem, leverantörer av rörlighetstjänster och andra aktörer på elmarknaden. Det är därför lämpligt att införa åtgärder som tillgodoser behovet av tillgång till sådana uppgifter för att underlätta integreringen av batterier för hemmabruk och elfordon, som ett komplement till bestämmelserna om tillgång till batteriuppgifter för att underlätta behandling för ändrad användning av batterier i förordning (EU) 2023/1542. Bestämmelserna om tillgång till batteriuppgifter för elfordon bör gälla utöver alla bestämmelser i unionsrätten om typgodkännande av fordon.
- (53) Det ökande antalet elfordon på väg och järnväg och till sjöss, och inom andra transportsätt, kommer att kräva att laddningen optimeras och styrs på ett sätt som inte orsakar överbelastning och som drar full nytta av tillgången på förnybar el och låga elpriser i systemet. Där smart och dubbelriktad laddning skulle bidra till att ytterligare öka spridningen av förnybar el för elfordonsparker inom transportsektorn och i elsystemet i allmänhet bör en sådan funktion också göras tillgänglig. Med hänsyn till laddningspunkternas långa livslängd bör kraven för laddningsinfrastruktur uppdateras på ett sätt som tillgodoser framtida behov och inte leder till negativa inläsnings effekter för utvecklingen av teknik och tjänster.
- (54) Laddningspunkter där elfordon vanligen parkeras under längre perioder, till exempel på grund av bosättning eller arbete, är mycket relevanta för integreringen av energisystem. Smarta, och i lämpliga fall dubbelriktade, laddningsfunktioner måste därför säkerställas. I det avseendet är driften av normal laddningsinfrastruktur som inte är allmänt tillgänglig särskilt viktig för integreringen av elfordon i elsystemet eftersom den är belägen där elfordon parkeras upprepade gånger under lång tid, till exempel i byggnader med begränsat tillträde, personalparkeringsplatser eller parkeringsplatser som hyrs ut till fysiska eller juridiska personer.
- (55) Efterfrågeflexibilitet är avgörande för att möjliggöra smart laddning av elfordon och därigenom möjliggöra en effektiv integrering av elfordon i elnätet, vilket kommer att vara avgörande för utfasningen av fossila bränslen i transportsektorn och för att underlätta integreringen av energisystemet. Dessutom bör medlemsstaterna, när så är relevant, uppmuntra initiativ som främjar efterfrågeflexibilitet genom driftskompatibilitet och datautbyte för värme- och kylsystem, värmeenergilagringssystem och andra relevanta energirelaterade anordningar.
- (56) Användare av elfordon som ingår avtal med leverantörer av elektromobilitetstjänster och aktörer på elmarknaden bör ha rätt att få information och förklaringar om hur avtalsvillkoren kommer att påverka användningen av deras fordon och batteriets hälsotillstånd. Leverantörer av elektromobilitetstjänster och aktörer på elmarknaden bör tydligt förklara för användare av elfordon hur de kommer att få ersättning för de flexibilitets-, balanserings- och lagringstjänster som tillhandahålls elsystemet och elmarknaden genom användningen av deras elfordon. Användare av elfordon måste också säkra sina konsumenträttigheter när de ingår sådana avtal, särskilt när det gäller skyddet av deras personuppgifter, såsom lokalisering och körvanor, i samband med användningen av deras fordon. Elfordonsanvändarnas preferenser när det gäller den typ av el som köps för att användas i deras elfordon, liksom andra preferenser, kan också omfattas av sådana avtal. Av dessa skäl är det viktigt att säkerställa att den laddningsinfrastruktur som tas i bruk används så effektivt som möjligt. För att öka konsumenternas förtroende för e-mobilitet är det mycket viktigt att användare av elfordon kan använda sitt abonnemang vid flera laddningspunkter. Detta gör det

också möjligt för elfordonsanvändarens tjänsteleverantör att på bästa sätt integrera elfordonet i elsystemet, genom förutsägbar planering och incitament som bygger på användarens preferenser. Det är också i linje med principerna om ett konsumentcentrerat och prosumentbaserat energisystem och rätten för elfordonsanvändare att som slutanvändare välja leverantör enligt bestämmelserna i direktiv (EU) 2019/944.

- (57) Decentraliserade lagringstillgångar, såsom batterier för hemmabruk och batterier i elfordon, har potential att erbjuda betydande flexibilitets- och balanseringstjänster till nätet genom aggregering. För att underlätta utvecklingen av sådana anordningar och tjänster bör reglerna om anslutning och drift av lagringstillgångar, såsom tariffer, åtagandetider och anslutningsspecifikationer, utformas på ett sätt som inte hämmar potentialen hos alla lagringstillgångar, inbegripet små och mobila sådana och andra anordningar, exempelvis värmepumpar, solcellspaneler och värmelagring, att erbjuda systemet flexibilitets- och balanseringstjänster och bidra till ytterligare spridning av förnybar el, jämfört med större, stationära lagringstillgångar. Utöver de allmänna bestämmelserna om undvikande av marknadsskridminering i förordning (EU) 2019/943 och direktiv (EU) 2019/944 bör specifika krav införas för att utifrån ett helhetsperspektiv hantera deltagandet av dessa tillgångar och avlägsna alla återstående hinder för att frigöra sådana tillgångars potential att bidra till utfasningen av fossila bränslen i elsystemet och ge konsumenterna egenmakt att delta i energiomställningen.
- (58) Som en allmän princip bör medlemsstaterna säkerställa lika villkor för små decentraliserade system för elproduktion och lagring, inbegripet genom batterier och elfordon, så att de kan delta på elmarknaderna, bland annat genom hantering av överbelastning och tillhandahållande av flexibilitets- och balanseringstjänster på ett icke-diskriminerande sätt jämfört med andra elproduktions- och lagringssystem, och utan en oproportionerlig administrativ börda eller regelbörda. Medlemsstaterna bör uppmuntra egenanvändare och gemenskaper för förnybar energi att aktivt delta på dessa elmarknader genom att tillhandahålla flexibilitetstjänster genom efterfrågeflexibilitet och lagring, bland annat genom batterier och elfordon.
- (59) Industrin står för 25 % av unionens energianvändning och är en stor konsument av uppvärmning och kylning, som för närvarande försörjs till 91 % med fossila bränslen. 50 % av efterfrågan på värme och kyla avser dock låg temperatur (< 200 °C) för vilken det finns kostnadseffektiva alternativ med förnybar energi, bland annat genom elektrifiering och direkt användning av förnybar energi. Dessutom använder industrin icke-förnybara källor som råmaterial för att tillverka produkter som stål eller kemikalier. Dagens beslut om industriinvesteringar kommer att avgöra vilka framtida industriprocesser och energialternativ som industrin kan överväga, så det är viktigt att dessa investeringsbeslut är framtidssäkrade och att strandade tillgångar undviks. Därför bör riktmärken införas för att tillhandahålla industrin incitament att övergå till produktionsprocesser som bygger på förnybar energi och som inte bara drivs av förnybar energi utan även använder förnybara råvaror såsom förnybart väte. Medlemsstaterna bör främja elektrifieringen av industriella processer där så är möjligt, till exempel för lågtemperaturvärme inom industrin. Dessutom bör medlemsstaterna främja användningen av en gemensam metod för produkter som är märkta som framställda helt eller delvis med hjälp av förnybar energi eller med förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung som råvara, med beaktande av unionens befintliga metoder för produktmärkning och initiativ för hållbara produkter. Med hjälp av denna kan bedrägliga metoder undvikas och konsumenternas förtroende ökas. Med tanke på att konsumenterna föredrar produkter som bidrar till miljö- och klimatförändringsmålen skulle den stimulera efterfrågan på dessa produkter på marknaden.
- (60) För att minska unionens beroende av fossila bränslen och import av fossila bränslen bör kommissionen utarbeta en unionsstrategi för importerad och inhemsk vätgas på grundval av uppgifter som medlemsstaterna rapporterat.

- (61) Förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung kan användas för energiändamål, men också för andra ändamål än energi, såsom råmaterial inom branscher som stålindustrin eller kemiindustrin. Användningen av förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung för båda ändamålen utnyttjar deras fulla potential att ersätta fossila bränslen som råmaterial och att minska utsläppen av växthusgaser inom industriprocesser som är svåra att elektrifiera, och sådan användning bör därför ingå i ett mål för användningen av förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung. Nationella åtgärder för att främja användningen av förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung inom sådana industrisektorer som är svåra att elektrifiera bör inte leda till ökade nettoföroreningar till följd av ökad efterfrågan på elproduktion som tillgodoses av de mest förorenande fossila bränslena, såsom kol, diesel, brunkol, torv och oljeskiffer. Förbrukningen av vätgas i industriella processer där vätgasen produceras som en biprodukt eller härrör från en biprodukt som är svår att ersätta med förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung bör undantas från ovan nämnda mål. Vätgas som används för att producera drivmedel omfattas av transportmålen för förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung.
- (62) I unionens vätgasstrategi, såsom anges i kommissionens meddelande av den 8 juli 2020 med titeln *En vätgasstrategi för ett klimatneutralt Europa*, erkänns den roll som befintliga vätgasproduktionsanläggningar som byggts om för att minska sina växthusgasutsläpp spelar för uppnåendet av den höjda klimatambitionen för 2030. Mot bakgrund av den strategin, och inom ramen för den ansökningsomgång för projekt som anordnas av unionens innovationsfond som har inrättats genom artikel 10a.8 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG ⁽²⁶⁾, har aktörer som är tidigt ute fattat investeringsbeslut att bygga om befintliga vätgasproduktionsanläggningar på grundval av teknik för ångreforming av metan i syfte att fasa ut fossila bränslen i vätgasproduktionen. Vid beräkningen av nämnaren i bidraget från förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung som används för slutenergirelaterade och icke-energirelaterade ändamål inom industrin bör vätgas som produceras i produktionsanläggningar som byggts om på grundval av teknik för ångreforming av metan inte beaktas, för vilken ett kommissionsbeslut om beviljande av bidrag inom ramen för innovationsfonden har offentliggjorts före dagen då detta direktiv träder i kraft och som uppnår en genomsnittlig minskning av växthusgasutsläppen på 70 % på årsbasis.
- (63) Det bör även noteras att det för vissa befintliga anläggningar för integrerad produktion av ammoniak kan vara förenat med särskilda utmaningar att ersätta vätgas producerad genom ångreforming av metan. Det skulle kräva ombyggnad av sådana produktionsanläggningar, vilket skulle kräva en ansevärd ansträngning från medlemsstaterna beroende på de specifika nationella omständigheterna och medlemsstaternas energiförsörjningsstruktur.
- (64) För att uppnå unionens mål att bli klimatneutral senast 2050 och fasa ut fossila bränslen i unionens industri bör medlemsstaterna kunna kombinera användningen av icke-fossila energikällor och förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung inom ramen för sina specifika nationella omständigheter och sin energimix. I detta sammanhang bör medlemsstaterna kunna sänka målet för användning av förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung inom industrisektorn, förutsatt att de använder en begränsad andel vätgas eller derivat av vätgas som produceras från fossila bränslen och att de är på rätt kurs mot sitt förväntade nationella bidrag i enlighet med formeln i bilaga II till förordning (EU) 2018/1999.
- (65) Att öka ambitionerna inom värme- och kylsektorn är avgörande för att uppnå det övergripande målet för förnybar energi, med tanke på att uppvärmning och kylning utgör ungefär hälften av unionens energianvändning och omfattar ett brett spektrum av slutliga användningsområden och teknik inom byggnader, industri samt fjärrvärme och fjärrkyla. För att påskynda ökningen av förnybar energi inom värme- och kylsektorn bör en årlig ökning med ett minsta antal procentenheter på medlemsstatsnivå göras bindande för alla medlemsstater. Den minsta bindande, årliga genomsnittliga ökning med 0,8 procentenheter mellan 2021 och 2025 och med 1,1 procentenheter mellan 2026 och 2030 inom värme- och kylsektorn som är tillämplig för alla medlemsstater bör kompletteras med ytterligare vägledande ökning eller tilläggsatser som beräknas specifikt för varje medlemsstat för att nå en genomsnittlig ökning på 1,8 procentenheter på unionsnivå. Dessa ytterligare vägledande, medlemsstatsspecifika ökning eller tillägg syftar till att omfördela de ytterligare insatser som krävs för att uppnå önskad nivå för förnybar energi 2030 mellan medlemsstaterna på grundval av bruttonationalprodukt och kostnadseffektivitet och

⁽²⁶⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG av den 13 oktober 2003 om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom gemenskapen och om ändring av rådets direktiv 96/61/EG (EUT L 275, 25.10.2003, s. 32).

till att vägleda medlemsstaterna gällande vad som kan vara en tillräcklig nivå av förnybar energi som ska användas i den sektorn. Medlemsstaterna bör, i enlighet med principen om energieffektivitet först, genomföra en bedömning av sin potential när det gäller energi från förnybara energikällor inom värme- och kylsektorn och av användningen av spillvärme och spillkyla. Medlemsstaterna bör genomföra två eller flera åtgärder som är upptagna på förteckningen för att främja en ökning av andelen förnybar energi inom uppvärmning och kylning. Vid antagande och genomförande av de åtgärderna bör medlemsstaterna säkerställa att de åtgärderna är tillgängliga för alla konsumenter, särskilt konsumenter i låginkomsthushåll eller utsatta hushåll.

- (66) För att säkerställa att den ökade betydelsen av fjärrvärme och fjärrkyla går hand i hand med bättre information till konsumenterna är det lämpligt att förtydliga och skärpa insynen vad avser andelen förnybar energi i system för fjärrvärme och fjärrkyla och deras energieffektivitet.

- (67) Moderna effektiva system för fjärrvärme och fjärrkyla som bygger på förnybar energi har visat sin potential att tillhandahålla kostnadseffektiva lösningar för integrering av förnybar energi, ökad energieffektivitet och integrering av energisystem, samtidigt som den övergripande minskningen av koldioxidutsläpp i värme- och kylsektorn underlättas. För att säkerställa att denna potential utnyttjas bör den årliga ökningen av förnybar energi eller spillvärme och spillkyla inom fjärrvärme och fjärrkyla höjas från 1 till 2,2 procentenheter utan att ändra ökningens preliminära karaktär, som återspeglar den ojämna utvecklingen av denna typ av nät inom unionen.

- (68) För att återspegla den ökade betydelsen av fjärrvärme och fjärrkyla och behovet av att styra utvecklingen av dessa nät i riktning mot en integrering av mer förnybar energi är det lämpligt att uppmuntra systemansvariga för system för fjärrvärme eller fjärrkyla att ansluta tredjepartsleverantörer av förnybar energi och spillvärme och spillkyla till fjärrvärme- eller fjärrkylsystem över 25 MW.

- (69) Värme- och kylsystem, särskilt system för fjärrvärme och fjärrkyla, bidrar i allt högre grad till balanseringen av elnätet genom att skapa ytterligare efterfrågan på intermittent förnybar el, till exempel från vind och sol, när det finns gott om sådan förnybar el och den är billig och produktionen annars skulle ha begränsats. Sådan balans kan uppnås genom användning av högeffektiva eldrivna värme- och kylgeneratorer, såsom värmepumpar, särskilt när dessa värme- och kylgeneratorer är kopplade till värmelagring med stor kapacitet, särskilt inom fjärrvärme och fjärrkyla eller inom individuell uppvärmning, där det inte finns stordriftsfördelar och systemeffektivitet för fjärrvärme och fjärrkyla. Fördelen med värmepumpar är tvåfaldig eftersom de, för det första, väsentligen ökar energieffektiviteten, vilket leder till en avsevärd besparing av energi och kostnader för konsumenterna, och, för det andra, integrerar förnybar energi genom att möjliggöra en ökad användning av geotermisk energi och omgivningsenergi. För att ytterligare stimulera användningen av förnybar el för uppvärmning, kylning och värmelagring, särskilt genom utbyggnad av värmepumpar, bör medlemsstaterna få räkna in förnybar el som driver dessa värme- och kylgeneratorer, inbegripet värmepumpar, i den bindande och vägledande årliga ökningen av förnybar energi inom uppvärmning och kylning samt fjärrvärme och fjärrkyla.

- (70) Spillvärme och spillkyla underutnyttjas trots att de är allmänt tillgängliga, vilket leder till slöseri med resurser, lägre energieffektivitet i de nationella energisystemen och högre energianvändning än nödvändigt i unionen. Förutsatt att det levereras från effektiv fjärrvärme och fjärrkylnät, är det lämpligt att tillåta att spillvärme och spillkyla delvis räknas in vid fullgörande av målen för förnybar energi i byggnader, industri samt uppvärmning och kylning och helt räknas in vid fullgörande av målen för fjärrvärme och fjärrkyla. Detta skulle göra det möjligt att utnyttja synergier mellan förnybar energi och spillvärme och spillkyla i fjärrvärme- och fjärrkylnät genom att öka de ekonomiska motiven att investera i modernisering och utveckling av dessa nät. Mer specifikt bör inkludering av spillvärme i riktmärket för förnybar energi inom industrin vara godtagbart endast för spillvärme eller spillkyla som levereras via en fjärrvärme- och fjärrkylsaktör från en annan industrianläggning eller en annan byggnad, varigenom det säkerställs att en sådan aktör har värme- eller kylförsörjning som sin huvudsakliga verksamhet och den spillvärme som räknas in tydligt skiljs åt från inre spillvärme som tas till vara inom samma eller relaterade företag eller byggnader.

- (71) För att säkerställa att fjärrvärme och fjärrkyla deltar fullt ut i integreringen av energisektorn är det nödvändigt att utvidga samarbetet med systemansvariga för eldistributionssystem till systemansvariga för överföringssystem och att bredda samarbetet till planering av nätinvesteringar och till marknaderna för att bättre utnyttja potentialen hos fjärrvärme och fjärrkyla för att tillhandahålla flexibilitetstjänster på elmarknaderna. Ytterligare samarbete med gasnätoperatörer, inbegripet vätgasnät och andra energinät, bör också göras möjligt för att säkerställa en bredare integration av energibärare och att de används så kostnadseffektivt som möjligt. Krav på närmare samordning mellan systemansvariga för fjärrvärme och fjärrkyla, industri- och tjänstesektorn och lokala myndigheter skulle dessutom kunna underlätta den dialog och det samarbete som krävs för att utnyttja kostnadseffektivitetspotentialen hos spillvärme och spillkyla genom system för fjärrvärme och fjärrkyla.
- (72) Användningen av förnybara bränslen och förnybar el inom transportsektorn kan bidra till minskade koldioxidutsläpp i unionens transportsektor på ett kostnadseffektivt sätt och förbättra bland annat energidiversifieringen inom denna sektor och samtidigt främja innovation, ekonomisk tillväxt och sysselsättning i unionen och minska beroendet av energiimport. För att uppnå det skärpta mål för minskade växthusgasutsläpp som fastställts genom förordning (EU) 2021/1119 bör andelen förnybar energi som levereras till alla transportsätt i unionen höjas. Att låta medlemsstaterna välja mellan ett transportmål uttryckt som ett mål för minskning av växthusgasintensiteten eller ett mål uttryckt som en andel av användningen av förnybar energi ger medlemsstaterna en lämplig grad av flexibilitet att utforma sin strategi för minskade koldioxidutsläpp inom transportsektorn. Dessutom skulle införandet av ett kombinerat energibaserat mål för avancerade biodrivmedel och biogas och förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung, inbegripet en minimiandel för förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung, säkerställa en ökad användning av förnybara bränslen med minsta miljöpåverkan inom transportsätt som är svåra att elektrifiera, såsom sjöfart och luftfart. För att snabbstarta bränsleomställningen inom sjöfarten bör medlemsstater med kusthamnar sträva efter att säkerställa att andelen förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung av den totala mängd energi som levereras till sjöfartssektorn är minst 1,2 % från och med år 2030. Uppnåendet av dessa mål bör säkerställas genom skyldigheter för bränsleleverantörer samt genom andra åtgärder som fastställs i Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) 2023/1805⁽²⁷⁾ och (EU) 2023/2405⁽²⁸⁾. Särskilda skyldigheter för leverantörer av flygbränsle bör fastställas endast enligt förordning (EU) 2023/2405.
- (73) För att uppmuntra användningen av utbudet av förnybara bränslen i sektorn för internationell bunkring, där det är svårt att fasa ut fossila bränslen, bör förnybara bränslen som levereras för internationell bunkring inkluderas i den slutliga användningen av energi från förnybara energikällor inom transportsektorn vid beräkningen av transportmålen, och följaktligen bör bränslen som levereras för internationell bunkring inkluderas i den slutliga användningen av energikällor inom transportsektorn. Sjöfart står dock för en stor andel av den slutliga energianvändningen (brutto) för vissa medlemsstater. Med hänsyn till de nuvarande tekniska och rättsliga begränsningar som förhindrar kommersiell användning av biodrivmedel inom sjöfarten är det lämpligt att genom undantag från kravet att inbegripa all energi som levereras till sjöfarten, i syfte att beräkna särskilda transportmål, tillåta medlemsstaterna sätta ett tak för energi som levereras för sjötransporter på 13 % av sin slutliga energianvändning (brutto) i en medlemsstat. För medlemsstater där den slutliga energianvändningen (brutto) inom sjötransportsektorn är oproportionerligt hög, det vill säga mer än en tredjedel av den i väg- och järnvägstransportsektorerna, bör taket vara 5 %. Vid beräkningen av det övergripande målet för förnybar energi bör man med beaktande av särdragen för internationell bunkring när det gäller de bränslen som levereras dit emellertid bara inkludera dessa i en medlemsstats slutliga energianvändning (brutto) om de är förnybara.

⁽²⁷⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1805 av den 13 september 2023 om användning av förnybara och koldioxidsnåla bränslen för sjötransport och om ändring av direktiv 2009/16/EG (EUT L 234, 22.9.2023, s. 48).

⁽²⁸⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/2405 av den 18 oktober 2023 om säkerställande av lika villkor för hållbar lufttransport (ReFuelEU Aviation) (OJ L, 2023/2405, 31.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2405/oj>).

- (74) Elektromobilitet kommer att spela en viktig roll för minskade koldioxidutsläpp i transportsektorn. För att främja den fortsatta utvecklingen av elektromobilitet bör medlemsstaterna inrätta en kreditmekanism som gör det möjligt för operatörer av laddningspunkter som är tillgängliga för allmänheten att genom att tillhandahålla förnybar el bidra till fullgörandet av den skyldighet som medlemsstaterna har infört för bränsleleverantörer. Medlemsstaterna bör kunna inkludera privata laddningspunkter i den kreditmekanismen om det kan påvisas att den förnybara el som levereras till dessa privata laddningspunkter endast tillhandahålls elfordon. Samtidigt som el inom transportsektorn stöds genom en sådan mekanism är det viktigt att medlemsstaterna fortsätter att hålla en hög ambitionsnivå för utfasningen av fossila bränslen i sin mix av flytande bränslen, framför allt i transportsektorer där det är svårt att fasa ut fossila bränslen, såsom sjöfart och luftfart, där direkt elektrifiering är mycket svårare.
- (75) Förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung, inbegripet vätgas, kan användas som råvara eller energikälla för industriella och kemiska processer och inom sjöfart och luftfart, för utfasning av fossila bränslen i sektorer där direkt elektrifiering inte är tekniskt möjlig eller konkurrenskraftig. De kan också användas för energilagring för att om nödvändigt balansera energisystemet, och spelar därmed en viktig roll för integrering av energisystem.
- (76) Unionens politik för förnybar energi syftar till att bidra till uppnåendet av unionens mål för begränsning av klimatförändringar med avseende på att minska utsläppen av växthusgaser. För att uppnå det målet är det viktigt att även bidra till bredare miljömål, särskilt förebyggande av förlust av biologisk mångfald, där den indirekta ändring av markanvändningen som hänger samman med produktionen av vissa biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassabränslen har en negativ inverkan. Att bidra till dessa klimat- och miljömål utgör en viktig och långvarig generationsöverskridande angelägenhet för unionens medborgare och unionslagstiftarna. Unionen bör sålunda främja dessa bränslen i mängder som åstadkommer balans mellan den nödvändiga ambitionen och behovet av att undvika att bidra till direkt eller indirekt förändrad markanvändning. Det sätt på vilket målet för transportsektorn beräknas bör inte påverka de gränser som fastställts för hur vissa bränslen som framställs av livsmedels- och fodergrödor å ena sidan och bränslen med hög risk för indirekt ändring av markanvändning å andra sidan räknas in med avseende på det målet. För att inte skapa incitament att använda biodrivmedel och biogas som produceras från livsmedels- och fodergrödor inom transportsektorn, och med beaktande av den inverkan som kriget mot Ukraina har på livsmedels- och fodertillgången, bör dessutom medlemsstaterna även i fortsättningen kunna välja om biodrivmedel och biogas som produceras från livsmedels- och fodergrödor ska räknas in med avseende på målet för transportsektorn eller inte. Om de inte räknar in dem bör medlemsstaterna välja att minska det energibaserade målet eller sänka målet för minskning av växthusgasintensiteten i enlighet med detta, förutsatt att biodrivmedel som produceras från livsmedels- och fodergrödor minskar växthusgasutsläppen med 50 %, vilket motsvarar de typiska värden som anges i en bilaga till detta direktiv för minskningen av växthusgasutsläpp från de mest relevanta produktionskedjorna för biodrivmedel som produceras från livsmedels- och fodergrödor samt den minimitröskel för minskningar av växthusgasutsläpp som är tillämplig på de flesta anläggningar som producerar sådana biodrivmedel.
- (77) För att säkerställa att en ökande mängd växthusgasutsläpp sparas in genom användningen av biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassabränslen och för att hantera potentiella indirekta effekter av främjandet av sådana bränslen, såsom avskogning, bör kommissionen se över nivån på den maximala andelen av det globala produktionsområdets genomsnittliga årliga utvidgning till mark med stora kollager på grundval av objektiva och vetenskapligt baserade kriterier och med beaktande av unionens klimatrelaterade mål och åtaganden, och bör, när så är nödvändigt, föreslå ett nytt tröskelvärde på grundval av resultaten av översynen. Vidare bör kommissionen bedöma möjligheten att utforma en påskyndad utvecklingsbana för att fasa ut sådana bränslens bidrag till målen för förnybar energi, för att maximera minskningen av växthusgasutsläppen.
- (78) Att fastställa målet för transportsektorn som ett mål för minskning av växthusgasintensiteten gör det nödvändigt att tillhandahålla en metod som tar hänsyn till att olika typer av energi från förnybara källor minskar utsläppen av växthusgaser i olika mängd och därför bidrar till ett visst mål på olika sätt. Förnybar el bör anses ge nollutsläpp av växthusgaser, vilket innebär att den minskar utsläppen av växthusgaser med 100 % jämfört med el som produceras från fossila bränslen. Detta kommer att skapa incitament för användning av förnybar el, eftersom det är osannolikt att så stora minskningar av växthusgasutsläpp skulle kunna uppnås med förnybara bränslen och återvunna kolbaserade bränslen. Elektrifiering som bygger på förnybara energikällor skulle därför bli det effektivaste sättet att

minska koldioxidutsläppen från vägtransporter. För att dessutom främja användningen av förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung inom transportsätten luftfart och sjöfart, som är svåra att elektrifiera, är det lämpligt att införa en multiplikator för bränslen som levereras inom dessa transportsätt när de räknas med i de specifika målen för dessa bränslen.

- (79) Direkt elektrifiering av slutanvändarsektorer, inbegripet transportsektorn, bidrar till systemeffektiviteten och underlättar övergången till ett energisystem som bygger på förnybar energi. Den är således i sig ett effektivt sätt att minska utsläppen av växthusgaser. Det är därför inte nödvändigt att skapa en ram för additionalitet som specifikt ska tillämpas på förnybar el som levereras till elfordon inom transportsektorn. Vidare kan solenergidrivna elfordon lämna ett avgörande bidrag till utfasningen av fossila bränslen i den europeiska transportsektorn.
- (80) Eftersom förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung ska räknas som förnybar energi oavsett i vilken sektor de används, bör reglerna för att fastställa deras förnybara karaktär när de produceras från el, vilka endast var tillämpliga på dessa bränslen när de användes inom transportsektorn, utvidgas till att omfatta alla förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung, oavsett i vilken sektor de används.
- (81) Förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung är viktiga för att öka andelen förnybar energi i sektorer som förväntas förlita sig på gasformiga och flytande bränslen på lång sikt, inbegripet för industriell användning och tunga transporter. Senast den 1 juli 2028 bör kommissionen bedöma effekterna av den metod som fastställer när el som används för produktion av förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung kan anses vara helt förnybar, inbegripet effekten av additionalitet och tidsmässig och geografisk korrelation avseende produktionskostnaderna, minskningen av växthusgasutsläpp och energisystemet, och bör lämna in en rapport till Europaparlamentet och rådet. Rapporten bör särskilt behöva bedöma konsekvenserna i fråga om hur tillgängliga och ekonomiskt överkomliga förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung är för industri- och transportsektorerna och i fråga om unionens förmåga att uppnå sina mål för förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung, med beaktande av unionsstrategin för importerad och inhemsk vätgas, och samtidigt minimera ökningen av växthusgasutsläppen i elsektorn och i energisystemet i stort. Om det i rapporten konstateras att metoden inte säkerställer tillräcklig tillgänglighet och ekonomisk överkomlighet och inte väsentligen bidrar till minskade växthusgasutsläpp, integrering av energisystem och uppnående av unionens mål för 2030 för förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung, bör kommissionen se över unionsmetoden och vid behov anta en delegerad akt för att ändra metoden och göra nödvändiga justeringar av kriterierna i syfte att underlätta utbyggnaden av vätgasindustrin.
- (82) För att säkerställa högre miljöeffektivitet i unionens hållbarhetskriterier och kriterier för minskade växthusgasutsläpp för fasta biomassabränslen i anläggningar som producerar värme, el och kyla bör minimitröskeln för att tillämpa dessa kriterier sänkas från nuvarande 20 MW till 7,5 MW.
- (83) Direktiv (EU) 2018/2001 stärkte ramen för hållbar bioenergi och minskade växthusgasutsläppen genom att fastställa kriterier för alla slutanvändarsektorer. I direktivet fastställdes särskilda regler för biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassabränslen som produceras från skogsbiomassa, vilket kräver hållbar skördeverksamhet och redovisning av utsläpp som orsakas av ändrad markanvändning. I överensstämmelse med målen om att bevara den biologiska mångfalden och förhindra förstörelse av livsmiljöer enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 92/43/EEG, direktiv 2000/60/EG, direktiv 2008/56/EG⁽²⁹⁾ och direktiv 2009/147/EG, är det nödvändigt att uppnå det ökade skyddet av livsmiljöer som är särskilt kolrika och har särskilt stor biologisk mångfald, såsom urskog och gammal skog, skogar med stor biologisk mångfald, gräsmarker, torvmarker och hedmarker. Därför bör undantag och begränsningar införas för anskaffning av skogsbiomassa från dessa områden, i linje med strategin för biodrivmedel,

⁽²⁹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/56/EG av den 17 juni 2008 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på havsmiljöpolitikens område (Ramdirektiv om en marin strategi) (EUT L 164, 25.6.2008, s. 19).

flytande biobränslen och biomassabränslen som produceras från agrobiomassa, utom när den riskbaserade metoden föreskriver nödvändiga undantag och begränsningar och operatörerna ger nödvändiga försäkringar. Dessutom bör kriterierna för minskade växthusgasutsläpp, med lämpliga övergångsperioder av skäl som rör investeringssäkerhet, även gradvis gälla för befintliga biomassabaserade anläggningar, för att säkerställa att produktionen av bioenergi i alla sådana anläggningar leder till minskade växthusgasutsläpp jämfört med energi som produceras från fossila bränslen.

- (84) Hållbarhetskriterierna avseende skörd av skogsbiomassa bör specificeras ytterligare, i linje med principerna för hållbart skogsbruk. Dessa specifikationer bör syfta till att stärka och förtydliga den riskbaserade metoden för skogsbiomassa, samtidigt som medlemsstaterna får proportionerliga bestämmelser som möjliggör riktade anpassningar för metoder som kan vara lokalt lämpliga.
- (85) Medlemsstaterna bör säkerställa att deras användning av skogsbiomassa för energiproduktion är förenlig med deras skyldigheter enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/841⁽³⁰⁾. För detta ändamål bör medlemsstaterna göra framåtblickande bedömningar och genomföra nödvändiga åtgärder som kompletterar deras befintliga skyldigheter enligt förordning (EU) 2018/1999.
- (86) Med hänsyn till de yttersta randområdenas särskilda situation, som avses i artikel 349 i EUF-fördraget och som i energisektorn kännetecknas av isolering, begränsat utbud och beroende av fossila bränslen, bör det föreskrivas att det undantag som ger medlemsstaterna möjlighet att anta särskilda kriterier för att säkerställa berättigande till ekonomiskt stöd för användning av vissa biomassabränslen i dessa områden även ska omfatta flytande biobränslen och biodrivmedel. Alla särskilda kriterier bör vara objektivt motiverade av skäl som avser det berörda yttersta randområdets energiberoende samt säkerställandet av en smidig övergång till hållbarhetskriterierna, energieffektivitetskriterierna och kriterierna för minskade växthusgasutsläpp i det berörda yttersta randområdet i enlighet med direktiv (EU) 2018/2001.
- (87) Unionen är fast besluten att förbättra den miljömässiga, ekonomiska och sociala hållbarheten i produktionen av biomassabränsle. Detta direktiv kompletterar andra unionslagstiftningsakter, särskilt lagstiftningsakter om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet, som fastställer krav på tillbörlig aktsamhet i värdekedjan med avseende på negativa effekter för de mänskliga rättigheterna eller miljön.
- (88) För att minska den administrativa bördan för producenter av förnybara bränslen och återvunna kolbaserade bränslen och för medlemsstater där kommissionen genom en genomförandeakt har erkänt att frivilliga eller nationella system ger belägg för eller tillhandahåller korrekta uppgifter om efterlevnad av hållbarhetskriterierna och kriterierna för minskade växthusgasutsläpp samt andra krav som fastställs i ändringsbestämmelserna som anges i detta direktiv, bör medlemsstaterna godta resultaten av certifieringar utfärdade av system som omfattas av kommissionens erkännande. För att minska bördan för små anläggningar bör medlemsstaterna kunna få inrätta en förenklad frivillig kontrollmekanism för anläggningar med en sammanlagd tillförd effekt på mellan 7,5 MW och 20 MW.
- (89) För att minska riskerna och bättre förebygga bedrägerier i leveranskedjorna för bioenergi och återvunna kolbaserade bränslen föreskriver direktiv (EU) 2018/2001 värdefulla tillägg när det gäller insyn, spårbarhet och tillsyn. I detta sammanhang syftar den unionsdatabas som ska inrättas av kommissionen till att göra det möjligt att spåra flytande och gasformiga förnybara bränslen och återvunna kolbaserade bränslen. Databasens räckvidd bör utvidgas från transportsektorn till att omfatta alla andra slutanvändarsektorer där sådana bränslen används. En sådan utvidgning är tänkt att på ett avgörande sätt bidra till en omfattande övervakning av produktionen och konsumtionen av dessa bränslen och minska riskerna för dubbelräkning eller oriktigheter längs de leveranskedjor som omfattas av unionsdatabasen. För att undvika risken för dubbla anspråk på samma förnybara gas bör dessutom en ursprungsgaranti som utfärdats för varje leverans av förnybar gas som registrerats i databasen annulleras. Denna databas bör göras tillgänglig för allmänheten på ett öppet, transparent och användarvänligt sätt, samtidigt som principerna om skydd av privata och kommersiellt känsliga uppgifter respekteras. Kommissionen bör offentliggöra

⁽³⁰⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/841 av den 30 maj 2018 om inbegripande av utsläpp och upptag av växthusgaser från markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk i ramen för klimat- och energipolitiken fram till 2030 och om ändring av förordning (EU) nr 525/2013 och beslut nr 529/2013/EU (EUT L 156, 19.6.2018, s. 1).

årliga rapporter om den information som rapporteras i unionsdatabasen, inbegripet mängden av samt det geografiska ursprunget och råvarutypen för biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassabränslen. Kommissionen och medlemsstaterna bör sträva efter att länka samman unionsdatabasen och befintliga nationella databaser för att möjliggöra en smidig övergång och databasernas dubbelriktning. Som ett komplement till den förstärkningen av öppenheten och spårbarheten för enskilda leveranser av råvaror och bränslen i leveranskedjan innebär den nyligen antagna kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/996⁽³¹⁾ en skärpning av revisionskraven för certifieringsorganen och en utökning av befogenheterna för offentlig tillsyn av certifieringsorganen, inbegripet en möjlighet för behöriga myndigheter att få tillgång till ekonomiska aktörers handlingar och lokaler vid sina tillsynskontroller. Därigenom har integriteten i ramen för kontroll i direktiv (EU) 2018/2001 stärkts avsevärt genom att certifieringsorganens och unionsdatabasens granskning har kompletterats med kontroll- och tillsynskapacitet vid medlemsstaternas behöriga myndigheter. Det rekommenderas starkt att båda möjligheterna till offentlig tillsyn utnyttjas.

- (90) Kommissionen och medlemsstaterna bör kontinuerligt anpassa sig till bästa administrativa praxis och vidta alla lämpliga åtgärder för att förenkla genomförandet av direktiv (EU) 2018/2001, och således minska efterlevnads-kostnaderna för inblandade aktörer och berörda sektorer.
- (91) Lämpliga bestämmelser om bedrägeribekämpning måste fastställas, särskilt när det gäller användningen av avfallsbaserade råvaror eller biomassa som konstaterats medföra hög risk för indirekt förändrad markanvändning. Eftersom det är nödvändigt att upptäcka och förebygga bedrägerier för att förhindra illojal konkurrens och ohejdad avskogning, inbegripet i tredjeländer, bör ett krav på fullständig och certifierad spårbarhet av dessa råvaror införas.
- (92) Direktiv (EU) 2018/2001 bör därför ändras i enlighet med detta.
- (93) I förordning (EU) 2018/1999 görs flera hänvisningar till det bindande målet på unionsnivå om minst 32 % för andelen förnybar energi som används i unionen 2030. Eftersom detta mål måste höjas för att effektivt bidra till ambitionen att minska utsläppen av växthusgaser med 55 % fram till 2030, bör dessa hänvisningar ändras. Eventuella ytterligare planerings- och rapporteringskrav kommer inte att skapa något nytt planerings- och rapporteringssystem, utan bör omfattas av den befintliga ramen för planering och rapportering enligt den förordningen.
- (94) Tillämpningsområdet för Europaparlamentets och rådets direktiv 98/70/EG⁽³²⁾ bör ändras för att undvika en överlappning när det gäller regleringsmässiga krav i fråga om målen för minskade koldioxidutsläpp från transportsektorn och för anpassning till direktiv (EU) 2018/2001.
- (95) Definitionerna i direktiv 98/70/EG bör anpassas till dem som fastställs i direktiv (EU) 2018/2001 för att undvika att olika definitioner tillämpas enligt dessa två rättsakter.
- (96) Skyldigheterna avseende minskning av växthusgasutsläpp och användning av biodrivmedel i direktiv 98/70/EG bör utgå för att rationalisera och undvika överlappande reglering när det gäller de skärpta krav på minskade koldioxidutsläpp från transportsektorn som föreskrivs i direktiv (EU) 2018/2001.
- (97) De skyldigheter avseende övervakningen av och rapporteringen om minskningar av växthusgasutsläpp som fastställs i direktiv 98/70/EG bör utgå för att undvika överlappande reglering av rapporteringsskyldigheter.

⁽³¹⁾ Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/996 av den 14 juni 2022 om regler för att verifiera hållbarhet och kriterier för minskade växthusgasutsläpp och kriterier för låg risk för indirekt ändring av markanvändning (EUT L 168, 27.6.2022, s. 1).

⁽³²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 98/70/EG av den 13 oktober 1998 om kvaliteten på bensin och dieselbränslen och om ändring av rådets direktiv 93/12/EEG (EGT L 350, 28.12.1998, s. 58).

- (98) Rådets direktiv (EU) 2015/652 ⁽³³⁾, som innehåller närmare regler för ett enhetligt genomförande av artikel 7a i direktiv 98/70/EG, bör upphävas, eftersom det blir obsolet genom att artikel 7a i direktiv 98/70/EG upphävs genom det här direktivet.
- (99) När det gäller biobaserade komponenter i dieselbränsle begränsar hänvisningen i direktiv 98/70/EG till dieselbränsle B7, det vill säga dieselbränsle med en halt av upp till 7 % fettsyrametylestrar (FAME), tillgängliga alternativ för att uppnå högre mål för inblandning av biodrivmedel enligt direktiv (EU) 2018/2001. Detta beror på att nästan hela unionens försörjning av dieselbränsle redan är av kategori B7. Den maximala andelen biobaserade komponenter bör därför ökas från 7 % till 10 %. För att upprätthålla marknadstillväxten för B10, det vill säga dieselbränsle som innehåller upp till 10 % FAME, krävs en unionstäckande B7-skyddsnivå på 7 % FAME i dieselbränsle på grund av den betydande andel icke B10-kompatibla fordon som förväntas finnas i fordonsparken senast 2030. Detta bör återspeglas i artikel 4.1 andra stycket i direktiv 98/70/EG.
- (100) Övergångsbestämmelser bör möjliggöra en fortsatt datainsamling under ordnade former och ett uppfyllande av rapporteringsskyldigheterna med avseende på de artiklar i direktiv 98/70/EG som utgår genom det här direktivet.
- (101) Eftersom målen för detta direktiv, nämligen minskade utsläpp av växthusgaser, minskat energiberoende och lägre energipriser, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av åtgärdens omfattning, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.
- (102) I enlighet med den gemensamma politiska förklaringen av den 28 september 2011 från medlemsstaterna och kommissionen om förklarande dokument ⁽³⁴⁾ har medlemsstaterna åtagit sig att, när det är motiverat, låta anmälan av införlivandeåtgärder åtföljas av ett eller flera dokument som förklarar förhållandet mellan de olika delarna i direktivet och motsvarande delar i de nationella instrumenten för införlivande. När det gäller detta direktiv anser lagstiftarna att översändandet av sådana dokument är motiverat, särskilt till följd av domstolens dom i målet kommissionen mot Belgien ⁽³⁵⁾ (mål C-543/17).
- (103) För att kompensera för den regelbörda som införs genom detta direktiv för medborgare, förvaltningar och företag bör kommissionen se över regelverket inom de berörda sektorerna i linje med principen ”en in, en ut”, i enlighet med kommissionens meddelande av den 29 april 2021 med titeln *Bättre lagstiftning: Samarbete för att skapa bättre lagar*.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Ändringar av direktiv (EU) 2018/2001

Direktiv (EU) 2018/2001 ska ändras på följande sätt:

1. I artikel 2 ska andra stycket ändras på följande sätt:

- a) Led 1 ska ersättas med följande:

”1. *energi från förnybara energikällor eller förnybar energi*: energi från förnybara, icke-fossila energikällor, det vill säga vindenergi, solenergi (termisk solenergi och fotovoltaisk solenergi) och geotermisk energi, osmotisk energi, omgivningsenergi, tidvattensenergi, vågenergi och annan havsenergi, vattenkraft, biomassa, deponigas, gas från avloppsreningsverk samt biogas.

⁽³³⁾ Rådets direktiv (EU) 2015/652 av den 20 april 2015 om fastställande av beräkningsmetoder och rapporteringskrav i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 98/70/EG om kvaliteten på bensin och dieselbränslen (EUT L 107, 25.4.2015, s. 26).

⁽³⁴⁾ EUT C 369, 17.12.2011, s. 14.

⁽³⁵⁾ Domstolens dom av den 8 juli 2019, kommissionen mot Belgien, C-543/17, ECLI: EU: C:2019:573.

1a. *rundvirke av industriktvalitet*: sågtimmer, fanértimmer, massaved (i rund form eller kluven) samt allt annat rundvirke som är lämpligt för industriändamål, utom rundvirke vars egenskaper, såsom art, dimensioner, raket och kvisttätet, gör det olämpligt för industriell användning, såsom det definieras och vederbörligen motiveras av medlemsstaterna enligt relevanta skogliga och marknadsmässiga förutsättningar.”

b) Led 4 ska ersättas med följande:

”4. *slutlig energianvändning (brutto)*: energiprodukter som för energiändamål levereras till industrin, transportsektorn, hushållen, tjänstesektorn, inklusive offentliga tjänster, jordbruket, skogsbruket och fiskerinäringen, användning av el och värme inom energisektorn i samband med produktion av el och värme, samt förluster av el och värme vid distribution och överföring.”

c) Följande led ska införas:

”9a. *accelerationsområde för förnybar energi*: en särskild plats eller ett särskilt område, på land, till havs eller på inlandsvatten, som av en medlemsstat har utsetts som särskilt lämplig eller lämpligt för uppförande av verk för förnybar energi.

9b. *solenergiutrustning*: utrustning som omvandlar solenergi till värmeenergi eller elektrisk energi, särskilt solvärme- och solcellsutrustning.”

d) Följande led ska införas:

”14a. *elområde*: ett elområde enligt definitionen i artikel 2.65 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 (*).

14b. *innovativ teknik för förnybar energi*: teknik för produktion av förnybar energi som på åtminstone ett sätt förbättrar jämförbar aktuell teknik för förnybar energi eller som gör det möjligt att utnyttja teknik för förnybar energi som inte är fullt kommersialiserad eller som inbegriper en tydlig risknivå.

14c. *smart mätarsystem*: ett smart mätarsystem enligt definitionen i artikel 2.23 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/944 (**).

14d. *laddningspunkt*: en laddningspunkt enligt definitionen i artikel 2.48 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1804 (***).

14e. *marknadsaktör*: en marknadsaktör enligt definitionen i artikel 2.25 i förordning (EU) 2019/943.

14f. *elmarknad*: elmarknader enligt definitionen i artikel 2.9 i direktiv (EU) 2019/944.

14g. *batteri för hemmabruk*: ett fristående uppladdningsbart batteri med en nominell kapacitet på mer än 2 kWh som är lämpligt att installera och använda i en bostadsmiljö.

14h. *elfordonsbatteri*: elfordonsbatteri enligt definitionen i artikel 3.1.14 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1542 (****).

14i. *industribatteri*: ett industribatteri enligt definitionen i artikel 3.1.13 i förordning (EU) 2023/1542.

14j. *hälsotillstånd*: hälsotillstånd enligt definitionen i artikel 3.1.28 i förordning (EU) 2023/1542

14k. *laddningsstatus*: laddningsstatus enligt definitionen i artikel 3.1.27 i förordning (EU) 2023/1542

- 14l. *effektbörvärde*: den dynamiska information som finns i batteriets styrsystem och som anger vilka effektinställningar batteriet optimalt bör ha under en uppladdning eller urladdning för att dess hälsotillstånd och operativa användning ska optimeras.
- 14m. *smart laddning*: en laddningsfunktion där intensiteten på den elektricitet som överförs till batteriet justeras dynamiskt, baserat på information som tas emot genom elektronisk kommunikation.
- 14n. *tillsynsmyndighet*: en tillsynsmyndighet enligt definitionen i artikel 2.2 i direktiv (EU) 2019/943.
- 14o. *dubbelriktad laddning*: dubbelriktad laddning enligt definitionen i artikel 2.11 i förordning (EU) 2023/1804.
- 14p. *normal laddningspunkt*: en normal laddningspunkt enligt definitionen i artikel 2.37 i förordning (EU) 2023/1804.
- 14q. *avtal om köp av förnybar energi*: ett avtal enligt vilket en fysisk eller juridisk person avtalar om att köpa förnybar energi direkt från en producent, vilket omfattar, men inte är begränsat till, avtal om köp av förnybar el och avtal om köp av förnybar värme och kyla”.

- (*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 av den 5 juni 2019 om den inre marknaden för el (EUT L 158, 14.6.2019, s. 54).
- (**) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU (EUT L 158, 14.6.2019, s. 125).
- (***) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1804 av den 13 september 2023 om utbyggnad av infrastruktur för alternativa drivmedel och om upphävande av direktiv 2014/94/EU (EUT L 234, 22.9.2023, s. 1).
- (****) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1542 av den 12 juli 2023 om batterier och förbrukade batterier, om ändring av direktiv 2008/98/EG och förordning (EU) 2019/1020 och om upphävande av direktiv 2006/66/EG (EUT L 191, 28.7.2023, s. 1).

e) Följande led ska införas:

- ”18a. *industri*: företag och produkter som omfattas av avdelningarna B, C och F och av avdelning J huvudgrupp 63 i den statistiska näringsgrensindelningen (Nace REV.2), enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1893/2006 (*).
- 18b. *icke-energirelaterat ändamål*: användning av bränslen som råmaterial i en industriprocess i stället för användning av bränslen för energiproduktion.

- (*) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1893/2006 av den 20 december 2006 om fastställande av den statistiska näringsgrensindelningen Nace rev. 2 och om ändring av rådets förordning (EEG) nr 3037/90 och vissa EG-förordningar om särskilda statistikområden (EUT L 393, 30.12.2006, s. 1).”

f) Följande led ska införas:

- ”22a. *förnybara bränslen*: biodrivmedel, flytande biobränslen, biomassabränslen och förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung.
- 22b. *energieffektivitet först*: energieffektivitet först enligt definitionen i artikel 2.18 i förordning (EU) 2018/1999.”

g) Led 36 ska ersättas med följande:

- ”36. *förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung*: flytande och gasformiga bränslen vilkas energiinnehåll hämtas från andra förnybara energikällor än biomassa.”

h) Följande led ska införas:

- "44a. *skogsplantage*: planterad skog enligt definitionen i artikel 2.11 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1115 (*).
- 44b. *osmotisk energi*: energi som skapas naturligt genom skillnaden i salthalt mellan två vätskor, såsom sötvatten och saltvatten.
- 44c. *systemeffektivitet*: val av energieffektiva lösningar om de också möjliggör en kostnadseffektiv utvecklingsbana för utfasning av fossila bränslen, ytterligare flexibilitet och en effektiv resursanvändning.
- 44d. *samlokaliserad energilagring*: en energilagringsanläggning kombinerad med en anläggning som producerar förnybar energi, vilka är anslutna till samma nätanslutningspunkt.
- 44e. *solenergidrivet elfordon*: ett motorfordon försett med ett framdrivningssystem som innehåller enbart icke-perifera elektriska maskiner som energiomvandlare med ett elektriskt uppladdningsbart energilagringssystem, som kan laddas externt, och även försett med fordonsintegrerade solcellspaneler.

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1115 av den 31 maj 2023 om tillhandahållande på unionsmarknaden och export från unionen av vissa råvaror och produkter som är förknippade med avskogning och skogsförstörelse och om upphävande av förordning (EU) nr 995/2010 (EUT L 150, 9.6.2023, s. 206)."

2. Artikel 3 ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 1 ska ersättas med följande:

"1. Medlemsstaterna ska gemensamt säkerställa att andelen energi från förnybara energikällor i unionens slutliga energianvändning (brutto) år 2030 är minst 42,5 %.

Medlemsstaterna ska gemensamt sträva efter att öka andelen energi från förnybara energikällor i unionens slutliga energianvändning (brutto) år 2030 till minst 45 %.

Medlemsstaterna ska fastställa ett vägledande mål för innovativ teknik för förnybar energi på minst 5 % av nyinstallerad kapacitet för förnybar energi senast 2030."

b) Punkt 3 ska ersättas med följande:

"3. Medlemsstaterna ska vidta åtgärder för att säkerställa att energi från biomassa produceras på ett sätt som minimerar otillbörliga snedvridande effekter på marknaden för biomassaråvaror och en negativ effekt på den biologiska mångfalden, miljön och klimatet. För detta ändamål ska de ta hänsyn till avfallshierarkin enligt artikel 4 i direktiv 2008/98/EG och säkerställa tillämpningen av principen om kaskadanvändning av biomassa, med fokus på stödssystem och med vederbörlig hänsyn till nationella särdrag.

Medlemsstaterna ska utforma stödssystem för energi från biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassabränslen på ett sätt som inte ger incitament till ohållbara produktionskedjor och inte snedvrider konkurrensen med materialsektorerna, för att säkerställa att träbiomassa används utifrån sitt högsta ekonomiska och miljömässiga mervärde i prioriteringsordningen

- a) träbaserade produkter,
- b) förlängning av träbaserade produkters livslängd,
- c) återanvändning,
- d) återvinning,
- e) bioenergi, och
- f) bortskaffande.

3a. Medlemsstaterna får avvika från den princip om kaskadanvändning av biomassa som avses i punkt 3 där det behövs för att trygga energiförsörjningen. Medlemsstaterna får också avvika från den principen där den lokala industrin i kvantitativt eller tekniskt hänseende inte kan använda skogsbiomassa utifrån ett ekonomiskt och miljömässigt mervärde som är högre än energiproduktion, för råvaror från

- a) nödvändig skogsförvaltningsverksamhet som syftar till att säkerställa förkommersiell gallring eller som utförs i enlighet med nationell rätt om förebyggande av okontrollerade skogsbränder i högriskområden,
- b) förtida avverkning till följd av dokumenterade naturliga störningar, eller
- c) avverkning av vissa skogar vars egenskaper inte är lämpade för lokala bearbetningsanläggningar.

3b. Medlemsstaterna ska, högst en gång om året, till kommissionen lämna en sammanfattning av avvikelserna från principen om kaskadanvändning av biomassa enligt punkt 3, tillsammans med skälen för sådana avvikelser och en angivelse av det geografiska område på vilket de är tillämpliga. Kommissionen ska offentliggöra de meddelanden som mottagits och får utfärda ett offentligt yttrande om vilket som helst av dem.

3c. Medlemsstaterna ska inte bevilja direkt ekonomiskt stöd för

- a) användning av sågtimmer, fanértimmer, rundvirke av industrikvalitet, stubbar och rötter för att producera energi,
- b) produktion av förnybar energi vid förbränning av avfall, om inte skyldigheterna avseende separat insamling i direktiv 2008/98/EG har uppfyllts.

3d. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 3, ska medlemsstaterna inte bevilja något nytt stöd eller förnya något stöd för produktion av el från skogsbiomassa i anläggningar som enbart producerar el, såvida inte sådan el uppfyller minst ett av följande villkor:

- a) Den produceras i en region som identifierats i en territoriell plan för en rättvis omställning som fastställts i enlighet med artikel 11 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1056 (*) på grund av dess beroende av fasta fossila bränslen, och den uppfyller de relevanta kraven i artikel 29.11 i detta direktiv.
- b) Den produceras med hjälp av avskiljning och lagring av koldioxid från biomassa och uppfyller kraven i artikel 29.11 andra stycket.
- c) Den produceras i något av de yttersta randområdena enligt artikel 349 i EUF-fördraget, under en begränsad period med målet att i största möjliga utsträckning fasa ut användningen av skogsbiomassa utan att det påverkar tillgången till säker och trygg energiförsörjning.

Senast 2027 ska kommissionen offentliggöra en rapport om effekterna av medlemsstaternas stödssystem för biomassa, inbegripet om den biologiska mångfalden, klimatet och miljön, och eventuella snedvridningar av marknaden, och den ska bedöma möjligheten till ytterligare begränsningar när det gäller stödssystem för biomassa.

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1056 av den 24 juni 2021 om inrättande av Fonden för en rättvis omställning (EUT L 231, 30.6.2021, s. 1)."

- c) Följande punkt ska införas:

"4a. Medlemsstaterna ska inrätta en ram, som får inbegripa stödssystem och åtgärder som underlättar användningen av avtal om köp av förnybar el, som möjliggör utbyggnad av förnybar el på en nivå som är förenlig med medlemsstatens nationella bidrag enligt punkt 2 i denna artikel och i en takt som är förenlig med de vägledande utvecklingsbanor som avses i artikel 4 a.2 i förordning (EU) 2018/1999. Den ramen ska särskilt ta itu med de kvarstående hindren för en hög andel av försörjning med förnybar el, inbegripet de som är relaterade till tillståndsförfaranden, och för utveckling av nödvändig infrastruktur för överföring, distribution och lagring, inbegripet samlokaliserad energilagring. Vid utformningen av denna ram ska medlemsstaterna beakta den ytterligare förnybara el som krävs för att tillgodose efterfrågan inom transport-, industri-, bygg-, värme- och

kylsektorerna och för att producera förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung. Medlemsstaterna får i de integrerade nationella energi- och klimatplaner som de lämnar in enligt artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999 och i de integrerade nationella energi- och klimatplaners lägesrapporter som de lämnar in enligt artikel 17 i den förordningen inkludera en sammanfattning av styrmedel och åtgärder inom ramen respektive en bedömning av genomförandet av dessa.”

3. Artikel 7 ska ändras på följande sätt:

a) I punkt 1 ska andra stycket ersättas med följande:

”Avseende första stycket a, b eller c ska gas och el från förnybara energikällor bara räknas med i ett av alternativen vid beräkningen av den slutliga energianvändningen (brutto) från förnybara energikällor.

Energi som produceras från förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung ska räknas in i den sektor – el, uppvärmning, kylning eller transport – där den används.

Utan att det påverkar tillämpningen av tredje stycket får medlemsstaterna, via särskilda samarbetsavtal, komma överens om att alla eller en del av de förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung som används i en medlemsstat ska räknas in i andelen slutlig energianvändning (brutto) från förnybara energikällor i den medlemsstat där dessa bränslen produceras. För att övervaka att samma förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung inte räknas med i både den medlemsstat där de produceras och i den medlemsstat där de används och för att registrera den mängd som räknas med, ska medlemsstaterna underrätta kommissionen om sådana samarbetsavtal. Ett sådant samarbetsavtal ska inkludera mängden förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung som ska räknas totalt och för varje medlemsstat samt den dag då samarbetsavtalet ska börja löpa.”

b) I punkt 2 ska första stycket ersättas med följande:

”2. Vid tillämpning av punkt 1 första stycket a ska den slutliga elanvändningen (brutto) från förnybara energikällor beräknas som mängden el producerad i en medlemsstat från förnybara energikällor, inbegripet produktionen av el från egenanvändare av förnybar energi och gemenskaper för förnybar energi och el från förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung, med undantag av elproduktion från pumpkraftverk som använder vatten som tidigare pumpats upp och den el som används för att producera förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung.”

c) I punkt 4 ska led a ersättas med följande:

”a) Den slutliga användningen av energi från förnybara energikällor inom transportsektorn beräknas som summan av alla biodrivmedel, all biogas och alla förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung som används inom transportsektorn. Detta ska även omfatta förnybara bränslen som levereras till internationell bunkring.”

4. Artikel 9 ska ändras på följande sätt:

a) Följande punkt ska införas:

”1a. Senast den 31 december 2025 ska varje medlemsstat komma överens om att inrätta en samarbetsram för gemensamma projekt med en eller flera andra medlemsstater för produktion av förnybar energi enligt följande:

a) Senast den 31 december 2030 ska medlemsstaterna sträva efter att enas om att inrätta minst två gemensamma projekt.

b) Senast den 31 december 2033 ska medlemsstater med en årlig elanvändning på mer än 100 TWh sträva efter att enas om att inrätta ett tredje gemensamt projekt.

Identifieringen av gemensamma projekt för havsbaserad förnybar energi ska överensstämma med de behov som identifierats i de strategiska utvecklingsplaner på hög nivå för integrerade havsbaserade nät för varje havsområde som avses i artikel 14.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/869 (*) och den unionsomfattande tioåriga nätutvecklingsplan som avses i artikel 30.1 b i förordning (EU) 2019/943, men får gå utöver dessa behov och får inbegripa lokala och regionala myndigheter och privata företag.

Medlemsstaterna ska arbeta för en rättvis fördelning av kostnader och fördelar med gemensamma projekt. Medlemsstaterna ska för detta ändamål beakta alla relevanta kostnader för och fördelar med gemensamma projekt i det relevanta samarbetsavtalet.

Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om sådana samarbetsavtal, inbegripet den dag då de gemensamma projekten förväntas börja löpa. De projekt som finansieras med nationella bidrag inom ramen för unionens finansieringsmekanism för förnybar energi inrättad genom kommissionens genomförandeförordning (EU) 2020/1294 (**) ska anses uppfylla skyldigheterna enligt första stycket för de medlemsstater som deltar.

- (*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/869 av den 30 maj 2022 om riktlinjer för transeuropeisk energiinfrastruktur, om ändring av förordningarna (EG) nr 715/2009, (EU) 2019/942 och (EU) 2019/943 och direktiven 2009/73/EG och (EU) 2019/944, och om upphävande av förordning (EU) nr 347/2013 (EUT L 152, 3.6.2022, s. 45).
- (**) Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2020/1294 av den 15 september 2020 om unionens finansieringsmekanism för förnybar energi (EUT L 303, 17.9.2020, s. 1)."

b) Följande punkt ska införas:

"7a. På grundval av de vägledande målen för produktion av havsbaserad förnybar energi som ska byggas ut inom varje havsområde, fastställda i enlighet med artikel 14 i förordning (EU) 2022/869, ska de berörda medlemsstaterna offentliggöra information om de volymer av havsbaserad förnybar energi som de planerar att uppnå genom anbudsförfaranden, med beaktande av den tekniska och ekonomiska genomförbarheten för nätinfrastrukturen och den verksamhet som redan äger rum. Medlemsstaterna ska sträva efter att avsätta utrymme för projekt för havsbaserad förnybar energi i sina havsplaner, med beaktande av de verksamheter som redan äger rum i de berörda områdena. För att underlätta tillståndsgivning för gemensamma projekt för havsbaserad förnybar energi ska medlemsstaterna minska komplexiteten och öka effektiviteten och insynen i tillståndsprocessen, förbättra samarbetet sinsemellan och, när så är lämpligt, inrätta en gemensam kontaktpunkt. För att förbättra allmänhetens acceptans får medlemsstaterna inkludera gemenskaper för förnybar energi i gemensamma projekt för havsbaserad förnybar energi."

5. Artikel 15 ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 1 första stycket ska ersättas med följande:

"1. Medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella regler för godkännande, certifiering och licensiering som gäller för verk med tillhörande nät för överföring och distribution, som producerar el, värme eller kyla från förnybara energikällor, för processen att omvandla biomassa till biodrivmedel, flytande biobränslen, biomassabränslen eller andra energiprodukter, och för förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung är proportionella och nödvändiga och bidrar till tillämpningen av principen om energieffektivitet först."

b) Punkterna 2 och 3 ska ersättas med följande:

"2. Medlemsstaterna ska exakt definiera tekniska specifikationer som ska uppfyllas av utrustning och system för energi från förnybara energikällor för att de ska omfattas av stödsystemen och kunna komma i fråga för offentlig upphandling. Om det finns harmoniserade eller europeiska standarder, till exempel tekniska referenssystem fastställda av europeiska standardiseringsorgan, ska de tekniska specifikationerna utformas enligt de standarderna. Företrädare ska ges åt harmoniserade standarder till vilka hänvisningar har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning* till stöd för unionsrätten, inbegripet Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1369 (*) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG (**). I avsaknad av sådana ska andra harmoniserade standarder och europeiska standarder användas, i den ordningen. De tekniska specifikationerna ska inte föreskriva var utrustningen och systemen ska certifieras och ska inte utgöra ett hinder för den inre marknadens funktion.

2a. Medlemsstaterna ska främja provning av innovativ teknik för förnybar energi för att producera, dela och lagra förnybar energi genom pilotprojekt i en verklig miljö under en begränsad period, i enlighet med tillämplig unionsrätt och åtföljt av lämpliga skyddsåtgärder för att säkerställa en säker drift av energisystemet och undvika oproportionerliga konsekvenser för den inre marknadens funktion, under tillsyn av en behörig myndighet.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att deras behöriga myndigheter på nationell, regional och lokal nivå inkluderar bestämmelser om integrering och utbyggnad av förnybar energi, inbegripet om egenanvändning av förnybar energi och gemenskaper för förnybar energi, och om användning av oundviklig spillvärme och spillkyla vid planering, inbegripet tidiga stadier av fysisk planering, utformning, byggande och renovering av stadsinfrastruktur, industri-, handels- eller bostadsområden samt energi- och transportinfrastruktur, inbegripet nät för el, fjärrvärme och fjärrkyla, naturgas och alternativa bränslen. Medlemsstaterna ska särskilt uppmuntra lokala och regionala administrativa organ att vid planeringen av stadsinfrastruktur, när så är lämpligt, inkludera värme och kyla från förnybara energikällor och att samråda med nätoperatörer för att återspegla den inverkan som program för energieffektivitet och efterfrågefleksibilitet liksom särskilda bestämmelser om egenanvändning av förnybar energi och gemenskaper för förnybar energi har på nätoperatörernas infrastrukturutvecklingsplaner.

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1369 av den 4 juli 2017 om fastställande av en ram för energimärkning och om upphävande av direktiv 2010/30/EU (EUT L 198, 28.7.2017, s. 1).

(**) Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG av den 21 oktober 2009 om upprättande av en ram för att fastställa krav på ekodesign för energirelaterade produkter (EUT L 285, 31.10.2009, s. 10)."

c) Punkterna 4 – 7 ska utgå.

d) Punkt 8 ska ersättas med följande:

"8. Medlemsstaterna ska bedöma de rättsliga och administrativa hindren för långsiktiga avtal om köp av förnybar energi och ska undanröja obefogade hinder för och främja användning av sådana avtal, inbegripet genom att undersöka hur de ekonomiska riskerna förknippade med dem kan minskas, särskilt genom användning av kreditgarantier. Medlemsstaterna ska säkerställa att dessa avtal inte är föremål för oproportionella eller diskriminerande förfaranden eller avgifter, och att eventuella tillhörande ursprungsgarantier kan överföras till köparen av den förnybara energin enligt avtalet om köp av förnybar energi.

Medlemsstaterna ska beskriva sina åtgärder och styrmedel för att främja användningen av avtal om köp av förnybar energi i de integrerade nationella energi- och klimatplaner som lämnas in enligt artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999 och i de integrerade nationella energi- och klimatlägesrapporter som lämnas in enligt artikel 17 i den förordningen. De ska i dessa lägesrapporter också ange den förnybara elproduktion som stöds av avtal om köp av förnybar energi.

Efter den bedömning som avses i första stycket ska kommissionen analysera hindren för långsiktiga avtal om köp av förnybar energi och i synnerhet för användningen av gränsöverskridande avtal om köp av förnybar energi och utfärda vägledning för att undanröja dessa hinder.

"9. Senast den 21 november 2025 ska kommissionen överväga om det behövs ytterligare åtgärder för att stödja medlemsstaterna i genomförandet av de artiklar som reglerar tillståndsförfarandena som föreskrivs i detta direktiv, inbegripet genom att ta fram vägledande nyckelprestationsindikatorer."

6. Följande artiklar ska införas:

"Artikel 15a

Integrering av förnybar energi i byggnader

1. För att främja produktion och användning av förnybar energi i byggsektorn ska varje medlemsstat fastställa en vägledande nationell andel förnybar energi som produceras på plats eller i närheten liksom förnybar energi som tas från nätet i den slutliga energianvändningen i sin byggsektor 2030 och som är förenlig med ett vägledande mål på minst 49 % energi från förnybara energikällor i byggsektorn i unionens slutliga energianvändning i byggnader 2030. Varje medlemsstat ska inkludera sin vägledande nationella andel i de integrerade nationella energi- och klimatplaner som lämnats in enligt artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999 samt information om hur den planerar att uppnå den.

2. Medlemsstaterna får räkna in spillvärme och spillkyla i den vägledande nationella andel som avses i punkt 1 med upp till 20 % av den andelen. Om de beslutar att göra det ska den vägledande nationella andelen höjas med hälften av den procentenheter spillvärme och spillkyla som räknas in i den andelen.

3. Medlemsstaterna ska införa lämpliga åtgärder i sina nationella föreskrifter och byggregler och, i tillämpliga fall, i sina stödsystem, för att öka andelen el och uppvärmning och kylning från förnybara energikällor, både som producerats på plats eller i närheten liksom förnybar energi som tas från nätet, i byggnadsbeståndet. Sådana åtgärder kan inbegripa nationella åtgärder till förmån för avsevärda öknings av egenanvändningen av förnybar energi, gemenskaper för förnybar energi, lokal energilagring, smart laddning och dubbelriktad laddning, andra flexibilitets-tjänster, såsom efterfrågeflexibilitet, och i kombination med energieffektiviseringar avseende kraftvärme och större renoveringar som ökar antalet nära-nollenergibyggnader och byggnader som går längre än minimikraven avseende energiprestanda i enlighet som föreskrivs i artikel 4 i direktiv 2010/31/EU.

För att uppnå den vägledande andel förnybar energi som föreskrivs i punkt 1 ska medlemsstaterna i sina nationella föreskrifter och byggregler och, i tillämpliga fall, i sina stödsystem eller på andra sätt som har motsvarande verkan kräva att miniminivåer av energi från förnybara energikällor, både som producerats på plats eller i närheten och som hämtats från nätet, används i nya byggnader och i befintliga byggnader som genomgår betydande renoveringar eller där värmesystem förnyas, i enlighet med direktiv 2010/31/EU och förutsatt att detta är ekonomiskt, tekniskt och funktionellt genomförbart. Medlemsstaterna ska möjliggöra att dessa miniminivåer uppnås genom, bland annat, ett effektivt system för fjärrvärme och fjärrkyla.

För befintliga byggnader ska första stycket vara tillämpligt på väpnade styrkor endast i den utsträckning som tillämpningen av det inte strider mot karaktären av och huvudsyftet med de väpnade styrkornas verksamhet, och med undantag för materiel som används endast för militära ändamål.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa att offentliga byggnader på nationell, regional och lokal nivå föregår med gott exempel när det gäller andelen förnybar energi som används, i enlighet med artikel 9 i direktiv 2010/31/EU och artikel 5 i direktiv 2012/27/EU. Medlemsstaterna får möjliggöra att denna skyldighet fullgörs genom att föreskriva att taken på offentliga eller blandade privat-offentliga byggnader ska användas av tredje part för anläggningar som producerar energi från förnybara energikällor.

5. När det anses relevant får medlemsstaterna främja samarbete mellan lokala myndigheter och gemenskaper för förnybar energi inom byggsektorn, särskilt genom användning av offentlig upphandling.

6. För att uppnå den vägledande andel förnybar energi som anges i punkt 1 ska medlemsstaterna främja användningen av system och utrustning för förnybar värme och kyla och de får främja innovativ teknik, såsom smarta system och smart utrustning för värme och kyla som drivs med förnybar el, i tillämpliga fall tillsammans med smart förvaltning av energianvändning i byggnader. För detta ändamål ska medlemsstaterna använda alla lämpliga åtgärder, verktyg och incitament, inbegripet energietiketter som utarbetats enligt förordning (EU) 2017/1369, energicertifikat som fastställts enligt artikel 11 i direktiv 2010/31/EU och andra lämpliga certifikat eller standarder som tagits fram på unionsnivå eller nationell nivå, och de ska säkerställa att lämplig information och rådgivning ges om förnybara, mycket energieffektiva alternativ samt om vilka finansieringsinstrument och stimulansåtgärder som finns tillgängliga för att främja ett ökat utbyte av gamla värmesystem och ökad omställning till lösningar som baseras på förnybar energi.

Artikel 15b

Kartläggning av områden som krävs för nationella bidrag till det övergripande unionsmålet för 2030 för förnybara energikällor

1. Senast den 21 maj 2025 ska medlemsstaterna utföra en samordnad kartläggning för utbyggnaden av förnybar energi på sitt territorium för att identifiera den inhemska potentialen och de tillgängliga landområden (både ovan och under jord), havs- eller inlandsvattenområden som är nödvändiga för att uppföra verk för förnybar energi och tillhörande infrastruktur, såsom nät och lagringsanläggningar, inklusive värmelagring, som krävs för att de minst ska kunna uppfylla sina nationella bidrag till det övergripande unionsmål för 2030 för förnybar energi som fastställs i artikel 3.1 i detta direktiv. För detta ändamål får medlemsstaterna använda eller bygga vidare på sina befintliga dokument eller planer för fysisk planering, inbegripet havsplaner som upprättas enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/89/EU (*). Medlemsstaterna ska säkerställa samordning mellan alla relevanta nationella, regionala och lokala myndigheter och enheter, inbegripet nätoperatörer, vid kartläggningen av de nödvändiga områdena, i lämpliga fall.

Medlemsstaterna ska säkerställa att sådana områden, inbegripet befintliga verk för förnybar energi och samarbetsmekanismer, står i proportion till de uppskattade utvecklingsbanor och den totala planerade installerade kapacitet per teknik för förnybar energi som anges i deras nationella energi- och klimatplaner som överlämnas enligt artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999.

2. Vid identifieringen av de områden som avses i punkt 1 ska medlemsstaterna särskilt beakta följande:

- a) Tillgången till energi från förnybara källor och potentialen för produktion av förnybar energi med de olika typerna av teknik på dessa landområden (både ovan och under jord), havs- eller inlandsvattenområden.
- b) Den förväntade efterfrågan på energi, med beaktande av potentiell aktiv efterfrågefleksibilitet, förväntade effektivitetsvinster och förväntad integrering av energisystem.
- c) Tillgången till relevant energiinfrastruktur, inbegripet nät, lagring och andra flexibilitetsverktyg, eller potentialen att skapa eller uppgradera sådan nätinфраstruktur och lagring.

3. Medlemsstaterna ska främja en mångsidig användning av de områden som avses i punkt 1. Projekt för förnybar energi ska vara förenliga med befintlig användning av dessa områden.

4. Medlemsstaterna ska regelbundet se över och vid behov uppdatera de områden som avses i punkt 1 i denna artikel, särskilt i samband med uppdateringarna av deras nationella energi- och klimatplaner som lämnas in enligt artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999.

Artikel 15c

Accelerationsområden för förnybar energi

1. Senast den 21 februari 2026 ska medlemsstaterna säkerställa att behöriga myndigheter antar en eller flera planer i vilka utses, som en undergrupp till de områden som avses i artikel 15b.1, accelerationsområden för förnybar energi från en eller flera typer av förnybara energikällor. Medlemsstaterna får undanta förbränningsanläggningar för biomassa och vattenkraftverk. I de planerna ska behöriga myndigheter göra följande:

- a) Utse tillräckligt homogena land-, inlandsvatten- och havsområden där utbyggnaden av en eller flera specifika typer av förnybara energikällor inte förväntas ha några betydande miljöeffekter med hänsyn till det valda områdets särdrag och samtidigt:
- i) prioritera konstgjorda och bebyggda ytor, till exempel tak och husfasader, transportinfrastruktur och dess omedelbara omgivning, parkeringsplatser, bondgårdar, avfallsanläggningar, industriområden, gruvor, konstgjorda inlandsvattenförekomster, sjöar eller dammar och, om så är lämpligt, anläggningar för rening av avloppsvatten från tätbebyggelse samt skadad mark som inte kan användas för jordbruk,
 - ii) utesluta Natura 2000-områden och områden som utsetts inom ramen för nationella skyddssystem för bevarande av natur och biologisk mångfald, viktiga flyttvägar för fåglar och marina däggdjur samt andra platser som identifieras på grundval av känslighetskartor och de verktyg som avses i led iii, med undantag för konstgjorda och bebyggda ytor i dessa områden, till exempel tak, parkeringsplatser eller transportinfrastruktur,
 - iii) använda alla lämpliga och proportionella verktyg och dataset för att identifiera de områden där verken för förnybar energi inte kommer att ha någon betydande miljöpåverkan, inbegripet kartläggning av vilda djurs och växters känslighet, med beaktande av de data som finns tillgängliga inom ramen för utvecklingen av ett sammanhängande Natura 2000-nät när det gäller såväl livsmiljötyper och arter enligt rådets direktiv 92/43/EEG ⁽²⁾* som fåglar och områden som skyddas enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG ⁽³⁾.*
- b) Fastställa lämpliga regler för accelerationsområdena för förnybar energi om ändamålsenliga skyddsåtgärder som ska antas i fråga om uppförande av verk för förnybar energi och samlokalisering av energilagring samt tillgångar som krävs för anslutning av sådana verk och sådan lagring till nätet, i syfte att undvika den negativa miljöpåverkan som kan uppstå eller, där detta inte är möjligt, avsevärt minska den, i lämpliga fall med säkerställande av att lämpliga skyddsåtgärder tillämpas på ett proportionellt sätt och i god tid för att säkerställa att de skyldigheter som fastställs i artiklarna 6.2 och 12.1 i direktiv 92/43/EEG, artikel 5 i direktiv 2009/147/EEG och artikel 4.1 a i) i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG fullgörs och för att undvika försämring och uppnå god ekologisk status eller god ekologisk potential i enlighet med artikel 4.1 a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG ⁽⁴⁾.*

De regler som avses i första stycket b ska vara inriktade på särdragen hos varje identifierat accelerationsområde för förnybar energiproduktion, på den eller de typer av teknik för förnybar energi som ska användas i respektive område och på den identifierade miljöpåverkan.

Efterlevnad av de regler som avses i första stycket b i denna punkt och de enskilda projektens genomförande av lämpliga skyddsåtgärder ska medföra en presumtion om att projekten inte bryter mot de bestämmelserna, utan att detta påverkar tillämpningen av artikel 16a.4 och 16a.5 i det här direktivet. Medlemsstaterna får tillåta att nya skyddsåtgärder, vars syfte är att så mycket som möjligt förhindra dödande eller störning av arter som skyddas enligt direktiven 92/43/EEG och 2009/147/EG eller eventuella annan miljöpåverkan, och vars ändamålsenlighet inte har provats i stor skala, används för ett eller flera pilotprojekt under en begränsad tidsperiod, förutsatt att sådana skyddsåtgärders ändamålsenlighet noggrant övervakas och att lämpliga åtgärder omedelbart vidtas om de inte visar sig vara ändamålsenliga.

Behöriga myndigheter ska i planerna som utser accelerationsområden för förnybar energi enligt första stycket förklara den bedömning som gjorts för att identifiera varje utsett accelerationsområde för förnybar energiproduktion på grundval av de kriterier som anges i första stycket a och för att identifiera lämpliga skyddsåtgärder.

2. De planer som utser accelerationsområden för förnybar energi ska innan de antas bli föremål för en miljöbedömning enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG ⁽⁵⁾* och, om det är sannolikt att de kommer att påverka på Natura 2000-områden på ett betydande sätt, en lämplig bedömning enligt artikel 6.3 i direktiv 92/43/EEG.

3. Medlemsstaterna ska besluta om storleken på accelerationsområden för förnybar energi med hänsyn till särdragen och kraven för den eller de typer av teknik för vilka de inrättar accelerationsområden för förnybar energi. Samtidigt som medlemsstaterna behåller rätten att besluta om dessa områdens storlek ska de sträva efter att säkerställa att dessa områdens sammanlagda storlek är betydande och att de bidrar till att uppnå de mål som fastställs i detta direktiv. De planer som utser accelerationsområden för förnybar energi som avses i punkt 1 första stycket i denna artikel ska göras allmänt tillgängliga och ska ses över regelbundet när så är lämpligt, framför allt i samband med uppdateringen av de integrerade nationella energi- och klimatplanerna som lämnats in enligt artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999.

4. Senast den 21 maj 2024 får medlemsstaterna som accelerationsområden för förnybar energi förklara särskilda områden som redan har utsetts som områden som lämpar sig för en påskyndad utbyggnad av en eller flera typer av teknik för förnybar energi, förutsatt att samtliga följande villkor är uppfyllda:

- a) Dessa områden ligger utanför Natura 2000-områden, områden som utsetts inom ramen för nationella skyddssystem för bevarande av natur och biologisk mångfald och identifierade flyttvägar för fåglar.
- b) Planerna för identifiering av sådana områden har varit föremål för en strategisk miljöbedömning enligt villkoren i direktiv 2001/42/EG och, när så är lämpligt, en bedömning enligt artikel 6.3 i direktiv 92/43/EEG.
- c) Vid projekten i sådana områden tillämpas lämpliga och proportionella regler och åtgärder för att hantera den negativa miljöpåverkan som kan uppstå.

5. De behöriga myndigheterna ska tillämpa de tillståndsförfaranden och tidsfrister som avses i artikel 16a på enskilda projekt inom accelerationsområden för förnybar energi.

Artikel 15d

Allmänhetens deltagande

1. Medlemsstaterna ska säkerställa allmänhetens deltagande i de planer som utser accelerationsområden för förnybar energi enligt artikel 15c.1 första stycket, i enlighet med artikel 6 i direktiv 2001/42/EG, inbegripet identifiera den allmänhet som påverkas eller sannolikt kommer att påverkas.

2. Medlemsstaterna ska främja allmänhetens acceptans av projekt för förnybar energi genom att direkt och indirekt involvera lokalsamhällen i projekten.

Artikel 15e

Områden för nät- och lagringsinfrastruktur som krävs för att integrera förnybar energi i elsystemet

1. Medlemsstaterna får anta en eller flera planer för att utse särskilda infrastrukturområden för utveckling av nät- och lagringsprojekt som krävs för att integrera förnybar energi i elsystemet, om en sådan utveckling inte förväntas medföra en betydande miljöpåverkan, eller om en sådan påverkan vederbörligen kan begränsas eller, om detta inte är möjligt, kompenseras. Syftet med sådana områden ska vara att stödja och komplettera accelerationsområdena för förnybar energi. Dessa planer ska

- a) när det gäller nätprojekt, undvika Natura 2000-områden och områden som utsetts inom ramen för nationella skyddssystem för bevarande av natur och biologisk mångfald, såvida det inte saknas proportionella alternativ för deras utbyggnad, med beaktande av områdets mål,

- b) när det gäller lagringsprojekt, utesluta Natura 2000-områden och områden som utsetts inom ramen för nationella skyddssystem,
- c) säkerställa synergier med utseendet av accelerationsområden för förnybar energi,
- d) vara föremål för en miljöbedömning enligt direktiv 2001/42/EG och, när så är tillämpligt, en bedömning enligt artikel 6.3 i direktiv 92/43/EEG, och
- e) fastställa lämpliga och proportionella regler, inbegripet om proportionella skyddsåtgärder som ska antas för utveckling av nät- och lagringsprojekt i syfte att undvika en negativ påverkan på miljön som kan uppstå, eller när det inte är möjligt att undvika en sådan påverkan, att avsevärt minska den.

Vid utarbetandet av sådana planer ska medlemsstaterna samråda med de berörda infrastruktursystemansvariga.

2. Genom undantag från artiklarna 2.1 och 4.2 samt punkt 20 i bilaga I och punkt 3 b i bilaga II till Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU (*) och genom undantag från artikel 6.3 i direktiv 92/43/EEG får medlemsstaterna, under befogade omständigheter, inbegripet när detta behövs för att påskynda utbyggnaden av förnybar energi för att uppnå klimatmålen och målen för förnybar energi, undanta nät- och lagringsprojekt som krävs för att integrera förnybar energi i elsystemet från miljökonsekvensbedömningen enligt artikel 2.1 i direktiv 2011/92/EU, från bedömningen av deras konsekvenser för Natura 2000-områden enligt artikel 6.3 i direktiv 92/43/EEG och från bedömningen av deras konsekvenser för artskyddet enligt artikel 12.1 i direktiv 92/43/EEG och enligt artikel 5 i direktiv 2009/147/EG, under förutsättning att nät eller lagringsprojektet är beläget i ett särskilt infrastrukturuområde som utsetts i enlighet med punkt 1 i den här artikeln och att det uppfyller de regler som fastställts i enlighet med punkt 1 e i den här artikeln, inbegripet om proportionella riskreduceringsåtgärder som ska antas. Medlemsstaterna får också bevilja sådana undantag avseende infrastrukturuområden som utsetts före den 20 november 2023 om de var föremål för en miljöbedömning enligt direktiv 2001/42/EG. Sådana undantag får inte vara tillämpliga på projekt som kan antas medföra en betydande inverkan på miljön i en annan medlemsstat, eller där en medlemsstat som kan komma att utsättas i betydande grad begär att det inte ska tillämpas, enligt vad som föreskrivs i artikel 7 i direktiv 2011/92/EU.

3. Om en medlemsstat undantar nät- och lagringsprojekt enligt punkt 2 i denna artikel från de bedömningar som avses i den punkten ska de behöriga myndigheterna i den medlemsstaten genomföra en granskningsprocess av projekt som är belägna i särskilda infrastrukturuområden. En sådan granskningsprocess ska baseras på befintliga data från miljöbedömningen enligt direktiv 2001/42/EG. Den behöriga myndigheten får begära att sökanden lämnar ytterligare tillgänglig information. Granskningsprocessen ska slutföras inom 30 dagar. Den ska syfta till att fastställa om det föreligger hög sannolikhet för att något av dessa projekt kommer att ge upphov till en betydande oförutsedd negativ påverkan med hänsyn till miljöns känslighet i det geografiska område där projektet är beläget och som inte identifierades vid den miljöbedömning av de planer som utser särskilda infrastrukturuområden och som genomförts enligt direktiv 2001/42/EG och, i relevanta fall, direktiv 92/43/EEG.

4. Om granskningsprocessen visar att det föreligger hög sannolikhet för att ett projekt kommer att ge upphov till betydande oförutsedda negativa effekter som avses i punkt 3 ska den behöriga myndigheten, på grundval av befintliga uppgifter, säkerställa att lämpliga och proportionella skyddsåtgärder vidtas för att hantera de effekterna. Där det inte är möjligt att tillämpa sådana skyddsåtgärder ska den behöriga myndigheten säkerställa att operatören vidtar lämpliga kompensationsåtgärder för att hantera dessa effekter, vilket, om andra proportionella kompensationsåtgärder inte är tillgängliga, kan ske i form av en ekonomisk ersättning för artskyddsprogram i syfte att säkerställa eller förbättra bevarandestatusen för de berörda arterna.

5. Om integreringen av förnybar energi i elsystemet kräver ett projekt för att förstärka nätinfrastrukturen i eller utanför särskilda infrastrukturområden, och ett sådant projekt är föremål för en granskningsprocess enligt punkt 3 i denna artikel, för ett fastställande av huruvida projektet kräver en miljökonsekvensbedömning eller för en miljökonsekvensbedömning enligt artikel 4 i direktiv 2011/92/EU, ska en sådan granskningsprocess, ett sådant fastställande eller en sådan miljökonsekvensbedömning begränsas till de potentiella effekterna av ändringen eller utvidgningen jämfört med den ursprungliga nätinfrastrukturen.

^{(1)*} Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/89/EU av den 23 juli 2014 om upprättandet av en ram för havsplanering (EUT L 257, 28.8.2014, s. 135).

^{(2)*} Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (EGT L 206, 22.7.1992, s. 7).

^{(3)*} Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar (EUT L 20, 26.1.2010, s. 7).

^{(4)*} Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område (EGT L 327, 22.12.2000, s. 1).

^{(5)*} Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG av den 27 juni 2001 om bedömning av vissa planers och programs miljöpåverkan (EGT L 197, 21.7.2001, s. 30).

^{(6)*} Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt (EUT L 26, 28.1.2012, s. 1)."

7. Artikel 16 ska ersättas med följande:

"Artikel 16

Tillståndsförfarandets huvudprinciper och organisation

1. Tillståndsförfarandet ska omfatta alla relevanta administrativa tillstånd för uppförande, uppgradering och drift av verk för förnybar energi, inbegripet sådana som kombinerar olika förnybara energikällor, värmepumpar och samlokaliserad energilagring, inbegripet anläggningar för el och värme, samt tillgångar som krävs för anslutning av sådana verk och värmepumpar och sådan lagring till nätet och, när så krävs, för att integrera förnybar energi i värme- och kylnät, inbegripet tillstånd för nätanslutning och miljöbedömningar. Tillståndsförfarandet ska omfatta alla administrativa steg, från bekräftelsen av tillståndsansökans fullständighet i enlighet med punkt 2 till den eller de relevanta behöriga myndigheternas meddelande om det slutliga beslutet om tillståndsförfarandets resultat.

2. Den behöriga myndigheten ska bekräfta ansökans fullständighet inom 30 dagar från det att ansökan om tillstånd mottagits när det gäller verk för förnybar energi i accelerationsområden för förnybar energi och inom 45 dagar efter det att ansökan om tillstånd mottagits när det gäller verk för förnybar energi utanför accelerationsområden eller, om sökanden inte har skickat all den information som krävs för att behandla ansökan, begära att sökanden lämnar in en fullständig ansökan utan onödigt dröjsmål. Den dag då den behöriga myndigheten bekräftar ansökans fullständighet ska utgöra startdatum för tillståndsförfarandet.

3. Medlemsstaterna ska inrätta eller utse en eller flera kontaktpunkter. Dessa kontaktpunkter ska, på begäran av sökanden, tillhandahålla vägledning och underlätta för sökanden under hela det administrativa ansöknings- och tillståndsförfarandet. Sökanden ska inte behöva kontakta mer än en kontaktpunkt under hela förfarandet. Kontaktpunkten ska vägleda sökanden genom den administrativa ansökningsdelen av tillståndsförfarandet, inbegripet de delar som rör miljöskydd, på ett transparent sätt fram till dess att behörig myndighet i tillståndsförfarandets slutskede fattar ett eller flera beslut, förse sökanden med all nödvändig information och, när så är lämpligt, involvera andra administrativa myndigheter. Kontaktpunkten ska säkerställa att tidsfristerna för tillståndsförfarandena i detta direktiv respekteras. Sökande ska ha rätt att lämna in relevanta handlingar i digital form. Senast den 21 november 2025 ska medlemsstaterna säkerställa att alla förfaranden genomförs i elektroniskt format.

4. Kontaktpunkten ska tillhandahålla en handbok om förfarandet för exploatörer av verk för förnybar energi, och ska tillhandahålla denna information online, och även tydligt rikta sig till småskaliga projekt för förnybar energi, projekt som avser egenanvändare av förnybar energi och gemenskaper för förnybar energi. Informationen online ska ange den kontaktpunkt som är relevant för den aktuella ansökan. Om medlemsstaten har mer än en kontaktpunkt ska informationen online ange den kontaktpunkt som är relevant för den aktuella ansökan.

5. Medlemsstaterna ska säkerställa att sökande och allmänheten lätt har tillgång till enkla förfaranden för tvistlösning avseende tillståndsförfarandet och beviljandet av tillstånd att uppföra och driva verk för förnybar energi, inbegripet i tillämpliga fall alternativa tvistlösningsmekanismer.

6. Medlemsstaterna ska säkerställa att administrativa och rättsliga överklaganden i samband med ett projekt för utveckling av ett verk för förnybar energi, anslutningen av det verket till nätet och de tillgångar som krävs för utvecklingen av de energiinfrastrukturnät som behövs för att integrera energi från förnybara energikällor i energisystemet, inbegripet överklaganden som rör miljöaspekter, är föremål för det snabbaste administrativa och rättsliga förfarande som finns tillgängligt på relevant nationell, regional och lokal nivå.

7. Medlemsstaterna ska tillhandahålla tillräckliga resurser för att säkerställa kvalificerad personal, kompetenshöjning och omskolning vid sina behöriga myndigheter i linje med den planerade installerade produktionskapacitet för förnybar energi som föreskrivs i deras integrerade nationella energi- och klimatplaner som lämnats in enligt artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999. Medlemsstaterna ska bistå regionala och lokala myndigheter för att underlätta tillståndsförfarandet.

8. Utom när det sammanfaller med andra administrativa steg i tillståndsförfarandet ska följande inte räknas med i längden på tillståndsförfarandet:

- a) Den tid under vilken verken för förnybar energi, deras nätanlutningar och – i syfte att säkerställa nätets stabilitet, tillförlitlighet och säkerhet – tillhörande nödvändig nätinфраstruktur uppförs eller uppgraderas.
- b) Tiden för de administrativa steg som krävs för de betydande uppgraderingar av nätet som är nödvändiga för att säkerställa nätets stabilitet, tillförlitlighet och säkerhet.
- c) Tiden för överklaganden och rättsmedel, andra domstolsförfaranden eller alternativa tvistlösningsmekanismer, inbegripet förfaranden för klagomål samt överklaganden och rättsmedel utanför domstol.

9. De beslut som följer av ovannämnda tillståndsförfaranden ska göras tillgängliga för allmänheten i enlighet med tillämplig rätt.

Artikel 16a

Tillståndsförfarande för accelerationsområden för förnybar energi

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att det tillståndsförfarande som avses i artikel 16.1 inte pågår längre än tolv månader för projekt för förnybar energi i accelerationsområden för förnybar energi. För projekt för havsbaserad förnybar energi får emellertid inte tillståndsförfarandet pågå längre än två år. När det är vederbörligen motiverat på grund av exceptionella omständigheter, får medlemsstaterna förlänga endera av dessa perioder med högst sex månader. Medlemsstaterna ska tydligt informera projektexploatören om de exceptionella omständigheter som motiverar en sådan förlängning.

2. Tillståndsförfarandet för uppgradering av kraftverk för förnybar energi, för nya anläggningar med en elkapacitet på mindre än 150 kW, för samlokaliserad energilagring, inbegripet anläggningar för el och värme, samt för anslutningen av dem till nätet, när de är belägna i accelerationsområden för förnybar energi, får inte pågå längre än sex månader. För projekt för havsbaserad vindkraft får emellertid inte tillståndsförfarandet pågå längre än tolv

månader. När det är vederbörligen motiverat på grund av exceptionella omständigheter, såsom tvingande säkerhetsrelaterade skäl där uppgraderingsprojektet har en påtaglig effekt på elnätet eller på anläggningens ursprungliga kapacitet, storlek eller prestanda, får medlemsstaterna förlänga perioden på sex månader med högst tre månader och perioden på tolv månader för projekt för havsbaserad vindkraft med upp till sex månader. Medlemsstaterna ska tydligt informera projektexploatören om de exceptionella omständigheter som motiverar en sådan förlängning.

3. Utan att det påverkar tillämpningen av punkterna 4 och 5 i den här artikeln, och genom undantag från artikel 4.2 i direktiv 2011/92/EU och punkterna 3 a, b, d, h och 6 c, för sig eller jämförda med punkt 13 a, i bilaga II till det direktivet, med avseende på projekt för förnybar energi, ska nya ansökningar för verk för förnybar energi, inbegripet verk som kombinerar olika typer av teknik för förnybar energi och uppgradering av kraftverk för förnybar energi i utsedda accelerationsområden för förnybar energi för den relevanta tekniken och samlokalisering av energilagring, samt anslutningen av sådana verk och sådan lagring till nätet, undantas från kravet på att genomföra en särskild miljökonsekvensbedömning enligt artikel 2.1 i direktiv 2011/92/EU, förutsatt att dessa projekt är förenliga med artikel 15c.1 b i det här direktivet. Det undantaget får inte tillämpas på projekt som kan antas medföra en betydande inverkan på miljön i en annan medlemsstat, eller om en medlemsstat som kan komma att utsättas i betydande grad begär att det inte ska tillämpas, enligt artikel 7 i direktiv 2011/92/EU.

Genom undantag från artikel 6.3 i direktiv 92/43/EEG ska de verk för förnybar energi som avses i första stycket i den här punkten inte bli föremål för en bedömning av konsekvenserna för Natura 2000-områden, förutsatt att dessa projekt för förnybar energi är förenliga med de regler och åtgärder som fastställts i enlighet med artikel 15c.1 b i det här direktivet.

4. Medlemsstaternas behöriga myndigheter ska genomföra en granskningsprocess av de ansökningar som avses i punkt 3 i denna artikel. En sådan granskningsprocess ska syfta till att fastställa om det föreligger hög sannolikhet för att något av dessa projekt kommer att ge upphov till en betydande oförutsedd negativ påverkan med hänsyn till miljöns känslighet i det geografiska område där projektet är beläget och som inte identifierades vid den miljöbedömning av planerna som utser accelerationsområden för förnybar energi enligt artikel 15c.1 första stycket i det här direktivet som utförts enligt direktiv 2001/42/EG och, när så är relevant, direktiv 92/43/EEG. En sådan granskningsprocess ska också syfta till att fastställa om något av dessa projekt för förnybar energi omfattas av tillämpningsområdet för artikel 7 i direktiv 2011/92/EU eftersom det kan antas medföra en betydande inverkan på miljön i en annan medlemsstat eller eftersom en medlemsstat som kan komma att utsättas i betydande grad begär det.

För en sådan granskningsprocess ska projektexploatören tillhandahålla information om särdragen hos projektet för förnybar energi särskilt, om dess efterlevnad av de regler och åtgärder som identifierats enligt artikel 15c.1 b för det specifika accelerationsområdet för förnybar energi och om eventuella ytterligare åtgärder som vidtagits av projektexploatören och hur dessa åtgärder hanterar miljöeffekter. Den behöriga myndigheten får begära att projektexploatören lämnar ytterligare tillgänglig information. Granskningsprocessen avseende ansökningar om nya verk för förnybar energi ska slutföras inom 45 dagar från den dag då tillräcklig information som är nödvändig för det ändamålet lämnades in. Vid ansökningar om anläggningar med en elkapacitet på mindre än 150 kW och vid nya ansökningar om uppgradering av kraftverk för förnybar energi ska granskningsprocessen slutföras inom 30 dagar.

5. Efter granskningsprocessen ska de ansökningar som avses i punkt 3 i denna artikel godkännas ur ett miljöperspektiv utan att det krävs något uttryckligt beslut från den behöriga myndigheten, såvida inte den behöriga myndigheten antar ett administrativt beslut, med angivande av skäl som är vederbörligen grundade på tydliga bevis, enligt vilket ett visst projekt högst sannolikt kommer att ge upphov till betydande oförutsedda negativa effekter med hänsyn till miljöns känslighet i det geografiska område där projektet är beläget och som inte kan begränsas genom de åtgärder som anges i planerna som utser accelerationsområden för förnybar energi, eller som föreslås av projektexploatören. Sådana beslut ska göras allmänt tillgängliga. Sådana projekt för förnybar energi ska bli föremål för en miljökonsekvensbedömning enligt direktiv 2011/92/EU och, i tillämpliga fall, en bedömning enligt direktiv 92/43/EEG, som ska utföras inom sex månader från det administrativa beslutet som identifierar en hög sannolikhet för betydande oförutsedda negativa effekter. När det är vederbörligen motiverat på grund av exceptionella omständigheter, får perioden på sex månader förlängas med högst sex månader.

Om det föreligger befogade omständigheter, inbegripet när det behövs för att påskynda utbyggnaden av förnybar energi för att uppnå klimatmålen och målen för förnybar energi, får medlemsstaterna undanta vind- och solcellsprojekt från sådana bedömningar.

Om medlemsstaterna undantar vind- och solcellsprojekt från dessa bedömningar ska operatören vidta proportionella skyddsåtgärder eller, om sådana skyddsåtgärder inte är tillgängliga, kompensationsåtgärder, som, i avsaknad av andra tillgängliga proportionella kompensationsåtgärder, får vara i form av ekonomisk ersättning, för att hantera eventuella negativa effekter. När dessa negativa effekter påverkar artskyddet ska operatören betala en ekonomisk ersättning till artskyddsprogram under den tid som verket för produktion av förnybar energi är i drift i syfte att säkerställa eller förbättra bevarandestatusen för de berörda arterna.

6. I tillståndsförfarandet som avses i punkterna 1 och 2 ska medlemsstaterna säkerställa att ett uteblivet svar från den berörda behöriga myndigheten inom den fastställda tidsfristen leder till att de specifika mellanliggande administrativa stegen ska betraktas som godkända, utom när det specifika projektet för förnybar energi är föremål för en miljökonsekvensbedömning enligt punkt 5 eller när principen om administrativt tyst medgivande inte finns i det nationella rättssystemet i den berörda medlemsstaten. Denna punkt ska inte tillämpas på slutliga beslut om tillståndsförfarandets resultat, vilka ska vara uttryckliga. Alla beslut i förfarandet ska göras tillgängliga för allmänheten.

Artikel 16b

Tillståndsförfarande utanför accelerationsområden för förnybar energi

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att det tillståndsförfarande som avses i artikel 16.1 inte pågår längre än två år för projekt för förnybar energi belägna utanför accelerationsområden för förnybar energi. För projekt för havsbaserad förnybar energi får inte tillståndsförfarandet pågå längre än tre år. När det är vederbörligen motiverat på grund av exceptionella omständigheter, inbegripet när dessa kräver längre perioder för bedömningar enligt tillämplig unionsmiljörätt, får medlemsstaterna förlänga endera av dessa perioder med högst sex månader. Medlemsstaterna ska tydligt informera projektexploatören om de exceptionella omständigheter som motiverar en sådan förlängning.

2. Om en miljöbedömning krävs enligt direktiv 2011/92/EU eller 92/43/EEG ska den utföras i ett enda förfarande som omfattar alla relevanta bedömningar för ett visst projekt för förnybar energi. När en sådan miljökonsekvensbedömning krävs ska den behöriga myndigheten, med beaktande av den information som lämnats av projektexploatören, avge ett yttrande om omfattningen av och detaljnivån för den information som projektexploatören ska lämna i miljökonsekvensbeskrivningen, vars omfattning inte får utökas därefter. Om nödvändiga skyddsåtgärder har vidtagits i ett projekt för förnybar energi ska dödande eller störning av de arter som skyddas enligt artikel 12.1 i direktiv 92/43/EEG och artikel 5 i direktiv 2009/147/EG inte betraktas som avsiktligt. Medlemsstaterna får tillåta att nya skyddsåtgärder, vars syfte är att så mycket som möjligt förhindra dödande eller störning av arter som skyddas enligt direktiven 92/43/EEG och 2009/147/EG eller eventuella andra miljöeffekter, och vars ändamålsenlighet inte har provats i stor skala, används för ett eller flera pilotprojekt under en begränsad tidsperiod, förutsatt att sådana skyddsåtgärders ändamålsenlighet noga övervakas och att lämpliga åtgärder omedelbart vidtas om de inte visar sig vara ändamålsenliga.

Tillståndsförfarandet för uppgradering av kraftverk för förnybar energi, för nya anläggningar med en elkapacitet på mindre än 150 kW och för samlokaliserad energilagring samt för anslutningar av sådana kraftverk och anläggningar och sådan lagring till nätet utanför accelerationsområden för förnybar energi får inte pågå längre än tolv månader, inbegripet med hänsyn till eventuella miljöbedömningar när så krävs enligt relevant rätt. För projekt för havsbaserad förnybar energi, får emellertid inte tillståndsförfarandet pågå längre än två år. När det är vederbörligen motiverat på grund av exceptionella omständigheter, får medlemsstaterna förlänga endera av dessa perioder med högst tre månader. Medlemsstaterna ska tydligt informera projektexploatören om de exceptionella omständigheter som motiverar en sådan förlängning.

*Artikel 16c***Påskyndat tillståndsförfarande för uppgradering**

1. Om uppgraderingen av ett kraftverk för förnybar energi inte leder till en större kapacitetsökning för kraftverket för förnybar energi än 15 %, och utan att det påverkar en sådan eventuell bedömning av potentiella miljökonsekvenser som krävs enligt punkt 2, ska medlemsstaterna säkerställa att tillståndsförfarandet för anslutning till överförings- eller distributionsnätet inte överstiger tre månader efter ansökan till den relevanta enheten, utom om det finns berättigade farhågor avseende säkerheten eller om systemkomponenterna är tekniskt inkompatibla.
2. Om uppgraderingen av ett kraftverk för förnybar energi är föremål för den granskningsprocess som föreskrivs i artikel 16a.4, för ett fastställande av huruvida projektet kräver en miljökonsekvensbedömning eller för en miljökonsekvensbedömning enligt artikel 4 i direktiv 2011/92/EU, ska en sådan granskningsprocess, ett sådant fastställande eller en sådan miljökonsekvensbedömning begränsas till de potentiella effekterna till följd av en ändring eller utvidgning jämfört med det ursprungliga projektet.
3. Om uppgraderingen av en solenergianläggning inte medför att ytterligare områden används och uppfyller de tillämpliga miljörelaterade skyddsåtgärder som fastställts för den ursprungliga solenergianläggningen, ska projektet undantas från eventuella tillämpliga krav att genomföra en granskningsprocess enligt artikel 16a.4, att fastställa huruvida projektet kräver en miljökonsekvensbedömning, eller att göra en miljökonsekvensbedömning enligt artikel 4 i direktiv 2011/92/EU.

*Artikel 16d***Tillståndsförfarande för installation av solenergiutrustning**

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att det tillståndsförfarande som avses i artikel 16.1 för installation av solenergiutrustning och samlokaliserad energilagring – inklusive solenergiinstallationer som är integrerade i byggnader – i befintliga eller framtida konstgjorda konstruktioner, med undantag för konstgjorda vattenytor, inte pågår längre än tre månader, förutsatt att det primära syftet med sådana konstgjorda konstruktioner inte är solenergiproduktion eller energilagring. Genom undantag från artikel 4.2 i direktiv 2011/92/EU samt punkt 3 a och b, för sig eller jämförda med punkt 13 a, i bilaga II till det direktivet ska sådan installation av solenergiutrustning i tillämpliga fall undantas från kravet på att göra en särskild miljökonsekvensbedömning enligt artikel 2.1 i det direktivet.

Medlemsstaterna får undanta vissa områden eller konstruktioner från tillämpningen av första stycket i syfte att skydda det kulturella eller historiska arvet eller nationella försvarsintressen, eller av säkerhetsskäl.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att tillståndsförfarandet för installation av solenergiutrustning med en kapacitet på högst 100 kW, inbegripet för egenanvändare av förnybar energi och gemenskaper för förnybar energi, inte pågår längre än en månad. Uteblivet svar från de behöriga myndigheterna eller enheterna inom den fastställda tidsfristen efter det att en fullständig ansökan har lämnats in ska leda till att tillståndet anses vara beviljat, förutsatt att solenergiutrustningens kapacitet inte överskrider befintlig kapacitet för anslutning till distributionsnätet.

Om tillämpningen av tröskelvärdet i första stycket leder till en betydande administrativ börda eller till begränsningar av elnätstriften får medlemsstaterna tillämpa ett lägre tröskelvärde som dock ska vara högre än 10,8 kW.

*Artikel 16e***Påskyndad utbyggnad av värmepumpar**

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att tillståndsförfarandet för installation av värmepumpar under 50 MW inte pågår längre än en månad. För jord- och bergvärmepumpar får dock tillståndsförfarandet inte pågå längre än tre månader.

2. Förutsatt att inga berättigade farhågor om säkerheten finns, såvida inte ytterligare arbeten för nätanslutningar behövs eller systemkomponenterna är tekniskt inkompatibla, ska medlemsstaterna inom två veckor efter anmälan till den relevanta enheten säkerställa att tillstånd för anslutningar till överförings- eller distributionsnätet utfärdas för

- a) värmepumpar med en elkapacitet på upp till 12 kW, och
- b) värmepumpar med en elkapacitet på upp till 50 kW som installeras av en egenanvändare av förnybar energi, förutsatt att egenanvändarens anläggning för produktion av förnybar el har en elkapacitet som uppgår till minst 60 % av värmepumpens elkapacitet.

3. Medlemsstaterna får utesluta vissa områden eller konstruktioner från tillämpningen av punkterna 1 och 2 i syfte att skydda kulturellt eller historiskt arv, nationella försvarsintressen eller av säkerhetsskäl.

4. Alla beslut som följer av de tillståndsförfaranden som avses i punkterna 1 och 2 i denna artikel ska göras allmänt tillgängliga i enlighet med tillämplig rätt.

Artikel 16f

Ett allt överskuggande allmänintresse

Senast den 21 februari 2024 och fram till dess att klimatneutralitet uppnås ska medlemsstaterna säkerställa att, inom ramen för tillståndsförfarandet, planering, uppförande och drift av verk för förnybar energi, anslutning av sådana verk till nätet, det tillhörande nätet i sig och lagringstillgångar i samband med tillståndsförfarandet presumeras vara av ett allt överskuggande allmänintresse och av vikt för människors hälsa och säkerhet vid avvägning av olika rättsliga intressen i enskilda fall i samband med tillämpning av artiklarna 6.4 och 16.1 c i direktiv 92/43/EEG, artikel 4.7 i direktiv 2000/60/EG och artikel 9.1 a i direktiv 2009/147/EG. Medlemsstaterna får under vederbörligen motiverade och särskilda omständigheter begränsa tillämpningen av denna artikel till vissa delar av sina territorier eller vissa typer av teknik eller till projekt med vissa tekniska egenskaper, i enlighet med prioriteringarna i deras integrerade nationella energi- och klimatplaner som lämnats in enligt artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999. Medlemsstaterna ska informera kommissionen om sådana begränsningar tillsammans med skälen för dessa.”

8. Artikel 18.3 och 18.4 ska ersättas med följande:

”3. Medlemsstaterna ska säkerställa att deras certifieringssystem eller motsvarande kvalifikationssystem finns tillgängliga för installatörer och konstruktörer av alla slags värme- och kylsystem med förnybar energi i byggnader, industri och jordbruk, för installatörer av solcellssystem, inbegripet energilagring, och för installatörer av laddningspunkter som möjliggör efterfrågefleksibilitet. Dessa system får i förekommande fall ta hänsyn till befintliga system och strukturer och ska baseras på kriterierna i bilaga IV. Medlemsstaterna ska erkänna den certifiering som andra medlemsstater utfärdar i enlighet med dessa kriterier.

Medlemsstaterna ska inrätta en ram för att säkerställa att ett tillräckligt antal utbildade och kvalificerade installatörer av den teknik som avses i första stycket kan bidra till den ökning av förnybar energi som krävs för att uppnå de mål som fastställs i detta direktiv.

För att uppnå ett sådant tillräckligt antal installatörer och konstruktörer ska medlemsstaterna säkerställa att det finns ett tillräckligt utbud av utbildningsprogram som leder till certifiering eller kvalifikationer som omfattar teknik för förnybar värme och kyla, solcellssystem, inbegripet energilagring, laddningspunkter som möjliggör efterfrågefleksibilitet och de senaste innovativa lösningarna i dessa avseenden, förutsatt att de är kompatibla med deras certifieringssystem eller motsvarande kvalifikationssystem. Medlemsstaterna ska vidta åtgärder för att främja deltagande i sådana utbildningsprogram, särskilt för små och medelstora företag och egenföretagare. Medlemsstaterna får införa frivilliga avtal med relevanta teknikleverantörer och teknikförsäljare för att utbilda ett tillräckligt antal installatörer, vilket får baseras på uppskattningar av försäljningen, i de senaste innovativa lösningarna och teknik på marknaden.

Om medlemsstaterna konstaterar att det föreligger en betydande skillnad mellan det antal utbildade och kvalificerade installatörer som står till förfogande och det antal som behövs ska de vidta åtgärder för att åtgärda denna skillnad.

4. Medlemsstaterna ska ge allmänheten tillgång till information om de certifieringssystem eller motsvarande kvalifikationssystem som avses i punkt 3. Medlemsstaterna ska också, på ett öppet och lättillgängligt sätt, ge allmänheten tillgång till en regelbundet uppdaterad förteckning över installatörer som är certifierade eller kvalificerade i enlighet med punkt 3."

9. Artikel 19 ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 2 ska ändras på följande sätt:

i) Första stycket ska ersättas med följande:

"2. Medlemsstaterna ska därför säkerställa att en ursprungsgaranti utfärdas efter begäran från en producent av energi från förnybara energikällor, inbegripet gasformiga förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung såsom vätgas, såvida inte medlemsstaterna, med avseende på redovisning av ursprungsgarantiernas marknadsvärde, beslutar att inte utfärda en sådan ursprungsgaranti till en producent som erhåller ekonomiskt stöd från ett stödsystem. Medlemsstaterna får ombesörja att ursprungsgarantier utfärdas för energi från icke-förnybara energikällor. Utfärdandet av ursprungsgarantier får förutsätta en lägsta kapacitetsgräns. Standardstorleken för en ursprungsgaranti ska vara 1 MWh. När så är lämpligt får en sådan standardstorlek delas upp i fraktioner, förutsatt att varje fraktion är en multipel av 1 Wh. Endast en ursprungsgaranti ska utfärdas för varje energienhet som produceras."

ii) Följande stycke ska införas efter andra stycket:

"Förenklade registreringsförfaranden och sänkta registreringsavgifter ska införas för små anläggningar på mindre än 50 kW och för gemenskaper förnybar energi."

iii) I fjärde stycket ska led c ersättas med följande:

"c) Ursprungsgarantierna utfärdas inte direkt till producenten, utan till en leverantör eller konsument som köper energin antingen i ett konkurrensutsatt förfarande eller med stöd av ett långfristigt avtal om köp av förnybar el."

b) Punkterna 3 och 4 ska ersättas med följande:

"3. Vid tillämpning av punkt 1 ska ursprungsgarantier gälla för transaktioner i tolv månader från produktionen av den relevanta energienheten. Medlemsstaterna ska säkerställa att alla ursprungsgarantier som inte har annullerats upphör att gälla senast 18 månader efter produktionen av energienheten. Medlemsstaterna ska inkludera ursprungsgarantier som upphört att gälla i beräkningen av den kvarstående energimixen.

4. För det offentliggörande som avses i punkterna 8 och 13 ska medlemsstaterna säkerställa att energiföretag annullerar ursprungsgarantier senast sex månader från det att ursprungsgarantin har upphört att gälla. Dessutom ska medlemsstaterna senast den 21 maj 2025 säkerställa att uppgifterna om deras kvarstående energimix offentliggörs årligen."

c) I punkt 7 ska led a ersättas med följande:

"a) den energikälla energin produceras från samt produktionens start- och slutdatum, som kan anges på följande sätt:

i) När det gäller förnybar gas, inbegripet gasformiga förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung, och förnybar värme och kyla, med intervall på en timme eller delar av en timme.

ii) När det gäller förnybar el, i enlighet med avräkningsperioden för obalanser enligt definitionen i artikel 2.15 i förordning (EU) 2019/943."

d) I punkt 8 ska följande stycken införas efter första stycket:

"Om gas levereras från ett vätgas- eller naturgasnät, inbegripet gasformiga förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung och biometan, ska leverantören visa slutkonsumenterna hur stor andel eller mängd energi från förnybara energikällor som ingår i leverantörens energimix vid tillämpningen av bilaga I till direktiv 2009/73/EC. Leverantören ska göra detta genom ursprungsgarantier, utom

- a) för den andel av energimixen som motsvarar kommersiella erbjudanden som inte kan spåras, i förekommande fall, för vilken leverantören får använda den kvarstående energimixen, eller
- b) i fall där medlemsstaterna beslutar att inte utfärda ursprungsgarantier till en producent som erhåller ekonomiskt stöd från ett stödssystem.

När en kund använder gas från ett vätgas- eller naturgasnät, inklusive gasformiga förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung och biometan, enligt vad som visas i leverantörens kommersiella erbjudande, ska medlemsstaterna säkerställa att de annullerade ursprungsgarantierna motsvarar nätets relevanta egenskaper.”

- e) Punkt 13 ska ersättas med följande:

”13. Kommissionen ska senast den 31 december 2025 anta en rapport med en bedömning av alternativen för införandet av en unionsomfattande miljömärkning för att främja användningen av förnybar energi producerad i nya anläggningar. Leverantörer ska använda informationen i ursprungsgarantierna för att visa att kraven för en sådan miljömärkning är uppfyllda.

13a. Kommissionen ska övervaka hur systemet med ursprungsgarantier fungerar och senast den 30 juni 2025 bedöma balansen mellan tillgång och efterfrågan avseende ursprungsgarantier på marknaden och, i händelse av obalans, fastställa relevanta faktorer som påverkar tillgången och efterfrågan.”

- 10. Artikel 20.3 ska ersättas med följande:

”3. Medlemsstaterna ska, i relevanta fall och i enlighet med bedömningen i deras integrerade nationella energi- och klimatplaner som lämnats in enligt artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999 och i enlighet med bilaga I till den förordningen avseende nödvändigheten av att bygga ny infrastruktur för fjärrvärme och fjärrkyla som produceras från förnybara energikällor för att uppnå det övergripande unionsmål som fastställs i artikel 3.1 i det här direktivet, vidta nödvändiga åtgärder för att utveckla en infrastruktur för fjärrvärme och fjärrkyla som lämpar sig för att främja produktion av värme och kyla från förnybara källor, såsom termisk solenergi, solcellsenergi, värmepumpar som drivs av förnybar el med användning av omgivningsenergi och geotermisk energi, annan teknik för geotermisk energi, biomassa, biogas, flytande biobränslen, spillvärme och spillkyla, i kombination med värmeenergilagring, system för efterfrågefleksibilitet och el för uppvärmning av anläggningar.”

- 11. Följande artikel ska införas som artikel 20a:

”Artikel 20a

Underlättande av systemintegrering av förnybar el

1. Medlemsstaterna ska kräva att systemansvariga för överföringssystem och, om uppgifterna är tillgängliga för dem, systemansvariga för distributionssystemen inom landets territorium tillgängliggör information om andelen förnybar el och andelen växthusgasutsläpp i den levererade elen i varje elområde, så exakt som möjligt med intervall som motsvarar frekvensen för avräkning på marknaden men på högst en timme, med prognoser om sådana finns tillgängliga. Medlemsstaterna ska säkerställa att systemansvariga för distributionssystemen har tillgång till nödvändiga uppgifter. Om systemansvariga för distributionssystemen enligt nationell rätt inte har tillgång till alla nödvändiga uppgifter ska de tillämpa det befintliga datarapporteringsystemet inom det europeiska nätverket av systemansvariga för överföringssystemen för el, i enlighet med bestämmelserna i direktiv (EU) 2019/944. Medlemsstaterna ska ge incitament till uppdateringar av smarta nät så att nätbalansen kan övervakas bättre och realtidsuppgifter tillgängliggöras.

Om det tekniskt är möjligt ska systemansvariga för distributionssystemen även tillgängliggöra anonymiserade och aggregerade uppgifter om potentialen för efterfrågefleksibilitet och om den förnybara el som produceras och matas in i nätet av egenanvändare och gemenskaper för förnybar energi.

2. De uppgifter som avses i punkt 1 ska tillgängliggöras digitalt på ett sätt som säkerställer driftskompatibilitet på grundval av harmoniserade dataformat och standardiserade dataset för att kunna användas på ett icke-diskriminerande sätt av elmarknadens aktörer, aggregatorer, konsumenter och slutanvändare och läsas med hjälp av apparater för elektronisk kommunikation såsom smarta mätarsystem, laddningspunkter för elfordon, värme- och kylsystem och system för energiförvaltning av byggnader.

3. Utöver kraven som fastställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1542 ska medlemsstaterna säkerställa att tillverkare av batterier för hemmabruk och industribatterier möjliggör tillgång i realtid till grundläggande information om batterihanteringssystemet, inbegripet batterikapacitet, hälsotillstånd, laddningsstatus och effektbörvärde, för batteriägare och batterianvändare samt för tredje parter som genom uttryckligt medgivande agerar på ägarnas och användarnas vägnar, såsom byggnadsenergiförvaltningsföretag och aktörer på elmarknaden, på icke-diskriminerande villkor, kostnadsfritt och i enlighet med dataskyddsregler.

Medlemsstaterna ska vidta åtgärder för att kräva att fordonstillverkarna i realtid tillgängliggör fordonsdata om batteriets hälsotillstånd, batteriets laddningsstatus, batteriets effektbörvärde, batterikapacitet samt, när så är lämpligt, geografisk position för elfordon för ägare och användare av elfordon samt för tredje parter som agerar på ägarnas och användarnas vägnar, såsom aktörer på elmarknaden och leverantörer av elektromobilitetstjänster, på icke-diskriminerande villkor och kostnadsfritt, i enlighet med dataskyddsregler och utöver ytterligare krav med hänsyn till typgodkännande och marknadstillsyn som fastställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/858 (*).

4. Utöver kraven som fastställs i förordning (EU) 2023/1804 ska medlemsstaterna eller deras utsedda behöriga myndigheter säkerställa att nya och ersatta normala laddningspunkter som inte är tillgängliga för allmänheten och som installerats på deras territorium kan stödja smarta laddningsfunktioner och, när så är lämpligt, gränssnittet med smarta mätarsystem, när dessa tagits i bruk av medlemsstaterna, samt dubbelriktade laddningsfunktioner i enlighet med kraven i artikel 15.3 och 15.4 i den förordningen.

5. Utöver de krav som fastställs i förordning (EU) 2019/943 och direktiv (EU) 2019/944 ska medlemsstaterna säkerställa att det nationella regelverket medger deltagande på elmarknaderna, inbegripet hantering av överbelastning och tillhandahållande av flexibilitets- och balanseringstjänster, för små eller mobila system såsom batterier för hemmabruk och elfordon och andra små decentraliserade energiresurser, inbegripet genom aggregering. För detta ändamål ska medlemsstaterna i nära samarbete med samtliga marknadsaktörer och tillsynsmyndigheter fastställa tekniska krav för deltagande på elmarknaderna på grundval av de tekniska egenskaperna hos dessa system.

Medlemsstaterna ska erbjuda lika villkor och icke-diskriminerande deltagande i elmarknaderna för små decentraliserade energitillgångar eller mobila energisystem.

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/858 av den 30 maj 2018 om godkännande av och marknadskontroll över motorfordon och släpfordon till dessa fordon samt av system, komponenter och separata tekniska enheter som är avsedda för sådana fordon, om ändring av förordningarna (EG) nr 715/2007 och (EG) nr 595/2009 samt om upphävande av direktiv 2007/46/EG (EUT L 151, 14.6.2018, s. 1)."

12. Följande artiklar ska införas:

"Artikel 22a

Integrering av förnybar energi i industrin

1. Medlemsstaterna ska sträva efter att öka andelen förnybara energikällor i den mängd energikällor som används för slutenergiändamål och icke-energiorelaterade ändamål inom industrisektorn med en vägledande ökning på minst 1,6 procentenheter som årligt genomsnitt beräknat för perioderna 2021–2025 och 2026–2030.

Medlemsstaterna får räkna in spillvärme och spillkyla i de genomsnittliga årliga ökningarna som anges i första stycket upp till maximalt 0,4 procentenheter, förutsatt att spillvärmerna och spillkylan levereras genom effektiv fjärrvärme och fjärrkyla, med undantag av nät som levererar värme endast till en byggnad och fall där all värmeenergi uteslutande används på plats och värmeenergin inte säljs. Om de beslutar att göra detta ska den genomsnittliga årliga ökning som anges i första stycket höjas med hälften av den inräknade spillvärmerna och spillkylan i procentenheter.

Medlemsstaterna ska inkludera de styrmedel och åtgärder som planeras och som vidtagits för att uppnå en sådan vägledande ökning i sina integrerade nationella energi- och klimatplaner som lämnas in enligt artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999 och sina integrerade nationella energi- och klimatlägesrapporter som lämnas in enligt artikel 17 i den förordningen.

När elektrifiering anses vara en kostnadseffektiv lösning ska dessa styrmedel och åtgärder främja elektrifiering av industriprocesser baserad på förnybar energi. Dessa styrmedel och åtgärder ska syfta till att skapa gynnsamma marknadsvillkor för tillgången på ekonomiskt bärkraftiga och tekniskt genomförbara förnybara energialternativ för att ersätta fossila bränslen som används för industriell uppvärmning i syfte att minska användningen av fossila bränslen som används för uppvärmning där temperaturen är lägre än 200 °C. När medlemsstaterna antar dessa styrmedel och åtgärder ska de ta hänsyn till principen om energieffektivitet först, till ändamålsenlighet och till internationell konkurrenskraft och behovet av att hantera rättsliga, administrativa och ekonomiska hinder.

Medlemsstaterna ska säkerställa att bidraget från de förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung som används för slutenergirelaterade och icke-energirelaterade ändamål ska vara minst 42 % av det väte som används för slutenergirelaterade och icke-energirelaterade ändamål i industrin senast 2030 och 60 % senast 2035. För beräkningen av den procentsatsen ska följande formel tillämpas:

- a) Vid beräkningen av nämnaren ska energiinnehållet i vätgas för slutenergirelaterade och icke-energirelaterade ändamål beaktas, med undantag för
 - i) vätgas som används som mellanprodukt för produktion av konventionella drivmedel och biodrivmedel,
 - ii) vätgas som produceras genom avlägsnande av koldioxid i industriell restgas och som används för att ersätta den specifika gas som den produceras från,
 - iii) vätgas som produceras som en biprodukt eller som härrör från biprodukter i industrianläggningar.
- b) Vid beräkningen av täljaren ska energiinnehållet i de förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung som används inom industri sektorn för slutenergirelaterade och icke-energirelaterade ändamål beaktas, med undantag för förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung som används som mellanprodukter för produktion av konventionella drivmedel och biodrivmedel.
- c) Vid beräkningen av täljaren och nämnaren ska de värden för energiinnehållet i bränslen som anges i bilaga III användas.

Vid tillämpningen av femte stycket c i denna punkt ska medlemsstaterna, för att fastställa energiinnehållet i bränslen som inte ingår i bilaga III, använda de relevanta europeiska standarderna för bestämning av värmevärden för bränslen eller där ingen europeisk standard har antagits i detta syfte relevanta ISO-standarder

2. Medlemsstaterna ska främja frivilliga märkningssystem för industriprodukter som påstås vara producerade med förnybar energi och förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung. Dessa frivilliga märkningssystem ska ange procentandelen förnybar energi eller förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung som används vid anskaffning och förbearbetning av råmaterial, tillverkning och distribution, beräknat på grundval av de metoder som fastställs i antingen kommissionens rekommendation (EU) 2021/2279 (*) eller i ISO 14067:2018.

3. Medlemsstaterna ska rapportera den mängd förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung som de förväntar sig att importera och exportera i sina integrerade nationella energi- och klimatplaner som lämnats in enligt artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999 och i sina integrerade nationella energi- och klimatlägesrapporter som lämnas in enligt artikel 17 i den förordningen. På grundval av denna rapportering ska kommissionen utarbeta en unionsstrategi för importerad och inhemsk vätgas i syfte att främja en europeisk vätgasmarknad liksom inhemsk vätgasproduktion inom unionen och stödja genomförandet av detta direktiv och uppnåendet av de mål som fastställs i direktivet,

samtidigt som vederbörlig hänsyn tas till försörjningstryggheten och unionens strategiska oberoende på energiområdet och lika villkor på den globala vätgasmarknaden. Medlemsstaterna ska i sina integrerade nationella energi- och klimatplaner som lämnats in enligt artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999 och i sina integrerade nationella energi- och klimatlägesrapporter som lämnats in enligt artikel 17 i den förordningen ange hur de avser att bidra till den strategin.

Artikel 22b

Villkor för minskat mål för användningen av förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung i industrisektorn

1. En medlemsstat får minska bidraget från förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung som används för slutenergirelaterade och icke-energirelaterade ändamål enligt artikel 22a.1 femte stycket med 20 % år 2030, förutsatt att
 - a) medlemsstaten är på god väg att uppnå sitt nationella bidrag till det bindande övergripande unionsmål som fastställs i artikel 3.1 första stycket motsvarande minst dess förväntade nationella bidrag i enlighet med den formel som avses i bilaga II till förordning (EU) 2018/1999, och
 - b) andelen vätgas, eller derivat av vätgas, producerat av fossila bränslen som används i den medlemsstaten är högst 23 % år 2030 och högst 20 % år 2035.

Om något av dessa villkor inte är uppfyllt ska den minskning som avses i första stycket upphöra att tillämpas.

2. Om en medlemsstat tillämpar den minskning som avses i punkt 1 ska den underrätta kommissionen om detta, tillsammans med dess integrerade nationella energi- och klimatplaner som lämnas in enligt artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999 och som en del av dess integrerade nationella energi- och klimatlägesrapporter som lämnas in enligt artikel 17 i den förordningen. Underrättelsen ska innehålla information om den uppdaterade andelen förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung och alla relevanta uppgifter som visar att villkoren som anges i punkt 1 a och b i den här artikeln är uppfyllda.

Kommissionen ska övervaka situationen i de medlemsstater som omfattas av en minskning i syfte att kontrollera att de villkor som anges i punkt 1 a och b fortlöpande uppfylls.

(*) Kommissionens rekommendation (EU) 2021/2279 av den 15 december 2021 om användningen av metoder för produkters miljöavtryck för att mäta och kommunicera produkters och organisationers miljöprestanda utifrån ett livscykelperspektiv (EUT L 471, 30.12.2021, s. 1)."

13. Artikel 23 ska ändras på följande sätt:

- a) Punkt 1 ska ersättas med följande:

"1. I syfte att främja användningen av förnybar energi inom värme- och kylsektorn ska varje medlemsstat öka andelen förnybar energi i den sektorn med minst 0,8 procentenheter som årligt genomsnitt beräknat för perioden 2021–2025 och med minst 1,1 procentenheter som årligt genomsnitt beräknat för perioden 2026–2030 med utgångspunkt i andelen förnybar energi inom värme- och kylsektorn 2020, uttryckt i nationell andel av den slutliga energianvändningen (brutto) och beräknat i enlighet med den metod som anges i artikel 7.

Medlemsstaterna får räkna in spillvärme och spillkyla i de genomsnittliga årliga ökningarna som avses i första stycket med upp till högst 0,4 procentenheter. Om de beslutar att göra detta ska den genomsnittliga årliga ökningen höjas med hälften av den inräknade spillvärmen och spillkylan i procentenheter, upp till en övre gräns på 1,0 procentenheter för perioden 2021–2025 och på 1,3 procentenheter för perioden 2026–2030.

Medlemsstaterna ska informera kommissionen om sin avsikt att tillgodoräkna spillvärme och spillkyla samt den uppskattade mängden i sina integrerade nationella energi- och klimatplaner som överlämnas enligt artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999. Utöver årliga ökningar med det minimivärde i procentenheter som avses i första stycket i denna punkt ska varje medlemsstat sträva efter att öka andelen förnybar energi i sin värme- och kylsektor med det ytterligare vägledande värde i procentenheter som anges i bilaga Ia till detta direktiv.

Medlemsstaterna får räkna in förnybar el som används för uppvärmning och kylning i den genomsnittliga årliga ökning som anges i första stycket, upp till en gräns på 0,4 procentenheter, förutsatt att värme- och kylgeneratorerens effektivitet är högre än 100 %. Om de beslutar att göra detta ska den genomsnittliga årliga ökningen höjas med hälften av den förnybara elen uttryckt i procentenheter, upp till en övre gräns på 1,0 procentenheter för perioden 2021–2025 och på 1,3 procentenheter för perioden 2026–2030.

Medlemsstaterna ska informera kommissionen om sin avsikt att räkna in förnybar el som används för uppvärmning och kylning från värme- och kylgeneratorer som har en effektivitet som överstiger 100 % i den årliga ökning som anges i första stycket i denna punkt. Medlemsstaterna ska i sina integrerade nationella energi- och klimatplaner som lämnas in enligt artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999 inkludera den uppskattade kapaciteten för förnybar el hos värme- och kylgeneratorer som har en effektivitet som överstiger 100 %. Medlemsstaterna ska i sina integrerade nationella energi- och klimatlägesrapporter som lämnas in i enlighet med artikel 17 i den förordningen inkludera den mängd förnybar el som används för uppvärmning och kylning från värme- och kylgeneratorer som har en effektivitet som överstiger 100 %.

1a. Med avseende på beräkningen av andelen förnybar el som används för uppvärmning och kylning vid tillämpningen av punkt 1 ska medlemsstaterna använda den genomsnittliga andelen förnybar el som levererats på deras territorium under de två föregående åren.

1b. Medlemsstaterna ska göra en bedömning av sin potential vad gäller energi från förnybara energikällor och användningen av spillvärme och spillkyla inom värme- och kylsektorn, inbegripet, när så är lämpligt, en analys av områden som är lämpliga för utbyggnad med låg ekologisk risk och av potentialen för småskaliga hushållsprojekt. Vid den bedömningen ska det övervägas vilka ekonomiskt genomförbara tekniker det finns för industri- och hushållsanvändning i syfte att fastställa milstolpar och åtgärder för att öka användningen av förnybar energi inom uppvärmning och kylning och, när så är lämpligt, användningen av spillvärme och spillkyla genom fjärrvärme och fjärrkyla i syfte att fastställa en långsiktig nationell strategi för att minska växthusgasutsläppen och luftföroreningarna från uppvärmning och kylning. Den bedömningen ska göras i enlighet med principen om energieffektivitet först och ingå i de integrerade nationella energi- och klimatplaner som lämnats in enligt artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999 och ska åtfölja den heltäckande bedömning av värme och kyla som krävs enligt artikel 14.1 i direktiv 2012/27/EU.”

b) Punkt 2 ska ändras på följande sätt:

i) Inledningsfrasen ska ersättas med följande:

”Vid tillämpning av punkt 1 i denna artikel ska följande gälla för varje medlemsstat vid dess beräkning av andelen förnybar energi inom värme- och kylsektorn och den genomsnittliga årliga ökning som avses i den punkten, inbegripet den ytterligare vägledande ökning som anges i bilaga Ia:”

ii) Led a ska utgå.

iii) Följande stycke ska läggas till:

”Medlemsstaterna ska särskilt informera ägare av eller hyresgäster i byggnader samt små och medelstora företag om kostnadseffektiva åtgärder och finansieringsinstrument för att förbättra användningen av förnybar energi i värme- och kylsystem. Medlemsstaterna ska tillhandahålla denna information med hjälp av tillgängliga och transparenta rådgivningsverktyg.”.

c) Punkt 4 ska ersättas med följande:

"4. För att nå den genomsnittliga årliga ökning som avses i punkt 1 första stycket ska medlemsstaterna sträva efter att genomföra minst två av följande åtgärder:

- a) Fysisk inblandning av förnybar energi eller spillvärme och spillkyla i de energikällor och bränslen som levereras för värme och kyla.
- b) Installation av högeffektiva system för uppvärmning och kylning med förnybar energi i byggnader, anslutning av byggnader till effektiva system för fjärrvärme- och fjärrkyla eller användning av förnybar energi eller spillvärme och spillkyla i industriella uppvärmnings- och kylningsprocesser.
- c) Åtgärder som omfattas av säljbara certifikat som styrker efterlevnaden av skyldigheten i punkt 1 första stycket genom stöd till installeringsåtgärder enligt led b i denna punkt, som genomförs av en annan ekonomisk aktör såsom en självständig installatör av teknik för förnybar energi eller ett energitjänsteföretag som tillhandahåller installationstjänster på området förnybar energi.
- d) Kapacitetsuppbyggnad för nationella, regionala och lokala myndigheter för att kartlägga den lokala potentialen för förnybar värme och kyla, samt för att planera, genomföra och ge råd om projekt och infrastrukturer med förnybar energi.
- e) Inrättande av ramar för riskreducering för att minska kapitalkostnaderna för projekt dels för förnybar värme och kyla, dels för spillvärme och spillkyla, bland annat genom att möjliggöra sammanslagning av mindre projekt och på ett mer helhetsbetonat sätt koppla sådana projekt till andra energieffektivitets- och byggnadsrenoveringsåtgärder.
- f) Främjande av avtal om köp av förnybar värme och kyla för företagskunder och små kollektiva konsumenter.
- g) Planerade system för ersättning av fossila uppvärmningskällor och av uppvärmningssystem som är inkompatibla med förnybara energikällor, eller system för utfasning av fossila bränslen med milstolpar.
- h) Krav på lokal och regional nivå vad beträffar planering av förnybar värme, vilket omfattar kylning.
- i) Främjande av produktion av biogas och dess inmatning i gasnätet i stället för att den används för elproduktion.
- j) Åtgärder för att främja integreringen av värmeenergilagringsteknik i värme- och kylsystem.
- k) Främjande av fjärrvärme- och fjärrkylnät baserade på förnybar energi, särskilt i gemenskaper för förnybar energi, bland annat genom regleringsåtgärder, finansieringsarrangemang och stöd.
- l) Andra politiska åtgärder med motsvarande verkan, däribland skatteåtgärder, stödsystem eller andra ekonomiska incitament som bidrar till installation av utrustning för förnybar värme och kyla och utveckling av energinät som tillhandahåller förnybar energi för uppvärmning och kylning av byggnader och inom industrin.

Vid antagande och genomförande av de åtgärderna ska medlemsstaterna säkerställa att de är tillgängliga för alla konsumenter, särskilt konsumenter i låginkomsthushåll eller utsatta hushåll, som annars inte skulle ha tillräckligt startkapital för att kunna dra nytta av dem."

14. Artikel 24 ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 1 ska ersättas med följande:

"1. Medlemsstaterna ska säkerställa att information om energiprestanda och andelen förnybar energi i deras system för fjärrvärme och fjärrkyla tillhandahålls slutkonsumenterna på ett lättillgängligt sätt, exempelvis på fakturor eller på leverantörernas webbplatser och på begäran. Informationen om andelen förnybar energi ska uttryckas åtminstone som en procentandel av den slutliga energianvändningen (brutto) inom värme och kyla som tilldelats kunderna inom ett givet system för fjärrvärme och fjärrkyla, inbegripet information om hur mycket energi som använts för att leverera en enhet värme till kunden eller slutanvändaren."

b) Punkterna 4 och 5 ska ersättas med följande:

"4. Medlemsstaterna ska sträva efter att öka andelen energi från förnybara energikällor och från spillvärme och spillkyla inom fjärrvärme och fjärrkyla med en vägledande siffra på 2,2 procentenheter som ett årligt genomsnitt beräknat för perioden 2021–2030, med utgångspunkt i andelen energi från förnybara energikällor och från spillvärme och spillkyla inom fjärrvärme och fjärrkyla 2020, och ska i sina integrerade nationella energi- och klimatplaner som lämnats in enligt artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999 fastställa de åtgärder som är nödvändiga för att åstadkomma detta. Andelen förnybar energi ska uttryckas som andelen slutlig energianvändning (brutto) inom fjärrvärme och fjärrkyla anpassad till normala klimatförhållanden.

Medlemsstaterna får räkna in förnybar el som används för fjärrvärme och fjärrkyla i den årliga genomsnittliga ökning som anges i första stycket.

Medlemsstaterna ska informera kommissionen om sin avsikt att räkna in förnybar el som används för fjärrvärme och fjärrkyla i den årliga ökning som anges i första stycket i denna punkt. Medlemsstaterna ska i sina integrerade nationella energi- och klimatplaner som lämnas in enligt artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999 inkludera den uppskattade kapaciteten för förnybar el för fjärrvärme och fjärrkyla. Medlemsstaterna ska i sina integrerade nationella energi- och klimatlägesrapporter som lämnas in enligt artikel 17 i den förordningen inkludera den mängd förnybar el som används för fjärrvärme och fjärrkyla.

4a. Med avseende på beräkningen av andelen förnybar el som används för fjärrvärme och fjärrkyla vid tillämpningen av punkt 4 ska medlemsstaterna använda den genomsnittliga andelen förnybar el som levererats på deras territorium under de två föregående åren.

Medlemsstater med en andel energi från förnybara energikällor och från spillvärme och spillkyla inom fjärrvärme och fjärrkyla som överstiger 60 % får räkna sådana andelar som fullgörande av den genomsnittliga årliga ökning som avses i punkt 4 första stycket. Medlemsstater med en andel energi från förnybara energikällor och från spillvärme och spillkyla inom fjärrvärme och fjärrkyla som överstiger 50 % men uppgår till högst 60 % får räkna sådana andelar som fullgörande av hälften av den genomsnittliga årliga ökning som avses i punkt 4 första stycket.

Medlemsstaterna ska fastställa nödvändiga åtgärder för att genomföra den genomsnittliga årliga ökning som avses i punkt 4 första stycket i denna artikel i sina integrerade nationella energi- och klimatplaner som lämnats in enligt artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999.

4b. Medlemsstaterna ska säkerställa att systemansvariga för system för fjärrvärme eller fjärrkyla med en kapacitet över 25 MWt uppmuntras att ansluta tredjepartsleverantörer av energi från förnybara energikällor och från spillvärme och spillkyla eller uppmuntras att erbjuda att ansluta och att köpa värme eller kyla som produceras från förnybara energikällor och från spillvärme och spillkyla från tredjepartsleverantörer på grundval av icke-diskriminerande kriterier som fastställs av den behöriga myndigheten i den berörda medlemsstaten när sådana systemansvariga behöver genomföra ett eller flera av följande alternativ:

- a) Tillgodose efterfrågan från nya kunder.
- b) Ersätta befintlig produktionskapacitet för värme eller kyla.
- c) Utöka befintlig produktionskapacitet för värme eller kyla.

5. Medlemsstaterna får tillåta att en systemansvarig för ett system för fjärrvärme eller fjärrkyla vägrar att ansluta och köpa värme eller kyla från en tredjepartsleverantör i någon av följande situationer:

- a) Systemet saknar nödvändig kapacitet på grund av andra leveranser av värme eller kyla från förnybara energikällor eller av spillvärme och spillkyla.

- b) Den värme eller kyla som levereras av tredjepartsleverantören uppfyller inte de tekniska parametrar som krävs för anslutning och för att säkerställa en tillförlitlig och säker drift av systemet för fjärrvärme och fjärrkyla.
- c) Den systemansvariga kan visa att tillträdet skulle leda till alltför stora kostnadsökningar för värme eller kyla för slutkunderna jämfört med kostnaden för att använda den huvudsakliga lokala värme- eller kylförsörjning som den förnybara energikällan eller spillvärmens och spillkylan skulle konkurrera med.
- d) Den systemansvarigas system är ett effektivt system för fjärrvärme och fjärrkyla.

Medlemsstaterna ska, när en systemansvarig för ett fjärrvärme- eller fjärrkylsystem vägrar att ansluta en leverantör av värme eller kyla enligt första stycket, säkerställa att information om skälen för vägran, samt om de villkor som skulle behöva uppfyllas och de åtgärder som skulle behöva vidtas i systemet för att möjliggöra anslutning, lämnas av den systemansvariga till den behöriga myndigheten. Medlemsstaterna ska säkerställa att det finns ett lämpligt förfarande för att åtgärda omotiverade avslag.

6. Medlemsstaterna ska vid behov inrätta en ram för samordning mellan systemansvariga för system för fjärrvärme och fjärrkyla och potentiella källor till spillvärme och spillkyla i industrin och tjänstesektorn för att underlätta användningen av spillvärme och spillkyla. Denna samordningsram ska säkerställa en dialog om användningen av spillvärme och spillkyla som i synnerhet omfattar följande:

- a) Systemansvariga för system för fjärrvärme och fjärrkyla.
 - b) Företag inom industrin och tjänstesektorn som producerar spillvärme och spillkyla som ekonomiskt kan återvinnas via system för fjärrvärme och fjärrkyla, såsom datacentraler, industrianläggningar, stora kommersiella byggnader, energilagringsanläggningar och kollektivtrafik.
 - c) Lokala myndigheter med ansvar för planering och godkännande av energiinfrastrukturer.
 - d) Vetenskapliga experter som arbetar med den senaste tekniken inom system för fjärrvärme och fjärrkyla.
 - e) Gemenskaper för förnybar energi som är involverade i uppvärmning och kylning.”
- c) Punkterna 8, 9 och 10 ska ersättas med följande:

”8. Medlemsstaterna ska upprätta en ram enligt vilken ansvariga för eldistributionssystem minst vart fjärde år, i samarbete med systemansvariga för system för fjärrvärme och fjärrkyla inom deras respektive områden, utvärderar vilken potential systemen för fjärrvärme och fjärrkyla har att tillhandahålla balanseringstjänster och andra systemtjänster, inbegripet efterfrågefleksibilitet och värmelagring av överskottsel från förnybara energikällor, och huruvida användningen av den fastställda potentialen skulle bli mer resurs- och kostnadseffektiv än alternativa lösningar.

Medlemsstaterna ska säkerställa att systemansvariga för överförings- och distributionssystem för el tar vederbörlig hänsyn till resultaten av den utvärdering som krävs enligt första stycket vid nätplanering, nätinvesteringar och infrastrukturutveckling på sina respektive territorier.

Medlemsstaterna ska underlätta samordningen mellan systemansvariga för system för fjärrvärme och fjärrkyla och systemansvariga för överförings- och distributionssystem för el för att säkerställa att balanserings-, lagrings- och andra flexibilitetstjänster, såsom efterfrågefleksibilitet, som tillhandahålls av systemansvariga för system för fjärrvärme och fjärrkyla kan delta på deras elmarknader.

Medlemsstaterna får utvidga bedömnings- och samordningskraven enligt första och tredje styckena till att omfatta systemansvariga för överförings- och distributionssystem för gas, inbegripet vätgasnät och andra energinät.

9. Medlemsstaterna ska säkerställa att konsumenternas rättigheter och reglerna för drift av system för fjärrvärme och fjärrkyla enligt denna artikel är klart definierade och offentligt tillgängliga och att de behöriga myndigheterna ser till att de efterlevs.

10. En medlemsstat ska inte vara skyldig att tillämpa punkterna 2–9 om minst ett av följande villkor är uppfyllt:

- a) Dess andel fjärrvärme och fjärrkyla den 24 december 2018 utgjorde högst 2 % av andelen slutlig energianvändning (brutto) inom värme och kyla.
- b) Dess andel fjärrvärme och fjärrkyla ökar till över 2 % av andelen slutlig energianvändning (brutto) inom värme och kyla den 24 december 2018 genom utveckling av ny effektiv fjärrvärme och fjärrkyla på grundval av dess integrerade nationella energi- och klimatplan som lämnas in enligt artiklarna 3 och 14 i enlighet med förordning (EU) 2018/1999 och den bedömning som avses i artikel 23.1b i detta direktiv.
- c) 90 % av den slutliga energianvändningen (brutto) i system för fjärrvärme och fjärrkyla sker i effektiva system för fjärrvärme och fjärrkyla."

15. Artikel 25 ska ersättas med följande:

"Artikel 25

Ökning av förnybar energi och minskning av växthusgasintensiteten i transportsektorn

1. Varje medlemsstat ska fastställa en skyldighet för bränsleleverantörer att säkerställa att

- a) den mängd förnybara bränslen och förnybar el som levereras till transportsektorn leder till en
 - i) andel förnybar energi i den slutliga energianvändningen i transportsektorn på minst 29 % senast 2030, eller
 - ii) minskning av växthusgasintensiteten med minst 14,5 % fram till 2030, jämfört med det referensvärde som anges i artikel 27.1 b, i enlighet med en vägledande utvecklingsbana som fastställs av medlemsstaten,
- b) andelen avancerade biodrivmedel och biogas som produceras från de bränsleråvaror som förtecknas i del A i bilaga IX, i kombination med andelen förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung, av den energi som levereras till transportsektorn är minst 1 % 2025 och 5,5 % 2030, varav en andel på minst 1 procentenhet kommer från förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung 2030.

Medlemsstaterna uppmuntras att fastställa differentierade mål för avancerade biodrivmedel och biogas som produceras från de bränsleråvaror som förtecknas i del A i bilaga IX samt förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung på nationell nivå för att fullgöra den skyldighet som anges i första stycket b i denna punkt på så sätt att utvecklingen av båda bränslena främjas och expanderar.

Medlemsstater med kusthamnar ska sträva efter att säkerställa att andelen förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung av den totala mängd energi som levereras till sjöfartssektorn är minst 1,2 % från år 2030.

Medlemsstaterna ska, i sina integrerade nationella energi- och klimatlägesrapporter som lämnas in enligt artikel 17 i förordning (EU) 2018/1999, rapportera om andelen förnybar energi i den slutliga energianvändningen i transportsektorn, inklusive sjöfarten, samt om minskningen av deras växthusgasintensitet.

Om förteckningen över bränsleråvaror i del A i bilaga IX ändras i enlighet med artikel 28.6 får medlemsstaterna på motsvarande sätt öka sin minimiandel avancerade biodrivmedel och biogas som produceras från dessa bränsleråvaror av den energi som levereras till transportsektorn.

2. Vid beräkningen av de mål som avses i punkt 1 första stycket a och de andelar som avses i punkt 1 första stycket b
- a) ska medlemsstaterna beakta förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung även när de används som mellanprodukter för produktion av
 - i) konventionella drivmedel, eller
 - ii) biodrivmedel, förutsatt att den minskning av växthusgasutsläppen som uppnås genom användning av förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung inte tillgodoräknas vid beräkningen av de minskade växthusgasutsläppen för biodrivmedel,
 - b) får medlemsstaterna beakta biogas som matas in i den nationella infrastrukturen för överföring och distribution av gas.
3. Vid beräkningen av de mål som anges i punkt 1 första stycket a får medlemsstaterna beakta återvunna kolbaserade bränslen.

När medlemsstaterna utformar skyldigheten för bränsleleverantörer får de

- a) undanta bränsleleverantörer som levererar bränsle i form av el eller förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung från skyldigheten att uppfylla minimiandelen avancerade biodrivmedel och biogas som produceras från de bränsleråvaror som förtecknas i del A i bilaga IX, med avseende på dessa bränslen,
 - b) utforma skyldigheten i form av åtgärder som är inriktade på volymer, energiinnehåll eller växthusgasutsläpp,
 - c) skilja mellan olika energibärare,
 - d) skilja mellan sjötransportsektorn och andra sektorer.
4. Medlemsstaterna ska inrätta en mekanism som gör det möjligt för bränsleleverantörer på deras territorium att utbyta krediter för leverans av förnybar energi till transportsektorn. Ekonomiska aktörer som levererar el från förnybara energikällor till elfordon via offentliga laddningspunkter ska få krediter, oavsett om de ekonomiska aktörerna omfattas av den skyldighet som medlemsstaten har fastställt för bränsleleverantörer, och får sälja dessa krediter till bränsleleverantörer, som ska ha rätt att använda krediterna för att fullgöra den skyldighet som anges i punkt 1 första stycket. Medlemsstaterna får inkludera privata laddningspunkter i den mekanismen, förutsatt att det kan påvisas att förnybar el som levereras till dessa privata laddningspunkter endast tillhandahålls elfordon."

16. Artikel 26 ska ändras på följande sätt:

- a) Punkt 1 ska ändras på följande sätt:

- i) Första stycket ska ersättas med följande:

"1. För beräkningen av en medlemsstats slutliga energianvändning (brutto) från förnybara energikällor som avses i artikel 7 och av den minimiandel förnybar energi och det mål för minskningen av växthusgasintensiteten som avses i artikel 25.1 första stycket a ska andelen biodrivmedel och flytande biobränslen, samt andelen biomassabränslen som används inom transportsektorn, om de framställs ur livsmedels- och fodergrödor, vara högst en procentenhet högre än andelen sådana drivmedel och bränslen i den slutliga energianvändningen inom transportsektorn i den medlemsstaten 2020 och högst uppgå till 7 % av den slutliga energianvändningen inom transportsektorn i den medlemsstaten."

- ii) Fjärde stycket ska ersättas med följande:

"Om andelen biodrivmedel och flytande biobränslen, samt andelen biomassabränslen som konsumeras inom transportsektorn, som framställs ur livsmedels- och fodergrödor i en medlemsstat begränsas till en andel som är lägre än 7 %, eller om en medlemsstat beslutar att begränsa andelen ytterligare, får den medlemsstaten på motsvarande sätt minska den minimiandel förnybar energi eller det mål för minskningen av växthusgasintensiteten som avses i artikel 25.1 första stycket a, med beaktande av det bidrag till minimiandelen förnybar energi eller till minskningen av växthusgasutsläpp som dessa drivmedel och bränslen skulle ha haft. Med avseende på målet för minskningen av växthusgasintensiteten ska medlemsstaterna anse att dessa drivmedel och bränslen minskar växthusgasutsläppen med 50 %."

b) Punkt 2 ska ändras på följande sätt:

i) Första stycket ska ersättas med följande:

”2. För beräkningen av en medlemsstats slutliga användning (brutto) av energi från förnybara energikällor som avses i artikel 7 och den minimiandel förnybar energi och det mål för minskningen av växthusgasintensiteten som avses i artikel 25.1 första stycket a, ska andelen flytande biobränslen och biomassabränslen som framställs ur livsmedels- och fodergrödor med hög risk för indirekt ändrad markanvändning och fodergrödor för vilka en betydande utvidgning av produktionsområdet till mark med stora kollager observeras, inte överstiga användningsnivån av sådana bränslen i den medlemsstaten år 2019, såvida de inte är certifierade som biodrivmedel, flytande biobränslen eller biomassabränslen med låg risk för indirekt ändrad markanvändning enligt denna punkt.”

ii) Femte stycket ska ersättas med följande:

”Kommissionen ska senast den 1 september 2023 se över de kriterier som fastställs i den delegerade akt som avses i fjärde stycket i denna punkt på grundval av bästa tillgängliga vetenskapliga data och anta delegerade akter i enlighet med artikel 35 för att ändra dessa kriterier, när så är lämpligt, och för att komplettera detta direktiv genom att inbegripa en utvecklingsbana mot en gradvis minskning av bidraget till det övergripande unionsmål som fastställs i artikel 3.1 och till den minimiandel förnybar energi och det mål för minskningen av växthusgasintensiteten som avses i artikel 25.1 första stycket a från biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassabränslen med hög risk för indirekt ändring av markanvändning vilka produceras från bränsleråvaror för vilka en betydande utvidgning av produktionen till mark med stora kollager observeras. Den översynen ska baseras på en reviderad version av den rapport om utvidgningen av bränsleråvaror som lämnats in i enlighet med tredje stycket i denna punkt. Den rapporten ska särskilt innehålla en bedömning av om den maximala andelen av det globala produktionsområdets genomsnittliga årliga utvidgning till mark med stora kollager bör få ett lägre tröskelvärde på grundval av objektiva och vetenskapligt baserade kriterier och med beaktande av unionens klimatrelaterade mål och åtaganden.

När så är lämpligt ska kommissionen ändra de kriterier som fastställs i den delegerade akten som avses i fjärde stycket på grundval av resultaten av den bedömning som avses i femte stycket. Kommissionen ska fortsätta att vart tredje år efter antagandet av den delegerade akt som avses i fjärde stycket se över de uppgifter som ligger till grund för den delegerade akten. Kommissionen ska vid behov uppdatera den delegerade akten mot bakgrund av ändrade omständigheter och de senaste tillgängliga vetenskapliga rönen.”

17. Artikel 27 ska ersättas med följande:

”Artikel 27

Beräkningsregler inom transportsektorn och för oavsett deras slutanvändning

1. Vid beräkningen av den minskning av växthusgasintensiteten som avses i artikel 25.1 första stycket led a iii ska följande regler tillämpas:

a) De minskade utsläppen av växthusgaser ska beräknas enligt följande:

- i) För biodrivmedel och biogas, genom att den mängd av dessa bränslen som levereras till alla transportsätt multipliceras med de växthusgasutsläppsminskningar som fastställts i enlighet med artikel 31.
- ii) För förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung och återvunna kolbaserade bränslen, genom att den mängd av dessa bränslen som levereras till alla transportsätt multipliceras med deras minskade växthusgasutsläpp, fastställda i enlighet med delegerade akter som antagits enligt artikel 29a.3.
- iii) För förnybar el, genom att den mängd förnybar el som levereras till alla transportsätt multipliceras med de totala utsläppen från den fossila motsvarigheten, ECF(e), enligt bilaga V.

- b) Den referensnivå som avses i artikel 25.1 första stycket a ii ska till och med den 31 december 2030 beräknas genom att den energimängd som levereras till transportsektorn multipliceras med de totala utsläppen från den fossila motsvarigheten, EF(t), enligt bilaga V, den referensnivå som avses i artikel 25.1 första stycket a ii ska från och med den 1 januari 2031 vara summan av
- i) den mängd bränslen som levereras till alla transportsätt, multiplicerad med de totala utsläppen från den fossila motsvarigheten, EF(t), enligt bilaga V,
 - ii) den mängd el som levereras till alla transportsätt, multiplicerad med de totala utsläppen från den fossila motsvarigheten, ECF(e), enligt bilaga V.
- c) Vid beräkningen av de relevanta energimängderna ska följande regler gälla:
- i) För att fastställa mängden energi som levereras till transportsektorn ska de värden för energiinnehåll i drivmedel som anges i bilaga III användas.
 - ii) För att fastställa energiinnehållet i drivmedel som inte ingår i bilaga III ska medlemsstaterna använda de relevanta europeiska standarderna för bestämning av värmevärden för bränslen eller där ingen europeisk standard har antagits i detta syfte relevanta ISO-standarder.
 - iii) Den mängd förnybar el som levereras till transportsektorn fastställs genom att den mängd el som levereras till den sektorn multipliceras med den genomsnittliga andelen förnybar el som levererats på medlemsstatens territorium under de två föregående åren om inte el erhålls från en direkt anslutning till en anläggning som producerar förnybar el och levereras till transportsektorn i vilket fall den ska fullt ut räknas som förnybar och el som genereras av ett solenergidrivet elfordon och används för fordonets egen användning får fullt ut räknas som förnybar.
 - iv) Andelen biodrivmedel och biogas som produceras från de bränsleråvaror som förtecknas i del B i bilaga IX av energiinnehållet i bränslen och el som levereras till transportsektorn ska, utom i Cypern och Malta, begränsas till 1,7 %.
- d) Minskningen av växthusgasintensiteten genom användning av förnybar energi fastställs genom att minskningen av växthusgasutsläppen från användningen av biodrivmedel, biogas, förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung och förnybar el som levereras till alla transportsätt divideras med referensscenariot; medlemsstaterna får beakta återvunna kolbaserade bränslen.

Medlemsstaterna får, om det är motiverat, höja det gränsvärde som anges i första stycket c iv) i denna punkt, med beaktande av tillgången på bränsleråvaror som förtecknas i del B i bilaga IX. Varje sådan höjning ska anmälas till kommissionen tillsammans med skälen för detta och ska underställas kommissionens godkännande.

2. Vid beräkningen av de minimiandelar som avses i artikel 25.1 första stycket a i och b ska följande regler tillämpas:

- a) Vid beräkningen av nämnaren, det vill säga mängden energi som används inom transportsektorn, ska alla bränslen och all el som levereras till transportsektorn beaktas.
- b) Vid beräkningen av täljaren, dvs. den mängd energi från förnybara energikällor som används inom transportsektorn vid tillämpningen av artikel 25.1 första stycket, ska energiinnehållet i alla typer av energi från förnybara energikällor som levereras till alla transportsätt, inklusive till internationell bunkring, på varje medlemsstats territorium beaktas. Medlemsstaterna får beakta återvunna kolbaserade bränslen.
- c) Andelen biodrivmedel och biogas som produceras från de bränsleråvaror som förtecknas i bilaga IX och förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung ska anses vara två gånger så stor som sitt energiinnehåll.

- d) Andelen förnybar el ska anses vara fyra gånger så stor som sitt energiinnehåll när den levereras till vägfordon och får anses vara 1,5 gånger så stor som sitt energiinnehåll när den levereras till järnvägstransport.
- e) Andelen avancerade biodrivmedel och biogas som produceras från de råvaror som förtecknas i del A i bilaga IX och som levereras för transportsätten luftfart och sjöfart ska anses vara 1,2 gånger så stor som deras energiinnehåll, och andelen förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung som levereras för transportsätten luftfart och sjöfart ska anses vara 1,5 gånger så stor som deras energiinnehåll.
- f) Andelen biodrivmedel och biogas som produceras från de bränsleråvaror som förtecknas i del B i bilaga IX av energiinnehållet i bränslen och el som levereras till transportsektorn ska, utom i Cypern och Malta, begränsas till 1,7 %.
- g) För att fastställa mängden energi som levereras till transportsektorn ska de värden för energiinnehåll i drivmedel som anges i bilaga III användas.
- h) För att fastställa energiinnehållet i drivmedel som inte ingår i bilaga III ska medlemsstaterna använda de relevanta europeiska standarderna för bestämning av värmevärden för bränslen, eller när ingen europeisk standard har antagits i detta syfte relevanta ISO-standarder.
- i) Den mängd förnybar el som levereras till transportsektorn ska fastställas genom att den mängd el som levereras till den sektorn multipliceras med den genomsnittliga andelen förnybar el som levererats på medlemsstatens territorium under de två föregående åren om inte el erhålls från en direkt anslutning till en anläggning som producerar förnybar el och levereras till transportsektorn i vilket fall den elen fullt ut ska räknas som förnybar och el som genereras av ett solenergidrivet elfordon och används för fordonets egen användning får fullt ut räknas som förnybar.

Medlemsstaterna får, i motiverade fall, höja det gränsvärde som anges i första stycket f i denna punkt, med beaktande av tillgången på bränsleråvaror som förtecknas i del B i bilaga IX. Varje sådan höjning ska anmälas till kommissionen tillsammans med skälen för detta och ska underställas kommissionens godkännande.

3. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 35 för att ändra detta direktiv genom att anpassa gränsvärdet för andelen biodrivmedel och biogas som produceras från de bränsleråvaror som förtecknas i del B i bilaga IX på grundval av en bedömning av bränsleråvarans tillgänglighet. Gränsvärdet ska vara minst 1,7 %. Om kommissionen antar en sådan delegerad akt ska det gränsvärde som anges i den även tillämpas på medlemsstater som fått godkännande från kommissionen att höja gränsvärdet i enlighet med punkt 1 andra stycket eller punkt 2 andra stycket i den här artikeln efter en övergångsperiod på fem år, utan att det påverkar medlemsstatens rätt att tillämpa det nya gränsvärdet tidigare. Medlemsstaterna får ansöka om ett nytt godkännande från kommissionen att höja det gränsvärde som fastställts i den delegerade akten i enlighet med punkt 1 andra stycket eller punkt 2 andra stycket i den här artikeln.

4. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 35 för att ändra detta direktiv genom att anpassa drivmedel och deras energiinnehåll som anges i bilaga III i enlighet med den tekniska och vetenskapliga utvecklingen.

5. För beräkningarna enligt punkt 1 första stycket b och punkt 2 första stycket a ska den mängd energi som levereras till sjötransportsektorn, i förhållande till den medlemsstatens slutliga energianvändning (brutto), anses uppgå till högst 13 %. För Cypern och Malta ska den mängd energi som används inom sjötransportsektorn, i förhållande till de medlemsstaternas respektive slutliga energianvändning (brutto), anses uppgå till högst 5 %. Denna punkt ska tillämpas till och med den 31 december 2030.

6. När el används för produktion av förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung, antingen direkt eller för produktion av mellanprodukter, ska den genomsnittliga andelen el från förnybara energikällor i produktionslandet, uppmätt två år före året i fråga, användas för att fastställa andelen förnybar energi.

El som fås genom en direkt anslutning till en anläggning som producerar förnybar el får dock fullt ut räknas som förnybar när den används för produktion av förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung, förutsatt att anläggningen

- a) tas i drift efter eller samtidigt som anläggningen för produktion av förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung, och
- b) inte är ansluten till elnätet eller är ansluten till elnätet, men bevis kan tillhandahållas att den berörda elen har levererats utan att el har tagits från nätet.

El som tagits från nätet får fullt ut räknas som förnybar förutsatt att elen har producerats uteslutande från förnybara energikällor och de förnybara egenskaperna och andra lämpliga kriterier har påvisats, varvid det ska säkerställas att tillgodoräknande för denna els förnybara egenskaper endast görs en gång och endast i en slutanvändningssektor.

Kommissionen ska senast den 31 december 2021 anta en delegerad akt i enlighet med artikel 35 för att komplettera detta direktiv genom att fastställa en unionsmetod med närmare regler genom vilka ekonomiska aktörer ska uppfylla de krav som fastställs i andra och tredje styckena i denna punkt.

Kommissionen ska senast den 1 juli 2028 lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet med en bedömning av konsekvenserna av den unionsmetod som fastställts i enlighet med fjärde stycket, inklusive konsekvenserna av additionalitet och tidsmässig och geografisk korrelation, för produktionskostnaderna, minskningen av växthusgasutsläppen och energisystemen.

Kommissionens rapport ska särskilt bedöma konsekvenserna i fråga om hur tillgängliga och ekonomiskt överkomliga förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung är för industri och transportsektorerna och i fråga om unionens förmåga att uppnå sina mål för förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung, med beaktande av unionsstrategin för importerad och inhemsk vätgas i enlighet med artikel 22a, och samtidigt minimera ökningen av växthusgasutsläppen i elsektorn och i energisystemet i stort. Om det i rapporten konstateras att kraven inte säkerställer tillräcklig tillgänglighet och ekonomisk överkomlighet för förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung för industri och transportsektorerna och inte väsentligen bidrar till minskade växthusgasutsläpp, integrering av energisystem och uppnående av unionens mål för förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung till 2030, ska kommissionen se över unionsmetoden och när så är lämpligt anta en delegerad akt i enlighet med artikel 35 för att ändra metoden och göra nödvändiga justeringar av de kriterier som fastställs i andra och tredje styckena i denna punkt i syfte att underlätta utbyggnaden av vätgasindustrin.”

18. Artikel 28 ska ändras på följande sätt:

- a) Punkterna 2, 3 och 4 ska utgå.
- b) Punkt 5 ska ersättas med följande:

”5. Senast den 30 juni 2024 ska kommissionen anta delegerade akter i enlighet med artikel 35 för att komplettera detta direktiv genom att specificera metoden för att fastställa den andel biodrivmedel och biogas för transport som härrör från biomassa som bearbetas med fossila bränslen i en gemensam process.”

- c) Punkt 7 ska ersättas med följande:

”7. Kommissionen ska senast den 31 december 2025, inom ramen för en bedömning vartannat år av framstegen enligt förordning (EU) 2018/1999, bedöma om den skyldighet avseende avancerade biodrivmedel och biogas som produceras från råvaror som förtecknas i del A i bilaga IX till detta direktiv som föreskrivs i artikel 25.1 första stycket b i detta direktiv på ett ändamålsenligt sätt främjar innovation och säkerställer minskade växthusgasutsläpp inom transportsektorn. Kommissionen ska även, i den bedömningen, analysera om tillämpningen av den här artikeln på ett ändamålsenligt sätt leder till att dubbelräkning av förnybar energi undviks.

Kommissionen ska, om så är lämpligt, lägga fram ett förslag om ändring av den skyldighet avseende avancerade biodrivmedel och biogas som produceras från råvaror som förtecknas i del A i bilaga IX som föreskrivs i artikel 25.1 första stycket b.”

19. Artikel 29 ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 1 ska ändras på följande sätt:

i) I första stycket ska led a ersättas med följande:

”a) Bidrag till medlemsstaternas andel energi från förnybara energikällor och de mål som avses i artiklarna 3.1, 15a.1, 22a.1, 23.1, 24.4 och 25.1 i detta direktiv.”

ii) Andra stycket ska ersättas med följande:

”Biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassabränslen som produceras från avfall och restprodukter, utom restprodukter från jordbruk, vattenbruk, fiske och skogsbruk, behöver emellertid endast uppfylla kriterierna för minskade växthusgasutsläpp i punkt 10 för att beaktas för de syften som avses i första stycket a, b och c i den här punkten. Vid användning av blandat avfall får medlemsstaterna ålägga operatörerna att tillämpa system för sortering av blandat avfall som syftar till att avlägsna fossila material. Detta stycke ska även tillämpas på avfall och restprodukter som först bearbetas till en produkt innan den bearbetas ytterligare till biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassabränslen.”

iii) Fjärde stycket ska ersättas med följande:

”Biomassabränslen ska uppfylla de hållbarhetskriterier och de kriterier för minskade växthusgasutsläpp som fastställs i punkterna 2–7 och 10 om de används

a) när det gäller fasta biomassabränslen: i anläggningar som producerar el, värme eller kyla med en sammanlagd installerad tillförd effekt på minst 7,5 MW,

b) när det gäller gasformiga biomassabränslen: i anläggningar som producerar el, värme och kyla med en sammanlagd installerad tillförd effekt på minst 2 MW,

c) när det gäller anläggningar som producerar gasformiga biomassabränslen, med följande genomsnittliga flöde av biometan:

i) Över 200 m³ metanekvivalenter/h, mätt vid standardförhållanden för temperatur och tryck närmare bestämt 0 °C och ett atmosfärtryck på 1 bar.

ii) Om biogasen består av en blandning av metan och annan icke-brännbar gas, när det gäller flödet av biometan: det tröskelvärde som anges i led i, i proportion till den volymetriska andelen metan i blandningen.

Medlemsstaterna får tillämpa hållbarhetskriterierna och kriterierna för minskade växthusgasutsläpp på anläggningar med lägre sammanlagd installerad tillförd effekt eller flöde av biometan.”

b) Punkt 3 ska ersättas med följande:

”3. Biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassabränslen producerade från agrobiomassa som beaktas för de syften som avses i punkt 1 första stycket a, b och c får inte framställas av råvaror från mark som har stort värde för den biologiska mångfalden, dvs. mark vars status i januari 2008 eller därefter utgjordes av något av följande, oberoende av om marken fortfarande har denna status:

a) Urskog och annan trädbevuxen mark, det vill säga skog och annan trädbevuxen mark med inhemska arter, där det inte finns några klart synliga tecken på mänsklig verksamhet och där de ekologiska processerna inte störts i betydande utsträckning, och gammal skog enligt definitionen i det land där skogen finns.

- b) Skog och annan trädbevuxen mark med stor biologisk mångfald som är rik på arter och inte skadad och som den relevanta behöriga myndigheten har konstaterat ha stor biologisk mångfald, om det inte tillhandahålls bevis för att produktionen av dessa råvaror varit oskadlig ur naturskyddssynvinkel.
- c) Områden som utsetts
 - i) i lag eller av den relevanta behöriga myndigheten för naturskyddssyften, om det inte finns belägg för att råvaruproduktionen varit oskadlig ur naturskyddssynvinkel, eller
 - ii) för att skydda sällsynta, hotade eller utrotningshotade ekosystem eller arter som är erkända i internationella avtal eller ingår i förteckningar som utarbetats av mellanstatliga organisationer eller av Internationella naturskyddsunionen, förutsatt att de erkänts i enlighet med artikel 30.4 första stycket, om det inte finns belägg för att råvaruproduktionen varit oskadlig ur naturskyddssynvinkel.
- d) Gräsmark med stor biologisk mångfald, omfattande mer än en hektar, som är
 - i) naturlig, det vill säga gräsmark som skulle förbli gräsmark i avsaknad av mänsklig verksamhet och som bibehåller den naturliga artsammansättningen och ekologiska särdrag och processer, eller
 - ii) icke naturlig, dvs. gräsmark som skulle upphöra att vara gräsmark i avsaknad av mänsklig verksamhet och som är rik på arter och inte skadad och som den relevanta behöriga myndigheten har konstaterat ha stor biologisk mångfald, om det inte finns belägg för att skörd av råvaran är nödvändig för att bevara markens status som gräsmark med stor biologisk mångfald, eller
- e) hedmark.

Om villkoren i punkt 6 a vi och vii inte är uppfyllda ska första stycket i den här punkten, utom led c, även tillämpas på biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassabränslen som produceras från skogsbiomassa.

Kommissionen får anta genomförandeakter för att närmare specificera kriterier för att avgöra vilken gräsmark som ska omfattas av första stycket d i den här punkten. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 34.3.”

- c) I punkt 4 ska följande stycke läggas till:

”Om villkoren i punkt 6 a vi och vii inte är uppfyllda ska första stycket i denna punkt, utom leden b och c, och andra stycket i denna punkt även tillämpas på biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassabränslen som produceras från skogsbiomassa.”

- d) Punkt 5 ska ersättas med följande:

”5. biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassabränslen producerade från agrobiomassa som beaktas för de syften som anges i punkt 1 första stycket a, b och c ska inte framställas från råvaror som erhålls från mark som var torvmark i januari 2008, såvida inte bevis kan tillhandahållas för att odling och skörd av dessa råvaror inte medför dränering av tidigare odikad mark. Om villkoren i punkt 6 a vi och vii inte är uppfyllda ska det här stycket även tillämpas på biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassabränslen som produceras från skogsbiomassa.”

- e) Punkt 6 ska ändras på följande sätt:

- i) I led a ska leden iii och iv ersättas med följande:

”iii) arealer som enligt internationell eller nationell rätt eller av relevant behörig myndighet utsetts för naturskyddsändamål, inbegripet sådana arealer på våtmarker, gräsmarker, hedmarker och torvmarker, skyddas i syfte att bevara den biologiska mångfalden och förhindra förstörelse av livsmiljöer,

- iv) det vid skörden tas hänsyn till att markens beskaffenhet och biologisk mångfald ska bevaras i enlighet med principerna för hållbart skogsbruk, i syfte att förhindra negativ påverkan, på ett sätt som undviker skörd av stubbar och rötter, försämring av urskog, och av gammal skog enligt definitionen i det land där skogen finns, eller omvandling av den till skogsplantage samt skörd på känslig mark, och att skörden är förenlig med tröskelvärdena för stora kalavverkningar enligt definitionen i det land där skogen finns och med lokalt och ekologiskt lämpliga bevarandetröskelvärden för extraktion av död ved och att skörden är i överensstämmelse med krav på användning av avverkningssystem som minimerar negativ påverkan på markens beskaffenhet, inbegripet packning, och på biologisk mångfald och livsmiljöer.”.

ii) I led a ska följande led läggas till:

- ”vi) skogar där skogsbiomassan skördas inte härrör från mark som har den status som avses i punkt 3 a, b, d och e, punkt 4 a och punkt 5, på samma villkor för fastställande av markens status som anges i dessa punkter, och
- vii) anläggningar som producerar biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassa-bränslen från skogsbiomassa inför de granskningar som ska göras enligt artikel 30.3 utfärdar en försäkran, understödd av interna processer på företagsnivå, om att skogsbiomassan inte tagits från sådan mark som avses i led vi i detta stycke.”

iii) I led b ska leden iii och iv ersättas med följande:

- ”iii) arealer som enligt internationell eller nationell rätt eller av relevant behörig myndighet utsetts för naturskyddsändamål, inklusive sådana arealer på våtmarker, gräsmarker, hedmarker och torvmarker, skyddas i syfte att bevara den biologiska mångfalden och förhindra förstörelse av livsmiljöer, såvida inte bevis kan tillhandahållas för att skörd av råvarorna inte inverkar negativt på dessa naturskyddsändamål,
- iv) det vid skörden tas hänsyn till att markens beskaffenhet och biologisk mångfald ska bevaras i enlighet med principerna för hållbart skogsbruk, i syfte att förhindra negativ påverkan, på ett sätt som undviker skörd av stubbar och rötter, försämring av urskog, och av gammal skog enligt definitionen i det land där skogen finns, eller omvandling av den till skogsplantage samt skörd på känslig mark, att skörden är förenlig med tröskelvärdena för stora kalavverkningar enligt definitionen i det land där skogen finns och med lokalt och ekologiskt lämpliga bevarandetröskelvärden för extraktion av död ved och att skörden är i överensstämmelse med krav på användning av avverkningssystem som minimerar negativ påverkan på markens beskaffenhet, inbegripet packning, och på biologisk mångfald och livsmiljöer, och”.

f) Följande punkter ska införas:

7a. Produktion av biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassa-bränslen från inhemsk skogsbiomassa ska vara förenlig med medlemsstaternas åtaganden och mål som fastställs i artikel 4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/841 (*) och med de styrmedel och åtgärder som medlemsstaterna beskriver i sina integrerade nationella energi- och klimatplaner, som lämnats in enligt artiklarna 3 och 14 i förordning (EU) 2018/1999.

7b. Som en del av sin slutliga uppdaterade integrerade nationella energi- och klimatplan, som ska lämnas in senast den 30 juni 2024 enligt artikel 14.2 i förordning (EU) 2018/1999, ska medlemsstaterna inkludera allt det följande:

- a) En bedömning av det inhemska utbudet av skogsbiomassa som är tillgänglig för energiändamål i enlighet med kriterierna i den här artikeln.
- b) En bedömning av om den planerade användningen av skogsbiomassa för energiproduktion är förenlig med medlemsstaternas mål och budgetar för 2026–2030 som fastställs i artikel 4 i förordning (EU) 2018/841.

- c) En beskrivning av de nationella åtgärder och styrmedel som ska säkerställa förenlighet med dessa mål och budgetar.

Medlemsstaterna ska rapportera till kommissionen om de åtgärder och styrmedel som avses i första stycket c i denna punkt, som en del av sina energi- och klimatlägesrapporter som lämnas in vartannat år enligt artikel 17 i förordning (EU) 2018/1999.

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/841 av den 30 maj 2018 om inbegripande av utsläpp och upptag av växthusgaser från markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk i ramen för klimat- och energipolitiken fram till 2030 och om ändring av förordning (EU) nr 525/2013 och beslut nr 529/2013/EU (EUT L 156, 19.6.2018, s. 1)."

- g) I punkt 10 första stycket ska led d ersättas med följande:

- "d) för produktion av el, värme och kyla från biomassabränslen som används i anläggningar där driften inletts efter den 20 november 2023: minst 80 %,
- e) för produktion av el, värme och kyla från biomassabränslen som används i anläggningar med en sammanlagd installerad tillförd effekt på minst 10 MW där driften inletts mellan den 1 januari 2021 och den 20 november 2023: minst 70 % till och med den 31 december 2029 och minst 80 % från och med den 1 januari 2030,
- f) för produktion av el, värme och kyla från gasformiga biomassabränslen som används i anläggningar med en sammanlagd installerad tillförd effekt på högst 10 MW där driften inletts mellan den 1 januari 2021 och den 20 november 2023: minst 70 % innan anläggningarna varit i drift i 15 år och minst 80 % när de varit i drift i 15 år,
- g) för produktion av el, värme och kyla från biomassabränslen som används i anläggningar med en sammanlagd installerad tillförd effekt på minst 10 MW där driften inletts före den 1 januari 2021: minst 80 % när anläggningarna varit i drift i 15 år, dock tidigast från och med den 1 januari 2026 och senast från och med den 31 december 2029,
- h) för produktion av el, värme och kyla från gasformiga biomassabränslen som används i anläggningar med en sammanlagd installerad tillförd effekt på högst 10 MW där driften inletts före den 1 januari 2021: minst 80 % när de varit i drift i 15 år, dock tidigast från och med den 1 januari 2026."

- h) I punkt 13 ska leden a och b ersättas med följande:

- "a) anläggningar belägna i ett av de yttersta randområdena enligt artikel 349 i EUF-fördraget, i den mån sådana anläggningar producerar el, värme eller kyla från biomassabränslen samt flytande biobränslen eller producerar biodrivmedel, och
- b) biomassabränslen och flytande biobränslen som används i de anläggningar som avses i led a i detta stycke, och biodrivmedel som produceras i de anläggningarna, oberoende av biomassans ursprungsort, förutsatt att dessa kriterier är objektivt motiverade på grund av att de syftar till att, för detta yttersta randområde, säkerställa tillgång till säker och trygg energi och en smidig infasning av de kriterier som fastställs i punkterna 2–7, 10 och 11 i denna artikel och därigenom ge incitament till omställningen från fossila bränslen till hållbara biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassabränslen."

- i) Följande punkt ska läggas till:

"15. Senast fram till och med den 31 december 2030 får energi från biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassabränslen också beaktas för de syften som avses i punkt 1 första stycket a, b och c i denna artikel, om

- a) stöd beviljades före den 20 november 2023 i enlighet med de hållbarhetskriterier och kriterier för minskade växthusgasutsläpp som anges i artikel 29 i den version som var i kraft den 29 september 2020, och

- b) stödet beviljades i form av ett långsiktigt stöd för vilket ett fast belopp fastställts i början av stödperioden, under förutsättning att det finns en korrigeringsmekanism för att säkerställa att ingen överkompensation förekommer.”

20. Följande artikel ska införas:

”Artikel 29a

Kriterier för minskade växthusgasutsläpp för förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung och återvunna kolbaserade bränslen

1. Energi från förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung ska räknas in i medlemsstaternas andel förnybar energi och de mål som avses i artiklarna 3.1, 15a.1, 22a.1, 23.1, 24.4 och 25.1 endast om minskningen av växthusgasutsläppen genom användning av dessa bränslen är minst 70 %.
2. Energi från återvunna kolbaserade bränslen får tillgodoräknas när det gäller de mål som avses i artikel 25.1 första stycket a endast om minskningen av växthusgasutsläppen genom användning av dessa bränslen är minst 70 %.
3. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 35 för att komplettera detta direktiv genom att specificera metoden för att utvärdera minskningen av växthusgasutsläpp från förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung och från återvunna kolbaserade bränslen. Metoden ska säkerställa att kredit för utsläpp som undvikits inte ges för koldioxid från fossila energikällor vars avskiljning redan har medfört en utsläppskredit enligt andra rättsliga bestämmelser. Metoden ska omfatta växthusgasutsläppen under hela livscykeln och beakta indirekta utsläpp som uppstår vid avledning av oelastiska insatsvaror såsom avfall som används för produktion av återvunna kolbaserade bränslen.”

21. Artikel 30 ska ändras på följande sätt:

- a) I punkt 1 första stycket ska inledningen ersättas med följande:

”1. I de fall förnybara bränslen och återvunna kolbaserade bränslen ska räknas in med avseende på de mål som anges i artiklarna 3.1, 15a.1, 22a.1, 23.1, 24.4 och 25.1, ska medlemsstaterna kräva att de ekonomiska aktörerna via obligatoriska oberoende och transparenta granskningar, i enlighet med den genomförandeakt som antagits enligt punkt 8 i den här artikeln, visar att de hållbarhetskriterier och kriterier för minskade växthusgasutsläpp som fastställs i artikel 29.2–29.7 och 29.10 och i artikel 29a.1 och 29a.2 för förnybara bränslen och återvunna kolbaserade bränslen har uppfyllts. För detta ändamål ska de kräva att de ekonomiska aktörerna använder ett massbalanssystem som”.

- b) Punkt 2 ska ersättas med följande:

”2. Om ett parti bearbetas ska informationen om hållbarhetsegenskaperna och egenskaperna vad gäller minskade växthusgasutsläpp anpassas och tilldelas produkterna i enlighet med följande regler:

- a) När bearbetningen av ett råvaruparti endast ger en produkt som är avsedd för framställning av biodrivmedel, flytande biobränslen eller biomassabränslen, förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung eller återvunna kolbaserade bränslen, ska partiets storlek och de berörda kvantiteterna av hållbarhetsegenskaper och egenskaper som gäller minskade utsläpp av växthusgaser anpassas genom tillämpning av en omräkningsfaktor som anger förhållandet mellan massan av den produkt som är avsedd för sådan framställning och massan av den råvara som kommer in i processen.
- b) När bearbetningen av ett råvaruparti ger mer än en produkt som är avsedd för framställning av biodrivmedel, flytande biobränslen eller biomassabränslen, förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung eller återvunna kolbaserade bränslen, ska för varje produkt en separat omräkningsfaktor tillämpas och en separat massbalans användas”.

- c) I punkt 3 ska första och andra styckena ersättas med följande:

"Medlemsstaterna ska vidta åtgärder för att säkerställa att de ekonomiska aktörerna tillhandahåller tillförlitlig information vad gäller efterlevnaden av hållbarhetskriterierna och kriterierna för minskade växthusgasutsläpp i artikel 29.2 – 29.7 och 29.10 och i artikel 29a.1 och 29a.2, och att de ekonomiska aktörerna på begäran gör de uppgifter som låg till grund för informationen tillgängliga för den berörda medlemsstaten. Medlemsstaterna ska kräva att de ekonomiska aktörerna ser till att informationen genomgår en tillfredsställande oberoende granskning och att de tillhandahåller bevis på att detta har gjorts. För efterlevnad av artikel 29.3 a, b, d och e, artikel 29.4 a, artikel 29.5, artikel 29.6 a och artikel 29.7 a får första- eller andrapartsgranskning användas upp till skogsbiomassans första samlingspunkt. Granskningen ska kontrollera att de system som de ekonomiska aktörerna använder är korrekta, tillförlitliga och skyddade mot bedrägerier, inklusive kontroll av att råvarorna inte avsiktligt ändrats eller tagits ur bruk så att partiet eller en del av det kunde bli avfall eller restprodukt. Granskningen ska också innehålla en utvärdering av provtagningens frekvens och den metod som använts för den samt av uppgifternas tillförlitlighet.

De skyldigheter som fastställs i denna punkt ska tillämpas oberoende av om de förnybara bränslena och de återvunna kolbaserade bränslena produceras inom eller importeras till unionen. Aktuell, lättillgänglig och användarvänlig information om geografiskt ursprung och typ av bränsleråvara när det gäller biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassa-bränslen per bränsleleverantör ska göras tillgänglig för konsumenter på operatörers, leverantörers eller berörda behöriga myndigheters webbplatser och ska uppdateras årligen."

- d) I punkt 4 ska första stycket ersättas med följande:

"4. Kommissionen får besluta att frivilliga nationella eller internationella system med normer för produktion av förnybara bränslen och återvunna kolbaserade bränslen tillhandahåller de tillförlitliga uppgifter om minskade växthusgasutsläpp som krävs för de syften som anges i artikel 29.10 och i artikel 29a.1 och 29a.2, visar efterlevnad av artiklarna 27.6 och 31a.5 eller visar att leveranserna av biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassa-bränslen uppfyller hållbarhetskriterierna i artikel 29.2 – 29.7. När operatörer visar att de kriterier som fastställs i artikel 29.6 och 29.7 är uppfyllda får de lägga fram de bevis som krävs direkt på nivå för försörjningsområde. Kommissionen får erkänna skyddsområden för sällsynta, hotade eller utrotningshotade ekosystem eller arter som erkänns genom internationella avtal eller ingår i förteckningar som utarbetats av mellanstatliga organisationer eller av Internationella naturskyddsunionen med avseende på tillämpning av artikel 29.3 första stycket c ii."

- e) Punkt 6 ska ersättas med följande:

"6. Medlemsstaterna får inrätta nationella system där efterlevnaden av hållbarhetskriterierna och kriterierna för minskade växthusgasutsläpp enligt artiklarna artikel 29.2–29.7 och 29.10 och artikel 29a.1 och 29a.2, i enlighet med den metod som utvecklats enligt artikel 29a.3, kontrolleras genom hela spårbarhetskedjan, med deltagande av behöriga myndigheter. Dessa system får också användas för att kontrollera att den information som de ekonomiska aktörerna lägger in i unionsdatabasen är korrekt och fullständig, för att påvisa efterlevnad av artikel 27.6 och för certifiering av biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassa-bränslen med låg risk för indirekt ändring av markanvändning.

En medlemsstat får anmäla sitt nationella system till kommissionen. Kommissionen ska prioritera bedömningen av ett sådant system för att underlätta ömsesidigt bilateralt och multilateralt erkännande av dessa system. Kommissionen får genom genomförandeakter besluta om ett på så sätt anmält nationellt system uppfyller de villkor som fastställs i detta direktiv. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 34.3.

Där kommissionen beslutar att det nationella systemet följer de villkor som fastställs i detta direktiv får andra system som erkänts av kommissionen i enlighet med denna artikel inte vägra ömsesidigt erkännande av den medlemsstatens nationella system när det gäller kontrollen av att de kriterier enligt vilka det har erkänts av kommissionen är uppfyllda.

För anläggningar som producerar el, värme och kyla med en sammanlagd installerad tillförd effekt på mellan 7,5 och 20 MW får medlemsstaterna inrätta förenklade nationella kontrollsystem för att säkerställa att hållbarhetskriterierna och kriterierna för minskade växthusgasutsläpp i artikel 29.2–29.7 och 29.10 är uppfyllda. För samma anläggningar ska de genomförandeakter som föreskrivs i punkt 8 i den här artikeln fastställa enhetliga villkor för förenklade frivilliga kontrollsystem för att säkerställa att hållbarhetskriterierna och kriterierna för minskade växthusgasutsläpp i artikel 29.2–29.7 och 29.10 är uppfyllda.”

f) I punkt 9 ska första stycket ersättas med följande:

”9. Om en ekonomisk aktör lägger fram bevis eller uppgifter som erhållits i enlighet med ett system som varit föremål för ett beslut enligt punkt 4 eller 6, får en medlemsstat inte kräva att den ekonomiska aktören tillhandahåller ytterligare bevis på överensstämmelse med de delar som täcks av systemet och för vilka systemet har erkänts av kommissionen.”

g) Punkt 10 ska ersättas med följande:

”10. På begäran av en medlemsstat, vilken kan baseras på en begäran från en ekonomisk aktör, ska kommissionen, baserat på alla tillgängliga bevis, undersöka huruvida de hållbarhetskriterier och kriterier för minskade växthusgasutsläpp som fastställs i artikel 29.2–29.7 och 29.10 och i artikel 29a.1 och 29a.2 har uppfyllts med avseende på en källa till förnybara bränslen och återvunna kolbaserade bränslen.

Inom sex månader från mottagandet av en sådan begäran ska kommissionen genom genomförandeakter besluta om den berörda medlemsstaten antingen får

- a) beakta förnybara bränslen och återvunna kolbaserade bränslen från den källan med avseende på de syften som anges i artikel 29.1 första stycket a, b och c, eller
- b) genom undantag från punkt 9 kräva att leverantörerna av källan till förnybara bränslen och återvunna kolbaserade bränslen tillhandahåller ytterligare bevis på överensstämmelse med dessa hållbarhetskriterier och kriterier för minskade växthusgasutsläpp och dessa tröskelvärden för minskade växthusgasutsläpp.

De genomförandeakter som avses i andra stycket i denna punkt ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 34.3.”

22. Följande artikel ska införas:

”Artikel 31a

Unionsdatabas

1. Senast den 21 november 2024 ska kommissionen säkerställa att en unionsdatabas inrättas som gör det möjligt att spåra flytande och gasformiga förnybara bränslen och återvunna kolbaserade bränslen (unionsdatabasen).

2. Medlemsstaterna ska kräva att de berörda ekonomiska aktörerna i god tid för in korrekta uppgifter i unionsdatabasen om de transaktioner som gjorts och om hållbarhetsegenskaperna hos de bränslen som är föremål för dessa transaktioner, inbegripet deras växthusgasutsläpp under hela livscykeln, från produktionsplatsen till den tidpunkt då de släpps ut på marknaden i unionen. I syfte att föra in uppgifter i unionsdatabasen ska det sammanlänkade gassystemet anses utgöra ett enda massbalanssystem. Uppgifter om inmatning och uttag av förnybara gasformiga bränslen ska tillhandahållas i unionsdatabasen. Uppgifter om huruvida stöd har tillhandahållits till produktion av ett visst parti med bränsle, samt i så fall om typen av stödsystem, ska också införas i unionsdatabasen. Dessa uppgifter får föras in i unionsdatabasen via nationella databaser.

När så är lämpligt i syfte att förbättra spårbarheten för uppgifter längs hela leveranskedjan ges kommissionen befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 35 för att komplettera detta direkt genom att ytterligare utvidga omfattningen av de uppgifter som ska ingå i unionsdatabasen till att omfatta relevanta uppgifter från produktionsplatsen eller insamlingsstället för den råvara som används för bränsleproduktionen.

Medlemsstaterna ska kräva att bränsleleverantörerna för in de uppgifter som krävs i unionsdatabasen för att kontrollera efterlevnaden av kraven i artikel 25.1 första stycket.

Trots vad som sägs i första, andra och tredje styckena ska de ekonomiska aktörerna, när det gäller gasformiga bränslen som matas in i den sammanlänkade unionsgasinfrastrukturen, i fall medlemsstaten beslutar att komplettera ett massbalanssystem med ett system med ursprungsgarantier, föra in information om de transaktioner som gjorts och om hållbarhetsegenskaperna samt andra relevanta uppgifter såsom bränslenas växthusgasutsläpp fram till platsen för inmatning i den sammanlänkade gasinfrastrukturen.

3. Medlemsstaterna ska ha tillgång till unionsdatabasen för övervakning och för verifiering av uppgifter.
4. När ursprungsgarantier har utfärdats för produktion av ett parti förnybar gas, ska medlemsstaterna säkerställa att de ursprungsgarantierna överförs till unionsdatabasen vid den tidpunkt då ett parti förnybar gas registreras i unionsdatabasen och att de annulleras efter det att partiet av förnybar gas tagits ut ur den sammanlänkade unionsgasinfrastrukturen. När sådana ursprungsgarantier har överförts ska de inte vara säljbara utanför unionsdatabasen.
5. Medlemsstaterna ska i sitt nationella regelverk säkerställa att det verifieras att de uppgifter som de ekonomiska aktörerna för in i databasen är korrekta och fullständiga, till exempel genom att använda certifieringsorgan inom ramen för frivilliga eller nationella system som erkänts av kommissionen enligt artikel 30.4, 30.5 och 30.6 och som får kompletteras med ett system för ursprungsgarantier.

Sådana frivilliga eller nationella system får använda uppgiftssystem från tredje part som mellanhänder för att samla in uppgifterna, förutsatt att sådan användning har anmälts till kommissionen.

Varje medlemsstat får använda redan befintliga nationella databaser som är anpassade till och kopplade till unionsdatabasen via gränssnitt eller inrätta en nationell databas som kan användas av ekonomiska aktörer som ett verktyg för att samla in och deklarerar uppgifter och för att föra in dessa uppgifter i, och överföra dessa uppgifter till, unionsdatabasen, förutsatt att

- a) den nationella databasen är förenlig med unionsdatabasen, inbegripet när det gäller dataöverföringens aktualitet, de överförda datamängdernas typologi och protokollen för datakvalitet och kontroll av data;
- b) medlemsstaterna säkerställer att de uppgifter som förs in i den nationella databasen omedelbart överförs till unionsdatabasen.

Medlemsstaterna får inrätta nationella databaser i enlighet med nationell rätt eller praxis, till exempel för att beakta strängare nationella krav, vad avser hållbarhetskriterier. Sådana nationella databaser får inte hindra den allmänna spårbarheten för hållbara leveranser av råvaror eller bränslen som ska föras in i unionsdatabasen i enlighet med detta direktiv.

Verifieringen av kvaliteten på de uppgifter som förts in i unionsdatabasen via nationella databaser, hållbarhetsegenskaperna hos de bränslen som är kopplade till dessa uppgifter samt det slutgiltiga godkännandet av transaktionerna ska endast utföras genom unionsdatabasen. Uppgifternas korrekthet och fullständighet ska verifieras i enlighet med kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/996 (*). De får kontrolleras av certifieringsorgan.

Medlemsstaterna ska i detalj underrätta kommissionen om funktionerna i sin nationella databas. Efter denna underrättelse ska kommissionen bedöma om den nationella databasen uppfyller de krav som fastställs i tredje stycket. Om så inte är fallet får kommissionen kräva att medlemsstaterna vidtar lämpliga åtgärder för att säkerställa att kraven uppfylls.

6. De aggregerade uppgifterna från unionsdatabasen ska göras allmänt tillgängliga, med vederbörlig hänsyn tagen till skyddet av kommersiellt känslig information, och hållas aktuella. Kommissionen ska offentliggöra och göra allmänt tillgängliga årliga rapporter om de uppgifter som finns i unionsdatabasen, inbegripet bränslenas mängd, geografiska ursprung och råvarutyp.

(*) Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/996 av den 14 juni 2022 om regler för att verifiera hållbarhet och kriterier för minskade växthusgasutsläpp och kriterier för låg risk för indirekt ändring av markanvändning (EUT L 168, 27.6.2022, s. 1)."

23. Artikel 33 ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 3 ska ändras på följande sätt:

i) Första stycket ska ersättas med följande:

"3. Senast den 31 december 2027 ska kommissionen vid behov lägga fram ett lagstiftningsförslag om en rättslig ram för främjande av energi från förnybara energikällor för perioden efter 2030."

ii) Följande stycke ska läggas till:

"När kommissionen utarbetar det lagstiftningsförslag som avses i första stycket i denna punkt ska den i lämpliga fall beakta

a) råden från det europeiska vetenskapliga rådgivande organet för klimatförändringar, som inrättats enligt artikel 10a i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 401/2009 (*),

b) unionens beräknade vägledande växthusgasbudget enligt vad som anges i artikel 4.4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1119 (**),

c) de integrerade nationella energi- och klimatplaner som ska lämnas in av medlemsstaterna senast den 30 juni 2024 enligt artikel 14.2 i förordning (EU) 2018/1999,

d) erfarenheterna från genomförandet av detta direktiv, bland annat dess hållbarhetskriterier och kriterier för minskade växthusgasutsläpp, och

e) den tekniska utvecklingen inom energi från förnybara energikällor.

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 401/2009 av den 23 april 2009 om Europeiska miljöbyrån och Europeiska nätverket för miljöinformation och miljöövervakning (EUT L 126, 21.5.2009, s. 13).

(**) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1119 av den 30 juni 2021 om inrättande av en ram för att uppnå klimatneutralitet och om ändring av förordningarna (EG) nr 401/2009 och (EU) 2018/1999 (europeisk klimatlag) (EUT L 243, 9.7.2021, s. 1)."

b) Följande punkt ska införas:

"3a. Kommissionen ska bedöma tillämpningen av de skyldigheter som fastställs i artikel 29.7a och 29.7b och deras konsekvenser för säkerställandet av hållbarhet för biodrivmedel, flytande biobränslen och biomassa-bränslen."

24. Artikel 35 ska ändras på följande sätt:

a) Punkt 2 ska ersättas med följande:

"2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artikel 8.3 andra stycket, artikel 26.2 fjärde stycket, artikel 26.2 femte stycket, artikel 27.3, och 27.4, artikel 27.6 fjärde stycket, artikel 28.5, artikel 28.6 andra stycket, artikel 29a.3, artikel 31.5 andra stycket och artikel 31a.2 andra stycket ges till kommissionen för en period på fem år från och med den 20 november 2023. Kommissionen ska utarbeta en rapport om delegeringen av befogenhet senast nio månader före utgången av perioden på fem år. Delegeringen av befogenhet ska genom tyst medgivande förlängas med perioder av samma längd, såvida inte Europaparlamentet eller rådet motsätter sig en sådan förlängning senast tre månader före utgången av perioden i fråga."

b) Punkt 4 ska ersättas med följande:

"4. Den delegering av befogenhet som avses i artikel 7.3 femte stycket, artikel 8.3 andra stycket, artikel 26.2 fjärde stycket, artikel 26.2 femte stycket, artikel 27.3 och 27.4, artikel 27.6 fjärde stycket, artikel 28.5, artikel 28.6 andra stycket, artikel 29a.3, artikel 31.5 och artikel 31a.2 andra stycket får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft."

c) Punkt 7 ska ersättas med följande:

"7. En delegerad akt som antas enligt artiklarna 7.3 femte stycket, 8.3 andra stycket, artikel 26.2 fjärde stycket, artikel 26.2 femte stycket, artikel 27.3 och 27.4, artikel 27.6 fjärde stycket, artikel 28.5, artikel 28.6 andra stycket, artikel 29a.3, artikel 31.5 eller artikel 31a.2 andra stycket ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period på två månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med två månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ."

25. Bilagorna ska ändras i enlighet med bilagorna till detta direktiv.

Artikel 2

Ändringar av förordning (EU) 2018/1999

Förordning (EU) 2018/1999 ska ändras på följande sätt:

1. Artikel 2 ska ändras på följande sätt:

a) Led 11 ska ersättas med följande:

"11. unionens energi- och klimatmål för 2030: det unionsomfattande bindande målet enligt artikel 4.1 i förordning (EU) 2021/1119 om att minska växthusgasutsläppen fram till 2030, unionens bindande mål för förnybar energi 2030 enligt artikel 3.1 i direktiv (EU) 2018/2001, målet på unionsnivå om att förbättra energieffektiviteten fram till 2030 enligt artikel 4.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 (*) samt elsammanlänkningsmålet på 15 % för 2030 eller eventuella senare mål för 2030 i detta avseende som Europeiska rådet, eller Europaparlamentet och rådet, enas om."

(*) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955 (EUT L 231, 20.9.2023, s. 1)."

b) I led 20 ska led b ersättas med följande:

”b) i samband med kommissionens rekommendationer utgående från bedömningen enligt artikel 29.1 b med avseende på energi från förnybara energikällor, en medlemsstats tidiga genomförande av sitt bidrag till unionens bindande mål för förnybar energi 2030 enligt artikel 3.1 i direktiv (EU) 2018/2001 mätt i förhållande till medlemsstatens nationella referenspunkter för förnybar energi.”.

2. I artikel 4 ska led a 2 ersättas med följande:

”2. Vad gäller förnybar energi:

För att uppnå unionens bindande mål för förnybar energi för 2030 enligt artikel 3.1 i direktiv (EU) 2018/2001, ett bidrag till detta mål när det gäller medlemsstatens andel energi från förnybara energikällor i den slutliga energianvändningen (brutto) år 2030, med en vägledande utvecklingsbana för detta bidrag från 2021 och framåt. Senast 2022 ska den vägledande utvecklingsbanan nå en referenspunkt på minst 18 % av den totala ökningen av andelen energi från förnybara energikällor, uttryckt som skillnaden mellan den ifrågavarande medlemsstatens bindande nationella mål för 2020 och dess bidrag till målet för 2030. Senast 2025 ska den vägledande utvecklingsbanan nå en referenspunkt på minst 43 % av den totala ökningen av andelen energi från förnybara energikällor, uttryckt som skillnaden mellan den ifrågavarande medlemsstatens bindande nationella mål för 2020 och dess bidrag till målet för 2030. Senast 2027 ska den vägledande utvecklingsbanan nå en referenspunkt på minst 65 % av den totala ökningen av andelen energi från förnybara energikällor, uttryckt som skillnaden mellan den ifrågavarande medlemsstatens bindande nationella mål för 2020 och dess bidrag till målet för 2030.

Senast 2030 ska den vägledande utvecklingsbanan nå åtminstone medlemsstatens planerade bidrag. Om en medlemsstat väntar sig att den kommer att överträffa sitt bindande nationella mål för 2020 får dess vägledande utvecklingsbana inledas på den nivå som den planeras uppnå. Medlemsstaternas vägledande utvecklingsbanor ska tillsammans nå upp till unionens referenspunkter åren 2022, 2025 och 2027 och till unionens bindande mål för förnybar energi för 2030 enligt artikel 3.1 i direktiv (EU) 2018/2001. Vid sidan om sitt bidrag till unionens mål och sin vägledande utvecklingsbana vid tillämpningen av denna förordning står det varje medlemsstat fritt att ange högre ambitioner för nationella politiska ändamål.”

3. Artikel 5.2 ska ersättas med följande:

”2. Medlemsstaterna ska gemensamt säkerställa att deras sammanlagda bidrag uppgår till minst unionens bindande mål för förnybar energi för 2030 enligt artikel 3.1 i direktiv (EU) 2018/2001.”.

4. Artikel 29.2 ska ersättas med följande:

”2. På området förnybar energi ska kommissionen, som en del av den bedömning som avses i punkt 1, bedöma hur andelen energi från förnybara energikällor av unionens slutliga energianvändning (brutto) har utvecklats på grundval av en vägledande utvecklingsbana för unionen som börjar från 20 % år 2020, når referenspunkter på minst 18 % år 2022, 43 % år 2025 och 65 % år 2027 av den totala ökningen av andelen energi från förnybara energikällor, uttryckt som skillnaden mellan unionens mål för förnybar energi för 2020 och unionens mål för förnybar energi för 2030, och når unionens bindande mål för förnybar energi för 2030 enligt artikel 3.1 i direktiv (EU) 2018/2001.”

Artikel 3

Ändringar av direktiv 98/70/EG

Direktiv 98/70/EG ska ändras på följande sätt:

1. Artikel 1 ska ersättas med följande:

*"Artikel 1***Tillämpningsområde**

I detta direktiv fastställs, när det gäller vägfordon, och mobila maskiner som inte används för vägtransporter (inbegripet fartyg på inre vattenvägar när de inte är till sjöss), jordbruks- och skogsbrukstraktorer samt fritidsbåtar när de inte är till sjöss, hälso- och miljöbaserade tekniska specifikationer för bränslen som är avsedda för motorer med styrd tändning och kompressionständning, med beaktande av de tekniska kraven på sådana motorer."

2. Artikel 2.8 och 2.9 ska ersättas med följande:

"8. *leverantör*: bränsleleverantör enligt definitionen i artikel 2 andra stycket led 38 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 (*).

9. *biodrivmedel*: biodrivmedel enligt definitionen i artikel 2 andra stycket led 33 i direktiv (EU) 2018/2001.

(*) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (EUT L 328, 21.12.2018, s. 82)."

3. Artikel 4 ska ändras på följande sätt:

- a) I punkt 1 ska andra stycket ersättas med följande:

"Medlemsstaterna ska ålägga leverantörerna att säkerställa att diesel med en halt av fettsyrametylester (Fame) upp till 7 % släpps ut på marknaden."

- b) Punkt 2 ska ersättas med följande:

"2. Medlemsstaterna ska säkerställa att den högsta tillåtna svavelhalten i gasoljor avsedda att användas i mobila maskiner som inte används för vägtransport (inklusive fartyg på inre vattenvägar) och i jord- och skogsbruksmaskiner samt fritidsbåtar är 10 mg/kg. Medlemsstaterna ska säkerställa att andra flytande bränslen än sådana gasoljor får användas i fartyg på inre vattenvägar och i fritidsbåtar endast om bränslenas svavelhalt inte överstiger den högsta tillåtna svavelhalten i gasoljorna."

4. Artiklarna 7a–7e ska utgå.

5. Artikel 9 ska ändras på följande sätt:

- a) I punkt 1 ska leden g, h, i och k utgå.

- b) Punkt 2 ska utgå.

6. Bilagorna I, II, IV och V ska ändras i enlighet med bilaga II till detta direktiv.

*Artikel 4***Övergångsbestämmelser**

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att de uppgifter som samlas in och rapporteras till den myndighet som medlemsstaten utsett för år 2023 eller en del av dessa i enlighet med artikel 7a.1 tredje stycket och artikel 7a.7 i direktiv 98/70/EG, som utgår genom artikel 3.4 i det här direktivet, överlämnas till kommissionen.

2. Kommissionen ska inkludera de uppgifter som avses i punkt 1 i denna artikel i varje rapport som den är skyldig att lämna enligt direktiv 98/70/EG.

*Artikel 5***Införlivande**

1. Medlemsstaterna ska senast den 21 maj 2025 sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv.

Genom undantag från första stycket i denna punkt ska medlemsstaterna senast den 1 juli 2024 sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa artikel 1.6, med hänsyn till artikel 15e i direktiv (EU) 2018/2001, och artikel 1.7, med hänsyn till artiklarna 16, 16b, 16c, 16d, 16e och 16f i det direktivet.

De ska genast underrätta kommissionen om dessa bestämmelser.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. De ska även innehålla en uppgift om att hänvisningar i befintliga lagar och andra författningar till de direktiv som upphävs genom det här direktivet ska anses som hänvisningar som ändras av det här direktivet. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om texten till de centrala bestämmelser i nationell rätt som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 6

Upphävande

Rådets direktiv (EU) 2015/652 ska upphöra att gälla med verkan från och med den 1 januari 2025.

Artikel 7

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Strasbourg den 18 oktober 2023.

På Europaparlamentets vägnar

R. METSOLA

Ordförande

På rådets vägnar

J. M. ALBARES BUENO

Ordförande

BILAGA I

Bilagorna till direktiv (EU) 2018/2001 ska ändras på följande sätt:

1. I bilaga I ska den sista raden i tabellen utgå.
2. Följande bilaga ska införas:

"BILAGA IA

ANDEL ENERGI AV NATIONELL UPPVÄRMING OCH KYLNING SOM KOMMER FRÅN ENERGI FRÅN FÖRNYBARA ENERGIKÄLLOR I SLUTLIG ENERGIANVÄNDNING (BRUTTO) 2020–2030

	Ytterligare tillägg till artikel 23.1 (i procentenheter) för perioden 2021–2025 (*)	Ytterligare tillägg till artikel 23.1 (i procentenheter) för perioden 2026–2030 (**)	Resultaterande andelar, inklusive tillägg, utan spillvärme och spillkyla (i procentenheter)
Belgien	1,0	0,7	1,8
Bulgarien	0,7	0,4	1,5
Tjeckien	0,8	0,5	1,6
Danmark	1,2	1,1	1,6
Tyskland	1,0	0,7	1,8
Estland	1,3	1,2	1,7
Irland	2,3	2,0	3,1
Grekland	1,3	1,0	2,1
Spanien	0,9	0,6	1,7
Frankrike	1,3	1,0	2,1
Kroatien	0,8	0,5	1,6
Italien	1,1	0,8	1,9
Cypern	0,8	0,5	1,6
Lettland	0,7	0,6	1,1
Litauen	1,7	1,6	2,1
Luxemburg	2,3	2,0	3,1
Ungern	0,9	0,6	1,7
Malta	0,8	0,5	1,6
Nederländerna	1,1	0,8	1,9
Österrike	1,0	0,7	1,8
Polen	0,8	0,5	1,6
Portugal	0,7	0,4	1,5
Rumänien	0,8	0,5	1,6

	Ytterligare tillägg till artikel 23.1 (i procentenheter) för perioden 2021–2025 (*)	Ytterligare tillägg till artikel 23.1 (i procentenheter) för perioden 2026–2030 (**)	Resulterande andelar, inklusive tillägg, utan spillvärme och spillkyla (i procentenheter)
Slovenien	0,8	0,5	1,6
Slovakien	0,8	0,5	1,6
Finland	0,6	0,5	1,0
Sverige	0,7	0,7	0,7

(*) Flexibiliteterna i artikel 23.2 b och c, om de har beaktats vid beräkningen av tillägg och resulterande andelar.

(**) Flexibiliteterna i artikel 23.2 b och c, om de har beaktats vid beräkningen av tillägg och resulterande andelar.”

3. Bilaga III ska ersättas med följande:

”BILAGA III

ENERGIINNEHÅLL I BRÄNSLEN

Bränsle	Energiinnehåll per viktenhet (effektivt värmevärde, MJ/kg)	Energiinnehåll per volymenhet (effektivt värmevärde, MJ/liter)
BRÄNSLEN FRÅN BIOMASSA OCH/ELLER BEARBETNING AV BIOMASSA		
Biopropan	46	24
Ren vegetabilisk olja (olja som framställs av oljeväxter genom pressning, extraktion eller liknande metoder, oraffinerad eller raffinerad men kemiskt oförändrad)	37	34
Biodiesel – fettsyrametylester (metylester som framställs från olja med biomassa som ursprung)	37	33
Biodiesel – fettsyraetylester (etylester som framställs från olja med biomassa som ursprung)	38	34
Biogas som kan renas till naturgaskvalitet	50	—
Vätebehandlad olja (termokemiskt behandlad med väte) med biomassa som ursprung, att användas som ersättning för diesel	44	34
Vätebehandlad olja (termokemiskt behandlad med väte) med biomassa som ursprung, att användas som ersättning för bensen	45	30
Vätebehandlad olja (termokemiskt behandlad med väte) med biomassa som ursprung, att användas som ersättning för flygbränsle	44	34
Vätebehandlad olja (termokemiskt behandlad med väte) med biomassa som ursprung, att användas som ersättning för gasol	46	24

Bränsle	Energiinnehåll per vikt enhet (effektivt värmevärde, MJ/kg)	Energiinnehåll per volym enhet (effektivt värmevärde, MJ/liter)
Samprocessad olja (behandlad i ett raffinaderi, samtidigt med fossila bränslen) med biomassa eller pyrolyserad biomassa som ursprung, att användas som ersättning för diesel	43	36
Samprocessad olja (behandlad i ett raffinaderi, samtidigt med fossila bränslen) med biomassa eller pyrolyserad biomassa som ursprung, att användas som ersättning för bensin	44	32
Samprocessad olja (behandlad i ett raffinaderi, samtidigt med fossila bränslen) med biomassa eller pyrolyserad biomassa som ursprung, att användas som ersättning för flygbränsle	43	33
Samprocessad olja (behandlad i ett raffinaderi, samtidigt med fossila bränslen) med biomassa eller pyrolyserad biomassa som ursprung, att användas som ersättning för gasol	46	23
FÖRNYBARA BRÄNSLEN SOM KAN FRAMSTÄLLAS FRÅN OLIKA FÖRNYBARA ENERGIKÄLLOR, INKLUSIVE BIOMASSA		
Metanol från förnybara energikällor	20	16
Etanol från förnybara energikällor	27	21
Propanol från förnybara energikällor	31	25
Butanol från förnybara energikällor	33	27
Fischer-Tropsch-diesel (ett syntetiskt kolväte eller en blandning av syntetiska kolväten, att användas som ersättning för diesel)	44	34
Fischer-Tropsch-bensin (ett syntetiskt kolväte eller en blandning av syntetiska kolväten som framställs från biomassa, att användas som ersättning för bensin)	44	33
Fischer-Tropsch-flygbränsle (ett syntetiskt kolväte eller en blandning av syntetiska kolväten som framställs från biomassa, att användas som ersättning för flygbränsle)	44	33
Fischer-Tropsch-motorgas (ett syntetiskt kolväte eller en blandning av syntetiska kolväten, att användas som ersättning för gasol)	46	24
Dimetyleter (DME)	28	19
Väte från förnybara energikällor	120	—
ETBE (etyltertiärbutyleter som framställs med etanol som råvara)	36 (varav 33 % från förnybara energikällor)	27 (varav 33 % från förnybara energikällor)

Bränsle	Energiinnehåll per vikt (effektivt värmevärde, MJ/kg)	Energiinnehåll per volym (effektivt värmevärde, MJ/liter)
MTBE (metyltertiärbutyleter som framställs med metanol som råvara)	35 (varav 22 % från förnybara energikällor)	26 (varav 22 % från förnybara energikällor)
TAAE (tert-amyletyleter som framställs med etanol som råvara)	38 (varav 29 % från förnybara energikällor)	29 (varav 29 % från förnybara energikällor)
TAME (tert-amylmetyleter som framställs med metanol som råvara)	36 (varav 18 % från förnybara energikällor)	28 (varav 18 % från förnybara energikällor)
THxEE (tert-hexyletyleter som framställs med etanol som råvara)	38 (varav 25 % från förnybara energikällor)	30 (varav 25 % från förnybara energikällor)
THxME (tert-hexylmetyleter som framställs med metanol som råvara)	38 (varav 14 % från förnybara energikällor)	30 (varav 14 % från förnybara energikällor)
ICKE-FÖRNYBARA BRÄNSLEN		
Bensin	43	32
Diesel	43	36
Flygbränsle	43	34
Väte från icke-förnybara källor	120	—”.

4. Bilaga IV ska ändras på följande sätt:

a) Titeln ska ersättas med följande:

”UTBILDNING OCH CERTIFIERING AV INSTALLATÖRER OCH KONSTRUKTÖRER AV ANLÄGGNINGAR FÖR FÖRNYBAR ENERGI”.

b) Den inledande meningen och punkterna 1, 2 och 3 ska ersättas med följande:

”De certifieringssystem, eller motsvarande kvalificeringssystem, och utbildningsprogram som avses i artikel 18.3 ska grundas på följande kriterier:

1. Certifieringsprocessen, eller motsvarande kvalificeringsprocess, ska vara transparent och tydligt beskriven av medlemsstaten eller av det administrativa organ som medlemsstaten utsett.
- 1a. De certifikat som utfärdas av certifieringsorgan ska vara tydligt definierade och lätta att identifiera för arbetstagare och yrkesutövare som ansöker om certifiering.
- 1b. Certifieringsprocessen ska göra det möjligt för installatörer att förvärva nödvändiga teoretiska och praktiska kunskaper och garantera att de förfogar över de färdigheter som krävs för att installera anläggningar av hög kvalitet som fungerar tillförlitligt.
2. Installatörer av system som använder energi från biomassa, värmepumpar, ytnära jordvärme, solceller och solfångare, inklusive energilagring, och laddningspunkter ska certifieras genom ett ackrediterat utbildningsprogram eller av en ackrediterad utbildningsleverantör eller genom motsvarande kvalificeringssystem.
3. Ackrediteringen av utbildningsprogrammet eller utbildningsleverantören ska göras av medlemsstaterna eller av det administrativa organ som dessa utsett. Det ackrediterande organet ska säkerställa att de utbildningsprogram, inklusive kompetenshöjnings- och omskolningsprogram, som utbildningsleverantören tillhandahåller är inkluderande och har såväl kontinuitet som regional eller nationell täckning.

Utbildningsleverantören ska ha lämplig teknisk utrustning för att ge praktisk utbildning, inklusive tillräcklig laboratorieutrustning eller liknande.

Utbildningsleverantören ska, utöver den grundläggande utbildningen, erbjuda kortare kompetensutvecklings- och kompetenshjäpningskurser som anordnas i utbildningsmoduler som gör det möjligt för installatörer och konstruktörer att lägga till nya kompetenser och att bredda och diversifiera sina färdigheter inom flera olika typer av teknik och kombinationer av dessa. Utbildningsleverantören ska säkerställa att utbildningen anpassas till ny teknik för förnybar energi rörande byggnader, industri och jordbruk. Utbildningsleverantören ska erkänna förvärvade relevanta färdigheter.

Utbildningsprogrammen och utbildningsmodulerna ska utformas så att de möjliggör livslångt lärande om anläggningar för förnybar energi och är förenliga med yrkesutbildning för förstagångsarbetsökande och vuxna som söker omskolning eller nytt arbete.

Utbildningsprogrammen ska utformas så att förvärvande av kvalifikationer som omfattar olika typer av teknik och lösningar underlättas och begränsad specialisering inom ett visst märke eller en viss teknik undviks. Utbildningsleverantören kan vara tillverkaren av utrustningen eller systemet, institut eller organisationer."

c) Punkt 5 ska ersättas med följande:

"5. Utbildningen ska avslutas med ett prov, och de deltagare som klarar provet ska få ett intyg eller en kvalificering. Provet ska innehålla en praktisk bedömning av installering av värmepannor eller kaminer som eldas med biomassa, värmepumpar, ytnära jordvärme, solceller eller solfångare, inklusive energilagring, eller laddningspunkter, så att efterfrågefleksibilitet möjliggörs."

d) I punkt 6 ska led c ändras på följande sätt:

i) Inledningen ska ersättas med följande:

"c) Den teoretiska delen av utbildningen för installatörer av värmepumpar bör ge en överblick över marknadsläget för värmepumpar och täcka geotermiska energikällor och jord- och bergvärme i olika regioner, identifiering av jord- och bergarter med avseende på värmeledningsförmåga, bestämmelser om utnyttjande av geotermiska energikällor, möjligheter att använda värmepumpar i byggnader och fastställande av vilket värmepumpssystem som är lämpligast, kunskap om deras tekniska krav, säkerhet, luftfiltrering, sammankoppling med värmekällan och systemets utformning samt integrering med energilagringssystem, även i kombination med solenergiinstallationer. Utbildningen bör också ge goda kunskaper om samtliga europeiska standarder för värmepumpar samt om tillämplig nationell rätt och unionsrätt. Installatören bör ha följande nyckelkompetenser:"

ii) Led iii ska ersättas med följande:

"iii) Förmåga att välja och dimensionera komponenter i typiska installationssituationer, inbegripet bestämning av standardvärden för värmelasten i olika byggnader och för varmvattenproduktion på grundval av energianvändningen, beräkning av värmepumpens kapacitet utifrån värmelasten för varmvattenproduktion och byggnadens lagringsmassa samt i händelse av diskontinuerlig strömförsörjning, samt fastställande av energilagringssystem, bland annat via komponenterna till ackumulatortanken och tankens volym och integrering av ett extra värmesystem.

iv) Förståelse av genomförbarhets- och konstruktionsstudier.

v) Förståelse av borrning, när det gäller geotermiska värmepumpar."

e) I punkt 6 ska led d ändras på följande sätt:

i) Inledningen ska ersättas med följande:

"d) Den teoretiska delen av utbildningen för installatörer av solceller och solfångare bör ge en överblick över marknadsläget för solenergiprodukter samt kostnads- och lönsamhetskalkyler och täcka ekologiska aspekter, komponenter, egenskaper hos och dimensionering av solenergisystem, val av rätt system och dimensionering av komponenter, beräkning av värmeefterfrågan, valmöjligheter i fråga om integrering av energilagringssystem, brandskydd och därtill kopplade stöd och subventioner samt utformning, installation och underhåll av solceller och solfångare. Utbildningen bör också ge goda kunskaper om samtliga europeiska standarder för teknik och certifiering, till exempel Solar Keymark, samt om tillämplig nationell rätt och unionsrätt. Installatören bör ha följande nyckelkompetenser:"

ii) Led ii ska ersättas med följande:

"ii) Förmåga att identifiera sådana system och komponenter som utmärker aktiva och passiva system, inklusive den mekaniska konstruktionen, och att bestämma komponenternas läge och systemets utformning och sammansättning samt valmöjligheterna i fråga om integrering av energilagringssystem, även i kombination med laddningspunkter."

5. I bilaga V ska del C ändras på följande sätt:

a) Punkt 6 ska ersättas med följande:

"6. I den beräkning som avses i punkt 1 a ska minskade växthusgasutsläpp genom förbättrade jordbruksmetoder, e_{sca} , såsom övergång till begränsad jordbearbetning eller direkt sådd, förbättrade grödor och förbättrat växelbruk, användning av täckgrödor, inklusive hantering av restprodukter från jordbruk och användning av organiska jordförbättringsmedel, såsom kompost och rötresten från fermentering av gödsel, beaktas endast om de inte riskerar att inverka negativt på den biologiska mångfalden. Dessutom ska det tillhandahållas pålitliga och kontrollerbara bevis för att inlagringen av kol i marken har ökat, eller för att det är rimligt att förvänta sig att den har ökat under den period då de berörda råvarorna odlades, samtidigt som hänsyn tas till utsläppen om dessa metoder leder till ökad användning av gödningsmedel och bekämpningsmedel (*).

(*) Mätningar av kol i marken kan utgöra sådana bevis, till exempel om det görs en första mätning före odlingen och därpå följande regelbundna mätningar med flera års mellanrum. I sådana fall skulle ökningen av kol i marken, innan det andra mätresultatet finns tillgängligt, beräknas på grundval av representativa experiment eller markmodeller. Från och med den andra mätningen skulle mätningarna utgöra grunden för att bestämma huruvida det skett en ökning av kol i marken och ökningens eventuella omfattning."

b) Punkt 15 ska ersättas med följande:

"15. Minskade utsläpp genom avskiljning och ersättning av koldioxid, e_{ccp} , ska vara direkt relaterade till den produktion av biodrivmedel eller flytande biobränslen till vilken de tillskrivs och ska begränsas till utsläpp som undviks genom avskiljning av koldioxid vars kol kommer från biomassa och som används för att ersätta koldioxid av fossilt ursprung vid produktionen av kommersiella varor och tjänster före den 1 januari 2036."

c) Punkt 18 ska ersättas med följande:

"18. Vid beräkningen i punkt 17 ska de utsläpp som fördelas bestå av $e_{cc} + e_l + e_{sca}$ + de fraktioner av e_p , e_{td} , e_{ccs} och e_{ccp} som äger rum till och med det processteg där en samprodukt bildas. Om samprodukter redan har fått en sådan tilldelning i samband med ett tidigare processteg i livscykeln, ska i detta syfte fraktionen av de utsläpp som i det senaste sådana processteget kopplats till den mellanliggande bränsleprodukten användas i stället för de totala utsläppen. När det gäller biodrivmedel och flytande biobränslen ska alla samprodukter som inte omfattas av punkt 17 tas med i denna beräkning.

Samprodukter med negativt energiinnehåll ska vid beräkningen anses ha energiinnehållet noll.

Som allmän regel ska avfall och restprodukter, inklusive allt avfall och alla restprodukter som ingår i bilaga IX, anses ha värdet noll när det gäller växthusgasutsläppen över en livscykel, fram till dess att dessa material samlas in, oberoende av om de bearbetas till mellanliggande produkter innan de omvandlas till slutprodukten.

När det gäller biobränslen som produceras i andra raffinaderier än den kombination av bearbetningsanläggningar med pannor eller kraftvärmeenheter som tillhandahåller värme och/eller el till bearbetningsanläggningen, ska den enhet som analyseras för den beräkning som avses i punkt 17 utgöras av raffinaderiet."

6. I bilaga VI ska del B ändras på följande sätt:

a) Punkt 6 ska ersättas med följande:

"6. I den beräkning som avses i punkt 1 a ska minskade växthusgasutsläpp genom förbättrade jordbruksmetoder, e_{sca} , såsom övergång till begränsad jordbearbetning eller direkt sådd, förbättrade grödor och förbättrat växelbruk, användning av täckgrödor, inklusive hantering av restprodukter från jordbruk och användning av organiska jordförbättringsmedel, såsom kompost och rötresten från fermentering av gödsel, beaktas endast om de inte riskerar att inverka negativt på den biologiska mångfalden. Dessutom ska det tillhandahållas pålitliga och kontrollerbara bevis för att inlagringen av kol i marken har ökat, eller för att det är rimligt att förvänta sig att den har ökat under den period då de berörda råvarorna odlades, samtidigt som hänsyn tas till utsläppen om dessa metoder leder till ökad användning av gödningsmedel och bekämpningsmedel (*).

(*) Mätningar av kol i marken kan utgöra sådana bevis, till exempel om det görs en första mätning före odlingen och därpå följande regelbundna mätningar med flera års mellanrum. I sådana fall skulle ökningen av kol i marken, innan det andra mätresultatet finns tillgängligt, beräknas på grundval av representativa experiment eller markmodeller. Från och med den andra mätningen skulle mätningarna utgöra grunden för att bestämma huruvida det skett en ökning av kol i marken och ökningens eventuella omfattning."

b) Punkt 15 ska ersättas med följande:

"15. Minskade utsläpp genom avskiljning och ersättning av koldioxid, e_{ccr} , ska vara direkt relaterade till den produktion av biomassabränslen till vilken de tillskrivs och ska begränsas till utsläpp som undviks genom avskiljning av koldioxid vars kol kommer från biomassa och som används för att ersätta koldioxid av fossilt ursprung vid produktionen av kommersiella varor och tjänster före den 1 januari 2036."

c) Punkt 18 ska ersättas med följande:

"18. Vid beräkningarna i punkt 17 ska de utsläpp som delas bestå av $e_{ec} + e_l + e_{sca}$ + de fraktioner av e_p , e_{td} , e_{ccs} och e_{ccr} som äger rum till och med det processteg där en samprodukt bildas. Om samprodukter redan har fått en sådan tilldelning i samband med ett tidigare processteg i livscykeln, ska i detta syfte fraktionen av de utsläpp som i det senaste sådana processteget kopplats till den mellanliggande bränsleprodukten användas i stället för de totala utsläppen.

När det gäller biogas och biometan ska alla samprodukter som inte omfattas av punkt 17 tas med i denna beräkning. Samprodukter med negativt energiinnehåll ska vid beräkningen anses ha energiinnehållet noll.

Som allmän regel ska avfall och restprodukter, inklusive allt avfall och alla restprodukter som ingår i bilaga IX, anses ha värdet noll när det gäller växthusgasutsläppen över en livscykel, fram till dess att dessa material samlas in, oberoende av om de bearbetas till mellanliggande produkter innan de omvandlas till slutprodukten.

När det gäller biomassabränslen som produceras i andra raffinaderier än den kombination av bearbetningsanläggningar med pannor eller kraftvärmeenheter som tillhandahåller värme och/eller el till bearbetningsanläggningen, ska den enhet som analyseras för den beräkning som avses i punkt 17 utgöras av raffinaderiet."

7. I bilaga VII, i definitionen av " $Q_{användbar}$ ", ska hänvisningen till artikel 7.4 ersättas med en hänvisning till artikel 7.3.

8. Bilaga IX ska ändras på följande sätt:

a) I del A ska inledningsfrasen ersättas med följande:

"Bränsleråvaror för produktion av biogas för transport och avancerade biodrivmedel."

b) I del B ska inledningsfrasen ersättas med följande:

"Bränsleråvaror för produktion av biodrivmedel och biogas för transport, vars bidrag till de mål som anges i artikel 25.1 första stycket ska begränsas till följande:"

BILAGA II

Bilagorna I, II, IV och V till direktiv 98/70/EG ska ändras på följande sätt:

1. Bilaga I ska ändras på följande sätt:

a) Fotnot 1 ska ersättas med följande:

^{*(1)} Testmetoderna ska vara de som specificeras i EN 228:2012+A1:2017. Medlemsstaterna får anta den analysmetod som specificeras i EN 228:2012+A1:2017 som ersättningsstandard om det kan visas att denna är minst lika tillförlitlig och exakt som den analysmetod den ersätter.”

b) Fotnot 2 ska ersättas med följande:

^{*(2)} De värden som anges i specifikationen är ”verkliga värden”. Vid fastställandet av gränsvärden har villkoren i EN ISO 4259–1:2017/A1:2021 ”Petroleum and related products – Precision of measurement methods and results – Part 1: Determination of precision data in relation to methods of test” tillämpats, och vid fastställandet av ett minimivärde har en minsta skillnad på 2R över noll beaktats (R = reproducerbarhet). Resultatet från enskilda mätningar ska tolkas på grundval av de kriterier som anges i EN ISO 4259–2:2017/A1:2019.”

c) Fotnot 6 ska ersättas med följande:

^{*(6)} Andra envärda alkoholer och etrar med en slutlig kokpunkt som högst motsvarar den som anges i EN 228:2012 +A1:2017.”

2. Bilaga II ska ändras på följande sätt:

a) På tabellens sista rad, ”FAME-halt – EN 14078”, ska i den sista kolumnen ”Gränsvärden” ”Högsta”, uppgiften ”7,0” ersättas med ”10,0”.

b) Fotnot 1 ska ersättas med följande:

^{*(1)} Testmetoderna ska vara de som specificeras i EN 590:2013 +A1:2017. Medlemsstaterna får anta den analysmetod som specificeras i EN 590:2013 +A1:2017 som ersättningsstandard om det kan visas att denna är minst lika tillförlitlig och exakt som den analysmetod den ersätter.”

c) Fotnot 2 ska ersättas med följande:

^{*(2)} De värden som anges i specifikationen är ”verkliga värden”. Vid fastställandet av gränsvärden har villkoren i EN ISO 4259–1:2017/A1:2021 ”Petroleum and related products – Precision of measurement methods and results – Part 1: Determination of precision data in relation to methods of test” tillämpats, och vid fastställandet av ett minimivärde har en minsta skillnad på 2R över noll beaktats (R = reproducerbarhet). Resultatet från enskilda mätningar ska tolkas på grundval av de kriterier som anges i EN ISO 4259–2:2017/A1:2019.”

3. Bilagorna IV och V ska utgå.

Sammanfattning av promemorian genomförande av bestämmelser i förnybartdirektivet om tillståndsförfaranden för förnybar energi

Prop. 2025/26:118
Bilaga 2

I promemorian lämnas författningsförslag som genomför bestämmelserna om tillståndsförfaranden i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413 av den 18 oktober 2023 om ändring av direktiv (EU) 2018/2001, förordning (EU) 2018/1999 och direktiv 98/70/EG vad gäller främjande av energi från förnybara energikällor, och om upphävande av rådets direktiv (EU) 2015/652. Promemorian innehåller även författningsförslag som syftar till att förenkla och förtydliga regelverket för miljöbedömning.

Förslagen innebär bl.a. att det införs tidsfrister för handläggningen av ärenden som rör förnybar energi. Hur lång tid som handläggningen av ett ärende får pågå beror på vilken typ av anläggning för produktion av förnybar energi som avses i en tillståndsansökan och varierar mellan en månad och tre år. Vidare föreslås nya bestämmelser som innebär att en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi ska ges en större tyngd vid den bedömning som ska göras enligt 7 kap. miljöbalken av om en verksamhet eller åtgärd genomförs av orsaker som har ett allt över-skuggande allmänintresse. Det föreslås även nya bestämmelser i lagen om vissa rörledningar, lagen om Sveriges ekonomiska zon, lagen om kontinentalsockeln och naturgaslagen som innebär att en specifik miljöbedömning bara ska behöva göras en gång för en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi. Om en specifik miljöbedömning som avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har slutförts i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken ska den gälla även i tillståndsärenden enligt dessa lagar.

Det föreslås därutöver bestämmelser som syftar till att förbättra det underlag som tas fram inför ett avgränsningssamråd. Bestämmelserna gäller för alla typer av verksamheter och inte bara för förnybar energi.

Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.

Lagförslag i promemorian Genomförande av bestämmelser i förnybartdirektivet om tillståndsförfarande för förnybar energi

Förslag till lag med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi

Härigenom föreskrivs¹ följande.

1 § I denna lag finns bestämmelser som genomför rådets och Europaparlamentets direktiv 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor.

Ord och uttryck

2 § I lagen avses med *förnybar energi*: vindenergi, termisk solenergi, fotovoltaisk solenergi, geotermisk energi, osmotisk energi, omgivningsenergi, tidvattensenergi, vågenergi och annan havsenergi, och vattenkraft samt energi från biomassa, deponigas, gas från avloppsreningsverk och biogas.

3 § I lagen avses med *uppgradering*: utbyte av utrustning i en anläggning för produktion av förnybar el i syfte att

1. bibehålla eller ändra anläggningens kapacitet, eller
2. öka anläggningens effektivitet.

4 § I lagen avses med *samlokaliserad energilagringsanläggning*: en energilagringsanläggning som är lokaliserad på samma plats, drivs tillsammans med och är ansluten till samma nätanslutningspunkt, som en anläggning för produktion av förnybar energi.

5 § I lagen avses med *verksamhet eller åtgärd för förnybar energi*: en verksamhet eller en åtgärd som

1. innebär uppförande eller drift av
 - a) en anläggning för produktion av förnybar energi, eller
 - b) en samlokaliserad energilagringsanläggning,
2. behövs för att en anläggning som avses i 1 ska kunna uppföras, drivas eller anslutas till ett nät, eller
3. innebär uppgradering av en anläggning för produktion av förnybar energi.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

6 § Regeringen får meddela föreskrifter om

1. tidsfrister för kommuners handläggning av ärenden om tillstånd, anmälan eller dispens som gäller verksamheter eller åtgärder för förnybar energi, och

2. kommuners arbete med att bistå en kontaktpunkt i uppgiften att vägleda sökande i ärenden om tillstånd, anmälan eller dispens som gäller verksamheter eller åtgärder för förnybar energi.

7 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för kommunala myndigheter att årligen lämna statistikuppgifter över handläggningstider i ärenden som gäller verksamheter eller åtgärder för förnybar energi.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

Förslag till lag om ändring i miljöbalken

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om miljöbalken

dels att 6 kap. 29 § och 7 kap. 29 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 6 kap. 29 a, 32 a och 32 b §§ och 7 kap. 29 c §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

25 a §

Regeringen får meddela föreskrifter om

1. att det, för vissa slags verksamheter och åtgärder, ska göras en bedömning av om de kan antas medföra betydande miljöpåverkan, och

2. hur en bedömning om betydande miljöpåverkan ska göras.

29 §²

Avgränsningssamrådet ska genomföras inför arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen och innebära att den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden samråder om verksamhetens eller åtgärdens lokalisering, omfattning och utformning, de miljöeffekter som verksamheten eller åtgärden kan antas medföra i sig eller till följd av yttre händelser samt om miljökonsekvensbeskrivningens innehåll och utformning.

Avgränsningssamrådet ska genomföras inför arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen. Samrådet ska innebära att den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden

1. ger in det underlag som ska ligga till grund för avgränsningssamrådet till länsstyrelsen innan samrådet inleds eller information till ett annat land lämnas enligt 33 §, och

2. samråder om verksamhetens eller åtgärdens lokalisering, omfattning och utformning, de miljöeffekter som verksamheten eller åtgärden kan antas medföra i sig eller till följd av yttre händelser samt om miljökonsekvensbeskrivningens innehåll och utformning.

Om samrådet avser en verksamhet eller åtgärd som omfattas av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor ska samrådet även avse hur allvarliga

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande v användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

² Senaste lydelse 2017:955.

29 a §

Länsstyrelsen ska, efter dialog med den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden, bedöma om underlaget inför avgränsningssamrådet är tillräckligt för att inleda samrådet eller informera ett annat land enligt 33 §. Bedömningen ska göras innan avgränsningssamråd med övriga som ska ingå i samrådskretsen inleds och innan ett annat land informeras.

32 a §

Om ett avgränsningssamråd rör en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi är länsstyrelsens bedömning enligt 32 § avseende miljökonsekvensbeskrivningens omfattning bindande för prövningsmyndigheten.

Ett sådant beslut av länsstyrelsen som avses i första stycket får inte överklagas.

Uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har samma innebörd som i lagen (2025:xxx) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

32 b §

Trots 32 a § första stycket får prövningsmyndigheten begära att den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden ska komplettera miljökonsekvensbeskrivningens omfattning, om

1. uppgifterna i målet eller ärendet om tillstånd inte stämmer överens med de uppgifter som länsstyrelsen har lagt till grund för sin bedömning, eller

2. det är nödvändigt för att uppfylla Sveriges förpliktelser till följd av EU-medlemskapet.

7 kap.

29 §³

Trots bestämmelserna i 28 b § får tillstånd enligt 28 a § lämnas, om

1. det saknas alternativa lösningar,
2. verksamheten eller åtgärden måste genomföras av tvingande orsaker som har ett väsentligt allmänintresse och
2. verksamheten eller åtgärden måste genomföras av tvingande orsaker som har ett allt över-skuggande allmänintresse, och
3. de åtgärder vidtas som behövs för att kompensera för förlorade miljövärden så att syftet med att skydda det berörda området ändå kan tillgodoses.

Ett beslut om tillstånd med stöd av första stycket får lämnas endast efter regeringens tillåtelse.

29 c §

Vid tillämpningen av 29 § ska en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi anses genomföras av orsaker som har ett allt över-skuggande allmänintresse, utom i de fall det kan antas att verksamheten eller åtgärden har en betydande negativ miljöpåverkan på det berörda området.

Uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har samma innebörd som i lagen (2025:xxx) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller förnybar energi.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för mål och ärenden som har inletts före ikraftträdandet.

Förslag till lag om ändring i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln

Prop. 2025/26:118
Bilaga 3

Härigenom föreskrivs¹ att det i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln ska införas två nya paragrafer, 3 e och 3 f §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 e §

Trots 3 a § tredje stycket 3 och 4 krävs det inte en specifik miljöbedömning om en ansökan om tillstånd enligt 3 § avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi, och om det i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken

1. finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som den verksamhet eller åtgärd som omfattas av en tillståndsansökan enligt 3 § kan medföra, och

2. har gjorts en slutlig och samlad bedömning enligt 6 kap. 43 § miljöbalken av verksamhetens eller åtgärdens miljöeffekter.

Den bedömning av miljöeffekter som avses i 2 får inte vara äldre än tre år när ansökan enligt denna lag ges in.

Uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har samma innebörd som i lagen (2025:xxx) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

3 f §

Det som sägs i 3 e § hindrar inte att ett beslut om tillstånd enligt 3 § förenas med de villkor som behövs för att skydda människors hälsa

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.
 2. Äldre forskrifter gäller fortfarande för ärenden som har inletts före ikraftträdandet.

Förslag till lag om ändring i lagen (1978:160) om vissa rörledningar

Prop. 2025/26:118
Bilaga 3

Härigenom föreskrivs¹ att det i lagen (1978:160) om vissa rörledningar ska införas två nya paragrafer, 4 a och 6 b §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 a §

Trots 4 § fjärde stycket 2 krävs det inte en specifik miljöbedömning om en ansökan om tillstånd enligt 1 § avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi, och om det i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken

1. finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som rörledningen kan medföra, och

2. har gjorts en slutlig och samlad bedömning av rörledningens miljöeffekter enligt 6 kap. 43 § miljöbalken.

Den bedömning av miljöeffekter som avses i 2 får inte vara äldre än tre år när ansökan enligt denna lag ges in.

Uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har samma innebörd som i lagen (2025:xxx) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

6 b §

Det som sägs i 4 a § hindrar inte att en koncession förenas med de villkor som behövs för att skydda människors hälsa och miljön mot skador och olägenheter.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

Prop. 2025/26:118
Bilaga 3

1. Denna lag träder i kraft den 1 december 2025.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ärenden om har inletts före ikraftträdandet.

Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon

Prop. 2025/26:118
Bilaga 3

Härigenom föreskrivs¹ att det i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon ska införas två ny paragraf, 6 b och 6 c §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 b §

Trots 6 § andra stycket 2 krävs det inte en specifik miljöbedömning om en ansökan om tillstånd enligt 5 § avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi, och om det i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken

1. finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som den verksamhet eller åtgärd som omfattas av en tillståndsansökan enligt 5 § kan medföra, och

2. har gjorts en slutlig och samlad bedömning av verksamhetens eller åtgärdens miljöeffekter enligt 6 kap 43 § miljöbalken.

Den bedömning av miljöeffekter som avses i 2 får inte vara äldre än tre år när ansökan enligt denna lag ges in.

Uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har samma innebörd som i lagen (2025:xxx) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

6 c §

Det som sägs i 6 b § hindrar inte att ett tillstånd förenas med de villkor som behövs för att skydda människors hälsa och miljön mot skador och olägenheter som

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ärenden om har inletts före ikraftträdandet.

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om ellagen (1997:857),

dels att nuvarande 2 kap. 17 a § ska betecknas 2 kap. 17 b §,

dels att rubriken närmast före nuvarande 2 kap. 17 a § ska placeras närmast före den nya 2 kap. 17 b §,

dels att 2 kap. 17 och 18 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf. 2 kap. 17 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

17 §²

Vid en prövning av frågor om beviljande av nätkoncession för linje ska 2–4 kap. och 5 kap. 3–5 och 18 §§ miljöbalken tillämpas.

För en starkströmsledning som ska prövas för en nätkoncession för linje ska

1. frågan om huruvida byggandet eller användandet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan avgöras genom ett särskilt beslut enligt 6 kap. 26 och 27 §§ miljöbalken efter det att en undersökning enligt 6 kap. 23–26 §§ har gjorts, om något annat inte följer av 6 kap. 23 § andra stycket,

2. en specifik miljöbedömning göras, information lämnas och samordning ske enligt 6 kap. 28–46 §§ miljöbalken, om en betydande miljöpåverkan kan antas, och

3. ett förenklat underlag tas fram enligt 6 kap. 47 § miljöbalken, om länsstyrelsen beslutar att en betydande miljöpåverkan inte kan antas.

Trots första och andra styckena behöver frågor som har prövats i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken inte prövas på nytt i ärendet om nätkoncession. Om det i målet eller ärendet om tillstånd enligt miljöbalken finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som ledningen kan medföra, behöver det inte finnas någon särskild miljökonsekvensbeskrivning i koncessionsärendet.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

² Senaste lydelse 2024:969.

17 a §

Trots 17 § ska följande gälla:

1. Frågor som har prövats i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken behöver inte prövas på nytt i ärendet om nätkoncession.

2. Det krävs inte en specifik miljöbedömning om det i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken

a) finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som ledningen kan medföra, och

b) har gjorts en slutlig och samlad bedömning av ledningens miljöeffekter enligt 6 kap. 43 § miljöbalken.

Den bedömning av miljöeffekter som avses i 2 b får inte vara äldre än tre år när ansökan enligt denna lag ges in.

18 §³

En nätkoncession ska förenas med de villkor som behövs för att skydda allmänna intressen och enskild rätt samt med de villkor för anläggningens utförande och nyttjande som behövs av säkerhetsskäl eller för att i övrigt skydda människors hälsa och miljön mot skador och olägenheter och främja en långsiktigt god hushållning med mark och vatten och andra resurser eller som av annat skäl behövs från allmän synpunkt.

Det som sägs i 17 a § hindrar inte att en nätkoncession förenas med de villkor som behövs för att skydda människors hälsa eller miljön mot skador och olägenheter.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 december 2026.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ärenden om har inletts före ikraftträdandet.

Härigenom föreskrivs¹ att det i naturgaslagen (2005:403) ska införas tre nya paragrafer, 1 kap. 8 b § och 2 kap. 7 a och 9 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

8 b §

Med verksamhet eller åtgärd för förnybar energi avses detsamma som i lagen (2025:xxx) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

2 kap.

7 a §

Trots 7 § andra stycket 2 krävs det inte en specifik miljöbedömning om en ansökan om tillstånd enligt 1 § avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi, och om det i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken

1. finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som gasledningen, och de åtgärder som vidtas för att bereda plats för den, kan medföra, och

2. har gjorts en slutlig och samlad bedömning enligt 6 kap. 43 § miljöbalken av miljöeffekterna av naturgasledningen och av de åtgärder som vidtas för att bereda plats för den.

Den bedömning av miljöeffekter som avses i 2 får inte vara äldre än tre år när ansökan enligt denna lag ges in.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

9 a §

Det som sägs i 7 a § hindrar inte att en koncession förenas med de villkor som behövs för att skydda människors hälsa eller miljön mot skador och olägenheter.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ärenden om har inletts före ikraftträdandet.

Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)

Prop. 2025/26:118
Bilaga 3

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om plan- och bygglagen (2010:900)
dels att nuvarande 9 kap. 27 b § ska betecknas 9 kap. 27 h §,
dels att, 9 kap. 22, 27 a och 46 §§ ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas sju nya paragrafer, 1 kap. 4 a §, 9 kap. 27 b–
27 g §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

4 a §

*Med åtgärd för förnybar energi
avses i denna lag en åtgärd som*

- 1. kräver bygglov, marklov eller
anmälan enligt denna lag, och*
- 2. som omfattas av 5 § lagen
(2025:xxx) med bemyndiganden att
meddela föreskrifter om ärenden
som gäller verksamheter och
åtgärder för förnybar energi,*

9 kap.

22 §

Om ansökningen är ofullständig, får byggnadsnämnden förelägga sökanden att avhjälpa bristerna inom en viss tid. Föreläggandet ska innehålla en upplysning om att ansökan kan komma att avvisas eller att ärendet kan komma att avgöras i befintligt skick om föreläggandet inte följs.

*Om ansökningen avser en åtgärd
för förnybar energi, ska före-
läggandet beslutas inom tre veckor
från den dag då ansökan kom in till
nämnden.*

Om föreläggandet inte följs, får byggnadsnämnden avvisa ansökan eller avgöra ärendet i befintligt skick.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

När en ansökan om lov eller förhandsbesked har kommit in till byggnadsnämnden, ska nämnden skriftligen informera sökanden om

1. vilka tidsfrister som gäller för beslut om ansökan,
1. vilka tidsfrister som gäller för beslut med anledning av ansökan,
2. att den avgift som nämnden får ta ut reduceras om tidsfristen för beslut överskrids, och
3. möjligheterna att överklaga nämndens beslut.

Om tidsfristen för beslut börjar löpa vid en annan tidpunkt än när ansökan kom in till nämnden, ska skriftlig information lämnas om ändringen.

Om tidsfristen förlängs enligt 27 § tredje stycket, ska skriftlig information om förlängningen och skälen för den lämnas innan den ursprungliga tidsfristen har gått ut.

Om en ansökan gäller en sådan solenergianläggning som avses i 27 e § första stycket 1 ska nämnden, när information lämnas enligt första stycket, skriftligen informera om att åtgärden ska anses ha fått lov om ärendet inte har avgjorts inom fyra veckor från det att ansökan är fullständig.

27 b §

Byggnadsnämnden ska skriftligen informera sökanden om att ansökan är fullständig inom tre veckor från det att

1. ansökan kom in, om den då var fullständig, eller
2. ansökan blev fullständig efter att bristerna i den har avhjälpats.

27 c §

Om tidsfristen för beslut om lov eller förhandsbesked börjar löpa vid en annan tidpunkt än när ansökan kom in till nämnden, ska byggnadsnämnden skriftligen in-

² Senaste lydelse 2018:1136.

27 d §

Om tidsfristen förlängs enligt 27 § tredje stycket, ska byggnadsnämnden skriftligen informera sökanden om förlängningen och skälen för den. Information ska lämnas innan den ursprungliga tidsfristen har gått ut.

27 e §

Den tidsfrist som anges i 27 § första stycket ska i stället vara fyra veckor, räknas från den dag byggnadsnämnden informerar sökanden om att ansökan är fullständig, och får inte förlängas om ansökan avser en åtgärd för förnybar energi som innebär installation av

1. en solenergianläggning med en installerad effekt på högst elva kilowatt i eller på ett byggnadsverk som inte är avsett att främst användas för att producera solenergi, eller

2. en värmepump med en installerad effekt som understiger 50 megawatt som inte är en jord- eller bergvärmepump.

Första stycket gäller inte åtgärder som rör historiskt eller kulturhistoriskt värdefulla byggnadsverk eller områden, eller åtgärder som rör totalförsvarets intressen.

27 f §

Om en ansökan om en åtgärd för förnybar energi avser en sådan solenergianläggning som anges i 27 e § första stycket 1 och ärendet inte är avgjort inom fyra veckor, ska åtgärden anses ha fått lov. Byggnadsnämnden ska i så fall utfärda ett beslut med den innebörden.

Första stycket gäller inte åtgärder som avser historiskt eller kulturhistoriskt värdefulla byggnadsverk eller områden, eller åtgärder som rör totalförsvarets intressen.

27 g §

Den tidsfrist som anges i 27 § första stycket får förlängas en gång och med högst två veckor, om ansökan avser en åtgärd för förnybar energi som innebär installation av en solenergianläggning som inte omfattas av 27 f i eller på ett byggnadsverk som inte är avsett att främst användas för att producera solenergi.

Första stycket gäller inte åtgärder som rör historiskt eller kulturhistoriskt värdefulla byggnadsverk eller områden, eller åtgärder som rör totalförsvarets intressen.

27 b §

Om ett ärende har återförvisats till byggnadsnämnden för förnyad handläggning, tillämpas bestämmelserna i 27 och 27 a §§.

27 h §³

Om ett ärende har återförvisats till byggnadsnämnden för förnyad handläggning, ska 27–27 g §§ tillämpas. Vid tillämpningen ska det som sägs om den dag ansökan kom in avse den dag beslutet om återförvisning fick laga kraft.

46 §⁴

Vid handläggningen av en anmälan tillämpas bestämmelserna om ansökans innehåll i 21 §, föreläggande i 22 §, information om tidsfrister i 27 a § och återförvisning för förnyad handläggning i 27 b §. Vid tillämpningen av 27 a § tredje stycket ska hänvisningen till 27 § tredje stycket avse 45 § tredje stycket.

Vid handläggningen av en anmälan ska byggnadsnämnden tillämpa bestämmelserna om

- ansökans innehåll i 21 §,
- föreläggande i 22 §, och
- information om tidsfrister i 27 a–d §§ och 27 h §.

³ Senaste lydelse av tidigare 9 kap. 27 b § 2018:1136.

⁴ Senaste lydelse 2019:412.

Vid tillämpningen ska det som sägs om ansökan avse anmälan och det som sägs om sökanden ska avse anmälaren. Vid tillämpningen av 27 d § ska hänvisningen till 27 § tredje stycket i stället avse 45 § tredje stycket.

Prop. 2025/26:118
Bilaga 3

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ärenden om har inletts före ikraftträdandet.

Förslag till lag om upphävande av lagen (2021:755) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi

Härigenom förskrivs att lagen (2021:755) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi ska upphöra att gälla vid utgången av december 2025.

Följande remissinstanser har lämnat remissvar över promemorian. Advokatsamfundet, Affärsverket Svenska kraftnät, Boverket, Drivkraft Sverige, Energiföretagen Sverige, Energigas Sverige, Energimarknadsinspektionen, Enköpings kommun, Folkhälsomyndigheten, Fortifikationsverket, Försvarsmakten, Gislaveds kommun, Havs- och vattenmyndigheten, Helsingborgs stad, Huddinge kommun, Implementeringsrådet, Kalmar kommun, Lantbrukarnas riksförbund, Lysekils kommun, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Länsstyrelsen i Kalmar län, Länsstyrelsen i Kronobergs län, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Uppsala län, Länsstyrelsen i Värmlands län, Länsstyrelsen i Västerbottens län, Länsstyrelsen i Västernorrland, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Länsstyrelsen i Örebro län, Länsstyrelsen i Östergötlands län, Malmö stad, Naturvårdsverket, Regelrådet, Riksantikvarieämbetet, Riksförbundet Enskilda Vägar, Sametinget, Skogsstyrelsen, SR Energy, Statens energimyndighet, Statens fastighetsverk, Svea hovrätt (mark- och miljööverdomstolen), Svensk Solenergi, Svensk Vindenergi (Green Power Sweden), Svenska byggnadsvårdsföreningen, Svensk bioenergi (Svebio), Svenska Kyl- och värmepumpföreningen, Svenskt Näringsliv, Sveriges Kommuner och Regioner, Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, Tillväxtverket, Trafikverket, Trelleborgs kommun, Uppsala universitet, Vänersborgs kommun, Vänersborgs tingsrätt (mark- och miljödomstolen) och Åre kommun.

Remissvar har också inkommit från Borr företagen och Svenskt geocenter, E.ON Energidistribution AB, OX2, Sveriges Energiförningars riksorganisation (SERO) och Vattenfall AB.

Följande remissinstanser har avstått från att lämna synpunkter eller har inte inkommit med något yttrande: Avfall Sverige, Bodens kommun, Branschföreningen Svensk Torv, Branschrådet för Lantbrukets Rådgivningsföretag, Chalmers tekniska högskola, Domstolsverket, Formas, Föreningen för gruvor, mineral- och metallproducenter i Sverige (SveMin), Försvarets materielverk, Gjuteriföreningen, Gävle kommun, Göteborgs kommun, Göteborgs universitet juridiska institutionen, Hela Sverige ska leva, Hushållningssällskapens förbund, Innovations- och kemiindustrierna i Sverige IKEM, Jernkontoret, Jokkmokk kommun, Kalix kommun, Kammarkollegiet, Karlstad kommun, Karolinska Institutet, Konkurrensverket, Kustbevakningen, Köpings kommun, Länsstyrelsen i Blekinge län, Länsstyrelsen i Hallands län, Länsstyrelsen i Södermanlands län, Länsstyrelsen i Västmanlands län, Mariestad kommun, Mora kommun, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Nacka tingsrätt (mark- och miljödomstolen), Nordion Energi AB, Norrtälje kommun, Olofströms kommun, Piteå kommun, Riksdagens Ombudsmän, Simrishamns kommun, Sjöfartsverket, Skara kommun, Skogforsk, Skogsindustrierna, Sollentuna kommun, Stockholms universitet Juridiska fakulteten, Statens geotekniska institut, Statskontoret, Strålsäkerhetsmyndigheten, Svensk Vattenkraftförening, Svenska Botaniska Föreningen, Svenska Naturskyddsföreningen, Svenska samernas riksförbund, Sveriges lantbruksuniversitet, Söderhamns kommun, Tomelilla kommun, Totalförsvarets forskningsinstitut, Täby kommun,

Prop. 2025/26:118 Umeå kommun, Umeå tingsrätt, Umeå universitet, Uppsala kommun,
Bilaga 4 Vingåkers kommun, Vännäs kommun, Världsnaturfonden i Sverige,
Växjö tingsrätt (mark- och miljödomstolen) och Övertorneå kommun.

Förslag till lag om verksamheter och åtgärder för förnybar energi

Härigenom föreskrivs¹ följande.

1 § I denna lag finns bestämmelser som genomför Europaparlamentets och rådets direktiv 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor.

Ord och uttryck

2 § Med *förnybar energi* avses vindenergi, termisk solenergi, fotovoltaisk solenergi, geotermisk energi, osmotisk energi, omgivningsenergi, tidvattensenergi, vågenergi, annan havsenergi och vattenkraft samt energi från biomassa, deponigas, gas från avloppsreningsverk och biogas.

3 § Med *uppgradering* avses helt eller delvis utbyte av en anläggning för produktion av förnybar el eller helt eller delvis utbyte av driftssystem eller driftsutrustning i en sådan anläggning i syfte att

1. bibehålla eller ändra anläggningens kapacitet, eller
2. öka anläggningens effektivitet.

4 § Med *samlokaliserad energilagringsanläggning* avses en energilagringsanläggning som är lokaliserad på samma plats som, drivs tillsammans med och är ansluten till samma nätanslutningspunkt som en anläggning för produktion av förnybar energi.

5 § Med *verksamhet eller åtgärd för förnybar energi* avses en verksamhet eller en åtgärd som

1. innebär uppförande eller drift av
 - a) en anläggning för produktion av förnybar energi, eller
 - b) en samlokaliserad energilagringsanläggning,
2. behövs för att en anläggning som avses i 1 ska kunna uppföras, drivas eller anslutas till ett nät, eller
3. innebär uppgradering av en anläggning för produktion av förnybar energi.

Bemyndiganden

6 § Regeringen får meddela föreskrifter om

1. tidsfrister för kommuners handläggning av ärenden om tillstånd, anmälan eller dispens som gäller verksamheter eller åtgärder för förnybar energi, och

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

2. kommuners arbete med att bistå den kontaktpunkt som inrättas för att genomföra artikel 16.3 i direktiv (EU) 2018/2001, i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413, i uppgiften att vägleda sökande i ärenden om tillstånd, anmälan eller dispens som gäller verksamheter eller åtgärder för förnybar energi.

7 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för kommuner att årligen lämna statistikuppgifter över handläggningstider i ärenden som gäller verksamheter eller åtgärder för förnybar energi.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2026.

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om miljöbalken

dels att 6 kap. 32 §, 7 kap. 29 § och 19 kap. 5 § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 6 kap. 32 a och 32 b §§,
7 kap. 29 c § och 22 kap. 2 b §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

32 §²

Länsstyrelsen ska under avgränsningssamrådet, i dialog med den som avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd, verka för att innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen får den omfattning och detaljeringsgrad som behövs för tillståndsprövningen.

Länsstyrelsen ska skriftligen redovisa sin bedömning av vad en miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla för att kunna ligga till grund för den fortsatta miljöbedömningen. Bedömningen ska lämnas till den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden. Bedömningen är inte bindande.

Om ett avgränsningssamråd gäller en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi, bör den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden ge länsstyrelsen möjlighet att bedöma om samrådsunderlaget är tillräckligt innan samråd med övriga aktörer inleds.

Uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har samma innebörd som i lagen (2026:000) om verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

32 a §

Länsstyrelsen ska under avgränsningssamrådet skriftligen redovisa sin bedömning av vad en miljökonsekvensbeskrivning ska

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

² Senaste lydelse 2024:963.

inhålla för att kunna ligga till grund för den fortsatta miljöbedömningen. Bedömningen ska lämnas till den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden. Bedömningen är inte bindande.

32 b §

Om ett avgränsningssamråd gäller en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi gäller följande i stället för 32 a §. Länsstyrelsen ska under avgränsningssamrådet skriftligen redovisa sin bedömning av vad en miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla för att kunna ligga till grund för den fortsatta miljöbedömningen. I fråga om vilken omfattning miljökonsekvensbeskrivningen behöver ha för att kunna ligga till grund för den fortsatta miljöbedömningen ska länsstyrelsen redovisa sin bedömning i ett beslut. Bedömningen och beslutet ska lämnas till den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden. Bedömningen är inte bindande. Beslutet får inte överklagas.

7 kap.

29 §³

Trots bestämmelserna i 28 b § får tillstånd enligt 28 a § lämnas, om

1. det saknas alternativa lösningar,	
2. verksamheten eller åtgärden måste genomföras av tvingande orsaker som har ett väsentligt allmänintresse och	2. verksamheten eller åtgärden måste genomföras av tvingande orsaker som har ett <i>allt över-skuggande</i> allmänintresse, och
3. de åtgärder vidtas som behövs för att kompensera för förlorade miljövärden så att syftet med att skydda det berörda området ändå kan tillgodoses.	

Ett beslut om tillstånd med stöd av första stycket får lämnas endast efter regeringens tillåtelse.

Vid tillämpningen av 29 § första stycket 2, ska en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi antas genomföras av tvingande orsaker som har ett allt överskuggande allmänintresse, om inte annat framkommer i ärendet.

Uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har samma innebörd som i lagen (2026:000) om verksamheter och åtgärder som gäller förnybar energi.

19 kap.

5 §⁴

I ett ärende som prövas av länsstyrelsen eller en kommunal nämnd ska länsstyrelsen eller nämnden tillämpa bestämmelserna

1. i 22 kap. 1 och 1 d–1 g §§ om ansökans form och innehåll,
2. i 22 kap. 2 § om en ansökans ingivande och brister i den, 2. i 22 kap. 2 och 2 b §§ om en ansökans ingivande och brister i den,
3. i 22 kap. 2 a § om prövningar som avses i 24 kap. 3, 5, 8, 9 och 13 §§,
4. i 22 kap. 3 och 3 a §§ om kungörelses innehåll,
5. i 22 kap. 6 § om talerätt,
6. i 22 kap. 9 § om rätt att företräda fastighet,
7. i 22 kap. 12 och 13 §§ om sakkunniga och om att inhämta yttrande,
8. i 3 kap. 4 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar om undersökning på platsen,
9. i 22 kap. 25 § första stycket 1–3 och 5–11, andra stycket sista meningen och tredje stycket samt 25 a–25 c och 25 f–25 h §§ om en tillståndsdoms innehåll,
10. i 22 kap. 26 § om särskild dom,
11. i 22 kap. 27 § första stycket, andra stycket andra meningen samt tredje stycket första meningen om uppskjutna frågor och provisoriska föreskrifter,
12. i 22 kap. 28 § första stycket första meningen om verkställighetsförordnande, och
13. i 23 kap. 3 § när det gäller särskilt överklagande i frågor om sakkunniga som avses i 22 kap. 12 §.

⁴ Senaste lydelse 2024:963.

22 kap.

2 b §

En ansökan om tillstånd till en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi som innehåller en miljökonsekvensbeskrivning vars omfattning är förenlig med länsstyrelsens beslut enligt 6 kap. 32 b § får endast avvisas på grund av brister i miljökonsekvensbeskrivningens omfattning om

1. uppgifterna i målet eller ärendet om tillstånd inte stämmer överens med de uppgifter som länsstyrelsen har lagt till grund för sin bedömning, eller

2. bristerna är sådana att det skulle strida mot Sveriges förpliktelser till följd av EU-medlemskapet att lägga miljökonsekvensbeskrivningen till grund för ansökan.

Uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har samma innebörd som i lagen (2026:000) om verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juni 2026.
 2. Bestämmelserna i 7 kap. 29 c § tillämpas även i mål och ärenden som har påbörjats före ikraftträdandet.
 3. I övrigt gäller äldre bestämmelser fortfarande för mål och ärenden som har inletts före ikraftträdandet.

Förslag till lag om ändring i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln

Prop. 2025/26:118
Bilaga 5

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (1966:314) om kontinentalsockeln²

dels att 3 b–3 d §§ ska betecknas 3 c–3 e §§ och att 4 a–c §§ ska betecknas 4 b–d §§,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 3 b och 4 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 b §

Trots 3 a § tredje stycket 3 krävs det inte en specifik miljöbedömning om en ansökan om tillstånd avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi och det i ett mål eller ärende om tillstånd enligt 9 eller 11 kap. miljöbalken

1. finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som den verksamhet eller åtgärd som omfattas av tillståndsansökan kan medföra, och

2. har gjorts en slutlig och samlad bedömning enligt 6 kap. 43 § miljöbalken av verksamhetens eller åtgärdens miljöeffekter.

Den slutliga och samlade bedömningen av miljöeffekter ska vara aktuell och får inte vara äldre än tre år när ansökan enligt denna lag ges in.

Uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har samma innebörd som i lagen (2026:000) om verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

² Senaste lydelse av

3 b § 2005:574

3 c § 2012:431

3 d § 2012:431

4 a § 2010:883

4 b § 1998:819

4 c § 2019:846.

4 a §

Det som sägs i 3 b § hindrar inte att ett beslut om tillstånd förenas med de villkor som behövs för att skydda människors hälsa och miljön mot skador och olägenheter.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juni 2026.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ärenden som har inletts före ikraftträdandet.

Förslag till lag om ändring i lagen (1978:160) om vissa rörledningar

Prop. 2025/26:118
Bilaga 5

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (1978:160) om vissa rörledningar² dels att 6 a § ska betecknas 6 b §, dels att det ska införas två nya paragrafer, 4 a och 6 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 a §

Trots 4 § fjärde stycket 2 krävs det inte en specifik miljöbedömning om en ansökan om koncession enligt 1 § avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi och det i ett mål eller ärende om tillstånd enligt 9 eller 11 kap. miljöbalken

1. finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som ledningen kan medföra, och

2. har gjorts en slutlig och samlad bedömning av ledningens miljöeffekter enligt 6 kap. 43 § miljöbalken.

Den slutliga och samlade bedömningen av miljöeffekter ska vara aktuell och får inte vara äldre än tre år när ansökan enligt denna lag ges in.

Uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har samma innebörd som i lagen (2026:000) om verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

6 a §

Det som sägs i 4 a § hindrar inte att en koncession förenas med de villkor som behövs för att skydda människors hälsa och miljön mot skador och olägenheter.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

² Senaste lydelse av 6 a § 2019:853.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juni 2026.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ärenden som har inletts före ikraftträdandet.

Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon

Prop. 2025/26:118
Bilaga 5

Härigenom föreskrivs¹ att det i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon ska införas två nya paragrafer, 6 b och 6 c §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 b §

Trots 6 § andra stycket 2 krävs det inte en specifik miljöbedömning om en ansökan om tillstånd enligt 5 § avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi och det i ett mål eller ärende om tillstånd enligt 9 eller 11 kap. miljöbalken

1. finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som verksamheten eller åtgärden som omfattas av tillståndsansökan kan medföra, och

2. har gjorts en slutlig och samlad bedömning av verksamhetens eller åtgärdens miljöeffekter enligt 6 kap. 43 § miljöbalken.

Den slutliga och samlade bedömningen av miljöeffekter ska vara aktuell och får inte vara äldre än tre år när ansökan enligt denna lag ges in.

Uttrycket verksamhet eller åtgärd för förnybar energi har samma innebörd som i lagen (2026:000) om verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

6 c §

Det som sägs i 6 b § hindrar inte att ett tillstånd förenas med de villkor som behövs för att skydda människors hälsa och miljön mot skador och olägenheter.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juni 2026.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ärenden som har inletts före ikraftträdandet.

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om ellagen (1997:857)²

dels att nuvarande 2 kap. 17 a § ska betecknas 2 kap. 17 b §,

dels att rubriken närmast före nuvarande 2 kap. 17 a § ska placeras närmast före den nya 2 kap. 17 b §,

dels att 2 kap. 17 och 18 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 2 kap. 17 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

17 §³

Vid en prövning av frågor om beviljande av nätkoncession för linje ska 2–4 kap. och 5 kap. 3–5 och 18 §§ miljöbalken tillämpas.

För en starkströmsledning som ska prövas för en nätkoncession för linje ska

1. frågan om huruvida byggandet eller användandet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan avgöras genom ett särskilt beslut enligt 6 kap. 26–27 §§ miljöbalken efter det att en undersökning enligt 6 kap. 23–26 §§ har gjorts, om något annat inte följer av 6 kap. 23 § andra stycket,

2. en specifik miljöbedömning göras, information lämnas och samordning ske enligt 6 kap. 28–46 §§ miljöbalken, om en betydande miljöpåverkan kan antas, och

3. ett förenklat underlag tas fram enligt 6 kap. 47 § miljöbalken, om länsstyrelsen beslutar att en betydande miljöpåverkan inte kan antas.

Trots första och andra styckena behöver frågor som har prövats i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken inte prövas på nytt i ärendet om nätkoncession. Om det i målet eller ärendet om tillstånd enligt miljöbalken finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som ledningen kan medföra, behöver det inte finnas någon särskild miljökonsekvensbeskrivning i koncessionsärendet.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

² Senaste lydelse av 2 kap. 17 a § 2024:338.

³ Senaste lydelse 2025:778.

17 a §

Trots 17 § ska följande gälla:

1. Frågor som har prövats i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken behöver inte prövas på nytt i ärendet om nät-koncession.

2. Det krävs inte en specifik miljöbedömning om det i ett mål eller ärende om tillstånd enligt 9 eller 11 kap. miljöbalken

a) finns en miljökonsekvens-beskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som ledningen kan medföra, och

b) har gjorts en slutlig och samlad bedömning av ledningens miljöeffekter enligt 6 kap. 43 § miljöbalken.

Den slutliga och samlade bedömningen ska vara aktuell och får inte vara äldre än tre år när ansökan enligt denna lag ges in.

18 §⁴

En nätkoncession ska förenas med de villkor som behövs för att skydda allmänna intressen och enskild rätt samt med de villkor för anläggningens utförande och nyttjande som behövs av säkerhetsskäl eller för att i övrigt skydda människors hälsa och miljön mot skador och olägenheter och främja en långsiktigt god hushållning med mark och vatten och andra resurser eller som av annat skäl behövs från allmän synpunkt.

Det som sägs i 17 a § hindrar inte att en nätkoncession förenas med de villkor som behövs för att skydda människors hälsa eller miljön mot skador och olägenheter.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juni 2026.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ärenden om har inletts före ikraftträdandet.

Härigenom föreskrivs¹ att det i naturgaslagen (2005:403) ska införas tre nya paragrafer, 1 kap. 8 b § och 2 kap. 7 a och 9 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

8 b §

Med verksamhet eller åtgärd för förnybar energi avses detsamma som i lagen (2026:000) om verksamheter och åtgärder för förnybar energi.

2 kap.

7 a §

Trots 7 § andra stycket 2 krävs det inte en specifik miljöbedömning om en ansökan om koncession enligt 1 § avser en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi och det i ett mål eller ärende om tillstånd enligt 9 eller 11 kap. miljöbalken

1. finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som naturgasledningen och de åtgärder som vidtas för att bereda plats för den kan medföra, och

2. har gjorts en slutlig och samlad bedömning enligt 6 kap. 43 § miljöbalken av miljöeffekterna av naturgasledningen och av de åtgärder som vidtas för att bereda plats för den.

Den slutliga och samlade bedömningen av miljöeffekter ska vara aktuell och får inte vara äldre än tre år när ansökan enligt denna lag ges in.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

Det som sägs i 7 a § hindrar inte att en koncession förenas med de villkor som behövs för att skydda människors hälsa eller miljön mot skador och olägenheter.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juni 2026.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ärenden om har inletts före ikraftträdandet.

Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)

Prop. 2025/26:118
Bilaga 5

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om plan- och bygglagen (2010:900)

dels att 9 kap. 99 och 101 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 9 kap. 17 a och 99 a §§, av följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2024/25:169 Föreslagen lydelse

9 kap.

17 a §

Trots 15 § 3 krävs det inte bygglov för en fasadändring som innebär att en solenergianläggning sätts upp eller väsentligen ändras, om anläggningen har en effekt om högst elva kilowatt.

99 §

Byggnadsnämnden ska handlägga ärenden om lov och förhandsbesked skyndsamt och besluta i ärendet inom tio veckor från

1. den dag ansökan kom in till nämnden (ansökningsdagen),
2. den dag efter ansökningsdagen då ytterligare underlag eller en ändring av ansökan kom in till nämnden från sökanden på sökandens initiativ,
3. den dag efter ansökningsdagen då besked enligt 80 § kom in från Försvarsmakten eller Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, eller
4. den dag då sökanden avhjälpt en brist i ansökan, om nämnden inom tre veckor från den dag som anges i 1 eller 2 har förelagt sökanden enligt 91 § första stycket att avhjälpa bristen.

Om det är nödvändigt på grund av handläggningen eller utredningen i ärendet, får tioveckorsfristen i första stycket förlängas en gång med högst tio veckor.

Om det är nödvändigt på grund av handläggningen eller utredningen i ärendet, får tioveckorsfristen i första stycket förlängas en gång med högst tio veckor. *Om ärendet gäller lov eller förhandsbesked enligt 15 § 3 för installation av en solenergianläggning får tioveckorsfristen bara förlängas med högst två veckor.*

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413.

99 a §

Trots 99 § första stycket ska byggnadsnämnden besluta i ett ärende inom fyra veckor om ärendet avser lov eller förhandsbesked enligt 15 § 3 för installation av en värmepump, med en installerad effekt som understiger 50 megawatt. Tidsfristen får inte förlängas.

101 §

Om ett ärende har återförvisats till byggnadsnämnden för förnyad handläggning, ska bestämmelserna om tidsfrister och information i 99 och 100 §§ tillämpas. Det som sägs där om ansökningsdagen ska då i stället gälla den dag ärendet kom tillbaka till nämnden.

Om ett ärende har återförvisats till byggnadsnämnden för förnyad handläggning, ska bestämmelserna om tidsfrister och information i 99 och 100 §§ tillämpas. Det som sägs där om ansökningsdagen ska då i stället gälla den dag beslutet om återförvisning fick laga kraft.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juni 2026.
 2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ärenden om har inletts före ikraftträdandet.

Förslag till lag om upphävande av lagen (2021:755)
med bemyndiganden att meddela föreskrifter om
tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller
tillförsel av förnybar energi

Prop. 2025/26:118
Bilaga 5

Härigenom förskrivs att lagen (2021:755) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi ska upphöra att gälla vid utgången av maj 2026.

Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2026-01-21

Närvarande: F.d. justitieråden Sten Andersson och Kristina Svahn Starrsjö samt justitierådet Jonas Malmberg

Tillståndsprövning enligt förnybartdirektivet

Enligt en lagrådsremiss den 11 december 2025 har regeringen (Klimat- och näringslivsdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om verksamheter och åtgärder för förnybar energi,
2. lag om ändring i miljöbalken,
3. lag om ändring i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln
4. lag om ändring i lagen (1978:160) om vissa rörledningar,
5. lag om ändring i lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon,
6. lag om ändring i ellagen (1997:857),
7. lag om ändring i naturgaslagen (2005:403),
8. lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900),
9. lag om upphävande av lagen (2021:755) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av ämnesrådet Susanne Classon.

Förslagen föranleder följande yttrande.

Förslaget till lag om ändring i miljöbalken

7 kap. 29 §

Enligt 7 kap. 27 § miljöbalken ska regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föra en förteckning över naturområden som bör skyddas eller är skyddade enligt bl.a. EU:s art- och habitatdirektiv (direktiv 92/43/EEG) och fågeldirektiv (direktiv 2009/147/EEG). Det krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett naturområde som förtecknats som skyddade enligt de två EU-direktiven (se 28 a §). Tillstånd får inte lämnas om verksamheten eller åtgärden kan leda till skador och störningar på t.ex. det livsområde eller den art som ska skyddas (se 28 b §).

I 29 § anges att tillstånd kan meddelas under vissa förutsättningar, trots att en verksamhet eller en åtgärd kan leda till sådana skador och störningar som avses i 28 b §. Bestämmelsen genomför artikel 6.4 i art- och habitatdirektivet.

I *första stycket 2* anges för närvarande som en förutsättning för att en verksamhet eller en åtgärd ska tillåtas att den måste genomföras av tvingande

orsaker som har ett väsentligt allmänintresse. I lagrådsremissen föreslås att uttrycket väsentligt allmänintresse ersätts av uttrycket allt överskuggande allmänintresse. Ändringen föreslås för att lagtexten bättre ska stämma överens med artikel 6.4 i art- och habitatdirektivet. Någon ändring i sak är inte avsedd.

Prop. 2025/26:118
Bilaga 6

I artikel 6.4. beskrivs på två ställen vilka intressen som kan motivera att ingrepp tillåts trots att de medför negativa konsekvenser för de naturvärden som ska skyddas. I den svenska språkversionen används – till skillnad mot i andra språkversioner – två olika formuleringar på dessa ställen. Det talas om orsaker som har ett *väsentligt allmänintresse* respektive ett *allt överskuggande allmänintresse*.

Av flera språkversioner kan man utläsa att det allmänintresse som kan motivera att ingrepp tillåts trots att de får negativa konsekvenser ska väga tyngre än de skäl som motiverar det aktuella naturskyddet. Det ska vara fråga om ”overriding public interest”, ”überwiegende öffentliche Interesse”, ”d’intérêt public majeur” och ”rilevante interesse pubblico”.

Enligt Lagrådets mening ger uttrycket ”allt överskuggande allmänintresse” intryck av att möjligheten till undantag är avsevärt mera begränsad än vad som följer av någon av de språkversioner som Lagrådet haft möjlighet att bedöma. Lagrådet förordar därför att uttrycket ”väsentligt allmänintresse” behålls. Uttrycket används i första ledet av bestämmelsen i den svenska språkversionen och i båda leden i den danska språkversionen. Eftersom bestämmelsen ska tolkas EU-konformt och med beaktande av direktivets olika språkversioner kan uttrycket godtas, trots att det inte riktigt fångar att allmänintresset ska väga tyngre än det aktuella naturskyddsintresset.

7 kap. 29 c §

Av skäl som angivits ovan bör uttrycket ”orsaker som har ett allt överskuggande allmänintresse” inte användas. I stället bör uttrycket ”orsaker som har ett väsentligt allmänintresse” användas.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Klimat- och näringslivsdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 3 februari 2026

Närvarande: statsrådet Edholm, ordförande, och statsråden Tenje, Malmer Stenergård, Liljestränd, Bohlin, Carlson, Pourmokhtari, Britz, Mohamsson

Föredragande: statsrådet Carlson

Regeringen beslutar proposition Tillståndsprövning enligt förnybartdirektivet